

Закон о планирању и изградњи

Закон је објављен у "Службеном гласнику РС", бр. 72/2009, 81/2009 и 24/2011 (погледај и чл. 88. и 89). Види: Одлуку УС РС, ГУз број 74/2010 - 64/2010-66.

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

1. Предмет уређивања

Члан 1.

Овим законом уређује се: услови и начин уређења простора, уређивање и коришћење грађевинског земљишта и изградња објеката; вршење надзора над применом одредаба овог закона и инспекцијски надзор; друга питања од значаја за уређење простора, уређивање и коришћење грађевинског земљишта и за изградњу објеката.

Одредбе овог закона не односе се на изградњу објеката који се у смислу закона којим се уређују послови одбране сматрају војним објектима, као и на изградњу објеката који се у смислу закона којим се уређује рударство сматрају рударским објектима, постројењима и уређајима.

+ Види:

чл. 1. Закона - 24/2011-3.

2. Појмови

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) *унапређење енергетске ефикасности* јесте смањење потрошње свих врста енергије, уштеда енергије и обезбеђење одрживе градње применом техничких мера, стандарда и услова планирања, пројектовања, изградње и употребе објеката;

2) *енергетска својства објекта* јесу стварно потрошена или оцењена количина енергије која задовољава различите потребе које су у вези са стандардизованим коришћењем објекта (што укључује грејање, припрему топле воде, хлађење, вентилацију и осветљење);

3) *грађевински производи* јесу грађевински материјали и од њих израђени грађевински елементи, као и други производи или полупроизводи који су намењени за трајну уградњу у објекте;

4) *намена земљишта* јесте начин коришћења земљишта одређен планским документом;

5) *претежна намена земљишта* јесте начин коришћења земљишта за више различитих намена, од којих је једна преовлађујућа;

- 6) *површина јавне намене* јесте простор одређен планским документом за уређење или изградњу објеката јавне намене или јавних површина за које је предвиђено утврђивање јавног интереса, у складу са посебним законом (улице, тргови, паркови и др.);
- 7) *обухват плана* јесте просторно или административно одређена целина за коју је предвиђена израда неког просторног или урбанистичког плана у складу са законом;
- 8) *урбана обнова* јесте скуп планских, градитељских и других мера којима се обнавља, уређује или реконструише изграђени део града или градског насеља;
- 9) *регулациона линија* јесте линија која раздваја површину одређене јавне намене од површина предвиђених за друге јавне и остале намене;
- 10) *грађевинска линија* јесте линија на, изнад и испод површине земље и воде до које је дозвољено грађење основног габарита објекта;
- 11) *номенклатура статистичких територијалних јединица* јесте скуп појмова, назива и симбола који описује групе територијалних јединица са нивоима груписања и која садржи критеријуме по којима је извршено груписање, а коју усваја Влада, на предлог Републичког завода за статистику;
- 12) *брuto развијена грађевинска површина* јесте збир површина свих надземних етажа објекта, мерених у нивоу подова свих делова објекта - спољне мере ободних зидова (са облогама, парапетима и оградама);
- 13) *индекс заузетости парцеле* јесте однос габарита хоризонталне пројекције изграђеног или планираног објекта и укупне површине грађевинске парцеле, изражен у процентима;
- 14) *индекс изграђености парцеле* јесте однос (количник) бруто развијене грађевинске површине изграђеног или планираног објекта и укупне површине грађевинске парцеле;
- 15) *ESPON* јесте европска мрежа институција које се баве прикупљањем информација и показатеља за просторно планирање;
- 16) *насељено место* јесте изграђени, функционално обједињени простор на коме су обезбеђени услови за живот и рад људи и задовољавање заједничких потреба становника;
- 17) *град* јесте насеље које је као град утврђено законом;
- 18) *село* јесте насеље чије се становништво претежно бави пољопривредом, а које није седиште општине;
- 19) *грађевинско подручје* јесте уређени и изграђени део насељеног места, као и неизграђени део подручја одређен планским документом за заштиту, уређење или изградњу објекта;

20) *грађевинска парцела* јесте део грађевинског земљишта, са приступом јавној саобраћајној површини, која је изграђена или планом предвиђена за изградњу;

20а) грађевински комплекс представља просторну целину која се састоји од више међусобно повезаних самосталних функционалних целина, односно катастарских парцела, које могу имати различиту намену;

21) *инвеститор* јесте лице за чије потребе се гради објекат и на чије име гласи грађевинска дозвола;

22) објекат јесте грађевина спојена са тлом, која представља физичку, функционалну, техничко - технолошку или биотехничку целину (зграде свих врста, саобраћајни, водопривредни и енергетски објекти, објекти инфраструктуре електронских комуникација - кабловска канализација, објекти комуналне инфраструктуре, индустријски, пољопривредни и други привредни објекти, објекти спорта и рекреације, гробља, склоништа и сл.);

23) *зграда* јесте објекат са кровом и спољним зидовима, изграђена као самостална употребна целина која пружа заштиту од временских и спољних утицаја, а намењена је за становање, обављање неке делатности или за смештај и чување животиња, робе, опреме за различите производне и услужне делатности и др. Зградама се сматрају и објекти који имају кров, али немају (све) зидове (нпр. надстрешнице), као и објекти који су претежно или потпуно смештени испод површине земље (склоништа, подземне гараже и сл.);

24) *помоћни објекат* јесте објекат који је у функцији главног објекта, а гради се на истој парцели на којој је саграђен главни стамбени, пословни или објекат јавне намене (гараже, оставе, септичке јаме, бунари, цистерне за воду и сл.);

24а) економски објекти јесу објекти за гајење животиња (стаје за гајење коња, штале за гајење говеда, објекти за гајење живине, коза, оваца и свиња, као и објекти за гајење голубова, кунџа, украсне живине и птица); пратећи објекти за гајење домаћих животиња (испусти за стоку, бетонске писте за одлагање чврстог стајњака, објекти за складиштење осоке); објекти за складиштење сточне хране (сеници, магацини за складиштење концентроване сточне хране, бетонирани силио јаме и силио тренчеви), објекти за складиштење пољопривредних производа (амбари, кошеви) и други слични објекти на пољопривредном газдинству (објекти за машине и возила, пушнице, сушионице и сл.);

25) - **брисана** -

26) линијски инфраструктурни објекат јесте јавни пут, јавна железничка инфраструктура, далековод, нафтовод, продуктовод, гасовод, објекат висинског превоза, линијска инфраструктура електронских комуникација и сл. који може бити надземни или подземни, чија изградња је предвиђена одговарајућим планским документом;

27) комунална инфраструктура јесу сви објекти инфраструктуре за које решење за извођење радова, односно грађевинску дозволу издаје јединица локалне самоуправе;

28) припремни радови јесу радови који претходе грађењу објекта и односе се нарочито на: рушење постојећих објеката на парцели, измештање постојеће инфраструктуре на парцели, рашчишћавање терена на парцели, обезбеђење простора за допрему и смештај грађевинског материјала и опреме, грађење и постављање објеката, инсталација и опреме привременог карактера за потребе извођења радова (постављање градилишне оgrade, контејнера и сл.), земљани радови, радови којима се обезбеђује сигурност суседних објеката, односно сигурност и стабилност терена (шипови, дијафрагме, потпорни зидови и сл.), обезбеђивање несметаног одвијања саобраћаја и коришћење околног простора;

29) *техничка документација* јесте скуп пројеката који се израђују ради: утврђивања концепта објекта, разраде услова, начина изградње објекта и за потребе одржавања објекта;

30) *изградња објекта* јесте скуп радњи који обухвата: претходне радове, израду и контролу техничке документације, припремне радове за грађење, грађење објекта и стручни надзор у току грађења објекта;

31) *грађење* јесте извођење грађевинских и грађевинско-занатских радова, уградња инсталација, постројења и опреме;

32) реконструкција јесте извођење грађевинских радова на постојећем објекту у габариту и волумену објекта, којима се: утиче на стабилност и сигурност објекта; мењају конструктивни елементи или технолошки процес; мења спољни изглед објекта или повећава број функционалних јединица;

33) доградња јесте извођење грађевинских и других радова којима се изграђује нови простор ван постојећег габарита објекта, као и надзиђивање објекта, и са њим чини грађевинску, функционалну или техничку целину;

34) *адаптација* јесте извођење грађевинских и других радова на постојећем објекту, којима се: врши промена организације простора у објекту, врши замена уређаја, постројења, опреме и инсталација истог капацитета, а којима се не утиче на стабилност и сигурност објекта, не мењају конструктивни елементи, не мења спољни изглед и не утиче на безбедност суседних објеката, саобраћаја, заштите од пожара и животне средине;

35) *санација* јесте извођење грађевинских и других радова на постојећем објекту којима се врши поправка уређаја, постројења и опреме, односно замена конструктивних елемената објекта, којима се не мења спољни изглед, не утиче на безбедност суседних објеката, саобраћаја и животне средине и не утиче на заштиту природног и непокретног културног добра, евидентиране непокретности добра које ужива претходну заштиту, његове заштићене околине, осим конзерваторских и рестаураторских радова;

36) *инвестиционо одржавање* је извођење грађевинско-занатских, односно других радова зависно од врсте објекта у циљу побољшања услова коришћења објекта у току експлоатације;

36а) текуће (редовно) одржавање објекта јесте извођење радова који се предузимају ради спречавања оштећења која настају употребом објекта или ради отклањања тих оштећења, а састоје се од прегледа, поправки и предузимања превентивних и заштитних мера, односно сви радови којима се обезбеђује одржавање објекта на задовољавајућем нивоу употребљивости, а радови на текућем одржавању стана јесу кречење, фарбање, замена облога, замена санитарнија, радијатора и други слични радови;

37) *рестаураторски, конзерваторски и радови на ревитализацији културних добара* су радови који се изводе на непокретним културним добрима и њиховој заштићеној околини, у складу са посебним и овим законом;

38) *градилнице* јесте земљиште или објекат, посебно обележено, на коме се гради, реконструише или уклања објекат, односно изводе радови на одржавању објекта;

39) *уклањање објекта или његовог дела* јесте извођење радова на рушењу објекта или дела објекта;

40) *стандарди приступачности* јесу обавезне техничке мере, стандарди и услови пројектовања, планирања и изградње којима се осигурава несметано кретање и приступ особама са инвалидитетом, деци и старим особама.

+ Види:

чл. 2. Закона - 24/2011-3.

+ Правна мишљења

3. Начела за уређење и коришћење простора

Члан 3.

Уређење и коришћење простора заснива се на начелима: одрживог развоја; подстицању равномерног регионалног развоја; усклађености социјалног развоја, економске и енергетске ефикасности и заштите и ревитализације животне средине и градитељског наслеђа, природних, културних и историјских вредности; реализације развојних приоритета и обезбеђења услова за рационално коришћење необновљивих природних ресурса и обновљивих извора енергије; спречавања и заштите од природних и техничко-технолошких несрећа; планирања и уређења простора за потребе одбране земље и изградњу објеката од посебног значаја за одбрану земље; учешћа јавности; сарадње између државних органа, аутономних територијалних заједница, јединица локалних самоуправа, привредних друштава, установа, невладиних организација, грађана и других учесника у просторном развоју; усаглашености са европским стандардима и нормативима у области планирања и уређења простора у циљу стварања услова за трансграничну и међународну сарадњу и укључивање Републике Србије у процесе европских интеграција.

Уређење простора заснива се на хоризонталној и вертикалној координацији.

Хоризонтална координација подразумева повезивање са суседним територијама у току планирања ради решавања заједничких функција и интереса, као и повезивање и партиципацију свих учесника у просторном развоју јавног и цивилног сектора и грађана.

Вертикална координација подразумева успостављање веза свих нивоа просторног и урбанистичког планирања и уређења простора, од националног ка регионалном и даље ка локалном нивоу.

Начела садрже и инструменте за имплементацију.

4. Унапређење енергетске ефикасности

Енергетска својства објекта

Члан 4.

Објекат који се у смислу посебног прописа сматра објектом високоградње (у даљем тексту: објекти високоградње), у зависности од врсте и намене, мора бити пројектован, изграђен, коришћен и одржаван на начин којим се обезбеђују прописана енергетска својства.

Прописана енергетска својства утврђују се издавањем сертификата о енергетским својствима објекта који издаје овлашћена организација која испуњава прописане услове за издавање сертификата о енергетским својствима објеката.

Сертификат о енергетским својствима објекта чини саставни део техничке документације која се прилаже уз захтев за издавање употребне дозволе.

Испуњеност услова из става 2. овог члана посебним решењем утврђује министар надлежан за послове грађевинарства.

На решење из става 4. овог члана не може се изјавити жалба, али се тужбом може покренути управни спор.

Обавеза из става 1. овог члана не односи се на објекте високоградње које посебним прописом одреди министар надлежан за послове грађевинарства.

5. Несметано кретање и приступ особама са инвалидитетом, деци и старим особама

Члан 5.

Објекти високоградње јавне и пословне намене морају се пројектовати и градити тако да особама са инвалидитетом, деци и старим особама омогућава несметан приступ, кретање, боравак и рад.

Стамбене и стамбено-пословне зграде са десет и више станова морају се пројектовати и градити тако да се особама са инвалидитетом, деци и старим особама омогућава несметан приступ, кретање, боравак и рад.

6. Грађевински производи

Члан 6.

Грађевински и други производи који се користе приликом грађења објекта или извођења радова, морају испуњавати захтеве прописане овим законом и посебним прописима.

7. Сертификати страних држава

Члан 7.

За постављање типских уређаја, опреме и инсталација, који се сматрају објектима у смислу овог закона, признаје се оверени превод на српски језик сертификата издатих од међународних сертификационих тела или сертификати неке од земаља Европске уније.

+ Види:

чл. 3. Закона - 24/2011-3.

8. Регистар инвеститора

Члан 8.

Регистар инвеститора представља јавну евиденцију о свим расположивим подацима о физичком или правном лицу као инвеститору и доступан је у седишту јединице локалне самоуправе, као и у електронском облику путем интернета.

Регистар инвеститора воде јединице локалне самоуправе.

- наслов брисан -

Члан 9.

- брисан -

+ Види:

чл. 4. Закона - 24/2011-3.

II. ПРОСТОРНО И УРБАНИСТИЧКО ПЛАНИРАЊЕ

1. Документи просторног и урбанистичког планирања

Члан 10.

Документи просторног и урбанистичког планирања су:

1) плански документи;

2) документи за спровођење просторних планова;

3) урбанистичко-технички документи.

1.1. Плански документи

Члан 11.

Плански документи су просторни и урбанистички планови.

Просторни планови су:

- 1) Просторни план Републике Србије;
- 2) Регионални просторни план;
- 3) Просторни план јединице локалне самоуправе;
- 4) Просторни план подручја посебне намене.

Урбанистички планови су:

- 1) Генерални урбанистички план;
- 2) План генералне регулације;
- 3) План детаљне регулације.
+ Правна мишљења

1.2. Документи за спровођење просторних планова

Члан 12.

Документи за спровођење просторних планова су:

- 1) програм имплементације Просторног плана Републике Србије;
- 2) програм имплементације регионалног просторног плана;
- 3) програм имплементације просторног плана подручја посебне намене.

1.3. Урбанистичко-технички документи

Члан 13.

Урбанистичко-технички документи за спровођење планских докумената су:

- 1) урбанистички пројекат;
- 2) пројекат препарцелације и парцелације.
+ Види:
чл. 5. Закона - 24/2011-3.

2. Просторни планови

2.1. Просторни план Републике Србије

Члан 14.

Просторни план Републике Србије доноси се за територију Републике Србије и основни је плански документ просторног планирања и развоја у Републици.

Остали плански документи морају бити у складу са Просторним планом Републике Србије.

Просторни план Републике Србије има стратешко-развојну и општу регулаторну функцију.

Просторни план Републике Србије доноси се за период од најмање 10 година, а највише до 25 година.

Просторни план Републике Србије може се мењати и пре истека рока за који је донет.

Члан 15.

Просторни план Републике Србије садржи нарочито:

- 1) полазне основе за израду плана;
- 2) оцену постојећег стања (SWOT анализа);
- 3) циљеве и принципе просторног развоја;
- 4) принципе и пропозиције заштите, уређења и развоја природе и природних система;
- 5) просторни развој и дистрибуцију становништва;
- 6) мреже насеља и јавних служби;
- 7) просторни развој саобраћаја и инфраструктурних система од значаја за Републику Србију;
- 8) концепцију и пропозиције просторног развоја привреде;
- 9) мере заштите, уређења и унапређења природних и културних добара;
- 10) мере заштите животне средине;
- 11) мере уређења и припреме територије за потребе одбране земље;
- 12) дефинисање интеррегионалних и интрарегионалних функционалних мрежа;

13) планске целине заједничких просторних и развојних обележја, за које ће бити донети просторни планови нижег реда;

14) мере за спровођење просторног плана;

15) дугорочне развојне стратегије Републике Србије.

+ Види:

чл. 6. Закона - 24/2011-3.

Члан 16.

Одлуку о изради Просторног плана Републике Србије доноси Влада, на предлог министарства надлежног за послове просторног планирања.

Одлука из става 1. овог члана садржи податке о циљу доношења, року израде, извору средства за израду, месту одржавања јавног увида и др.

Одлука из става 1. овог члана објављује се у "Службеном гласнику Републике Србије".

2.2. Регионални просторни план

Члан 17.

Регионални просторни план се израђује за веће просторне целине административног, функционалног, географског или статистичког карактера, усмерене ка заједничким циљевима и пројектима регионалног развоја.

Регионални просторни план је плански документ који уз уважавање специфичних потреба које произлазе из регионалних посебности, разрађује циљеве просторног уређења и одређује рационално коришћење простора, у складу са суседним регионима и општинама.

+ Види:

чл. 7. Закона - 24/2011-3.

Члан 18.

Регионални просторни план садржи нарочито:

1) полазне основе за израду плана;

2) оцену постојећег стања (SWOT анализа);

3) циљеве и принципе регионалног просторног развоја;

4) концепцију регионалног просторног развоја;

5) принципе и пропозиције заштите, уређења и развоја природе и природних система;

- 6) концепцију и пропозиције просторног развоја и дистрибуције становништва, мреже насељених места и јавних служби;
  - 7) функционално повезивање насељених места;
  - 8) принципе и пропозиције просторног развоја привреде, дистрибуцију активности и употребу земљишта;
  - 9) просторни развој саобраћаја, регионалних инфраструктурних система и повезивање са инфраструктурним системима од значаја за Републику Србију;
  - 10) мере заштите, уређења и унапређења природних и културних добара;
  - 11) дефинисање интеррегионалних и интрарегионалних функционалних веза и трансграничне сарадње;
  - 12) мере заштите животне средине;
  - 13) мере за подстицање регионалног развоја;
  - 14) мере за равномерни територијални развој региона;
  - 15) мере и инструменте за остваривање регионалног просторног плана и приоритетних планских решења, односно стратешко развојних пројеката за прву етапу спровођења;
  - 16) мере за спровођење регионалног просторног плана.
- + Види:
чл. 8. Закона - 24/2011-3.

2.3. Просторни план јединице локалне самоуправе

Члан 19.

Просторни план јединице локалне самоуправе доноси се за територију јединице локалне самоуправе и одређује смернице за развој делатности и намену површина, као и услове за одрживи и равномерни развој на територији јединице локалне самоуправе.

Члан 20.

Просторни план јединице локалне самоуправе садржи нарочито:

- 1) обухват грађевинског подручја;
- 2) планиране намене простора;
- 3) мрежу насеља и дистрибуцију служби и делатности;
- 4) просторни развој саобраћаја и инфраструктурних система;

- 5) делове територије за које је предвиђена израда урбанистичког плана или урбанистичког пројекта;
- 6) потребне шематске приказе уређења за насеља;
- 7) планирану заштиту, уређење, коришћење и развој природних и културних добара и животне средине;
- 8) правила уређења и правила грађења за делове територије за које није предвиђена израда урбанистичког плана;
- 9) мере и инструменте за спровођење плана;
- 10) мере за равномерни територијални развој јединице локалне самоуправе.

За делове административног подручја града Београда, ван обухвата генералног урбанистичког плана, доносе се просторни планови градских општина са елементима и садржајем просторног плана јединице локалне самоуправе у складу са овим законом.

+ Види:

чл. 9. Закона - 24/2011-3.

2.4. Просторни план подручја посебне намене

Члан 21.

Просторни план подручја посебне намене доноси се за подручје које због природних, културно-историјских или амбијенталних вредности, експлоатације минералних сировина, искоришћења туристичких потенцијала и искоришћења хидропотенцијала или изградње објеката за које грађевинску дозволу издаје министарство надлежно за послове грађевинарства или надлежни орган аутономне покрајине, захтева посебан режим организације, уређења, коришћења и заштите простора или које је као такво одређено Просторним планом Републике Србије.

+ Види:

чл. 10. Закона - 24/2011-3.

Члан 22.

Просторни план подручја посебне намене садржи нарочито:

- 1) полазне основе за израду плана;
- 2) оцену постојећег стања (SWOT анализа);
- 3) посебно обележавање грађевинског подручја са границама подручја;
- 4) делове територије за које је предвиђена израда урбанистичког плана;

- 5) циљеве, принципе и оперативне циљеве просторног развоја подручја посебне намене;
- 6) концепцију просторног развоја подручја посебне намене;
- 7) концепцију и пропозицију заштите, уређења и развоја природе и природних система;
- 8) концепцију и пропозиције у односу на евентуалне демографско-социјалне проблеме;
- 9) просторни развој функције посебне намене, дистрибуцију активности и употребу земљишта;
- 10) просторни развој саобраћаја, инфраструктурних система и повезивање са другим мрежама;
- 11) правила уређења и грађења и друге елементе регулације за делове територије у обухвату плана за које није предвиђена израда урбанистичког плана;
- 12) мере заштите, уређења и унапређења природних и културних добара;
- 13) мере заштите животне средине;
- 14) мере и инструменти за остваривање просторног плана подручја посебне намене и приоритетних планских решења;
- 15) мере за спровођење просторног плана посебне намене.

Стратешка процена утицаја на животну средину је саставни део плана.

3. Урбанистички планови

3.1. Генерални урбанистички план

Члан 23.

Генерални урбанистички план се доноси као стратешки развојни план, са општим елементима просторног развоја.

Генерални урбанистички план се доноси за насељено место које је седиште јединице локалне самоуправе, које има преко 30.000 становника.

Члан 24.

Генерални урбанистички план садржи нарочито:

- 1) границе плана и обухват грађевинског подручја;

- 2) генерална урбанистичка решења са наменама површина које су претежно планиране у грађевинском подручју;
  - 3) генералне правце и коридоре за саобраћајну, енергетску, водопривредну, комуналну и другу инфраструктуру;
  - 4) поделу на целине за даљу планску разраду плановима генералне регулације за цело грађевинско подручје;
  - 5) друге елементе који су значајни за даљу планску разраду урбанистичког плана.
- + Види:
чл. 11. Закона - 24/2011-3.

3.2. План генералне регулације

Члан 25.

План генералне регулације се обавезно доноси за насељено место које је седиште јединице локалне самоуправе, а може се донети и за друга насељена места на територији општине, односно града, односно града Београда, када је то предвиђено просторним планом јединице локалне самоуправе.

За јединице локалне самоуправе за које се по овом закону доноси генерални урбанистички план, планови генералне регулације се обавезно доносе за цело грађевинско подручје насељеног места, по деловима насељеног места.

Члан 26.

План генералне регулације садржи нарочито:

- 1) границе плана и обухват грађевинског подручја;
- 2) поделу простора на посебне целине и зоне;
- 3) претежну намену земљишта по зонама и целинама;
- 4) регулационе и грађевинске линије;
- 5) потребне нивелационе коте раскрсница улица и површина јавне намене;
- 6) коридоре и капацитете за саобраћајну, енергетску, комуналну и другу инфраструктуру;
- 7) мере заштите културно-историјских споменика и заштићених природних целина;
- 8) зоне за које се обавезно доноси план детаљне регулације са прописаном забраном изградње до његовог доношења;

9) локације за које се обавезно израђује урбанистички пројекат, односно расписује конкурс;

10) правила уређења и правила грађења по целинама и зонама за које није предвиђено доношење плана детаљне регулације;

11) друге елементе значајне за спровођење плана.

+ Види:

чл. 12. Закона - 24/2011-3.

3.3. План детаљне регулације

Члан 27.

План детаљне регулације се доноси за делове насељеног места, уређење неформалних насеља, зоне урбане обнове, инфраструктурне коридоре и објекте и подручја за која је обавеза његове израде одређена претходно донетим планским документом.

План детаљне регулације за изградњу објеката комуналне и енергетске инфраструктуре може се изузетно донети и када просторним планом јединице локалне самоуправе његова израда није одређена.

+ Види:

чл. 13. Закона - 24/2011-3.

Члан 28.

План детаљне регулације садржи нарочито:

1) границе плана и обухват грађевинског подручја, поделу простора на посебне целине и зоне;

2) детаљну намену земљишта;

3) регулационе линије улица и јавних површина и грађевинске линије са елементима за обележавање на геодетској подлози;

4) нивелационе коте улица и јавних површина (нивелациони план);

5) попис парцела и опис локација за јавне површине, садржаје и објекте;

6) коридоре и капацитете за саобраћајну, енергетску, комуналну и другу инфраструктуру;

7) мере заштите културно-историјских споменика и заштићених природних целина;

8) локације за које се обавезно израђује урбанистички пројекат или расписује конкурс;

9) правила уређења и правила грађења по целинама и зонама;

10) друге елементе значајне за спровођење плана детаљне регулације.

За зоне урбане обнове планом детаљне регулације разрађују се нарочито и композициони или обликовни план и план партерног уређења.

Када се урбанистичким планом намена земљишта мења тако да нова намена захтева битно другачију парцелацију план детаљне регулације може садржати и план парцелације.

+ Види:

чл. 14. Закона - 24/2011-3.

4. Саставни делови планских докумената

Члан 29.

Саставни делови просторног плана подручја посебне намене, просторног плана јединице локалне самоуправе и урбанистичких планова су:

1) правила уређења;

2) правила грађења;

3) графички део.

4.1. Правила уређења

Члан 30.

Правила уређења садржана у просторном плану подручја посебне намене, просторном плану јединице локалне самоуправе и плановима генералне и детаљне регулације садрже нарочито:

1) концепцију уређења карактеристичних грађевинских зона или карактеристичних целина одређених планом према морфолошким, планским, историјско-амбијенталним, обликовним и другим карактеристикама;

2) урбанистичке и друге услове за уређење и изградњу површина и објеката јавне намене и мреже саобраћајне и друге инфраструктуре, као и услове за њихово прикључење;

3) степен комуналне опремљености грађевинског земљишта по целинама или зонама из планског документа, који је потребан за издавање локацијске и грађевинске дозволе;

4) опште и посебне услове и мере заштите природног и културног наслеђа, животне средине и живота и здравља људи;

5) посебне услове којима се површине и објекти јавне намене чине приступачним особама са инвалидитетом, у складу са стандардима приступачности;

6) попис објеката за које се пре обнове или реконструкције морају изградити конзерваторски или други услови за предузимање мера техничке заштите и других радова, у складу са посебним законом;

7) мере енергетске ефикасности изградње;

8) друге елементе значајне за спровођење планског документа.

Правила уређења за делове у обухвату планских докумената за које је одређена даља планска разрада су правила усмеравајућег карактера за даљу планску разраду.

+ Види:

чл. 15. Закона - 24/2011-3.

4.2. Правила грађења

Члан 31.

Правила грађења у просторном плану подручја посебне намене, просторног плана јединице локалне самоуправе и плановима генералне и детаљне регулације садрже нарочито:

1) врсту и намену објеката који се могу градити у појединачним зонама под условима утврђеним планским документом, односно врсту и намену објеката чија је изградња забрањена у тим зонама;

2) услове за парцелацију, препарцелацију и формирање грађевинске парцеле, као и минималну и максималну површину грађевинске парцеле;

3) положај објеката у односу на регулацију и у односу на границе грађевинске парцеле;

4) највећи дозвољени индекс заузетости или изграђености грађевинске парцеле;

5) највећу дозвољену висину или спратност објеката;

6) услове за изградњу других објеката на истој грађевинској парцели;

7) услове и начин обезбеђивања приступа парцели и простора за паркирање возила.

Правила грађења из става 1. овог члана израђују се за претежне намене, односно зоне у обухвату плана, а односе се на појединачне грађевинске парцеле у мери довољној да буду основ за издавање локацијске дозволе на укупном земљишту обухваћеном планом, осим за грађевинско земљиште обухваћено планом за које је одређена обавеза даље планске разраде.

Правила грађења утврђују се према месним приликама или у складу са актом којим се уређују општи услови о парцелацији и изградњи.

Правила грађења у зависности од врсте планског документа могу да садрже и друге услове архитектонског обликовања, материјализације, завршне обраде, колорита и друго.

+ Види:

чл. 16. Закона - 24/2011-3.

+ Судска пракса

4.3. Графички део плана

Члан 32.

Графичким делом планског документа приказују се решења у складу са садржином плана.

Графички део просторног плана израђује се на топографским картама, а могу се користити, у зависности од расположивости и потребног нивоа детаљности и сателитски снимци, карте из постојећих географских информационих система, ажурне геореференциране ортофото подлоге и оверени катастарско-топографски планови.

Графички део урбанистичког плана израђује се по правилу на овереном катастарско-топографском, односно овереном топографском плану, односно овереном катастарском плану.

Графички део урбанистичког плана, осим плана детаљне регулације, може се израђивати и на ажурним геореференцираним ортофото подлогама, сателитским снимцима или картама из постојећих географских информационих система.

Графички део планског документа израђује се у дигиталном облику, а за потребе јавног увида презентује се и у аналогном облику.

+ Види:

чл. 17. Закона - 24/2011-3.

5. Усклађеност планских докумената

Члан 33.

Документи просторног и урбанистичког планирања морају бити усклађени, тако да документ ужег подручја мора бити у складу са документом ширег подручја.

Плански документи морају бити у складу са Просторним планом Републике Србије.

На регионални просторни план за подручје аутономне покрајине, регионални просторни план за подручје града Београда, просторни план јединице локалне самоуправе, генерални урбанистички план и планове генералне регулације

седишта јединица локалне самоуправе, после јавног увида, прибавља се сагласност министра надлежног за послове просторног планирања и урбанизма, у погледу усклађености тих планова са планским документима ширег подручја, овим законом и прописима донетим на основу овог закона, у року који не може бити дужи од 30 дана од дана пријема захтева за давање сагласности.

На просторне планове јединица локалне самоуправе, генералне урбанистичке планове и планове генералне регулације седишта јединица локалне самоуправе на територији аутономне покрајине, после јавног увида, прибавља се сагласност надлежног органа аутономне покрајине, у погледу усклађености тих планова са планским документима ширег подручја, овим законом и прописима донетим на основу овог закона, у року који не може бити дужи од 30 дана од дана пријема захтева за давање сагласности.

На урбанистички план који се израђује у обухвату плана подручја посебне намене унутар граница проглашеног или заштићеног природног добра, после јавног увида, прибавља се сагласност министра надлежног за послове просторног планирања и урбанизма, односно надлежног органа аутономне покрајине, у погледу усклађености са планским документима ширег подручја, овим законом и прописима донетим на основу овог закона, у року који не може бити дужи од 30 дана од дана пријема захтева за давање сагласности.

Ако министар надлежан за послове просторног планирања и урбанизма, односно надлежни орган аутономне покрајине не одлучи по захтеву за давање сагласности на планове генералне регулације седишта јединице локалне самоуправе у року од 30 дана, сматраће се да је сагласност дата.

У случају да министар надлежан за послове просторног планирања и урбанизма утврди да нема услова за давање сагласности на план, наложиће носиоцу израде планског документа израду новог нацрта тог планског документа у року од 90 дана од дана достављања налога.

У фази израде и доношења планског документа, прибављају се само сагласности и мишљења, прописани овим законом.

+ Види:

чл. 18. Закона - 24/2011-3.

6. Обавезна достава прилога планског документа

Члан 34.

Органу надлежном за послове државног премера и катастра доставља се прилог регулационо-нивелационог решења улица и јавних површина са елементима за обележавање на геодетској подлози.

+ Види:

чл. 19. Закона - 24/2011-3.

7. Надлежност за доношење планских докумената

Члан 35.

Просторни план Републике Србије доноси Народна скупштина Републике Србије, на предлог Владе.

Просторни план подручја посебне намене доноси Влада, на предлог министарства надлежног за послове просторног планирања, а за подручја која се у целини налазе на територији аутономне покрајине скупштина аутономне покрајине.

Регионални просторни план, осим регионалног просторног плана аутономне покрајине и регионалног просторног плана за подручје града Београда, доноси Влада, на предлог министарства надлежног за послове просторног планирања.

Регионални просторни план за подручје аутономне покрајине доноси скупштина аутономне покрајине.

Регионални просторни план за подручје града Београда доноси скупштина града Београда.

Просторни план јединице локалне самоуправе доноси скупштина јединице локалне самоуправе.

Урбанистички план доноси скупштина јединице локалне самоуправе.

+ Види:

чл. 20. Закона - 24/2011-3.

8. Израда планских докумената

Члан 36.

Планске документе под условима прописаним овим законом, може да израђује јавно предузеће, односно друга организација коју оснује јединица локалне самоуправе за обављање послова просторног и урбанистичког планирања, као и привредна друштва, односно друга правна лица, која су уписана у одговарајући регистар за обављање послова просторног и урбанистичког планирања и израде планских докумената.

Израдом просторних, односно урбанистичких планова руководи одговорни планер, односно одговорни урбаниста.

+ Правна мишљења

9. Одговорни планер

Члан 37.

Одговорни планер може бити лице са стеченим високим образовањем на академским студијама другог степена (дипломске академске студије - мастер, специјалистичке академске студије) односно лице са високом стручном спремом и најмање пет година радног искуства, које има стручне резултате на изради докумената просторног планирања и одговарајућу лиценцу издату у складу са овим законом.

Стручним резултатима из става 1. овог члана сматрају се резултати остварени на руковођењу, изради или сарадњи на изради најмање два документа просторног планирања.

10. Одговорни урбаниста

Члан 38.

Одговорни урбаниста може бити лице са стеченим високим образовањем одговарајуће струке, на академским студијама другог степена (дипломске академске студије - мастер, специјалистичке академске студије) односно лице са високом школском спремом одговарајуће струке и најмање пет година одговарајућег радног искуства, које има стручне резултате на изради докумената урбанистичког планирања и одговарајућу лиценцу издату у складу са овим законом.

Стручним резултатима из става 1. овог члана сматрају се резултати остварени на руковођењу, изради или сарадњи на изради најмање два документа урбанистичког планирања.

11. Средства за израду планских докумената

Члан 39.

Средства за израду планских докумената обезбеђују се у буџету или из других извора, у складу са законом.

Министарство надлежно за послове просторног планирања може, на захтев јединице локалне самоуправе, да су/финансира израду појединих планских докумената.

12. Уступање подлога

Члан 40.

У циљу израде, односно измене планског документа, на захтев министарства надлежног за послове просторног планирања и урбанизма, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе, надлежни орган, односно организација уступају постојеће копије топографског и катастарског плана, односно дигиталне записе, односно катастар подземних инсталација, односно ортофото снимке, без накнаде.

Све подлоге уступају се у року од 30 дана.

13. Доступност планских докумената

Члан 41.

Плански документи са прилозима морају бити доступни на увид јавности у седишту доносиоца.

+ Види:
чл. 21. Закона - 24/2011-3.

14. Објављивање планских докумената

Члан 42.

По доношењу планских докумената, текстуални део свих планских докумената се објављује у службеном гласилу доносиоца планских докумената, односно у службеном гласилу Републике Србије, службеном гласилу аутономне покрајине или службеном гласилу јединице локалне самоуправе. Плански документ се у целости објављује у електронском облику и доступан је путем интернета.

+ Види:
чл. 22. Закона - 24/2011-3.

15. Централни регистар планских докумената

Члан 43.

Сви плански документи који се доносе у складу са овим законом евидентирају се у Централном регистру планских докумената (у даљем тексту: Регистар).

Регистар води министарство надлежно за послове просторног планирања и урбанизма.

Сви плански документи, евидентирани у Регистру, доступни су заинтересованим лицима и у електронском облику, путем интернета.

+ Види:
чл. 23. Закона - 24/2011-3.

Члан 44.

- брисан -

+ Види:
чл. 24. Закона - 24/2011-3.

Члан 45.

За потребе праћења стања у простору надлежни орган јединице локалне самоуправе образује локални информациони систем планских докумената и стања у простору.

Рок за успостављање локалног информационог система из става 1. овог члана је годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Сви плански документи, евидентирани у локалном информационом систему, доступни су заинтересованим лицима и у електронском облику, путем интернета.

16. Поступак за доношење планских докумената

16.1. Одлука о изради планских докумената

Члан 46.

Одлуку о изради планског документа доноси орган надлежан за његово доношење, по претходно прибављеном мишљењу органа надлежног за стручну контролу, односно комисије за планове.

Одлука из става 1. овог члана садржи нарочито:

- 1) назив документа;
- 2) - **брисана** -
- 3) оквирне границе обухвата планског документа;
- 4) садржину плана;
- 5) рок израде;
- 6) начин финансирања;
- 7) обавезу израде или неприступање изради стратешке процене утицаја на животну средину.

Одлука о изради се објављује у одговарајућем службеном гласилу.

Органи, организације и јавна предузећа, који су овлашћени да утврђују посебне услове за заштиту и уређење простора и изградњу објеката у фази израде или измене планских докумената, дужни су да по захтеву носиоца израде плана, у року од 30 дана, доставе све тражене податке, без накнаде.

Одлуком о изменама и допунама планског документа дефинише се део обухвата планског документа који се мења.

+ Види:

чл. 25. Закона - 24/2011-3.

16.2. Израда и уступање израде планских докумената

Члан 47.

Носилац израде планских докумената је надлежни орган за послове просторног и урбанистичког планирања у Републици Србији, аутономној покрајини, општини, граду и граду Београду.

Орган из става 1. овог члана може уступити израду докумената просторног и урбанистичког планирања привредном друштву, односно другом правном лицу које у складу са одредбама овог закона испуњава прописане услове за израду планских докумената.

Уступање израде планских докумената врши се у складу са законом којим се уређују јавне набавке.

16.3. Концепт планског документа

Члан 48.

По објављивању одлуке о изради планског документа, носилац израде приступа изради концепта плана.

За потребе израде концепта плана носилац израде прикупља податке, нарочито о: постојећој планској документацији, подлогама, посебним условима за заштиту и уређење простора, другој документацији значајној за израду плана, стању и капацитетима инфраструктуре, као и о другим подацима неопходним за израду плана.

Концепт плана садржи: оцену постојећег стања, концепцију и пропозиције развоја, заштите и уређења простора, као и друга питања од значаја за израду планског документа.

Концепт плана за потребе израде урбанистичког плана садржи нарочито:

- 1) предвиђено грађевинско подручје са предлогом одређивања површина јавне намене;
- 2) поделу на урбанистичке целине и зоне према урбанистичким показатељима и другим карактеристикама;
- 3) планиране трасе, коридоре, регулацију површина јавне намене и мрежу јавне комуналне инфраструктуре.

Концепт плана садржи графички део и текстуално образложење са потребним нумеричким показатељима.

Концепт плана подлеже стручној контроли у складу са овим законом.

Концепт за измену и допуну планског документа, у зависности од потребе, може да садржи само текстуални прилог.

За израду и доношење мање сложених планских докумената, као и за мање измене планског документа, на основу мишљења вршиоца стручне контроле, није обавезна израда и стручна контрола концепта плана, већ се у складу са одлуком о изради и доношењу, односно измени планског документа, одмах приступа изради нацрта плана.

+ Види:
чл. 26. Закона - 24/2011-3.

16.4. Стручна контрола планских докумената

Члан 49.

Пре излагања на јавни увид, нацрт планског документа подлеже стручној контроли.

Стручна контрола обухвата проверу усклађености планског документа са планским документима ширег подручја, одлуком о изради, овим законом, стандардима и нормативима, као и проверу оправданости планског решења.

Стручну контролу Просторног плана Републике Србије, програма имплементације Просторног плана Републике Србије, просторног плана подручја посебне намене, програма имплементације просторног плана подручја посебне намене, регионалног просторног плана и програма имплементације регионалног просторног плана, врши министарство надлежно за послове просторног планирања.

Стручну контролу просторног плана подручја посебне намене и регионалног просторног плана - обласног просторног плана у складу са номенклатуром статистичких територијалних јединица на нивоу 3 за подручја која су у целини на територији аутономне покрајине, врши комисија коју образује надлежни орган аутономне покрајине. Једна трећина чланова комисије именује се на предлог министра надлежног за послове просторног планирања и урбанизма.

Стручну контролу планских докумената јединица локалне самоуправе врши комисија за планове.

О извршеној стручној контроли саставља се извештај, који садржи податке о извршеној контроли, са свим примедбама и мишљењима надлежног органа, односно комисије за планове по свакој примедби.

Извештај из става 6. овог члана је саставни део образложења планског документа.

16.5. Јавни увид

Члан 50.

Излагање планског документа на јавни увид врши се после извршене стручне контроле. Излагање планског документа на јавни увид оглашава се у дневном и локалном листу и траје 30 дана од дана оглашавања. О излагању планског документа на јавни увид стара се Републичка агенција за просторно планирање, односно орган јединице локалне самоуправе надлежан за послове просторног и урбанистичког планирања.

О извршеном јавном увиду планског документа, надлежни орган, односно комисија за планове сачињава извештај који садржи податке о извршеном јавном увиду, са свим примедбама и одлукама по свакој примедби.

Извештај из става 2. овог члана доставља се носиоцу израде планског документа, које је дужно да у року од 30 дана од дана достављања извештаја поступи по одлукама садржаним у ставу 2. овог члана.

Члан 51.

У случају да након јавног увида нацрта планског документа надлежни орган, односно комисија за планове утврди да усвојене примедбе суштински мењају плански документ, доноси одлуку којом се носиоцу израде налаже да изради нови нацрт или концепт планског документа, у року који не може бити дужи од 60 дана од дана доношења одлуке.

16.6. Комисија за планове

Члан 52.

Ради обављања стручних послова у поступку израде и спровођења планских докумената, као и давања стручног мишљења по захтеву надлежних органа управе, скупштина јединице локалне самоуправе образује комисију за планове (у даљем тексту: Комисија).

Председник и чланови Комисије именују се из реда стручњака за област просторног планирања и урбанизма и других области које су од значаја за обављање стручних послова у области планирања, уређења простора и изградње, са одговарајућом лиценцом, у складу са овим законом.

Једна трећина чланова именује се на предлог министра надлежног за послове просторног планирања и урбанизма.

За планове који се доносе на територији аутономне покрајине, једна трећина чланова именује се на предлог органа аутономне покрајине надлежног за послове урбанизма и грађевинарства.

Мандат председника и чланова Комисије траје четири године.

Број чланова, начин рада, састав и друга питања од значаја за рад Комисије, одређује се актом о образовању Комисије.

За обављање појединих стручних послова за потребе Комисије, орган надлежан за образовање Комисије може ангажовати друга правна и физичка лица.

+ Види:

чл. 27. Закона - 24/2011-3.

17. Информација о локацији

Члан 53.

Информација о локацији садржи податке о могућностима и ограничењима градње на катастарској парцели, на основу планског документа.

Информација о локацији издаје се обавезно за изградњу помоћних објеката, гаража и трафо станица 10/04 kV или 20/04 kV.

Уз захтев за издавање информације о локацији подноси се копија плана парцеле.

Информацију о локацији издаје орган надлежни за издавање локацијске дозволе у року од осам дана од дана подношења захтева, уз накнаду стварних трошкова издавања те информације.

18. Локацијска дозвола

Члан 54.

Локацијска дозвола се издаје решењем за изградњу нових и доградњу постојећих објеката, за објекте за које се по овом закону издаје грађевинска дозвола, а садржи све услове и податке потребне за израду техничке документације, у складу са важећим планским документом.

Локацијском дозволом, по захтеву инвеститора може се предвидети и фазна, односно етапна изградња.

Локацијску дозволу за објекте из члана 133. овог закона издаје министарство надлежно за послове урбанизма, односно аутономна покрајина.

Локацијску дозволу за објекте који нису одређени у члану 133. овог закона, издаје надлежни орган јединице локалне самоуправе.

Уз захтев за издавање локацијске дозволе подноси се:

- 1) копија плана парцеле;
- 2) извод из катастра подземних инсталација;
- 3) доказ о праву својине у складу са чланом 135. овог закона.

Захтев за издавање локацијске дозволе обавезно садржи податке о врсти и намени објекта који ће се градити, а може да садржи и податке о планираној диспозицији, техничке карактеристике и слично које могу бити приказане и на графичком прилогу, на катастарско-топографској подлози.

Уместо доказа из става 5. тачка 3) овог члана за линијске инфраструктурне објекте и објекте за производњу електричне енергије из обновљивих извора, може се поднети акт надлежног органа којим је утврђен јавни интерес за експропријацију у складу са посебним законом, коначни управни акт којим се установљава право закупа на пољопривредном земљишту за потребе изградње у складу са законом којим се уређује пољопривредно земљиште, коначни управни акт којим се установљава право на изградњу на шумском земљишту у складу са

законом којим се уређује шумско земљиште, правноснажна судска одлука или уговор о установљавању права службености са власником послужног добра или писмена сагласност власника предметног земљишта, а за остале енергетске објекте из члана 133. овог закона доставља се акт надлежног органа којим је утврђен јавни интерес за експропријацију. У случају да надлежни орган изда једну локацијску дозволу за више парцела, може се поднети више доказа, односно исправа различите правне природе за различите катастарске парцеле, ако сваки од тих доказа испуњава услове из овог закона прописане за појединачну катастарску парцелу.

Када се као доказ из става 5. тачка 3) овог члана прилаже уговор о установљавању права службености, правноснажна судска одлука или сагласност власника послужног добра из става 7. овог члана, орган надлежан за послове државног премера и катастра уписује право својине само на објекту, а уговор, односно сагласност власника се уписује у теретни лист листа непокретности за предметно земљиште који води орган надлежан за упис и евиденцију права на непокретности.

Ако надлежни орган утврди да уз захтев за издавање локацијске дозволе није поднета документација прописана овим законом, обавестиће подносиоца захтева, најкасније у року од осам дана од дана пријема захтева, да у року од 30 дана од дана пријема обавештења достави недостајућу документацију. По достављању акта надлежног органа којим се обавештава подносилац захтева о недостајућој документацији, не може се накнадно тражити документација која није наведена у издатом акту.

Ако плански документ не садржи услове за прикључење на комуналну, саобраћајну и осталу инфраструктуру, надлежни орган их прибавља по службеној дужности, о трошку инвеститора. Органи, односно организације овлашћени за издавање тих услова и података дужни су да их по захтеву надлежног органа доставе у року од 30 дана од дана пријема захтева.

Локацијска дозвола издаје се за катастарску парцелу која испуњава услове за грађевинску парцелу, што утврђује орган надлежан за издавање локацијске дозволе, а може се издати и за више катастарских парцела које чине грађевински комплекс, у складу са планским документом. До доношења урбанистичког плана у складу са овим законом, локацијска дозвола за доградњу постојеће комуналне инфраструктуре издаје се у складу са фактичким стањем у регулацији постојеће саобраћајнице.

+ Види:

чл. 28. Закона - 24/2011-3.

Члан 55.

Локацијска дозвола садржи све урбанистичке и техничке услове и податке потребне за израду идејног, односно главног пројекта, а нарочито:

1) податке о инвеститору;

- 2) броју и површини катастарске парцеле, осим за линијске инфраструктурне објекте и антенске стубове;
  - 3) назив планског документа, односно урбанистичког пројекта на основу којег се издаје локацијска дозвола и правила грађења за зону или целину у којој се налази предметна парцела;
  - 4) услове за прикључење на комуналну, саобраћајну и другу инфраструктуру;
  - 5) податке о постојећим објектима на тој парцели које је потребно уклонити;
  - 6) друге услове у складу са посебним законом.
- + Види:
чл. 29. Закона - 24/2011-3.

Члан 56.

Надлежни орган је дужан да у року од 15 дана од дана подношења уредног захтева, односно прибављања услова и података које прибавља по службеној дужности, изда локацијску дозволу.

На решење о локацијској дозволи коју издаје јединица локалне самоуправе може се изјавити жалба у року од осам дана.

На решење о локацијској дозволи коју издаје министарство надлежно за послове урбанизма, односно надлежни орган аутономне покрајине може се тужбом покренути управни спор.

По жалби на решење о локацијској дозволи јединице локалне самоуправе, решава министарство надлежно за послове урбанизма.

Аутономној покрајини се поверава решавање по жалби против првостепеног решења о локацијској дозволи јединице локалне самоуправе, донетог за грађење објеката који се граде на територији аутономне покрајине.

Орган надлежан за издавање локацијске дозволе води службену евиденцију о издатим локацијским дозволама, а списак издатих локацијских дозвола се објављује и у електронском облику и доступан је и путем интернета.

Решење о локацијској дозволи престаје да важи ако инвеститор у року од две године од дана дана правноснажности решења о локацијској дозволи не поднесе захтев за издавање грађевинске дозволе.

Члан 57.

Локацијска дозвола се издаје на основу просторног плана подручја посебне намене и просторног плана јединице локалне самоуправе, за делове територије у обухвату плана за које није предвиђена израда урбанистичког плана.

Локацијска дозвола се издаје на основу плана генералне регулације, за делове територије у обухвату плана за које није предвиђено доношење плана детаљне регулације.

Локацијска дозвола се издаје на основу плана детаљне регулације.

Уколико је планским документом предвиђена израда урбанистичког пројекта, локацијска дозвола се издаје на основу тог планског документа и урбанистичког пројекта.

19. Документи за спровођење просторних планова

Програм имплементације

Члан 58.

Програм имплементације Просторног плана Републике Србије утврђује мере и активности за спровођење Просторног плана Републике Србије за раздобље од пет година.

Програм имплементације Просторног плана Републике Србије доноси Влада, на предлог министарства надлежног за послове просторног планирања, у року од једне године од дана ступања на снагу Просторног плана Републике Србије.

Програм имплементације регионалног просторног плана утврђује мере и активности за спровођење регионалног просторног плана за раздобље од пет година.

Програм имплементације регионалног просторног плана доноси орган надлежан за доношење плана, у року од једне године од дана ступања на снагу регионалног просторног плана.

Орган надлежан за послове просторног планирања дужан је да органу који је донео Програм подноси годишње извештаје о остваривању просторног плана.

Измене и допуне програма из ст. 1. и 3. овог члана, на основу анализе ефеката примењених мера и стања у простору могу бити извршене и пре истека рока од пет година, на предлог органа надлежног за послове просторног планирања.

+ Види:

чл. 30. Закона - 24/2011-3.

Члан 59.

Програм из члана 58. ст. 1. и 3. овог закона садржи нарочито:

- 1) приоритетне пројекте за остваривање просторног уређења;
- 2) динамику за уређење појединих просторних целина и приоритетних пројеката;
- 3) износе и изворе средства за финансирање пројеката;

- 4) рок извршења пројеката;
- 5) одговорност за извршење пројеката;
- 6) показатеље за праћење промена стања у простору.
+ Види:
чл. 31. Закона - 24/2011-3.

20. Урбанистичко-технички документи

20.1. Урбанистички пројекат

Члан 60.

Урбанистички пројекат се израђује када је то предвиђено урбанистичким планом, просторним планом јединице локалне самоуправе, односно просторним планом подручја посебне намене, за потребе урбанистичко-архитектонског обликовања површина јавне намене и урбанистичко-архитектонске разраде локација.

Члан 61.

Урбанистички пројекат се израђује, уколико је његова израда предвиђена планским документом или другим одговарајућим актом јединице локалне самоуправе, за једну или више катастарских парцела на овереном катастарско-топографском плану и садржи:

- 1) ситуационо решење, композициони план и партерно, односно пејзажно решење;
- 2) идејна урбанистичка и архитектонска решења објеката;
- 3) приказ постојеће саобраћајне и комуналне инфраструктуре са предлозима прикључака на спољну мрежу;
- 4) опис, технички опис и објашњење решења из урбанистичког пројекта.

Урбанистичким пројектом за урбанистичко-архитектонску разраду локације може се утврдити промена и прецизно дефинисање планираних намена у оквиру планом дефинисаних компатибилности, у законом прописаној процедури.

+ Види:
чл. 32. Закона - 24/2011-3.

Члан 62.

Урбанистички пројекат може да израђује привредно друштво, односно друго правно лице или предузетник, који су уписани у одговарајући регистар за израду урбанистичких планова и израду техничке документације.

Израдом урбанистичког пројекта руководи одговорни урбаниста архитектонске струке са одговарајућом лиценцом.

Члан 63.

Орган јединице локалне самоуправе надлежан за послове урбанизма потврђује да је урбанистички пројекат израђен у складу са урбанистичким планом, просторним планом јединице локалне самоуправе, односно просторним планом посебне намене и овим законом.

Пре потврђивања урбанистичког пројекта, орган надлежан за послове урбанизма организује јавну презентацију урбанистичког пројекта, у трајању од седам дана.

По истеку рока из става 2. овог члана, надлежни орган је дужан да у року од три дана достави комисији за планове урбанистички пројекат са свим примедбама и сугестијама са јавне презентације.

Комисија за планове дужна је да у року од 30 дана изврши проверу усклађености урбанистичког пројекта са планским документом и овим законом, размотри све примедбе и сугестије са јавне презентације и извештај са мишљењем достави надлежном органу.

Ако надлежни орган утврди да урбанистички пројекат није урађен у складу са планским документом и овим законом, обавестиће о томе подносиоца захтева.

На обавештење из става 5. овог члана може се поднети приговор надлежном општинском, односно градском већу, у року од три дана.

Члан 64.

Планом генералне регулације и планом детаљне регулације може се утврдити обавеза расписивања урбанистичко-архитектонског конкурса за решење локација које су од значаја за јединицу локалне самоуправе.

20.2. Пројекат препарцелације и парцелације

Члан 65.

На већем броју катастарских парцела може се образовати једна или више грађевинских парцела, на начин и под условима утврђеним у планском документу, на основу пројекта препарцелације.

На једној катастарској парцели може се образовати већи број грађевинских парцела, на начин и под условима утврђеним у планском документу, на основу пројекта парцелације.

Пројекат препарцелације, односно парцелације израђује овлашћено привредно друштво, односно друго правно лице или предузетник које је уписано у одговарајући регистар. Саставни део пројекта препарцелације, односно парцелације је и пројекат геодетског обележавања. Израдом пројекта препарцелације, односно парцелације руководи одговорни урбаниста архитектонске струке.

Пројекат из става 3. овог члана потврђује орган јединице локалне самоуправе надлежан за послове урбанизма, у року од 10 дана.

Ако надлежни орган утврди да пројекат препарцелације, односно парцелације није урађен у складу са важећим планским документом, обавестиће о томе подносиоца захтева.

Подносилац захтева може поднети приговор на обавештење из става 5. овог члана општинском, односно градском већу, у року од три дана од дана од дана достављања.

Члан 66.

Орган надлежан за послове државног премера и катастра проводи препарцелацију, односно парцелацију.

Уз захтев за провођење препарцелације, односно парцелације подноси се доказ о решеним имовинско-правним односима за све катастарске парцеле и пројекат препарцелације, односно парцелације потврђен од стране органа надлежног за послове урбанизма јединице локалне самоуправе, чији саставни део је пројекат геодетског обележавања.

По захтеву за провођење препарцелације, односно парцелације, орган надлежан за послове државног премера и катастра, доноси решење о формирању катастарске/их парцеле/а.

Примерак решења доставља се и надлежном органу који је потврдио пројекат препарцелације, односно парцелације.

На решење из става 3. овог члана може се изјавити жалба у року од 15 дана од дана достављања решења

Правноснажно решења из става 3. овог члана, орган надлежан за послове државног премера и катастра доставља и пореској управи на територији на којој се налази предметна непокретност.

Члан 67.

Кад је пројекат препарцелације израђен за потребе експропријације, уз захтев за провођење препарцелације подноси се пројекат препарцелације потврђен од стране органа надлежног за послове урбанизма.

Орган надлежан за послове државног премера и катастра доноси решење о формирању катастарских парцела.

На решење из става 2. овог члана може се изјавити жалба у року од 15 дана од дана достављања решења.

Решењем из става 2. овог члана не мења се власник на новоформираним катастарским парцелама.

Примерак решења из става 2. овог члана доставља се власницима грађевинског земљишта и подносиоцу захтева.

+ Види:

чл. 33. Закона - 24/2011-3.

20.3. Пројекат исправке граница суседних парцела

Члан 68.

На захтев власника, односно закупца катастарске парцеле врши се исправка границе парцеле, припајањем грађевинског земљишта у јавној својини постојећој парцели, ради формирања катастарске парцеле која испуњава услове грађевинске парцеле, на основу пројекта препарцелације.

Уз захтев из става 1. овог члана доставља се доказ о праву својине, односно закупа на катастарској парцели и сагласност коју за власника катастарске парцеле која је у јавној својини даје јавни правобранилац.

Приликом израде пројекта препарцелације мора се поштовати правило да катастарска парцела у јавној својини која се припаја суседној парцели не испуњава услове за посебну грађевинску парцелу, као и да је мање површине од парцеле којој се припаја.

На поступак исправке граница парцеле примењују се одредбе чл. 65. и 66. овог закона.

Трошкове исправке граница парцеле сноси власник, односно купац катастарске парцеле којој се припаја грађевинско земљиште у јавној својини.

Потврђени пројекат препарцелације представља основ за отуђење или давање грађевинског земљишта у закуп непосредном погодбом и закључење уговора из члана 97. овог закона.

+ Види:

чл. 34. Закона - 24/2011-3.

20.4. Посебни случајеви формирања грађевинске парцеле

Члан 69.

За грађење, односно постављање инфраструктурних, електроенергетских и електронских објеката или уређаја, може се формирати грађевинска парцела мање или веће површине од површине предвиђене планским документом за ту зону, под условом да постоји приступ објекту, односно уређајима, ради одржавања и отклањања кварова или хаварије.

У случају из става 1. овог члана, као решен приступ јавној саобраћајној површини признаје се и уговор о праву службености пролаза са власником послужног добра.

За постављање стубних трансформаторских станица 10/04 kV и 20/04 kV, електродистрибутивних и електропреносних стубова, као и стубова електронских

комуникација не примењују се одредбе о формирању грађевинске парцеле прописане овим законом.

Као доказ о решеним имовинско-правним односима на земљишту, за објекте из става 1. овог члана, може се признати и уговор о закупу земљишта у приватној својини са власником земљишта, закључен у складу са посебним прописима. За изградњу, доградњу или реконструкцију постојеће комуналне инфраструктуре, као доказ о решеним имовинско-правним односима на земљишту, може да се поднесе и попис катастарских парцела са приложеним сагласностима власника, односно корисника земљишта.

За изградњу надземних линијских инфраструктурних објеката, ветроелектрана снаге 10 и више MW и објеката малих хидроелектрана, грађевинска парцела представља земљишни појас непотпуне експропријације дела катастарских парцела кроз које се простире објекат и појединачних парцела на којима се налазе припадајући надземни објекти. Као доказ о решеним имовинско-правним односима за изградњу линијских инфраструктурних објеката, поред непотпуне или потпуне експропријације, признају се и уговори о установљавању права службености закључени са власницима катастарских парцела. За изградњу ветроелектрана, грађевинска парцела представља катастарску парцелу на којој се налазе ветротурбине са припадајућим надземним објектима ветроелектрана (трансформаторске станице, стубови далековода и слично), с тим да се надземни водови високонапонских далековода и елисе ветротурбина сматрају повласним добром у односу на земљиште других власника које прелећу, а које се сматра послужним добром, тако да се за катастарске парцеле овако одређеног послужног добра не формира грађевинска парцела, нити се захтева подношење доказа у смислу члана 54. став 5. тачка 3) овог закона.

Уколико се надземни линијски инфраструктурни објекат простире преко територија две или више катастарских општина, пре издавања употребне дозволе, формира се једна или више грађевинских парцела, тако да једна грађевинска парцела представља збир делова појединачних катастарских парцела унутар границе катастарске општине, осим у случају када је као доказ о решеним имовинско-правним односима у поступку издавања локацијске, односно грађевинске дозволе служио уговор о праву службености, у складу са овим законом.

Уколико се подземни линијски инфраструктурни објекат или траса цевовода малих хидроелектрана и постројења за биогаз простире преко територија две или више катастарских општина, грађевинска парцела се формира само за улазна и излазна места. Земљиште изнад подземног линијског инфраструктурног објекта не представља површину јавне намене. Изнад подземног инфраструктурног објекта могу се градити објекти у складу са овим законом, уз прибављање техничких услова у складу са посебним законом, зависно од врсте инфраструктурног објекта.

За изградњу малих хидроелектрана, ветропаркова и постројења за биогаз које се граде на катастарским парцелама које се граниче са парцелама које су у водном, пољопривредном или шумском земљишту, грађевинска парцела се формира унутар катастарске парцеле на којој се гради главни надземни објекат/објекти, а

као доказ о решеним имовинско-правним односима, уз захтев за издавања локацијске дозволе, доставља се доказ у складу са чланом 135. овог закона, односно други докази предвиђени овим законом. Као доказ о решеним имовинско-правним односима за подземни или надземни део ових објеката - цеговоде, односно водове, уз захтев за издавање грађевинске дозволе доставља се уговор о установљавању права стварне службености са јавним предузећем, односно другом организацијом која газдује водним или шумским земљиштем, а када је власник тог земљишта друго правно или физичко лице, доказ о установљавању права стварне службености у складу са посебним законима.

Ветроелектране и мале хидроелектране се могу градити и на пољопривредном земљишту, уз претходно прибављену сагласност министарства надлежног за послове пољопривреде.

Инвеститор за изградњу објеката из става 1. овог члана има право пролаза и провоза преко суседног и околног земљишта које је у својини других власника, ради извођења радова у току изградње, када то захтева технолошки поступак.

Сви власници и држаоци суседног и околног земљишта дужни су да омогуће несметани приступ градилишту и трпе извођење радова за потребе изградње објекта или уређаја из става 1. овог члана.

Инвеститор је дужан да власницима или држаоцима суседног или околног земљишта надокнади штету која буде причињена пролазом и превозом. Ако не буде постигнут споразум о висини накнаде штете, одлуку о томе доноси надлежни суд.

+ Види:

чл. 35. Закона - 24/2011-3.

+ Судска пракса

20.5. Одређивање земљишта за редовну употребу објекта у посебним случајевима

Члан 70.

Земљиште за редовну употребу објекта јесте земљиште испод објекта и земљиште око објекта, које испуњава услове за грађевинску парцелу.

Земљиште за редовну употребу објекта изграђеног у отвореном стамбеном блоку јесте земљиште испод објекта, а по захтеву подносиоца захтева у поступку легализације надлежни орган може одредити грађевинско земљиште испод објекта као земљиште за редовну употребу, уз обавезу подносиоца захтева да у року од пет година од дана правноснажности решења о легализацији покрене поступак за утврђивање земљишта за редовну употребу у складу са овим законом.

Захтев за утврђивање земљишта за редовну употребу објекта и формирање грађевинске парцеле подноси се органу јединице локалне самоуправе надлежном за имовинско-правне послове, ако:

1) постојећа катастарска парцела на којој је објекат изграђен представља само земљиште испод објекта, осим у случају из става 2. овог члана;

2) се ради о објекту за који је поднет захтев за легализацију и за који је надлежни орган утврдио да постоји могућност легализације, односно за који је донето решење о легализацији у складу са раније важећим законом, када је такав објекат изграђен на грађевинском земљишту на коме је као носилац права коришћења, односно власник уписана јединица локалне самоуправе, аутономна покрајина, Република Србија, односно лица чији су они оснивачи;

3) је у поступку конверзије права коришћења потребно утврдити земљиште за редовну употребу постојећег објекта, када је власник објекта физичко или правно лице, а као носилац права коришћења на грађевинском земљишту на коме је објекат изграђен уписана јединица локалне самоуправе, аутономна покрајина, Република Србија или правно лице чији је оснивач јединица локалне самоуправе, аутономна покрајина или Република Србија или друго правно, односно физичко лице.

Уз захтев за доношење решења из става 1. овог члана, власник објекта доставља доказ о праву својине на објекту и основ стицања, односно доказ да је по поднетом захтеву за легализацију надлежни орган утврдио могућност легализације, односно решење о легализацији, копију плана парцеле, катастарско-топографски план, уверење органа надлежног за вођење послова државног премера и катастра да ли је извршено обележавање, односно формирање катастарске парцеле и по ком основу, као и исправе на основу којих се може утврдити да ли је подносилац лице из члана 103, 104, 105, 106. и 106а овог закона.

По пријему захтева из става 4. овог члана, надлежни орган прибавља по службеној дужности од органа јединице локалне самоуправе надлежног за послове урбанизма извештај да ли постојећа катастарска парцела испуњава услове да буде одређена као земљиште за редовну употребу објекта и услове за грађевинску парцелу, односно да ли је, ради утврђивања земљишта за редовну употребу објекта потребно израдити пројекат парцелације, односно препарцелације, да ли постоје урбанистички услови за израду ових пројеката, односно прибавља мишљење, ако је већ извршено обележавање или формирање катастарске парцеле да израда пројекта није потребна. Ако је потребна израда пројекта парцелације, односно препарцелације, извештај садржи и предлог за формирање грађевинске парцеле.

Извештај из става 5. овог члана, као и пројекат парцелације, односно препарцелације, израђују се уз примену правила садржаних у важећем планском документу, која се нарочито односе на положај постојећег објекта у односу на регулацију и границе катастарске парцеле, услове и начин обезбеђивања приступа парцели, општи минимум у погледу површине који парцела мора испуњавати у односу на намену постојећег објекта или се примењују општа правила за формирање грађевинске парцеле прописана у подзаконском акту којим су утврђена општа правила за парцелацију, регулацију и изградњу.

Ако извештај из става 5. овог члана садржи обавезу израде пројекта препарцелације, орган надлежан за доношење решења обавештава подносиоца

захтева о потреби израде пројекта, са предлогом за формирање катастарске парцеле.

Ако се на основу извештаја из става 5. овог члана утврди да нема урбанистичких услова за израду пројекта парцелације, односно препарцелације, надлежни орган о томе обавештава подносиоца захтева, који има право да у року од пет дана од дана пријема обавештења поднесе приговор општинском, односно градском већу јединице локалне самоуправе.

Решење о утврђивању земљишта за редовну употребу објекта и о формирању грађевинске парцеле доноси орган јединице локалне самоуправе надлежан за имовинско-правне послове.

Решењем из става 9. овог члана одређују се сви елементи потребни за формирање катастарске парцеле, односно утврђује се да је постојећа катастарска парцела истовремено и грађевинска парцела, а саставни део решења је потврђени пројекат парцелације или препарцелације који садржи пројекат геодетског обележавања, односно констатацију да је катастарска парцела већ обележена, односно формирана.

У зависности од основа стицања права својине на објекту и статуса власника објекта у смислу одредаба овог закона које се односе на право на конверзију без или уз накнаду, као и од тога да ли се земљиште испод објекта користи или се користило на основу уговора о закупу закљученог у складу са законом, решењем из става 9. овог члана утврђује се право власника објекта да на земљишту за редовну употребу објекта упише право својине без накнаде, односно уз накнаду, у складу са одредбама овог закона које се односе на конверзију уз накнаду, односно право да му власник земљишта у јавној својини то земљиште отуђи или да у закуп, по тржишној цени, непосредном погодбом, у складу са одредбама овог закона.

На решење из става 9. овог члана може се изјавити жалба министарству надлежном за послове просторног планирања и урбанизма, у року од 15 дана од дана достављања решења.

Правноснажно решење из става 9. овог члана је основ за провођење промене у катастарском оперативном органу надлежног за послове државног премера и катастра, односно основ да надлежни орган донесе решење којим дозвољава деобу, односно спајање свих катастарских парцела које чине земљиште за редовну употребу објекта и којим се формира катастарска парцела која испуњава услове за грађевинску парцелу.

Ако је грађевинска парцела формирана до 11. септембра 2009. године у складу са законом, надлежни орган ту чињеницу прихвата као стечено право у поступку одређивања земљишта за редовну употребу.

+ Види:

чл. 36. Закона - 24/2011-3.

+ Судска пракса

+ Правна мишљења

III. РЕПУБЛИЧКА АГЕНЦИЈА ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Члан 71.

Републичка агенција за просторно планирање (у даљем тексту: Агенција) основана Законом о планирању и изградњи је самостална организација која врши јавна овлашћења у складу са овим законом и прописима донетим на основу овог закона, у циљу обезбеђења услова за ефикасно спровођење и унапређивање политике планирања и уређења простора у Републици Србији.

Агенција је носилац израде просторних планова из надлежности Републике Србије.

Агенција за свој рад одговара Влади.

+ Види:

чл. 37. Закона - 24/2011-3.

1. Правни статус

Члан 72.

Агенција има статус правног лица са правима, обавезама и надлежностима утврђеним овим законом и статутом Агенције.

Агенција послује у складу са прописима о јавним агенцијама.

Агенција има свој рачун.

2. Седиште и територијална организација

Члан 73.

Седиште Агенције је у Београду.

Агенција има организациону јединицу у седишту органа аутономне покрајине, а може их имати и у другим местима, у складу са статутом.

3. Општи акти

Члан 74.

Агенција доноси опште акте.

Основни општи акт који доноси Агенција је статут, који доноси Управни одбор Агенције, уз мишљење извршног органа аутономне покрајине и уз сагласност Владе.

Статут садржи одредбе о:

- 1) делатности Агенције;
- 2) начину обављања послова;
- 3) унутрашњој и територијалној организацији;
- 4) органима и њиховој надлежности;
- 5) заступању;
- 6) правима, обавезама и одговорностима запослених и
- 7) другим питањима од значаја за рад Агенције.

4. Надлежност

Члан 75.

Агенција је надлежна да:

- 1) припрема, координира и прати израду Просторног плана Републике Србије и програма имплементације Просторног плана Републике Србије;
- 2) припрема, координира и прати израду регионалног просторног плана и програма имплементације;
- 3) припрема, координира и прати израду просторног плана подручја посебне намене;
- 4) припрема одлуку о изради свих планских докумената које предлаже надлежно министарство;
- 5) остварује међународну сарадњу у области просторног планирања;
- 6) пружа стручну помоћ и припрема изводе из Просторног плана Републике Србије, регионалног просторног плана и просторног плана подручја посебне намене за потребе израде планских докумената јединице локалне самоуправе;
- 7) успоставља јединствени систем показатеља за просторно планирање у складу са системом ESPON;
- 8) води регистар просторних планова за територију Републике Србије;
- 9) припрема и реализује програме едукације за потребе израде докумената просторног планирања;
- 9а) припрема годишњи извештај о реализацији Просторног плана Републике Србије на основу ESPON показатеља;

9б) по потреби израђује просторни план подручја посебне намене који се финансира из других извора, у складу са законом;

10) обавља и друге послове у складу са законом и статутом.

+ Види:

чл. 38. Закона - 24/2011-3.

5. Органи Агенције

Члан 76.

Органи Агенције су управни одбор и директор.

6. Управни одбор

Члан 77.

Управни одбор:

- 1) доноси Статут;
- 2) усваја годишњи програм рада/план пословања;
- 3) усваја завршни рачун;
- 4) утврђује накнаде за чланове управног одбора и директора;
- 5) обавља и друге послове у складу са законом и статутом.

Статутом Агенције ближе се утврђује надлежност, рад и примања за чланове управног одбора и директора, као и друга питања везана за рад управног одбора.

7. Директор

Члан 78.

Директор:

- 1) заступа Агенцију;
- 2) организује рад и руководи Агенцијом;
- 3) предлаже акте које усваја управни одбор;
- 4) доноси акт о унутрашњој организацији и систематизацији радних места;
- 5) извршава одлуке управног одбора и предузима мере за њихово спровођење;
- 6) стара се о законитости рада и одговара за коришћење и располагање имовином Агенције;

7) врши и друге послове утврђене законом и статутом.

Сагласност на акт којим се утврђује висина плате и број запослених у Агенцији даје Влада.

8. Стручни послови

Члан 79.

За обављање појединих стручних послова из своје надлежности, Агенција може ангажовати друга правна или физичка лица, у складу са законом.

9. Финансирање

Члан 80.

Средства за рад Агенције обезбеђују се из:

- 1) буџета Републике Србије;
- 2) прихода које оствари обављањем послова из своје надлежности;
- 3) донација, прилога и спонзорства правних и физичких лица;
- 4) других извора, у складу са законом.

10. Надзор над радом Агенције

Члан 81.

Надзор над радом Агенције врши министарство надлежно за послове просторног планирања.

Агенција подноси Влади извештај о раду, преко министарства надлежног за послове просторног планирања, у складу са одредбама посебног закона.

IV. ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ

1. Појам грађевинског земљишта

Члан 82.

Грађевинско земљиште јесте земљиште одређено законом и планским документом као грађевинско, које је предвиђено за изградњу и редовно коришћење објеката, као и земљиште на којем су изграђени објекти у складу са законом и земљиште које служи за редовну употребу тих објеката.

Грађевинско земљиште се користи према намени одређеној планским документом, на начин којим се обезбеђује његово рационално коришћење, у

складу са законом.
+ Правна мишљења

Члан 83.

Грађевинско земљиште може бити у свим облицима својине.

Грађевинско земљиште је у промету.

Право својине на грађевинском земљишту у јавној својини има Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе.

Грађевинско земљиште у јавној својини је у промету, под условима прописаним овим и другим законом.

+ Судска пракса

2. Врсте грађевинског земљишта

Члан 84.

Грађевинско земљиште може бити:

- 1) градско грађевинско земљиште;
- 2) грађевинско земљиште ван граница градског грађевинског земљишта.

2.1. Градско грађевинско земљиште

Члан 85.

Градско грађевинско земљиште јесте земљиште у грађевинском подручју насељеног места које је као такво одређено планским документом, који се доноси за општину, град и град Београд, у складу са овим законом.

Планским документом којим се одређује градско грађевинско земљиште не мења се облик својине на земљишту које се одређује као градско грађевинско земљиште.

2.2. Грађевинско земљиште ван граница градског грађевинског земљишта

Члан 86.

Грађевинско земљиште ван граница градског грађевинског земљишта јесте земљиште у грађевинском подручју изван насељеног места, које је као такво одређено планским документом који се доноси за општину, град и град Београд, у складу са овим законом.

Планским документом којим се одређује грађевинско земљиште ван граница градског грађевинског земљишта не мења се облик својине на том земљишту.

2.3. Промена намене пољопривредног земљишта

Члан 87.

Кад се планским документом промени намена пољопривредног земљишта у грађевинско земљиште, орган надлежан за доношење плана је дужан да у року од 15 дана од дана ступања на снагу планског документа, органу надлежном за послове државног премера и катастра достави акт који садржи попис катастарских парцела којима је промењена намена.

Орган надлежан за послове државног премера и катастра решењем проводи насталу промену и ставља забележбу о обавези плаћања накнаде за промену намене пољопривредног земљишта у базу података катастра непокретности из које се издаје лист непокретности о обавези плаћања накнаде за промену намене.

Решење из става 2. овог члана доставља се власнику земљишта, министарству надлежном за послове пољопривреде и надлежном пореском органу у року од 15 дана од дана доношења решења.

Власник катастарске парцеле којој је промењена намена дужан је да плати накнаду за промену намене пољопривредног земљишта пре издавања локацијске дозволе, у складу са законом којим се уређује пољопривредно земљиште.

Ако је промена намене, односно врсте земљишта из пољопривредног у грађевинско извршена на основу закона, планског документа или одлуке надлежног органа до 15. јула 1992. године, односно до дана ступања на снагу Закона о пољопривредном земљишту ("Службени гласник РС", број 49/92), не плаћа се накнада за промену намене земљишта, без обзира што је као начин коришћења тог земљишта уписана њива, ливада, пашњак и друго.

Скупштина јединице локалне самоуправе на чијој територији се налази предметно земљиште дужна је да органу надлежном за послове државног премера и катастра, у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона, достави акт који садржи обухват грађевинског земљишта коме је намена промењена до 15. јула 1992. године.

Орган надлежан за послове државног премера и катастра дужан је да, по добијању акта из става 6. овог члана упише забележбу о обавези плаћања накнаде за промену намене, за земљиште коме је намена промењена из пољопривредног у грађевинско земљиште после рока утврђеног у ставу 5. овог члана.

Накнада за промену намене пољопривредног земљишта у грађевинско земљиште не плаћа се у поступцима легализације објеката, као ни у поступцима за реализацију пројеката за изградњу објеката од значаја за Републику Србију, у којима би обвезник плаћања била јединица локалне самоуправе, аутономна покрајина или Република Србија. Листу пројеката за изградњу објеката од значаја за Републику Србију утврђује Влада.

+ Види:

чл. 39. Закона - 24/2011-3.

2.4. Изграђено и неизграђено грађевинско земљиште

Члан 88.

Грађевинско земљиште може бити изграђено и неизграђено.

Изграђено грађевинско земљиште је земљиште на коме су изграђени објекти у складу са законом, намењени за трајну употребу.

Неизграђено грађевинско земљиште је земљиште на коме нису изграђени објекти, на коме су изграђени објекти супротно закону и земљиште на коме су изграђени само објекти привременог карактера.

2.5. Уређено и неуређено грађевинско земљиште

Члан 89.

Грађевинско земљиште може бити уређено и неуређено.

Уређено грађевинско земљиште је земљиште које је комунално опремљено за грађење, у складу са важећим планским документом (изграђен приступни пут, електромрежа, обезбеђено снабдевање водом и обезбеђени други посебни услови).

3. Уређивање грађевинског земљишта

Члан 90.

Уређивање грађевинског земљишта обухвата његово припремање и опремање.

Припремање земљишта обухвата истражне радове, израду геодетских, геолошких и других подлога, израду планске и техничке документације, програма за уређивање земљишта, расељавање, рушење објеката, санирање терена и друге радове.

Поред радова из става 2. овог члана, на подручјима која су била изложена ратним дејствима, врши се и провера о постојању заосталих експлозивних средстава, у складу са законом.

Опремање земљишта обухвата изградњу објеката комуналне инфраструктуре и изградњу и уређење површина јавне намене.

Уређивање грађевинског земљишта врши се према средњорочним и годишњим програмима уређивања, које доноси јединица локалне самоуправе.

Члан 91.

Ради обезбеђивања услова за уређивање, употребу, унапређивање и заштиту грађевинског земљишта, Република Србија, аутономна покрајина, општина, град, односно град Београд, може да оснује привредно друштво, јавно предузеће,

односно другу организацију или да вршење ових послова обезбеди на други начин, у складу са законом, односно статутом.

Обезбеђивање услова за уређивање, употребу, унапређивање и заштиту грађевинског земљишта обухвата припрему средњорочних и годишњих програма уређивања грађевинског земљишта, уређивање грађевинског земљишта, старање о заштити, рационалном и одрживом коришћењу грађевинског земљишта, као и обављање других послова у складу са законом и другим прописима.

+ Правна мишљења

4. Накнада за уређивање грађевинског земљишта

Члан 92.

За уређивање грађевинског земљишта плаћа се накнада.

Јединица локалне самоуправе уређује грађевинско земљиште и стара се о његовом рационалном коришћењу према намени земљишта предвиђеној планским документом, у складу са законом.

Средства добијена од накнаде за уређивање грађевинског земљишта користе за уређивање грађевинског земљишта, прибављање грађевинског земљишта и изградњу и одржавање објеката комуналне инфраструктуре.

+ Правна мишљења

Члан 93.

Накнаду за уређивање грађевинског земљишта плаћа инвеститор.

Висина накнаде за уређивање грађевинског земљишта утврђује се на основу следећих критеријума: степена комуналне опремљености, годишњих програма за уређивање грађевинског земљишта, урбанистичке зоне, намене и површине објекта.

Намена грађевинског земљиште може бити: становање, комерцијална делатност, производна делатност и остале намене.

Јединица локалне самоуправе прописује мерила за обрачун висине накнаде за уређивање грађевинског земљишта на основу критеријума из става 2. овог члана.

Инвеститор и јединица локалне самоуправе, односно привредно друштво, јавно предузеће или друга организација из члана 91. овог закона, закључују уговор којим се уређују међусобни односи у погледу уређивања грађевинског земљишта, утврђује висина накнаде за уређивање грађевинског земљишта, динамика плаћања, обим, структура и рокови за извођење радова на уређивању земљишта, као и поступак и услови измене уговора (промена намене, површине објекта и др.).

Члан 94.

Неизграђено грађевинско земљиште које није опремљено у смислу овог закона, а налази се у обухвату плана генералне регулације, односно плана детаљне регулације, може се комунално опремити и средствима физичких и правних лица.

Лице из става 1. овог члана подноси надлежном органу јединице локалне самоуправе, односно привредном друштву, јавном предузећу односно другој организацији из члана 91. овог закона предлог о финансирању изградње комуналне инфраструктуре.

Ако орган, односно организација из става 2. овог члана утврди да је предметна зона, односно локација у обухвату плана генералне регулације, односно плана детаљне регулације и да је подносилац власник, односно купац грађевинског земљишта сачиниће услове о финансирању изградње комуналне инфраструктуре, који нарочито садржи: податке о локацији, односно зони, податке из урбанистичког плана и техничке услове за изградњу комуналне инфраструктуре, податке из програма уређивања грађевинског земљишта, границе локације која се опрема са пописом катастарских парцела, рок изградње, обавезу јединице локалне самоуправе као инвеститора за прибављање локацијске, грађевинске и употребне дозволе, као и обавезу да обезбеди и финансира стручни надзор у току извођења радова, обавезу власника земљишта за финансирање израде техничке документације, стручне контроле техничке документације, извођења радова, обавезу власника грађевинског земљишта да изврши избор извођача радова, обавезу предаје изграђених објеката комуналне инфраструктуре и других објеката јавне намене у својину јединице локалне самоуправе, стварне трошкове изградње комуналне инфраструктуре, као и висину умањења накнаде за уређивање грађевинског земљишта за инвеститора објекта који ће бити грађен на тој локацији, односно зони.

За објекте који ће се градити на локацији, односно зони која се комунално опрема средствима власника, односно закупца накнада за уређивање грађевинског земљишта се умањује за стварне трошкове комуналног опремања, а највише до 60% од висине накнаде утврђене према мерилима за обрачун за ту локацију, односно зону.

Лицима из става 1. овог члана који су власници на грађевинском земљишту на коме је по важећем планском документу планирана изградња комуналне инфраструктуре, може се признати тржишна вредност тог земљишта као стварни трошак комуналног опремања земљишта.

+ Види:

чл. 40. Закона - 24/2011-3.

5. Финансирање уређивања грађевинског земљишта

Члан 95.

Финансирање уређивања грађевинског земљишта обезбеђује се из средства остварених од:

1) накнаде за уређивање грађевинског земљишта;

- 2) закупнине за грађевинско земљиште;
  - 3) отуђења грађевинског земљишта;
  - 4) конверзије права коришћења, односно права закупа у складу са овим законом;
  - 5) других извора у складу са законом.
6. Отуђење и давање у закуп грађевинског земљишта у јавној својини

Члан 96.

Отуђење или давање у закуп грађевинског земљишта у јавној својини ради изградње спроводи се јавним надметањем или прикупљањем понуда јавним огласом, по тржишним условима, у складу са законом.

Отуђење или давање у закуп грађевинског земљишта из става 1. овог члана, када је власник грађевинског земљишта у јавној својини Република Србија, спроводи Републичка дирекција за имовину Републике Србије, односно надлежни орган аутономне покрајине, када је власник грађевинског земљишта у јавној својини аутономна покрајина.

Постојеће и планиране површине јавне намене не могу се отуђити из јавне својине.

Грађевинско земљиште у јавној својини не може се отуђити или дати у закуп, ако није донет плански документ на основу кога се издаје локацијска дозвола.

Рок за подношење пријава за јавно надметање, односно прикупљање понуда из става 1. овог члана, не може бити краћи од 30 дана од дана јавног оглашавања.

Грађевинско земљиште у јавној својини се отуђује или даје у закуп лицу које понуди највећу цену или највиши износ закупнине за то земљиште, која се накнадно не може умањивати. Под умањењем највеће цене или највишег износа закупнине не сматра се попуст који одобрава власник грађевинског земљишта за једнократно плаћање одређене цене, односно закупнине, у складу са подзаконским актом или општим актом власника земљишта којим се уређује грађевинско земљиште.

Изузетно од одредбе става 6. овог члана, јединица локалне самоуправе може отуђити или дати у закуп грађевинско земљиште по цени односно закупници која је мања од тржишне цене односно закупнине или отуђити или дати у закуп грађевинско земљиште без накнаде, уз претходно прибављену сагласност Владе.

Ближе услове и начин за отуђење или давање у закуп грађевинског земљишта из става 7. овог члана прописује Влада.

Изузетно од одредбе става 6. овог члана, Република Србија, односно аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе могу отуђити или дати у закуп грађевинско земљиште по цени, односно закупнини која је мања од тржишне

цене, односно закупнине или отуђити или дати у закуп без накнаде када се ради о испуњавању уговорних обавеза насталих до дана ступања на снагу овог закона, по основу уговора у коме је Република Србија једна од уговорних страна или када се ради о међусобном располагању између власника грађевинског земљишта у јавној својини. Ближе услове, начин и поступак отуђења или давања у закуп грађевинског земљишта прописује Влада.

Грађевинско земљиште у јавној својини се може отуђити или дати у закуп непосредном погодбом у случају:

- 1) изградње објеката за потребе обављања послова из надлежности државних органа и организација, органа јединица територијалне аутономије и локалне самоуправе, као и других објеката у јавној својини;
- 2) прибављања грађевинске дозволе, власнику бесправно саграђеног објекта, који је захтев поднео у роковима прописаним овим законом, ако је изградња тог објекта у складу са условима предвиђеним овим законом;
- 3) исправке граница суседних катастарских парцела;
- 4) формирања грађевинске парцеле у складу са чланом 102. овог закона;
- 5) отуђења или давања у закуп из става 7. овог члана;
- 6) споразумног давања земљишта ранијем власнику непокретности која је била предмет експропријације, у складу са прописима о експропријацији.

У случају давања концесије или поверавања комуналне делатности у складу са посебним законима, грађевинско земљиште се може дати у закуп без накнаде, на временски период предвиђен уговором о концесији на који се даје у дужини трајања концесије, односно на временски период на који је поверено обављање комуналне делатности.

Ради остваривања приватно-јавног партнерства, неизграђено грађевинско земљиште у јавној својини може се уносити као оснивачки улог у привредна друштва, а власник грађевинског земљишта у јавној својини може са физичким или правним лицем закључити и уговор о заједничкој изградњи једног или више објеката.

Неизграђено грађевинско земљиште у јавној својини може се уносити као оснивачки улог у јавно предузеће.

Влада ближе прописује начин и услове за улагање из ст. 12. и 13. овог члана.

+ Види:

Исправку - 81/2009-76.

чл. 41. Закона - 24/2011-3.

Члан 97.

Грађевинско земљиште у јавној својини може се отуђити или дати у закуп у складу са овим законом.

Грађевинско земљиште у јавној својини се даје у закуп као неизграђено и уређено.

Грађевинско земљиште у јавној својини може се дати у закуп и као неизграђено земљиште које није уређено, ако учесник у поступку јавног надметања, односно прикупљања понуда јавним огласом, прихвати прописане услове за уређивање земљишта садржане у јавном огласу и уговором преузме обавезу да о свом трошку изврши комунално опремање грађевинског земљишта.

О отуђењу или давању у закуп грађевинског земљишта у јавној својини, по спроведеном поступку јавног надметања, прикупљања понуда или непосредне погодбе, надлежни орган доноси решење о отуђењу грађевинског земљишта или решење о давању грађевинског земљишта у закуп, које се доставља свим учесницима у поступку јавног надметања, односно прикупљања понуда.

Решење из става 4. овог члана коначно је у управном поступку.

Учесник јавног надметања, односно прикупљања понуда, који сматра да му је у поступку јавног надметања или прикупљања понуда повређено право, може да покрене управни спор против решења из става 4. овог члана, у року од 30 дана од дана достављања тог решења.

По коначности решења из става 4. овог члана закључује се уговор између јединице локалне самоуправе, аутономне покрајине, односно Републике Србије, односно привредног друштва, јавног предузећа или друге организације из члана 91. овог закона и лица коме се земљиште отуђује или даје у закуп, у року од 30 дана од дана коначности решења о отуђењу или давању у закуп грађевинског земљишта.

Уговор о закупу грађевинског земљишта у јавној својини садржи нарочито: податке о катастарској парцели, намени и величини будућег објекта, о висини закупнине, року трајања закупа, року и начину плаћања накнаде за уређење земљишта, посебне услове за уређење ако се у закуп даје неуређено грађевинско земљиште, року у коме земљиште мора да се приведе намени, права и обавезе у случају неизвршења обавезе, начин решавања спорова, као и поступку и условима за измену уговора. Када је уговором о закупу предвиђено плаћање на више рата, обавезно се прописује начин усклађивања висине закупа са порастом цена на мало у Републици Србији, према објављеним подацима надлежне организације за послове вођења статистике.

+ Види:

чл. 42. Закона - 24/2011-3.

7. Измена уговора о закупу

Члан 98.

Ако се промени власник објекта, односно посебног (физичког) дела објекта који је изграђен или се гради на грађевинском земљишту у јавној својини које се користи

по основу уговора о закупу закљученом у складу са законом, закуподавац ће, на захтев новог власника, изменити уговор о закупу тако што ће на место, односно поред дотадашњег закупца ступити нови власник објекта, односно дела објекта.

Уз захтев за измену уговора о закупу доставља се уговор о куповини објекта или куповини објекта у изградњи, односно други правни основ којим се стиче право својине на објекту или објекту у изградњи, који је судски оверен са потврдом пореске управе о измирењу пореза по том правном основу или са потврдом пореске управе о ослобађању од пореске обавезе, односно правноснажно решење о наслеђивању.

Закуподавац закључује са новим власником објекта уговор о закупу, који по потписивању представља основ за промену уписа закупца у јавној књизи о евиденцији непокретности и правима на њима.

По упису права својине на објекту који је изграђен или легализован на грађевинском земљишту које се користи по основу уговора о закупу закљученог у складу са законом, на захтев закупца, закуподавац и купац закључују уговор о раскиду уговора о закупу и евентуално други уговор у складу са прописима, којим ће регулисати начин и услове измирења, односно испуњења уговорних обавеза из уговора о закупу.

Услове, начин и поступак за измену, односно раскид уговора из става 4. овог члана (начин измирења преосталог дуга, односно измирење других обавеза преузетих уговором о закупу, ослобађање од плаћања уговорене закупнине ако је плаћена тржишна вредност грађевинског земљишта, давање сагласности за конверзију права закупа у право својине без накнаде и сл.) уређује власник грађевинског земљишта у јавној својини.

+ Види:

чл. 43. Закона - 24/2011-3.

+ Правна мишљења

Члан 99.

На захтев ранијег сопственика, односно његовог законског наследника, поништиће се правноснажно решење о изузимању градског грађевинског земљишта из његовог поседа, ако је земљиште изузето до 13. маја 2003. године, а корисник градског грађевинског земљишта исто није привео намени до 13. маја 2004. године.

Захтев из става 1. овог члана подноси се у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Решење из става 1. овог члана доноси орган јединице локалне самоуправе надлежан за имовинско-правне послове, на чијој територији се налази предметно земљиште.

Против решења из става 3. овог члана може се изјавити жалба министарству надлежном за послове финансија, у року од 15 дана од дана достављања решења.

По правноснажности решења из става 3. овог члана, надлежни орган у посебном поступку утврђује висину новчаног износа који је ранији сопственик дужан да врати на име примљене накнаде за изузето право коришћења.

Ако се у поступку из става 5. овог закона не постигне споразум о висини накнаде, надлежни орган је дужан да спесе предмета за утврђивање накнаде без одлагања проследи надлежном суду.

Члан 99а

У поступку експропријације непокретности, на носиоце права коришћења на грађевинском земљишту примењују се одредбе о административном преносу, садржане у закону којим се уређује експропријација.

+ Види:

чл. 44. Закона - 24/2011-3.

8. Конверзија права коришћења у право својине на грађевинском земљишту без накнаде

Члан 100.

Републици Србији, аутономној покрајини, односно јединици локалне самоуправе, који су уписани као носиоци права коришћења на неизграђеном и изграђеном земљишту у државној својини у јавној књизи о евиденцији непокретности и правима на њима, даном ступања на снагу овог закона престаје право коришћења на тим непокретностима и прелази у право јавне својине, у корист Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, без накнаде.

Правним лицима чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе, која су уписана као носиоци права коришћења на неизграђеном и изграђеном земљишту у државној својини у јавној књизи о евиденцији непокретности и правима на њима, даном ступања на снагу овог закона престаје право коришћења на тим непокретностима и прелази у право јавне својине оснивача, без накнаде.

Упис права јавне својине врши се на основу извода из јавне књиге о евиденцији непокретности и правима на њима.

Захтев за упис права из ст. 1. и 2. овог члана у јавну књигу о евиденцији непокретности и правима на њима подноси надлежни јавни правобранилац, односно друго лице које заступа Републику Србију, аутономну покрајину, односно јединицу локалне самоуправе, у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Захтев за упис права из става 4. овог члана за грађевинско земљиште које користи министарство надлежно за послове одбране може се поднети у року од две године од дана ступања на снагу овог закона.

Ако захтев за упис права јавне својине не буде поднет у року из ст. 4. и 5. овог члана надлежни орган извршиће по службеној дужности упис права јавне својине

на непокретностима на којима је на дан ступања на снагу овог закона уписано право коришћења на изграђеном или неизграђеном грађевинском земљишту у корист Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе.

+ Правна мишљења

Члан 101.

Лицима која су уписана као носиоци права коришћења на изграђеном грађевинском земљишту у државној својини у јавној књизи о евиденцији непокретности и правима на њима, престаје право коришћења на грађевинском земљишту и прелази у право својине, без накнаде.

Власницима посебних физичких делова у стамбеним зградама са више станова, пословним и пословно-стамбеним зградама изграђеним на грађевинском земљишту у државној својини, престаје право коришћења на грађевинском земљишту и прелази у право својине, сразмерно површини посебних физичких делова чији су власници, без накнаде.

Власницима објеката изграђеним на грађевинском земљишту за које је закључен уговор о закупу ради изградње у складу са Законом о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 47/03, 34/06 и 39/09), утврђује се право својине на грађевинском земљишту без накнаде, ако је у целости исплаћен износ закупнине за период на који гласи уговор о закупу.

Одредбе ст. 1. и 2. овог члана не примењују се на лица која по овом закону могу остварити право на конверзију права коришћења у право својине уз накнаду, као ни на лица из чл. 105, 106. и 106а овог закона.

Упис права својине у корист лица из ст. 1, 2. и 3. овог члана, врши орган надлежан за послове вођења евиденције непокретности и правима на њима, по захтеву тих лица.

+ Види:

чл. 45. Закона - 24/2011-3.

Члан 101а

Лицима која су уписана као носиоци права коришћења на неизграђеном грађевинском земљишту у државној својини у јавној књизи о евиденцији непокретности и правима на њима, престаје право коришћења на грађевинском земљишту и прелази у право својине, без накнаде.

Одредба става 1. овог члана не примењује се на лица која по овом закону могу остварити право на конверзију права коришћења у право својине уз накнаду, као и на лица из чл. 105, 106. и 106а овог закона.

Упис права својине по захтеву лица из става 1. овог члана врши орган надлежан за послове вођења евиденције непокретности и правима на њима у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона. По истеку овог рока, упис права својине врши орган надлежан за послове вођења евиденције непокретности и

правима на њима, по службеној дужности.

+ Види:

чл. 46. Закона - 24/2011-3.

Члан 102.

Ако власник објекта, односно посебног физичког дела објекта из члана 101. ст. 1. и 2. овог закона, није уписан као носилац права коришћења на грађевинском земљишту на коме је објекат изграђен, већ је као носилац права коришћења на земљишту уписана јединица локалне самоуправе, аутономна покрајина, Република Србија или неко правно лице чији је оснивач јединица локалне самоуправе, аутономна покрајина, односно Република Србија или неко друго правно, односно физичко лице, пре стицања права својине утврђује се земљиште за редовну употребу објекта у складу са чланом 70. овог закона.

Лицима из чл. 101. и 101а овог закона, у поступку конверзије права коришћења у право својине без накнаде, не утврђује се земљиште за редовну употребу објекта.

Ако се у поступку утврђивања земљишта за редовну употребу објекта утврди да површина катастарске парцеле истовремено представља и земљиште за редовну употребу објекта у складу са овим законом, власник постојећег објекта стиче право својине на том грађевинском земљишту, без накнаде.

Ако се у поступку утврђивања земљишта за редовну употребу објекта утврди да је земљиште за редовну употребу објекта мање од катастарске парцеле на којој је објекат саграђен, власник земљишта може, ако се од преосталог земљишта не може формирати посебна грађевинска парцела, тај преостали део земљишта дати у закуп власнику објекта у складу са чланом 96. став 9. тачка 4) овог закона или отуђити власнику објекта по тржишној цени, непосредном погодбом.

Ако се у поступку утврђивања земљишта за редовну употребу објекта утврди да је земљиште за редовну употребу објекта мање од катастарске парцеле на којој је објекат саграђен, а од преосталог дела земљишта се може формирати посебна грађевинска парцела, власник преосталог дела земљишта располаже тим земљиштем у складу са овим законом.

По правноснажности решења којим се утврђује земљиште за редовну употребу објекта, односно окончаном поступку из ст. 4. и 5. овог члана власник објекта у складу са овим законом стиче право на упис својине на грађевинском земљишту, односно закупа у јавној књизи о евиденцији непокретности и правима на њима.

+ Види:

чл. 47. Закона - 24/2011-3.

+ Правна мишљења

Конверзија права коришћења у право својине уз накнаду

Члан 103.

На грађевинском земљишту у државној, односно јавној својини, на коме су носиоци права коришћења била или јесу привредна друштва и друга правна лица на која су се примењивале одредбе закона којима се уређује приватизација, стечајни и извршни поступак, као и њихови правни следбеници, право коришћења може се конвертовати у право својине, уз накнаду тржишне вредности тог грађевинског земљишта у моменту конверзије права, умањену за трошкове прибављања права коришћења на том грађевинском земљишту. Трошкови прибављања права коришћења грађевинског земљишта обухватају, у смислу овог закона, укупну ревалоризовану цену капитала, односно имовине исплаћену у поступку приватизације, односно укупну ревалоризовану цену исплаћену за имовину или део имовине привредног друштва или другог правног лица у стечајном или извршном поступку, као и друге стварне трошкове.

Одредбе става 1. овог члана не односе се на лица која су у поступку јавног оглашавања, по тржишним условима, стекла право својине на објекту са припадајућим правом коришћења на изграђеном грађевинском земљишту у складу са посебним законом, а пре закључења уговора о куповини имовине, односно дела имовине привредног друштва или другог правног лица у стечајном или извршном поступку, до дана ступања на снагу Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС," број 72/09).

Конверзија права коришћења из става 1. овог члана остварује се на појединачним катастарским парцелама или на више катастарских парцела.

По захтеву за конверзију права из става 1. овог члана решење доноси орган јединице локалне самоуправе надлежан за имовинско-правне послове, на чијој територији се налази предметно грађевинско земљиште.

На решење из става 4. овог члана може се изјавити жалба министарству надлежном за послове финансија, у року од 15 дана од дана достављања решења.

Носилац права коришћења из става 1. овог члана може остварити право на градњу нових објеката, односно доградњу и реконструкцију постојећих објеката у складу са наменом земљишта утврђеном планским документом, ради обављања претежне делатности, у року од 12 месеци од дана ступања на снагу овог закона, осим ако пре истека тог рока изменом планског документа није промењена намена тог земљишта.

Предмет конверзије из става 1. овог члана не може бити земљиште које је посебним законом одређено као земљиште које се не може отуђити из јавне (државне) својине, односно земљиште на коме је предвиђена изградња објеката од јавног интереса и површина јавне намене.

+ Види:

Коментар

чл. 48. Закона - 24/2011-3.

+ Правна мишљења

Члан 104.

Право коришћења на неизграђеном грађевинском земљишту у државној својини, које је стечено ради изградње, у складу са раније важећим законима којима је било уређено грађевинско земљиште до 13. маја 2003. године или на основу одлуке надлежног органа може се конвертовати у право својине уз накнаду тржишне вредности тог земљишта у моменту конверзије права, умањене за износ стварних трошкова прибављања права коришћења, са обрачунатом ревалоризацијом до момента уплате по овом основу. Приликом утврђивања стварних трошкова прибављања непокретности не обрачунава се плаћена накнада за уређивање грађевинског земљишта.

По захтеву за конверзију права из става 1. овог члана решење доноси орган јединице локалне самоуправе надлежан за имовинско-правне послове, на чијој територији се налази предметно грађевинско земљиште.

На решење из става 2. овог члана може се изјавити жалба министарству надлежном за послове финансија, у року од 15 дана од дана достављања решења.

Ако у року од 30 дана од дана ступања на снагу подзаконских аката из члана 108. став 1. овог закона, лице из става 1. овог члана не поднесе захтев за конверзију права коришћења у право својине, надлежни орган по службеној дужности утврђује престанак права коришћења у складу са одредбама овог закона и утврђује право својине у корист јединице локалне самоуправе на чијој територији се налази предметно земљиште.

Лица која су стекла право дугорочног закупа на неизграђеном осталом грађевинском земљишту у државној својини, у складу са одредбама Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 47/03, 34/06 и 39/09), а земљиште нису привела намени, могу, на начин прописан ст. 2. и 3. овог члана остварити право својине на том земљишту, ако су исплатили у целости износ закупнине за период на који гласи уговор о закупу.

+ Види:

Одлуку УС РС - 64/2010-66.

чл. 49. Закона - 24/2011-3.

+ Судска пракса

+ Правна мишљења

Члан 105.

Лица чији је положај одређен законом којим се уређује спорт, као и удружења грађана, као носиоци права коришћења на грађевинском земљишту, остају носиоци права коришћења, осим ако се на њих могу применити друге одредбе овог закона које се односе на престанак права коришћења или поништај решења о изузимању земљишта, до окончања поступка приватизације. По уплати купопродајне цене након приватизације, а на основу потврде Агенције за приватизацију, може се извршити конверзија права коришћења у право својине на том земљишту у корист приватизованог лица, у складу са овим законом.

Члан 106.

Друштвена предузећа као носиоци права коришћења на грађевинском земљишту, остају носиоци права коришћења, осим ако се на њих могу применити друге одредбе овог закона које се односе на престанак права коришћења или поништај решења о изузимању земљишта, до окончања поступка приватизације. По уплати купопродајне цене након приватизације, а на основу потврде Агенције за приватизацију, може се извршити конверзија права коришћења у право својине на том земљишту у корист приватизованог предузећа, у складу са овим законом.

Члан 106а

На грађевинском земљишту у државној својини на коме су носиоци права коришћења привредна друштва и друга правна лица на која се примењују одредбе прописа Републике Србије и билатералних међународних уговора којима се уређује спровођење Анекса Г Споразума о питањима сукцесије ("Службени лист СРЈ-Међународни уговори", број 6/02), право коришћења може се конвертовати у право својине уз накнаду у складу са овим законом, по окончању прописаног поступка за повраћај имовине.

+ Види:

чл. 50. Закона - 24/2011-3.

Члан 107.

Новчана средства остварена по основу конверзије права коришћења у право својине по овом закону уплаћују се у износу од 50% у посебан фонд за реституцију и у износу од 50% у буџет јединице локалне самоуправе.

Средства која се уплаћују у буџет јединице локалне самоуправе користе се у складу са чланом 92. став 3. овог закона.

Средства која се уплаћују у фонд за реституцију не могу се користити до доношења закона којим се уређује реституција.

Фонд за реституцију оснива се као буџетски фонд, у складу са законом.

Члан 108.

Влада прописује начин одређивања тржишне вредности грађевинског земљишта и висине накнаде по основу конверзије права коришћења у право својине уз накнаду, као и услове, критеријуме и начин остваривања права на конверзију права коришћења у право својине уз накнаду.

Изузетно, јединица локалне самоуправе може својим актом према урбанистичким зонама утврдити тржишну вредност грађевинског земљишта на својој територији.

До доношења акта из става 2. овог члана, корисници земљишта који имају право на конверзију уз накнаду могу то право остварити у складу са овим законом и подзаконским актом из става 1. овог члана.

+ Види:

чл. 51. Закона - 24/2011-3.

Престанак права коришћења

Члан 109.

Лица којима је, до дана ступања на снагу Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 47/03 и 34/06), дато на коришћење грађевинско земљиште у државној својини ради изградње, а која то право коришћења нису уписала у јавну књигу о евиденцији непокретности и правима на њима, престаје право коришћења.

Поступак за утврђивање престанка права коришћења покреће по службеној дужности јавно правобранилаштво, односно други орган који заступа јединицу локалне самоуправе, на чијој територији се налази предметно земљиште.

Решење којим се утврђује престанак права коришћења доноси орган надлежан за имовинско-правне послове јединице локалне самоуправе на чијој територији се налази предметно земљиште.

На решење из става 3. овог члана може се изјавити жалба министарству надлежном за послове финансија, у року од 15 дана од дана достављања решења.

Правноснажно решење којим се утврђује престанак права коришћења објављује се у службеном гласилу надлежне јединице локалне самоуправе.

+ Види:

чл. 52. Закона - 24/2011-3.

Урбана комасација

Члан 109а

Урбана комасација (у даљем тексту: комасација) је поступак по коме се у комасационом подручју постојеће катастарске парцеле, које се због своје површине, облика, положаја, неодговарајућег приступа на површину јавне намене или из других разлога не могу рационално уредити и користити, претварају у грађевинске парцеле. У поступку комасације, који се спроводи у јавном интересу, врши се прерасподела новоформираних грађевинских парцела власницима раније постојећих катастарских парцела, уз истовремено решавање имовинско-правних односа и обезбеђивање грађевинског земљишта за изградњу објеката и површина јавне намене.

+ Види:

чл. 53. Закона - 24/2011-3.

Члан 109б

Одлуку о покретању поступка комасације на одређеном подручју доноси скупштина јединице локалне самоуправе.

+ Види:

чл. 53. Закона - 24/2011-3.

Члан 109в

Влада ближе уређује случајеве у којима се врши поступак комасације, предмет, странке и органе у поступку урбане комасације, критеријуме за процену вредности земљишта и за доделу земљишта, трошкове и обвезнике плаћања трошкова, као и правна дејства урбане комасације.

+ Види:

чл. 53. Закона - 24/2011-3.

V. ИЗГРАДЊА ОБЈЕКТА

Члан 110.

Грађење објекта врши се на основу грађевинске дозволе и техничке документације, под условима и на начин утврђен овим законом.

1. Садржина и врсте техничке документације

1.1. Претходни радови

Члан 111.

Пре почетка израде техничке документације за грађење објекта из члана 133. овог закона, за које грађевинску дозволу издаје надлежно министарство, односно аутономна покрајина, обављају се претходни радови на основу чијих резултата се израђује претходна студија оправданости и студија оправданости.

За грађење објекта из члана 133. овог закона, за које се на основу планског документа може издати локацијска дозвола, не израђује се претходна студија оправданости са генералним пројектом.

Члан 112.

Претходни радови, у зависности од врсте и карактеристика објекта, обухватају: истраживања и израду анализа и пројеката и других стручних материјала; прибављање података којима се анализирају и разрађују инжењерскогеолошки, геотехнички, геодетски, хидролошки, метеоролошки, урбанистички, технички, технолошки, економски, енергетски, сеизмички, водопривредни и саобраћајни услови; услове заштите од пожара и заштите животне средине, као и друге услове од утицаја на градњу и коришћење одређеног објекта.

1.2. Претходна студија оправданости

Члан 113.

Претходном студијом оправданости утврђује се нарочито просторна, еколошка, друштвена, финансијска, тржишна и економска оправданост инвестиције за варијантна решења дефинисана генералним пројектом, на основу којих се доноси плански документ, као и одлука о оправданости улагања у претходне радове за идејни пројекат и израду студије оправданости.

Претходна студија оправданости садржи генерални пројекат из члана 117. овог закона.

1.3. Студија оправданости

Члан 114.

Студијом оправданости одређује се нарочито просторна, еколошка, друштвена, финансијска, тржишна и економска оправданост инвестиције за изабрано решење, разрађено идејним пројектом, на основу које се доноси одлука о оправданости улагања.

Студија оправданости садржи идејни пројекат из члана 118. овог закона.

Израда претходне студије оправданости, односно студије оправданости

Члан 115.

Израду претходне студије оправданости и студије оправданости може обављати привредно друштво, односно друго правно лице које је уписано у одговарајући регистар за обављање делатности пројектовања и инжењеринга и које испуњава услове у погледу стручног кадра.

Члан 116.

Техничка документација за грађење и реконструкцију објекта израђује се као генерални пројекат, идејни пројекат, главни пројекат, извођачки пројекат и пројекат изведеног објекта.

1.4. Генерални пројекат

Члан 117.

Генерални пројекат садржи нарочито податке о: макролокацији објекта; општој диспозицији објекта; техничко-технолошкој концепцији објекта; начину обезбеђења инфраструктуре; могућим варијантама просторних и техничких решења са становишта уклапања у простор; природним условима; процени утицаја на животну средину; инжењерскогеолошким-геотехничким карактеристикама терена са аспекта утврђивања генералне концепције и оправданости изградње објекта; истражним радовима за израду идејног пројекта; заштити природних и непокретних културних добара; функционалности и рационалности решења.

1.5. Идејни пројекат

Члан 118.

Идејни пројекат садржи:

1) пројектни задатак потписан од стране инвеститора;

2) постојеће стање са висинским котама грађевинске парцеле, положајем суседних катастарских парцела и зграда и називима околних улица;

3) ситуационо решење са приказом регулационих и грађевинских линија;

4) нивелационо решење са приказом спољних димензија постојећих и планираних објеката;

5) технички извештај, односно податке о микролокацији и функционалним, конструктивним и обликовним карактеристикама објеката, опис планиране инфраструктуре и њеног прикључења на спољну мрежу, процену инвестиционих улагања, као и друге елементе у зависности од врсте објекта;

6) потпис и оверу одговорног пројектанта;

7) сагласност инвеститора на идејни пројекат.

Идејни пројекат објекта високоградње поред елемената из става 1. овог члана садржи и:

1) основе и карактеристичне пресеке објекта, са приказаним укупним котама и спратном висином;

2) изглед објекта са приказаним висинама венца и највише тачке кровне конструкције;

3) композициони план са спратностима планираних објеката и нагибима равни завршне етаже;

4) остале приказе у зависности од врсте пројекта.

Идејни пројекат објекта нискоградње поред потребних елемената из става 1. овог члана садржи и:

1) подужни профил;

2) карактеристичне попречне профиле;

3) остале приказе у зависности од врсте пројекта.

Идејни пројекат за уређење слободних и зелених простора поред потребних елемената из става 1. овог члана садржи и:

1) графички приказ и валоризацију постојеће вегетације;

2) план уређења површина, садње и зеленила;

3) остале приказе у зависности од врсте пројекта.

Ситуационо решење, зависно од врсте објекта, садржи:

- 1) дужине појединих страна грађевинске парцеле;
- 2) висинске коте постојећег земљишта и нивелације;
- 3) регулационе и грађевинске линије са приказом постојећих и планираних објеката са спољним мерама, спратност планираног објекта са приказом завршне етаже или кровне конструкције са нагибима равни;
- 4) положај и бројеве суседних катастарских парцела и зграда, као и назив улице.
+ Види:
чл. 54. Закона - 24/2011-3.

1.6. Главни пројекат

Члан 119.

Главни пројекат израђује се за потребе грађења објекта и прибављања грађевинске дозволе.

Главни пројекат садржи нарочито:

- 1) ситуационо решење;
- 2) детаљне инжењерскогеолошке-геотехничке услове изградње објекта;
- 3) геодетске подлоге;
- 4) податке о функционалним, конструктивним и обликовним карактеристикама објекта;
- 5) разраду техничко-технолошких карактеристика објекта са опремом и инсталацијама;
- 6) прорачун грађевинских конструкција, стабилности и сигурности објекта;
- 7) решење темељења објекта;
- 8) податке потребних геодетских радова у току изградње;
- 9) техничко решење инфраструктуре са начином прикључења и уређења слободних површина;
- 10) услове заштите објекта и суседних објеката;
- 11) техничко-технолошка и организациона решења за изградњу објекта;
- 12) разраду мера за спречавање или смањење негативних утицаја на животну средину кроз одговарајући технолошки процес;
- 13) трошкове изградње и одржавања објекта;

14) друге пројекте, елаборате и податке зависно од намене објекта.

Главни пројекат обавезно садржи и изјаву одговорног пројектанта и вршиоца техничке контроле, којом се потврђује да је главни пројекат урађен у складу са локацијском дозволом и правилима струке.

Инвеститор је дужан да прибави сагласност на техничку документацију од органа, односно организација за прикључење објекта на инфраструктуру када је то прописано посебним законом.

Орган, односно организација из става 4. овог члана дужна је да прикључи објекат на инфраструктуру, ако је утврђено да је објекат подобан за употребу у складу са овим законом и законом којим се уређује енергетика.

+ Види:

чл. 55. Закона - 24/2011-3.

1.6.1. Посебне врсте главних пројеката

Члан 120.

Главни пројекат за грађење, односно реконструкцију стамбених и помоћних објеката породичног домаћинства чија укупна бруто развијена грађевинска површина не прелази 400 m², односно економских објеката на селу до 600 m², за које грађевинску дозволу издаје јединица локалне самоуправе, садржи нарочито:

- 1) пројектни задатак;
- 2) технички опис радова;
- 3) предмер и предрачун радова;
- 4) ситуационо решење;
- 5) основу темеља, основу типске и свих атипичних етажа и основу крова или кровне терасе у размери 1:100;
- 6) карактеристичне подужне и попречне пресеке објекта у размери 1:100;
- 7) потребне изгледе објекта, детаље и сл.;
- 8) доказ конструктивне носивости и стабилности објекта;
- 9) блок шему инсталација са прорачунатим капацитетима и уцртаним местима прикључака на јавну инфраструктуру.

Члан 121.

Главни пројекат за грађење, односно реконструкцију објеката високоградње, за које грађевинску дозволу издаје јединица локалне самоуправе, нарочито садржи:

- 1) пројектни задатак;
- 2) технички опис радова;
- 3) предмер и предрачун радова;
- 4) шеме столарије и браварије и спецификацију опреме;
- 5) прорачун из области грађевинске физике (прорачун термичке и звучне заштите);
- 6) ситуационо решење;
- 7) синхрон план - прикључци водова инсталација;
- 8) основу темеља, основе свих етажа у размери 1:50;
- 9) карактеристичне подужне и попречне пресеке кроз објекат у размери 1:50;
- 10) потребне изгледе објекта у размери 1:50;
- 11) архитектонске детаље свих битних позиција;
- 12) технички извештај о конструкцији објекта, са условима за пројектовање и извођење;
- 13) прорачун конструкције са спецификацијом материјала;
- 14) графичку документацију о конструкцији објекта;
- 15) главни пројекат електричних инсталација;
- 16) главни пројекат машинских инсталација;
- 17) главни пројекат инсталација водовода и канализације.

Главни пројекат из става 1. овог члана зависно од врсте и намене објекта садржи и пројекат заштите од пожара, односно пројекат лифта и ескалатора.

Садржина главног пројекта из става 1. овог члана не односи се на главни пројекат из члана 120. овог закона.

Члан 122.

Главни пројекат за грађење објеката нисокоградње, за које грађевинску дозволу издаје јединица локалне самоуправе, нарочито садржи :

- 1) пројектни задатак;
- 2) технички опис радова;

- 3) предмер и предрачун радова;
- 4) синхрон план;
- 5) ситуационо решење;
- 6) подужне и попречне профиле;
- 7) прорачун конструкција.

1.7. Извођачки пројекат

Члан 123.

Извођачки пројекат израђује се за потребе извођења радова на грађењу ако главни пројекат не садржи разраду детаља потребних за извођење радова.

1.8. Пројекат изведеног објекта

Члан 124.

Пројекат изведеног објекта израђује се за потребе прибављања употребне дозволе, коришћења и одржавања објекта.

Пројекат изведеног објекта израђује се за све објекте за које се по одредбама овог закона прибавља грађевинска дозвола.

Пројекат изведеног објекта је главни пројекат са изменама насталим у току грађења објекта.

Пројекат изведеног објекта не подлеже техничкој контроли, осим када се израђује за потребе легализације објекта.

У случају да у току грађења објекта није одступљено од главног пројекта, инвеститор, лице које врши стручни надзор и извођач радова потврђују и оверавају на главном пројекту да је изведено стање једнако пројектованом стању.

1.9. Идејни пројекат за грађење објекта и извођење радова за које се не издаје грађевинска дозвола

Члан 125.

Идејни пројекат за грађење објекта и извођење радова за које се у складу са овим законом не издаје решење о грађевинској дозволи нарочито садржи: ситуационо решење; цртеже који одређују објекат у простору (основе, карактеристичне пресеке, изгледе); намену објекта; технички опис и планирану инвестициону вредност објекта.

2. Израда техничке документације

Члан 126.

Техничку документацију за изградњу објеката може да израђује привредно друштво, односно друго правно лице, односно предузетник који су уписани у одговарајући регистар за израду техничке документације.

Техничку документацију за изградњу објеката за које грађевинску дозволу издаје Министарство, односно аутономна покрајина може да израђује привредно друштво, односно друго правно лице које је уписано у одговарајући регистар за израду техничке документације за ту врсту објеката и које има запослена лица са лиценцом за одговорног пројектанта која имају одговарајуће стручне резултате у изради техничке документације за ту врсту и намену објеката.

Стручне резултате, у смислу става 2. овог члана, има лице које је израдило или учествовало у изради, односно у вршењу техничке контроле техничке документације по којој су изграђени објекти те врсте и намене.

Испуњеност услова из става 2. овог члана утврђује решењем министар надлежан за послове грађевинарства.

Решење из става 4. овог члана је коначно даном достављања.

Министар надлежан за послове грађевинарства донеће решење којим укида решење о испуњености услова (лиценце), ако се утврди да привредно друштво, односно друго правно лице не испуњава прописане услове из става 2. овог члана, као и у случају ако се утврди да је лиценца издата на основу нетачних и неистинитих података.

Трошкове утврђивања испуњености услова из става 4. овог члана сноси подносилац захтева за утврђивање услова.

Висину трошкова из става 7. овог члана утврђује министар надлежан за послове грађевинарства.

Техничку документацију може да израђује и страном лице под условима реципроцитета и другим условима прописаним у овом закону.

Лице из става 9. овог члана може да израђује техничку документацију ако је на међународном конкурсном стекао право на извођење конкурсног рада у Републици Србији и ако је члан инжењерске коморе земље чији је држављанин.

Испуњеност услова из ст. 9. и 10. овог члана утврђује Инжењерска комора Србије.

Члан 127.

У изради техничке документације не може да учествује лице које је запослено у привредном друштву, другом правном лицу или предузетничкој радњи које је овлашћено да утврди неки од услова на основу кога се израђује техничка документација.

У изради техничке документације не може да учествује лице које врши надзор над применом одредаба овог закона.

Правно лице које обавља комуналне делатности, односно делатности од општег интереса може да израђује техничку документацију за изградњу објекта које ће користити за обављање своје делатности, под условима прописаним овим законом.

Организација која обавља делатност заштите културних добара може да израђује техничку документацију за предузимање мера техничке заштите на непокретном културном добру.

2.1. Одговорни пројектант

Члан 128.

Одговорни пројектант може бити лице са стеченим високим образовањем одговарајуће струке, односно смера, на академским студијама другог степена (дипломске академске студије - мастер, специјалистичке академске студије) односно на основним студијама у трајању од најмање пет година и лиценцом за пројектовање.

Лиценцу за одговорног пројектанта може да стекне лице са стеченим високим образовањем одговарајуће струке, односно смера, положеним стручним испитом и најмање три године радног искуства са стручним резултатима на изради техничке документације и са препоруком најмање два одговорна пројектанта или Инжењерске коморе.

Стручним резултатима за пројектанта, у смислу става 2. овог члана, сматрају се резултати остварени на руковођењу и изради или сарадњи на изради најмање два пројекта.

Одговорни пројектант потписује техничку документацију.

3. Техничка контрола

Члан 129.

Главни пројекат подлеже техничкој контроли.

Техничку контролу главног пројекта може да врши привредно друштво, односно друго правно лице и предузетник који испуњавају услове за израду техничке документације прописане законом и које одреди инвеститор.

Техничку контролу главног пројекта не може да врши одговорни пројектант који је израдио тај пројекат, односно који је запослен у привредном друштву које је израдило тај пројекат или предузећу које је инвеститор.

Техничка контрола главног пројекта обухвата нарочито проверу: усклађености са свим условима и правилима садржаним у локацијској дозволи, законом и другим

прописима, техничким нормативима, стандардима и нормама квалитета, као и међусобне усклађености свих делова техничке документације; усклађености пројекта са резултатима претходних истраживања (претходни радови); оцену одговарајућих подлога за темељење објеката; проверу исправности и тачности техничко-технолошких решења објекта и решења грађења објеката; стабилности и безбедности; рационалности пројектованих материјала; утицаја на животну средину и суседне објекте.

Техничка контрола главног пројекта за грађење објеката за које грађевинску дозволу издаје надлежно министарство, односно аутономна покрајина обухвата и проверу усклађености са мерама садржаним у извештају ревизионе комисије.

Трошкове техничке контроле сноси инвеститор.

О извршеној техничкој контроли сачињава се извештај који потписује одговорни пројектант запослен у предузећу које је извршило техничку контролу, а исправност главног пројекта се потврђује на самом пројекту.

Главни пројекат израђен по прописима других земаља подлеже техничкој контроли којом се проверава усклађеност те документације са законом и другим прописима, стандардима, техничким нормативима и нормама квалитета.

Главни пројекат из става 8. овог члана мора бити преведен на српски језик.

4. Чување техничке документације

Члан 130.

Орган надлежан за издавање грађевинске дозволе, дужан је да трајно чува један оригинални примерак документације на основу које је издата грађевинска дозвола, односно примерак техничке документације за изградњу тог објекта.

Инвеститор је дужан да трајно чува један оригинални или на прописан начин комплетиран примерак техничке документације на основу које је издата грађевинска дозвола са свим изменама и допунама извршеним у току грађења и свим детаљима за извођење радова.

5. Ревизија пројеката

Члан 131.

Генерални пројекат и идејни пројекат, претходна студија оправданости и студија оправданости за објекте из члана 133. овог закона подлежу ревизији (стручној контроли) комисије коју образује министар надлежан за послове грађевинарства (у даљем тексту: ревизиона комисија).

Ревизиону комисију из става 1. овог члана за стручну контролу објеката из члана 133. овог закона који се у целини граде на територији аутономне покрајине образује министар надлежан за послове грађевинарства, на предлог органа аутономне покрајине надлежног за послове грађевинарства.

Члан 132.

Стручном контролом проверава се концепција објекта нарочито са становишта: погодности локације у односу на врсту и намену објекта; услова грађења објекта у погледу примене мера заштите животне средине; сеизмолошких, геотехничких, саобраћајних и других услова; обезбеђења енергетских услова у односу на врсту планираних енергената; техничко-технолошких карактеристика објекта; техничко-технолошких и организационих решења за грађење објекта; савремености техничких решења и усклађености са развојним програмима у тој области, као и других прописаних услова изградње објекта.

Ревизиона комисија доставља инвеститору извештај са мерама које се обавезно примењују при изради главног пројекта.

Рок за достављање извештаја из става 2. овог члана не може бити дужи од 60 дана, од дана подношења захтева.

Трошкове ревизије пројекта сноси инвеститор.

Висину трошкова из става 4. овог члана утврђује министар надлежан за послове грађевинарства.

VI. ГРАЂЕВИНСКА ДОЗВОЛА

1. Надлежност за издавање грађевинске дозволе

Члан 133.

Грађевинску дозволу за изградњу објеката издаје министарство надлежно за послове грађевинарства (у даљем тексту: Министарство), ако овим законом није другачије одређено.

Министарство издаје грађевинску дозволу за изградњу објеката, и то:

- 1) високих брана и акумулација напуњених водом, јаловином или пепелом за које је прописано техничко осматрање;
- 2) нуклеарних објеката и других објеката који служе за производњу нуклеарног горива, радиоизотопа, озрачивања, ускладиштење радиоактивних отпадних материја за научно-истраживачке сврхе;
- 3) објеката за прераду нафте и гаса, међународних и магистралних продуктовода, гасовода и нафтовода за транспорт, гасовода називног радног натпритиска преко 16 бара, уколико прелазе најмање две општине, складишта нафте, гаса и нафтних деривата капацитета преко 500 тона, магистралних и регионалних топлодалековода, објеката за производњу биодизела;
- 4) објеката базне и прерађивачке хемијске индустрије, црне и обојене металургије, објеката за прераду коже и крзна, објеката за прераду каучука, објеката за производњу целулозе и папира и објеката за прераду неметаличних минералних

сировина, осим објеката за примарну прераду украсног и другог камена, у складу са капацитетима дефинисаним у Уредби о утврђивању листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину;

5) стадиона за 10.000 и више гледалаца, објеката конструктивног распона 50 и више метара, објеката висине 50 и више метара, силоса капацитета преко 10.000 m³, објеката казнено-поправних установа, објеката за службене потребе дипломатско-конзуларних представништава страних држава, односно канцеларија међународних организација у Републици Србији, уколико је то прописано билатералним споразумом, као и стамбених комплекса вишепородичног становања када је инвеститор Република Србија;

6) хидроелектране и хидроелектране са припадајућом браном снаге 10 и више MW, термоелектране снаге 10 и више MW и термоелектране-топлате електричне снаге 10 и више MW и далековада и трафостаница напона 110 и више kV;

7) међурегионалних и регионалних објеката водоснабдевања и канализације, постројења за припрему воде за пиће капацитета преко 40 l/s и постројења за пречишћавање отпадних вода у насељима преко 15.000 становника или капацитета 40 l/s;

8) регулационих радова за заштиту од великих вода градских подручја и руралних површина већих од 300 ha;

9) објеката у границама непокретних културних добара од изузетног значаја и културних добара уписаних у Листу светске културне и природне баштине, објеката у заштићеној околини културних добара од изузетног значаја са одређеним границама катастарских парцела и објеката у заштићеној околини културних добара уписаних у Листу светске културне и природне баштине, објеката у заштићеним подручјима у складу са актом о заштити културних добара (осим претварања заједничких просторија у стан, односно пословни простор у заштићеној околини културних добара од изузетног значаја и културних добара уписаних у Листу светске културне баштине), као и објеката у границама националног парка и објеката у границама заштите заштићеног природног добра од изузетног значаја (осим породичних стамбених објеката, пољопривредних и економских објеката и њима потребних објеката инфраструктуре, који се граде у селима), у складу са законом;

10) постројења за третман неопасног отпада, спаљивањем или хемијским поступцима, капацитета више од 70 t дневно;

11) постројења за третман опасног отпада спаљивањем, термичким и/или физичким, физичко-хемијским, хемијским поступцима, као и централна складишта и/или депоније за одлагање опасног отпада;

12) аеродрома;

13) путничких пристаништа, лука, пристана и марина;

- 14) државних путева првог и другог реда, путних објеката и саобраћајних прикључака на ове путеве и граничних прелаза;
  - 15) јавне железничке инфраструктуре са прикључцима и метроа;
  - 16) телекомуникационих објеката, односно мрежа, система или средстава који су међународног и магистралног значаја и они који се граде на територији две или више општина;
  - 17) хидрограђевинских објеката на пловним путевима;
  - 18) пловних канала и бродских преводница који нису у саставу хидроенергетског система;
  - 19) регионалних депонија, односно депонија за одлагање неопасног отпада за подручје настањено са преко 200.000 становника;
  - 20) објеката за производњу енергије из обновљивих извора енергије, као и електрана са комбинованом производњом снаге 10 и више MW.
- + Види:
чл. 56. Закона - 24/2011-3.

2. Поверавање издавања грађевинске дозволе

Члан 134.

Поверава се аутономној покрајини издавање грађевинских дозвола за изградњу објеката одређених у члану 133. овог закона који се у целини граде на територији аутономне покрајине.

Поверава се јединицама локалне самоуправе издавање грађевинских дозвола за изградњу објеката који нису одређени у члану 133. овог закона.

3. Захтев за издавање грађевинске дозволе

Члан 135.

Уз захтев за издавање грађевинске дозволе прилаже се:

- 1) локацијска дозвола;
- 2) идејни или главни пројекат у три примерка, са извештајем о извршеној техничкој контроли;
- 3) доказ о праву својине, односно закупа на грађевинском земљишту, односно доказ о праву својине на објекту ако се изводе радови на надзиђивању објекта;
- 4) доказ о уређивању односа у погледу плаћања накнаде за уређивање грађевинског земљишта;

5) доказ о уплати административне таксе.

Када се уз захтев за издавање грађевинске дозволе прилаже идејни пројекат, инвеститор је дужан да пре пријаве радова из члана 148. овог закона изради главни пројекат у складу са овим законом.

За изградњу линијских инфраструктурних објеката, као доказ у смислу става 1. тачка 3) овог члана, може се доставити и коначно решење о експропријацији и доказ да је крајњи корисник експропријације обезбедио новчана средства у висини тржишне вредности непокретности, односно уговор о установљавању права службености са власником послужног добра, односно сагласност власника предметног земљишта.

За изградњу или извођење радова на грађевинском земљишту или објекту који је у власништву више лица, уз захтев из става 1. овог члана, прилаже се и оверена сагласност тих лица, а ако се изводе радови на надзиђивању, прилаже се и уговор закључен у складу са посебним законом.

За изградњу или извођење радова на изградњи објеката за службене потребе дипломатско-конзуларних представништава страних држава, односно канцеларија међународних организација у Републици Србији, уколико је то прописано билатералним споразумом, инвеститор нема обавезу да достави доказ из става 1. тачка 4) овог члана, ако постоји реципроцитет са том страном државом, о чему потврду издаје министарство надлежно за спољне послове.

Привредно друштво, односно друго правно лице, осим лица из чл. 103 - 106а овог закона, као носилац права коришћења на грађевинском земљишту, може остварити право на градњу нових објеката, односно доградњу постојећих објеката у складу са наменом утврђеном планским документом, ради обављања претежне делатности у року од 12 месеци од дана ступања на снагу овог закона, ако пре истека тог рока изменом планског документа није промењена намена тог земљишта.

За изградњу енергетских објеката, уз захтев из става 1. овог члана прилаже се и енергетска дозвола у складу са посебним законом.

Орган надлежан за издавање грађевинске дозволе, по пријему захтева проверава да ли захтев садржи прописане доказе и да ли је идејни, односно главни пројекат урађен у складу са правилима грађења садржаним у локацијској дозволи.

Ако надлежни орган утврди да уз захтев за издавање грађевинске дозволе није поднета документација, односно докази прописани овим законом, обавестиће подносиоца захтева у року од осам дана од дана подношења захтева, да у року од 15 дана од дана пријема обавештења достави недостајућу документацију. По достављању обавештења надлежног органа којим се подносилац захтева позива да достави недостајућу документацију, не може се накнадно тражити документација која није наведена у достављеном обавештењу.

Ако надлежни орган утврди да идејни, односно главни пројекат није урађен у складу са правилима грађења садржаним у локацијској дозволи, обавестиће

инвеститора о уоченом недостатку у року од осам дана од дана пријема захтева и наложити му да, у року од 30 дана од дана пријема обавештења, усклади идејни, односно главни пројекат са правилима грађења садржаним у локацијској дозволи.

Ако инвеститор у остављеном року не достави идејни, односно главни пројекат који је усклађен са правилима грађења садржаним у локацијској дозволи, надлежни орган ће решењем одбити захтев.

Надлежни орган је дужан да, када утврди да идејни, односно главни пројекат није урађен у складу са правилима грађења садржаним у локацијској дозволи, о томе обавести Инжењерску комору Србије, ради покретања поступка пред судом части.

За објекте за које грађевинску дозволу издаје Министарство, односно надлежни орган аутономне покрајине, уз захтев из става 1. овог члана прилаже се главни пројекат и извештај ревизионе комисије.

+ Види:

чл. 57. Закона - 24/2011-3.

4. Садржина грађевинске дозволе

Члан 136.

Грађевинска дозвола садржи, нарочито, податке о:

- 1) инвеститору;
- 2) објекту чије се грађење дозвољава са подацима о габариту, спратности, укупној површини и предрачунској вредности објекта;
- 3) катастарској парцели на којој се гради објекат;
- 4) постојећем објекту који се руши или реконструише ради грађења;
- 5) року важења грађевинске дозволе и року завршетка грађења;
- 6) документацији на основу које се издаје.

Ако је пре почетка грађења објекта потребно уклонити постојећи објекат или његов део, уклањање се налаже грађевинском дозволом.

Грађевинска дозвола се издаје решењем, у року од осам дана подношења уредног захтева. Саставни део решења је главни пројекат.

На решење из става 3. овог члана може се изјавити жалба у року од осам дана од дана достављања.

На решење из става 3. овог члана, које доноси надлежно министарство, односно надлежни орган аутономне покрајине, не може се изјавити жалба, али се тужбом може покренути управни спор.

Члан 137.

Грађевинска дозвола издаје се за цео објекат, односно за део објекта, ако тај део представља техничку и функционалну целину.

Припремни радови се изводе на основу грађевинске дозволе из става 1. овог члана.

Припремни радови за објекте из члана 133. овог закона као и за објекте бруто развијене грађевинске површине преко 800 m², могу се изводити и на основу посебне грађевинске дозволе.

Уз захтев за издавање грађевинске дозволе из става 3. овог члана, прилаже се решење о локацијској дозволи и главни пројекат за извођење припремних радова.

Решење из става 3. овог члана доноси орган надлежан за издавање грађевинске дозволе, у року од осам дана од дана подношења уредне документације.

На решење из става 3. овог члана може се изјавити жалба у року од осам дана од дана достављања, а ако је решење издало министарство надлежно за послове грађевинарства, односно надлежни орган аутономне покрајине, може се тужбом покренути управни спор.

5. Достављање решења о грађевинској дозволи

Члан 138.

Надлежни орган доставља по један примерак решења о грађевинској дозволи инспекцији која врши надзор над изградњом објеката, а ако је решење донело Министарство, односно аутономна покрајина, копија решења се доставља јединици локалне самоуправе на чијој територији се гради објекат.

Члан 138а

Грађењу се може приступити на основу правноснажног решења о грађевинској дозволи и пријави радова из члана 148. овог закона.

Инвеститор може приступити грађењу и на основу коначног решења о грађевинској дозволи и пријави радова из члана 148. овог закона, на сопствени ризик и одговорност.

Ако је странка покренула управни спор, а инвеститор из тог разлога не започне са грађењем објекта до правноснажности решења, инвеститор има право на накнаду штете и на изгубљену добит у складу са законом, ако се утврди да је тужба неоснована.

+ Види:

чл. 58. Закона - 24/2011-3.

6. Одлучивање по жалби

Члан 139.

По жалби на решење о грађевинској дозволи јединице локалне самоуправе као и на првостепено решење о одобрењу извођења радова из члана 145. овог закона јединице локалне самоуправе, који се изводе на територији аутономне покрајине, решава министарство надлежно за послове грађевинарства.

Аутономној покрајини поверава се решавање по жалби против првостепеног решења о грађевинској дозволи јединице локалне самоуправе, донетој за грађење објеката који се граде на територији аутономне покрајине, као и на првостепено решење о одобрењу извођења радова из члана 145. овог закона јединице локалне самоуправе који се изводе на територији аутономне покрајине.

Граду Београду се поверава решавање по жалби против првостепеног решења о грађевинској дозволи донетој за грађење објекта до 800 m² бруто развијене грађевинске површине, као и на првостепено решење о одобрењу извођења радова из члана 145. овог закона, на територији града Београда.

+ Види:

чл. 59. Закона - 24/2011-3.

7. Рок важења грађевинске дозволе

Члан 140.

Грађевинска дозвола престаје да важи ако се не отпочне са грађењем објекта, односно извођењем радова, у року од две године од дана правноснажности решења којим је издата грађевинска дозвола.

Решење којим се утврђује престанак важења грађевинске дозволе из става 1. овог члана доноси орган надлежан за издавање грађевинске дозволе.

Грађевинска дозвола престаје да важи ако се у року од пет година од дана правноснажности решења којим је издата грађевинска дозвола, не изда употребна дозвола, осим за објекте из члана 133. овог закона и породичне стамбене зграде које инвеститор гради ради решавања својих стамбених потреба.

На захтев инвеститора, надлежни орган може донети решење којим се одобрава да правноснажна грађевинска дозвола остаје на правној снази још две године од рока прописаног ставом 3. овог члана, ако инвеститор пружи доказ да је степен завршености објеката преко 80%, односно ако се у поступку утврди да је објекат укровљен, са постављеном спољном столаријом и изведеним разводима унутрашњих инсталација које омогућавају његово прикључење на спољну мрежу инфраструктуре.

После истека рока из става 3, односно става 4. овог члана, инвеститор плаћа на рачун Пореске управе накнаду у висини пореза на имовину, који би се плаћао у складу са законом којим се уређује порез на имовину за цео објекат, да је исти изграђен у складу са грађевинском дозволом, све док се за ту локацију не изда нова грађевинска дозвола.

Решење којим се утврђује престанак важења грађевинске дозволе из става 3. односно става 4. овог члана доноси орган надлежан за издавање грађевинске дозволе, а по правноснажности то решење доставља Пореској управи на чијој територији се налази предметни објекат.

Након истека рока важења грађевинске дозволе, нова грађевинска дозвола за исту локацију се може издати само на име другог инвеститора, који у односу на инвеститора или његовог контролног члана, ако је инвеститор привредно друштво, не спада у круг повезаних лица у смислу закона којим се уређује положај привредних друштава.

Изузетно од става 7. овог члана, нова грађевинска дозвола ће се издати на име лица која су током изградње од инвеститора под тржишним условима купила објекат, односно посебне делове објекта, ако та лица поднесу захтев за издавање грађевинске дозволе на њихово име.

+ Види:

чл. 60. Закона - 24/2011-3.

8. Измена решења о локацијској и грађевинској дозволи услед промене инвеститора

Члан 141.

Ако се у току грађења објекта, односно извођења радова промени инвеститор, нови инвеститор је дужан да у року од 15 дана од дана настанка промене, поднесе органу који је издао грађевинску дозволу захтев за измену решења о локацијској и грађевинској дозволи.

Уз захтев из става 1. овог члана прилаже се доказ о праву својине, односно другом праву на земљишту ради изградње објекта, односно доказ о праву својине на објекту ради реконструкције објекта и други правни основ стицања права својине на објекту у изградњи.

Ако се објекат у изградњи налази на грађевинском земљишту које је у приватној својини, инвеститор уз захтев за упис права у јавну књигу о евиденцији непокретности и правима на њима доставља уговор о куповини грађевинског земљишта и објекта у изградњи, односно други правни основ стицања права својине на грађевинском земљишту и објекту у изградњи, који је судски оверен и са доказом о плаћеном одговарајућем порезу у складу са законом којим се уређују порези на имовину, односно доказом да промет објекта у изградњи није предмет опорезивања закона којим се уређују порези на имовину.

Ако се објекат у изградњи налази на грађевинском земљишту у јавној својини, а носилац издате грађевинске дозволе је закупац на том земљишту, као доказ уз захтев за упис права у јавну књигу о евиденцији непокретности и правима на њима подноси се уговор о куповини објекта у изградњи, односно други правни основ стицања права својине на објекту у изградњи, који је судски оверен и са доказом о плаћеном одговарајућем порезу у складу са законом којим се уређују порези на имовину, односно доказом да промет објекта у изградњи није предмет опорезивања закона којим се уређују порези на имовину и уговор са јединицом

локалне самоуправе, односно предузећем из члана 91. овог закона о измени уговора о закупу, а као доказ из става 2. овог члана инвеститор прилаже извод из јавне књиге о евиденцији непокретности и правима на њима са уписаним правом закупа на своје име у теретном листу.

Ако је предмет издате грађевинске дозволе надзиђивање, односно претварање заједничких просторија у стан или пословни простор, као доказ из става 2. овог члана подноси се уговор о куповини објекта у изградњи, односно други правни основ стицања права својине на објекту у изградњи, који је судски оверен и са доказом о плаћеном одговарајућем порезу у складу са законом којим се уређују порези на имовину, односно доказом да промет објекта у изградњи није предмет опорезивања закона којим се уређују порези на имовину и уговор закључен са скупштином, односно саветом зграде, у складу са посебним законом.

Ако је предмет издате грађевинске дозволе реконструкција постојећег објекта, као доказ из става 2. овог члана подноси се извод из јавне књиге о евиденцији непокретности и правима на њима са уписаним правом својине на објекту за који је издата грађевинска дозвола о реконструкцији.

Као доказ из става 2. овог члана може се поднети и правноснажно решење о наслеђивању, као и решење о статусној промени привредног друштва из кога се на неспоран начин може утврдити правни континуитет подносиоца.

Захтев за измену решења о локацијској и грађевинској дозволи, може се поднети док траје грађење објекта.

Решење о измени решења о локацијској и грађевинској дозволи издаје се у року од осам дана од дана подношења уредног захтева и садржи податке о измени у погледу имена, односно назива инвеститора, док у осталим деловима остаје непромењено.

На основу решења из става 9. овог члана, надлежни орган је дужан да на главном пројекту упише и печатом органа овери насталу промену.

Решење из става 9. овог члана доставља се ранијем и новом инвеститору и грађевинској инспекцији.

На решење из става 9. овог члана може се изјавити жалба у року од осам дана од дана достављања, а ако је доносилац решења Министарство, односно надлежни орган аутономне покрајине, тужбом се може покренути управни спор.

Одредба овог члана која се односи на измену решења о локацијској и грађевинској дозволи услед промене инвеститора сходно се примењује и на измену одобрења за изградњу и главног пројекта потврђеног у складу са одредбама Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 47/03 и 34/06), као и на измену решења о грађевинској дозволи издатој по одредбама раније важећих закона којима је уређивана изградња објеката, када је у складу са тим решењем започета изградња објекта.

+ Види:

чл. 61. Закона - 24/2011-3.

9. Измена решења о грађевинској дозволи услед промена у току грађења

Члан 142.

Ако у току изградње настану измене у односу на издату грађевинску дозволу и главни пројекат, инвеститор је дужан да обустави градњу и поднесе захтев за измену грађевинске дозволе.

Изменом у смислу става 1. овог члана сматра се свако одступање од положаја, димензија, намена и облика објекта утврђених у грађевинској дозволи и главном пројекту.

Уз захтев из става 1. овог члана прилаже се нови главни пројекат са насталим изменама у току грађења.

Ако орган надлежан за издавање грађевинске дозволе утврди да су настале измене у складу са важећим планским документом, донеће решење о измени грађевинске дозволе у року од 15 дана од дана пријема уредне документације.

Одредба овог члана која се односи на измену решења о грађевинској дозволи услед промена у току грађења сходно ће се примењивати и на измену одобрења за изградњу и главног пројекта потврђеног у складу са одредбама Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 47/03 и 34/06), као и на измену решења о грађевинској дозволи издатој по одредбама раније важећих закона којима је уређивана изградња објеката, када је у складу са тим решењем започета изградња објекта.

+ Види:

чл. 62. Закона - 24/2011-3.

10. Посебни случајеви грађења, односно извођења радова без прибављене грађевинске дозволе

Члан 143.

Грађењу објекта, односно извођењу појединих радова може се приступити и без претходно прибављене грађевинске дозволе, ако се објекат гради непосредно пред наступање или за време елементарних непогода, као и ради отклањања штетних последица од тих непогода, непосредно после њиховог наступања, у случају хаварије на енергетским објектима или телекомуникационим системима, као и у случају рата или непосредне ратне опасности.

У случају хаварије на енергетским објектима и телекомуникационим системима, власник објекта, односно система има обавезу да одмах обавести орган надлежан за послове грађевинске инспекције о насталој хаварији.

Објекат из става 1. овог члана може остати као стални, ако инвеститор прибави грађевинску дозволу, односно решење из члана 145. овог закона, у року од једне године од дана престанка опасности које су проузроковале његово грађење, односно извођење радова.

Ако инвеститор не прибави грађевинску дозволу за објекат из става 1. овог члана у прописаном року, дужан је да такав објекат уклони у року који одреди орган надлежан за послове грађевинске инспекције, а који не може бити дужи од 30 дана.

11. Изградња објеката и извођење радова за које се не издаје грађевинска дозвола

Члан 144.

Посебна врста објеката, односно радова за које није потребно прибављати акт надлежног органа за градњу, односно акт за извођење радова јесу: радови на текућем одражавању објекта или стана; постављање жичане или дрвене оградe; грађење објеката противградне одбране; грађење једноставних објеката који се граде на истој катастарској парцели на којој је саграђен главни објекат, а који се изводе на начин да не ометају редовно коришћење суседних објеката (вртна сенила до 15 m² основе, стазе, платои, вртни базени и рибњаци површине до 12 m² и дубине до 1 m, надстрешнице основе до 10 m², дечја игралишта, дворишни камини површине до 2 m и висине до 3 m, колски прилази објектима ширине 2,5-3 m, соларни колектори и сл.); сточне јаме до 20 m² у основи; гробнице и споменици на гробљу; пешачке стазе, плоче за обавештавање површине до 6 m² и друга опрема у заштићеним природним добрима (према одлуци привредног друштва, јавног предузећа, односно другог правног лица који управља тим природним добром); носачи антена са антенама на постојећим зградама, путевима, инфраструктури и контејнерима електронских комуникација, као и типски кабинети базних станица на одговарајућим носачима, средства електронских комуникација која се постављају или инсталирају на кабловима и мрежама електронских комуникација и каблови електронских комуникација који се постављају или инсталирају у постојећу линијску инфраструктуру електронских комуникација - кабловску канализацију; контејнери за смештај електронско комуникационе и електроенергетске опреме и уређаја, микроровови за оптичке и друге каблове, типски ормани за унутрашњу и спољашњу монтажу за смештај опреме електронске комуникације и сл.; стубићи катодне заштите за челичне цевоводе и станице катодне заштите, ознаке километраже, ознаке скретања и заштитне луле на укрштањима са путевима и пругама на линијским инфраструктурним објектима типа гасовода, нафтовода и продуктовода.

+ Види:

чл. 63. Закона - 24/2011-3.

+ Правна мишљења

Члан 145.

Грађење објеката из члана 2. тач. 24) и 24а) овог закона, извођење радова на инвестиционом одржавању објекта и уклањању препрека за особе са инвалидитетом, изградња секундарних, односно дистрибутивних мрежа комуналне инфраструктуре у оквиру постојеће регулације улица, као и уређење саобраћајница у оквиру постојеће регулације улица, реконструкција, адаптација, санација, промена намене објекта без извођења грађевинских радова, промена намене уз извођење грађевинских радова, извођење радова на раздвајању или спајању пословног или стамбеног простора, уградња унутрашњих инсталација

(гас, струја, вода, топлотна енергија и сл.) у постојећи објекат, постављање антенских стубова и секундарних, односно дистрибутивних делова електронске комуникационе мреже, појединачни електродистрибутивни и електропреносни стубови, део нисконапонске електродистрибутивне мреже који обухвата 10 kV или 20 kV вод, типске трансформаторске станице 10/04 kV или 20/04 kV и део електродистрибутивне мреже од трансформаторске станице 10/04 kV или 20/04 kV до места прикључка на објекту купца (1 kV), 10 kV и 20 kV разводна постројења, мање црпне станице и мањи ски лифтови, прикључци на изграђену водоводну, канализациону, гасну и сл. мрежу; компресорске јединице за гас, уређаји за испоруку гаса, соларни колектори и соларне ћелије, типски топоводни прикључци, грађење зиданих ограда, врше се на основу решења којим се одобрава извођење тих радова, односно промена намене објекта, које издаје орган надлежан за издавање грађевинске дозволе.

Уз захтев за издавање решења из става 1. овог члана подноси се:

- 1) доказ о праву својине у складу са чланом 135. овог закона;
- 2) идејни пројекат, односно главни пројекат, односно технички опис и попис радова за извођење радова на инвестиционом одржавању;
- 3) информација о локацији за изградњу помоћних објеката, гаража, економских објеката, зиданих ограда, трафо станица 10/04 kV или 20/04 kV, антенских стубова и секундарних, односно дистрибутивних делова електронске комуникационе мреже;
- 4) доказ о уређењу односа у погледу плаћања накнаде за уређивање грађевинског земљишта за изградњу гаража, остава и других сличних објеката, као и за промену намене без извођења радова.

На техничку документацију из става 2. тачка 2) овог члана за изградњу водова и прикључака до изграђене мреже комуналне инфраструктуре, прибавља се сагласност јавног комуналног предузећа, односно привредног друштва коме је поверено обављање комуналне делатности.

За радове из става 1. овог члана на објектима од културно-историјског значаја и објектима за које се пре обнове (рестаурације, конзервације, ревитализације) или адаптације, морају издати конзерваторски услови у складу са одредбама посебног закона, подноси се и сагласност органа, односно организације надлежне за послове заштите културних добара на идејни, односно главни пројекат.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, по захтевима за издавање решења којим се одобрава извођење радова на објектима из члана 2. тач. 24) и 24а) овог закона, као и за реконструкцију, адаптацију и санацију објеката у границама националног парка и објеката у границама заштите заштићеног природног добра од изузетног значаја, као и за извођење радова на инвестиционом одржавању, адаптацији и санацији у заштићеној околини културних добара од изузетног значаја и културних добара уписаних у Листу светске културне баштине, решава надлежни орган јединице локалне самоуправе на чијој територији се налази предметни објекат.

Надлежни орган одбиће решењем захтев ако је за радове наведене у захтеву потребно издавање грађевинске дозволе, у року од осам дана од дана подношења захтева.

Надлежни орган доноси решење којим се одобрава извођење радова, односно промена намене у року од осам дана од дана подношења уредног захтева.

На решења из ст. 5. и 6. овог члана може се изјавити жалба у року од осам дана од дана достављања решења.

По завршетку изградње, односно извођењу радова, за објекте из става 1. овог члана, по захтеву инвеститора, надлежни орган може издати употребну дозволу.

Правноснажно решење из става 6. овог члана, за објекте који се у складу са одредбама закона којим се уређује упис у јавну књигу о евиденцији непокретности и правима на њима могу уписати у јавну евиденцију, као и за промену намене објекта, односно дела објекта без извођења радова, представља основ за упис у јавну књигу о евиденцији непокретности и правима на њима, а ако је за предметни објекат, односно извођење радова издата и употребна дозвола по захтеву инвеститора, основ за упис у јавну књигу представља правоснажно решење из става 6. овог члана и правоснажно решење о употребној дозволи.

+ Види:

чл. 64. Закона - 24/2011-3.

Члан 146.

Постављање и уклањање мањих монтажних објеката привременог карактера на површинама јавне намене (киосци, летње и зимске баште, тезге и други покретни мобилијар), споменика и спомен обележја на површинама јавне намене, балон хала спортске намене, надстрешница за склањање људи у јавном превозу и пловећих постројења на водном земљишту, обезбеђује и уређује јединица локалне самоуправе.

+ Судска пракса

12. Привремена грађевинска дозвола

Члан 147.

Привремена грађевинска дозвола се издаје за изградњу: асфалтне базе, сепарације агрегата, фабрике бетона; самостојећих, анкерисаних метеоролошких анамометарских стубова, као и стубова за друге намене са пратећом мерном опремом са пратећом мерном опремом; привремене саобраћајнице и прикључци, као и за извођење истражних радова на локацији, у циљу утврђивања посебних услова за израду главног пројекта и за измештање постојећих инсталација.

На поступак издавања привремене грађевинске дозволе и њену садржину примењују се одредбе чл. 121, 135 и 136. овог закона. Уз захтев за издавање привремене грађевинске дозволе не прилаже се локацијска дозвола.

Зависно од врсте објекта, односно радова, привремена грађевинска дозвола се доноси за тачно одређени период у коме се објекат може користити, односно изводити радови, а који не може бити дужи од три године од дана доношења привремене грађевинске дозволе.

У случају да инвеститор сам не уклони привремени објекат у одређеном року, орган који је донео привремену грађевинску дозволу, по службеној дужности доставља захтев грађевинској инспекцији за уклањање.

Жалба на решење грађевинског инспектора не задржава извршење решења.

+ Види:

чл. 65. Закона - 24/2011-3.

VII. ГРАЂЕЊЕ

1. Пријава радова

Члан 148.

Инвеститор је дужан да органу који је издао грађевинску дозволу и надлежном грађевинском инспектору пријави почетак грађења објекта, осам дана пре почетка извођења радова.

Ако је грађевинску дозволу издало Министарство, односно аутономна покрајина, пријава се подноси и грађевинској инспекцији на чијој територији се налази објекат за који се подноси пријава почетка извођења радова.

Пријава садржи датум почетка и рок завршетка грађења, односно извођења радова, а ако је грађевинска дозвола издата на основу идејног пројекта, доставља се и копија извештаја о извршеној техничкој контроли главног пројекта.

За линијске инфраструктурне објекте, поред доказа и података из става 3. овог члана, доставља се и акт министарства надлежног за послове финансија о увођењу у посед непокретности, у складу са посебним законом, односно закључен уговор о праву службености у складу са овим законом.

Рок за завршетак грађења почиње да тече од дана подношења пријаве из става 1. овог члана.

+ Види:

чл. 66. Закона - 24/2011-3.

2. Припрема за грађење

Члан 149.

Пре почетка грађења инвеститор обезбеђује: обележавање грађевинске парцеле, регулационих, нивелационих и грађевинских линија, у складу са прописима којима је уређено извођење геодетских радова; обележавање градилишта одговарајућом таблом, која садржи: податке о објекту који се гради, инвеститору,

одговорном пројектанту, број грађевинске дозволе, извођачу радова, почетку грађења и року завршетка изградње.

3. Извођач радова

Члан 150.

Грађење објеката, односно извођење радова може да врши привредно друштво, односно друго правно лице или предузетник, који су уписани у одговарајући регистар за грађење објеката, односно за извођење радова (у даљем тексту: извођач радова).

Грађење објекта, односно извођење радова из члана 133. став 2. овог закона може да врши привредно друштво, односно друго правно лице које је уписано у одговарајући регистар за грађење те врсте објеката, односно за извођење те врсте радова, које има запослена лица са лиценцом за одговорног извођача радова и одговарајуће стручне резултате.

Одговарајуће стручне резултате, у смислу става 2. овог члана, има привредно друштво, односно друго правно лице које је изградило или учествовало у грађењу те врсте и намене објеката, односно те врсте радова.

Испуњеност услова из става 2. овог члана утврђује министар надлежан за послове грађевинарства, на предлог стручне комисије коју образује.

Трошкове утврђивања испуњености услова из става 4. овог члана, сноси подносилац захтева за утврђивање услова.

Висину трошкова из става 5. овог члана утврђује министар надлежан за послове грађевинарства.

4. Одговорни извођач радова

Члан 151.

Извођач радова одређује одговорног извођача радова који руководи грађењем објекта, односно извођењем радова.

Одговорни извођач радова може бити лице са стеченим високим образовањем одговарајуће струке, односно смера, на студијама другог степена (дипломске академске студије-мастер, специјалистичке академске студије), односно на основним студијама у трајању од најмање пет година или са стеченим високим образовањем на студијама првог степена (основне академске студије, основне струковне студије), односно на студијама у трајању до три године за објекте из става 5. овог члана одговарајуће струке, односно смера и одговарајућом лиценцом за извођење радова.

Лиценцу за одговорног извођача радова може да стекне лице са стеченим високим образовањем одговарајуће струке, односно смера, на студијама другог степена или са стеченим високим образовањем на студијама првог степена одговарајуће

струке, односно смера, положеним стручним испитом и најмање три године радног искуства са високим образовањем на студијама другог степена, односно пет година радног искуства са високим образовањем на студијама првог степена, са стручним резултатима на грађењу објеката.

Стручним резултатима на грађењу објекта у смислу става 3. овог члана сматрају се резултати остварени на руковођењу грађењем или сарадњи на грађењу најмање два објекта.

Грађењем објеката за које грађевинску дозволу издаје јединица локалне самоуправе може руководити и лице које има завршене специјалистичке струковне студије, одговарајуће струке, односно смера, положен стручни испит, најмање пет година радног искуства и са важећом лиценцом.

Грађењем објеката за које грађевинску дозволу издаје јединица локалне самоуправе, спратности ПО+П+4+ПК чија укупна површина не прелази 2.000 m² бруто површине, објеката мање сложених грађевинских конструкција распона до 12 метара, локалних и некатегорисаних путева и улица, унутрашњих инсталација водовода и канализације, грејања и климатизације, и електроинсталације, унутрашњих гасних инсталација, као и извођење појединих грађевинско-занатских и инсталатерских радова и радова на унутрашњем уређењу објеката и уређењу терена, може руководити и лице које има високо образовање на студијама првог степена, одговарајуће струке, односно смера, положен стручни испит, најмање пет година радног искуства и са важећом лиценцом.

Грађењем стамбених и помоћних објеката за своје потребе и потребе чланова породичног домаћинства, као и извођењем појединих грађевинских занатских и инсталацијских радова и радова на унутрашњем уређењу објеката и уређењу терена, може да руководи лице са стеченим високим образовањем на студијама првог степена одговарајуће струке, односно смера или средњом школском спремом одговарајуће струке и положеним стручним испитом.

+ Види:

чл. 67. Закона - 24/2011-3.

5. Обавезе извођача радова и одговорног извођача радова

Члан 152.

Извођач радова је дужан да:

- 1) пре почетка радова потпише главни пројекат;
- 2) решењем одреди одговорног извођача радова на градилишту;
- 3) одговорном извођачу радова обезбеди уговор о грађењу и документацију на основу које се гради објекат;
- 4) обезбеди превентивне мере за безбедан и здрав рад, у складу са законом.

Извођач радова подноси органу који је издао грађевинску дозволу, као и општинској управи на чијој се територији гради објекат, изјаву о завршетку израде темеља.

Извођач уз изјаву о завршетку израде темеља прилаже геодетски снимак изграђених темеља, у складу са прописима којима је уређено извођење геодетских радова.

Надлежни орган, у року од три дана од дана пријема изјаве из става 2. овог члана, врши контролу усаглашености изграђених темеља и о томе издаје писмену потврду.

Ако надлежни орган по извршеној контроли утврди да постоји одступање геодетског снимка изграђених темеља у односу на главни пројекат, одмах ће обавестити грађевинског инспектора о овој чињеници, са налогом да се започети радови обуставе до усаглашавања изградње темеља са главним пројектом.

Извођач радова писмено упозорава инвеститора, а по потреби и орган који врши надзор над применом одредаба овог закона, о недостацима у техничкој документацији и наступању непредвиђених околности које су од утицаја на извођење радова и примену техничке документације (промена техничких прописа, стандарда и норми квалитета после извршене техничке контроле, појава археолошких налазишта, активирање клизишта, појава подземних вода и сл.).

Одговорни извођач радова дужан је да:

- 1) изводи радове према документацији на основу које је издата грађевинска дозвола, односно главном пројекту, у складу са прописима, стандардима, укључујући стандарде приступачности техничким нормативима и стандарду квалитета који важе за поједине врсте радова, инсталација и опреме;
- 2) организује градилиште на начин којим ће обезбедити приступ локацији, обезбеђење несметаног одвијања саобраћаја, заштиту околине за време трајања грађења;
- 3) обезбеђује сигурност објекта, лица која се налазе на градилишту и околине (суседних објеката и саобраћајница);
- 4) обезбеђује доказ о квалитету извршених радова, односно уграђеног материјала, инсталација и опреме;
- 5) води грађевински дневник, грађевинску књигу и обезбеђује књигу инспекције;
- 6) обезбеђује мерења и геодетско осматрање понашања тла и објекта у току грађења;
- 7) обезбеђује објекте и околину у случају прекида радова;

8) на градилишту обезбеди уговор о грађењу, решење о одређивању одговорног извођача радова на градилишту и главни пројекат, односно документацију на основу које се објекат гради.

6. Стручни надзор

Члан 153.

Инвеститор обезбеђује стручни надзор у току грађења објекта, односно извођења радова за које је издата грађевинска дозвола.

Стручни надзор обухвата: контролу да ли се грађење врши према грађевинској дозволи, односно према техничкој документацији по којој је издата грађевинска дозвола; контролу и проверу квалитета извођења свих врста радова и примену прописа, стандарда и техничких норматива, укључујући стандарде приступачности; контролу и оверу количина изведених радова; проверу да ли постоје докази о квалитету материјала, опреме и инсталација који се уграђују; давање упутстава извођачу радова; сарадњу са пројектантом ради обезбеђења детаља технолошких и организационих решења за извођење радова и решавање других питања која се појаве у току извођења радова.

Стручни надзор може да врши лице које испуњава услове прописане овим законом за одговорног пројектанта или одговорног извођача радова.

У вршењу стручног надзора на објекту не могу да учествују лица која су запослена у привредном друштву, односно другом правном лицу или предузетничкој радњи које је извођач радова на том објекту, лица која врше инспекцијски надзор, као и лица која раде на пословима издавања грађевинске дозволе у органу надлежном за издавање грађевинске дозволе.

VIII. УПОТРЕБНА ДОЗВОЛА

1. Технички преглед објекта

Члан 154.

Подобност објекта за употребу утврђује се техничким прегледом.

Технички преглед објекта врши се по завршетку изградње објекта, односно свих радова предвиђених грађевинском дозволом и главним пројектом, односно по завршетку изградње дела објекта за који се може издати употребна дозвола у складу са овим законом, у року од 30 дана од дана пријема захтева за извршење техничког прегледа објекта.

Технички преглед може се вршити и упоредо са извођењем радова на захтев инвеститора, ако се по завршетку изградње објекта не би могла извршити контрола изведених радова.

Технички преглед обухвата контролу усклађености изведених радова са грађевинском дозволом и техничком документацијом на основу које се објекат

градио, као и са техничким прописима и стандардима који се односе на поједине врсте радова, односно материјала, опреме и инсталација.

1.1. Комисија за технички преглед објекта

Члан 155.

Технички преглед објеката за које је грађевинску дозволу донело Министарство, врши комисија коју образује министар надлежан за послове грађевинарства или привредно друштво, односно друго правно лице коме се повери вршење тих послова и које је уписано у одговарајући регистар за обављање тих послова.

Технички преглед објекта за које је грађевинску дозволу издао надлежни орган аутономне покрајине, врши комисија коју образује тај орган или привредно друштво, односно друго правно лице коме се повери вршење тих послова и које је уписано у одговарајући регистар за обављање тих послова.

Технички преглед објекта за које је грађевинску дозволу издала јединица локалне самоуправе, врши комисија коју образује орган надлежан за послове грађевинарства јединице локалне самоуправе или привредно друштво, односно друго правно лице коме се повери вршење тих послова и које је уписано у одговарајући регистар за обављање тих послова.

Технички преглед објекта обезбеђује инвеститор, у складу са овим законом.

Трошкове техничког прегледа сноси инвеститор.

+ Види:

чл. 68. Закона - 24/2011-3.

Члан 156.

У вршењу техничког прегледа може да учествује лице које испуњава услове прописане овим законом за одговорног пројектанта, односно одговорног извођача радова за ту врсту објеката.

У вршењу техничког прегледа, за објекте за које је рађена студија утицаја на животну средину, мора да учествује лице које је стручно из области која је предмет студија, а које има стечено високо образовање одговарајуће струке, односно смера, на студијама другог степена дипломске академске студије - мастер, специјалистичке академске студије, односно на основним студијама у трајању од најмање пет година.

У вршењу техничког прегледа не могу да учествују лица која су запослена у предузећу, односно другом правном лицу које је израдило техничку документацију или је било извођач радова код инвеститора, лица која су учествовала у изради техничке документације и студије утицаја на животну средину, или у извођењу радова код инвеститора, лица која су вршила стручни надзор, лица која врше инспекцијски надзор као и лица која раде на пословима издавања грађевинске дозволе у органу надлежном за издавање грађевинске дозволе.

Не може се вршити технички преглед објекта или његовог дела, ни одобрити употреба ако је објекат, односно његов део, изграђен без грађевинске дозволе и главног пројекта.

+ Види:

чл. 69. Закона - 24/2011-3.

1.2. Пробни рад

Члан 157.

Ако се, ради утврђивања подобности објекта за употребу, морају вршити претходна испитивања и провера инсталација, уређаја, постројења, стабилности или безбедности објекта, уређаја и постројења за заштиту животне средине, уређаја за заштиту од пожара или друга испитивања, или ако је то предвиђено техничком документацијом, комисија за технички преглед, односно предузеће или друго правно лице коме је поверено вршење техничког прегледа може да предложи надлежном органу да одобри пуштање објекта у пробни рад, под условом да утврди да су за то испуњени услови.

Решењем о одобравању пуштања објекта у пробни рад утврђује се време трајања пробног рада које не може бити дуже од једне године, као и обавеза инвеститора да прати резултате пробног рада и да по истеку пробног рада надлежном органу достави податке о његовим резултатима.

Комисија за технички преглед, односно предузеће или друго правно лице коме је поверено вршење техничког прегледа, у току пробног рада објекта проверава испуњеност услова за издавање употребне дозволе и по истеку рока пробног рада свој извештај доставља органу надлежном за издавање употребне дозволе.

2. Издавање употребне дозволе

Члан 158.

Објекат се може користити по претходно прибављеној употребној дозволи.

Орган надлежан за издавање грађевинске дозволе издаје решењем употребну дозволу, у року од седам дана од дана пријема налаза комисије за технички преглед којим је утврђено да је објекат подобан за употребу.

Употребна дозвола издаје се за цео објекат или за део објекта који представља техничко-технолошку целину и може се као такав самостално користити или је за грађење тог дела објекта донета посебна грађевинска дозвола.

Употребна дозвола се издаје када се утврди да је објекат, односно део објекта подобан за употребу.

Објекат је подобан за употребу ако је: изграђен у складу са грађевинском дозволом и техничком документацијом на основу које се објекат градио; обезбеђен доказ о квалитету изведених радова, односно уграђеног материјала,

инсталација и опреме, издат од стране овлашћених организација; извршено геодетско снимање објекта и ако су испуњени други прописани услови.

Употребна дозвола садржи и гарантни рок за објекат и поједине врсте радова утврђене посебним прописом.

Орган из става 2. овог члана одбиће решењем захтев за издавање употребне дозволе ако инвеститор није уклонио објекте изграђене у оквиру припремних радова.

Употребна дозвола се доставља инвеститору и надлежном грађевинском инспектору.

На решење из става 2. овог члана може се изјавити жалба у року од 15 дана од дана достављања.

На решење из става 2. овог члана, када је доносилац решења министарство надлежно за послове грађевинарства, односно надлежни орган аутономне покрајине, не може се изјавити жалба, али се може покренути управни спор у року од 30 дана од дана достављања.

Изузетно, објекат се може користити и без издате употребне дозволе, ако у року од 90 дана од дана формирања комисије за технички преглед објекта, надлежни орган није издао употребну дозволу, нити је решењем одбио издавање употребне дозволе.

+ Види:

чл. 70. Закона - 24/2011-3.

3. Одржавање објекта

Члан 159.

Власник објекта за који је издата употребна дозвола обезбеђује извођење радова на инвестиционом и текућем одржавању објекта као и редовне, ванредне и специјалистичке прегледе објекта, у складу са посебним прописима.

Члан 160.

Објекат који се гради, односно чије је грађење завршено без грађевинске дозволе, не може бити прикључен на електроенергетску, гасоводну, телекомуникациону или мрежу даљинског грејања, водовод и канализацију.

IX. СТРУЧНИ ИСПИТ И ЛИЦЕНЦЕ ЗА ОДГОВОРНОГ ПЛАНЕРА, УРБАНИСТУ, ПРОЈЕКТАНТА И ИЗВОЂАЧА РАДОВА

1. Стручни испит

Члан 161.

Стручни испит, који је као услов за обављање одређених послова прописан овим законом, полаже се пред комисијом коју образује министар надлежан за послове урбанизма и грађевинарства.

Трошкове полагања стручног испита сноси кандидат или привредно друштво, односно друго правно лице у коме је кандидат запослен.

2. Издавање и одузимање лиценце

Члан 162.

Лиценцу за одговорног урбанисту, пројектанта и извођача радова, као и за одговорног планера издаје Инжењерска комора Србије у складу са законом.

Трошкове издавања лиценце из става 1. овог члана, сноси подносилац захтева за издање лиценце.

Издату лиценцу Инжењерска комора Србије ће решењем одузети, ако утврди да овлашћено лице несавесно и нестручно обавља послове за које му је лиценца издата.

Против решења из ст. 1. и 3. овог члана може се изјавити жалба министру надлежном за послове урбанизма и грађевинарства.

+ Види:

чл. 71. Закона - 24/2011-3.

X. ИНЖЕЊЕРСКА КОМОРА СРБИЈЕ

Члан 163.

Инжењерска комора Србије (у даљем тексту: Комора) је правно лице са седиштем у Београду, основана Законом о планирању и изградњи у циљу унапређења услова за обављање стручних послова у области просторног и урбанистичког планирања, пројектовања, изградње објеката и других области значајних за планирање и изградњу, заштите општег и појединачног интереса у обављању послова у тим областима, организовања у пружању услуга у наведеним областима, као и ради остваривања других циљева.

Чланови Коморе су инжењери архитектонске, грађевинске, машинске, електротехничке, саобраћајне, технолошке и инжењери других техничких струка, као и дипломирани просторни планери, којима је издата лиценца из члана 162. овог закона.

Члан 164.

Комора обавља следеће послове:

1) утврђује професионална права и дужности и етичке норме понашања чланова у обављању послова израде планских докумената, пројектовања и извођења радова;

- 2) утврђује испуњеност услова за издавање лиценце за одговорног планера, одговорног урбанисту, одговорног пројектанта и одговорног извођача радова у складу са одредбама овог закона;
- 3) проверава усклађеност издатих лиценци по прописима других земаља;
- 4) води евиденцију лица из тачке 2. овог члана;
- 5) организује судове части за утврђивање повреда професионалних стандарда и норматива (професионалне одговорности), као и за изрицање мера за те повреде;
- 6) обавља и друге послове у складу са законом и статутом.

Организација и начин обављања послова из става 1. овог члана ближе се уређује статутом и општим актима Коморе.

Састав, начин избора и разрешења судија суда части, поступак и начин рада ближе прописује министар надлежан за послове грађевинарства.

На статут и опште акте Коморе сагласност даје министарство надлежно за послове урбанизма и грађевинарства, уз прибављено мишљење покрајинског секретаријата надлежног за послове урбанизма и грађевинарства.

+ Види:

чл. 72. Закона - 24/2011-3.

Члан 165.

Органи Коморе су скупштина, управни одбор, надзорни одбор и председник.

Комора је организована по матичним секцијама за одговорне просторне планере, урбанисте, пројектанте и одговорне извођаче радова.

Радам матичне секције управља извршни одбор секције.

Управни одбор чине председник, потпредседник, три представника министарства надлежног за послове урбанизма и грађевинарства и председници извршних одбора матичних секција.

Састав, делокруг и начин избора органа из ст. 1, 2, 3. и 4. овог члана утврђује се Статутом Коморе.

Члан 166.

Комора стиче средства за рад од чланарине, накнаде за утврђивање испуњености услова за одговорне урбанисте, пројектанте, одговорне извођаче радова, као и одговорне планере, донација, спонзорства, поклона и других извора у складу са законом.

Комора утврђује висину чланарине и накнаде за издавање лиценце из става 1. овог члана, уз претходно прибављену сагласност министра надлежног за послове грађевинарства.

Надзор над законитошћу рада Коморе врши министарство надлежно за послове урбанизма и грађевинарства.

XI. УКЛАЊАЊЕ ОБЈЕКТА

Члан 167.

Орган јединице локалне самоуправе надлежан за послове грађевинарства одобриће решењем, по службеној дужности или на захтев заинтересованог лица, уклањање објекта, односно његовог дела, за који утврди да је услед дотрајалости или већих оштећења угрожена његова стабилност и да представља непосредну опасност за живот и здравље људи, за суседне објекте и за безбедност саобраћаја.

Решење из става 1. овог члана може се извршити ако су претходно решена питања смештаја корисника објекта, осим у случају када се уклањање објекта одобрава на захтев власника који тај објекат користи.

Жалба на решење о уклањању објекта не задржава извршење решења.

Скупштина јединице локалне самоуправе уређује и обезбеђује услове и мере које је потребно спровести и обезбедити у току уклањања објекта који представља непосредну опасност за живот и здравље људи, за суседне објекте и за безбедност саобраћаја.

Члан 168.

Уклањању објекта, односно његовог дела, осим у случају извршења инспекцијског решења, може се приступити само на основу дозволе о уклањању објекта, односно његовог дела.

Уз захтев за издавање дозволе о уклањању објекта, односно његовог дела подноси се :

- 1) главни пројекат рушења у три примерка;
- 2) доказ о својини на објекту
- 3) посебни услови, ако се ради о објекту чијим рушењем би био угрожен јавни интерес (заштита постојеће комуналне и друге инфраструктуре, заштита културног добра, заштита животне средине и сл.).

Дозвола о уклањању објекта, односно његовог дела издаје се решењем у року од 15 дана од дана достављања уредне документације.

На решење из става 3. овог члана може се изјавити жалба у року од 15 дана од дана достављања решења.

На решење из става 3. овог члана, када је доносилац решења министарство надлежно за послове грађевинарства, односно надлежни орган аутономне покрајине, не може се изјавити жалба, али се тужбом може покренути управни спор, у року од 30 дана од дана достављања решења.

+ Види:

чл. 73. Закона - 24/2011-3.

Члан 169.

Ако надлежни орган јединице локалне самоуправе утврди да се непосредна опасност за живот и здравље људи, суседне објекте и за безбедност саобраћаја може отклонити и реконструкцијом објекта, односно његовог дела, о томе обавештава власника објекта, ради предузимања потребних мера у складу са законом.

Решењем којим се одобрава реконструкција објекта у смислу става 1. овог члана утврђује се рок у коме се радови на реконструкцији морају завршити.

Ако се реконструкција објекта не заврши у утврђеном року надлежни орган ће наложити, односно одобриће решењем, по службеној дужности или на захтев заинтересованог лица, уклањање објекта, односно његовог дела.

Члан 170.

Уклањање објекта, односно његовог дела може да врши привредно друштво, односно друго правно лице или предузетник, који су уписани у одговарајући регистар за грађење објеката, односно за извођење радова.

Уклањањем објекта из става 1. овог члана руководи одговорни извођач радова.

По извршеном уклањању објекта, односно његовог дела, мора се извршити уређење земљишта и одвоз грађевинског отпада, у складу са посебним прописима.

1. Извршење решења о уклањању објекта, односно његовог дела

Члан 171.

Решење о уклањању објекта, односно његовог дела, које се доноси на основу овог закона, извршава републички, покрајински, односно орган јединице локалне самоуправе надлежан за послове грађевинске инспекције.

Орган из става 1. овог члана дужан је да формира посебну организациону јединицу за извршење решења о уклањању објекта, односно његовог дела.

Надлежни грађевински инспектор доставља решење о уклањању објекта, односно његовог дела са закључком о дозволи извршења решења, организационој јединици из става 2. овог члана, у циљу спровођења.

Орган надлежан за послове грађевинске инспекције, на предлог организационе јединице из става 2. овог члана, сачињава програм уклањања објеката и одговара за његово извршење.

Трошкови извршења инспекцијског решења падају на терет извршеника.

Ако извршеник сам не спроведе извршење решења о уклањању објекта, односно његовог дела, решење ће се извршити преко привредног друштва, односно другог правног лица или предузетника, у складу са овим законом, на терет извршеника.

Трошкови извршења инспекцијског решења падају на терет буџета надлежног органа, до наплате од извршеника.

На захтев организационе јединице из става 2. овог члана, надлежна полицијска управа ће, у складу са законом, пружити полицијску помоћ ради омогућавања спровођења решења о уклањању објекта, односно његовог дела.

Службено лице запослено у организационој јединици из става 2. овог члана, по извршеном уклањању објекта, односно његовог дела сачињава записник о уклањању објекта, односно његовог дела, који се доставља и органу надлежном за послове катастра непокретности.

ХИ. НАДЗОР

1. Инспекцијски надзор

Члан 172.

Надзор над извршавањем одредаба овог закона и прописа донетих на основу овог закона, врши министарство надлежно за послове урбанизма и грађевинарства.

Инспекцијски надзор врши надлежно министарство преко инспектора у оквиру делокруга утврђеног законом.

Аутономној покрајини поверава се вршење инспекцијског надзора у области просторног планирања и урбанизма на територији аутономне покрајине и над изградњом објеката за које издаје грађевинску дозволу на основу овог закона.

Општини, граду и граду Београду, поверава се вршење инспекцијског надзора над изградњом објеката за које издају грађевинску дозволу на основу овог закона.

Граду Београду поверава се вршење инспекцијског надзора у области просторног планирања и урбанизма, на територији града Београда, за изградњу и реконструкцију објеката до 800 m² бруто развијене грађевинске површине.

Послове урбанистичког инспектора може да обавља дипломирани инжењер архитектуре - мастер, односно дипломирани инжењер архитектуре или дипломирани грађевински инжењер - мастер, односно дипломирани грађевински инжењер, који има најмање три године радног искуства у струци и положен стручни испит и који испуњава и друге услове прописане законом.

Послове грађевинског инспектора може да обавља дипломирани инжењер грађевинарства - мастер, односно дипломирани инжењер грађевинарства или дипломирани инжењер архитектуре - мастер, односно дипломирани инжењер архитектуре, који има најмање три године радног искуства у струци и положен стручни испит и који испуњава и друге услове прописане законом.

Послове инспекцијског надзора који су овим законом поверени општини може да обавља и лице које има високо образовање на студијама првог степена грађевинске или архитектонске струке, односно лице које има вишу школску спрему архитектонске или грађевинске струке, најмање три године радног искуства у струци, положен стручни испит и које испуњава и друге услове прописане законом.

2. Права и дужности урбанистичког инспектора

Члан 173.

Урбанистички инспектор, у вршењу инспекцијског надзора, има право и дужност да проверава да ли:

1) привредно друштво, односно друго правно лице или предузетник које израђује просторне и урбанистичке планове или обавља друге послове одређене овим законом испуњава прописане услове;

2) је плански документ који се односи на организацију, планирање и уређење простора израђен и донет у складу са законом и прописом донетим на основу закона;

3) су локацијска дозвола и урбанистички пројекат, израђени и издати у складу са овим законом;

4) је главни пројекат, на основу кога је издата грађевинска дозвола, израђен у складу са локацијском дозволом, односно планским документом;

5) се промене стања у простору врше у складу с овим законом и прописима донетим на основу закона, односно да ли се промене стања у простору врше у складу са правилима и стандардима струке;

6) је привредно друштво, односно друго правно лице, односно јавно предузеће или друга организација које утврђује посебне услове за изградњу објеката и уређење простора, као и техничке податке за прикључак на инфраструктуру, доставило потребне податке и услове за израду планског документа, односно локацијске дозволе у прописаним роковима.

Привредно друштво, односно друго правно лице које израђује просторне и урбанистичке планове или обавља друге послове одређене овим законом, привредно друштво, односно друго правно или физичко лице које врши промене у простору, као и надлежна општинска, односно градска, односно управа града Београда, дужни су да урбанистичком инспектору омогуће потпун и несметан увид у расположиву документацију.

3. Овлашћења урбанистичког инспектора

Члан 174.

У вршењу инспекцијског надзора урбанистички инспектор је овлашћен да предузима следеће мере:

1) да забрани решењем даљу израду планског документа, ако утврди да привредно друштво, односно друго правно лице које израђује плански документ не испуњава услове прописане законом;

2) да наложи решењем органу надлежном за послове урбанизма, поништавање локацијске дозволе и урбанистичког пројекта, у року који не може бити дужи од 15 дана, ако утврди да ти акти нису у складу са законом, односно планским документом;

3) - **брисана** -

4) да подноси иницијативу пред другостепеним органом за поништај грађевинске дозволе;

5) да обавести надлежни орган, односно надлежног инспектора и да предузме друге мере на које је овлашћен, ако утврди да се промене стања у простору не врше у складу са овим законом и прописом донетим на основу закона;

6) да обавести орган надлежан за доношење планског документа и да предложи министру надлежном за послове просторног планирања и урбанизма покретање поступка за оцену законитости планског документа, ако утврди да плански документ није донет у складу са законом или да поступак по којем је донет није спроведен на начин прописан законом;

7) да без одлагања обавести министра надлежног за послове просторног планирања и урбанизма, ако утврди да орган надлежан за доношење планског документа није у прописаном року донео плански документ;

8) да предузме мере против привредног друштва или другог правног лица, ако у прописаном року не доставе потребне податке неопходне за прикључак на техничку и другу инфраструктуру;

9) да предузима и друге мере, у складу са законом.

У случају из става 1. тачка 1. овог члана, привредно друштво, односно друго правно лице или предузетник може да настави са израдом планског документа кад отклони утврђене неправилности и о томе писмено обавести инспектора који је донео решење о забрани израде тог планског документа, а инспектор утврди да су неправилности отклоњене.

Кад урбанистички инспектор утврди да је плански документ донет супротно одредбама овог закона, предложиће министру надлежном за послове просторног планирања и урбанизма да донесе решење о забрани примене планског документа

до његовог усклађивања са законом и о томе обавестити орган надлежан за његово доношење.

Министар надлежан за послове просторног планирања и урбанизма донеће решење из става 3. овог члана у року од 15 дана од дана подношења предлога урбанистичког инспектора.

+ Види:

чл. 74. Закона - 24/2011-3.

4. Права и дужности грађевинског инспектора

Члан 175.

Грађевински инспектор у вршењу инспекцијског надзора има право и дужност да проверава да ли:

- 1) привредно друштво, односно друго правно лице или предузетник које гради објекат, односно лице које врши стручни надзор, односно лица која обављају поједине послове на пројектовању или грађењу објеката, испуњавају прописане услове;
- 2) је за објекат који се гради, односно за извођење радова издата грађевинска дозвола и поднета пријава о почетку грађења;
- 3) је инвеститор закључио уговор о грађењу, у складу са овим законом;
- 4) се објекат гради према техничкој документацији на основу које је издата грађевинска дозвола, односно техничкој документацији на основу које је издато решење о пријави радова из члана 145. овог закона;
- 5) је градилиште обележено на прописан начин;
- 6) извршени радови, односно материјал, опрема и инсталације који се уграђују одговарају закону и прописаним стандардима, техничким нормативима и нормама квалитета;
- 7) је извођач радова предузео мере за безбедност објекта, суседних објеката, саобраћаја, околине и заштиту животне средине;
- 8) на објекту који се гради или је изграђен постоје недостаци који угрожавају безбедност његовог коришћења и околине;
- 9) извођач радова води грађевински дневник, грађевинску књигу и обезбеђује књигу инспекције на прописани начин;
- 10) се у току грађења и коришћења објекта врше прописана осматрања и одржавања објекта;
- 11) је технички преглед извршен у складу са законом и прописима донетим на основу закона;

12) је за објекат који се користи издата употребна дозвола;

13) се објекат користи за намену за коју је издата грађевинска, односно употребна дозвола;

14) обавља и друге послове утврђене законом или прописом донетим на основу закона.

Грађевински инспектор је овлашћен да врши надзор над коришћењем објеката и да предузима мере ако утврди да се коришћењем објекта доводе у опасност живот и здравље људи, безбедност околине, угрожава животна средина и ако се ненаменским коришћењем утиче на стабилност и сигурност објекта.

У вршењу инспекцијског надзора, грађевински инспектор је овлашћен да уђе на градилиште и објекте у изградњи, да тражи исправе у циљу идентификације лица, да узима изјаве од одговорних лица, фотографише или сачини видео снимак градилишта или објекта, као и да предузима друге радње везане за инспекцијски надзор, у циљу утврђивања чињеничног стања.

Грађевински инспектор је дужан да пружа стручну помоћ у вршењу поверених послова у области инспекцијског надзора и да даје стручна објашњења и мишљења, као и да непосредно учествује у вршењу инспекцијског надзора кад је то неопходно.

5. Овлашћења грађевинског инспектора

Члан 176.

У вршењу инспекцијског надзора грађевински инспектор је овлашћен да:

1) нареди решењем уклањање објекта или његовог дела, ако се објекат гради или је његово грађење завршено без грађевинске дозволе;

1а) наложи решењем уклањање објекта, односно враћање у првобитно стање, ако се објекат гради, односно изводе радови без решења из члана 145. овог закона;

2) наложи решењем обуставу радова и одреди рок који не може бити дужи од 30 дана за прибављање, односно измену грађевинске дозволе, ако се објекат не гради према грађевинској дозволи, односно главном пројекту, а ако инвеститор у остављеном року не прибави, односно измени грађевинску дозволу, да наложи решењем уклањање објекта, односно његовог дела;

3) наложи решењем обуставу радова, ако инвеститор није закључио уговор о грађењу, у складу са овим законом;

4) наложи решењем обуставу радова и одреди рок који не може бити дужи од 30 дана за прибављање грађевинске дозволе, ако утврди да је за радове који се изводе на основу решења из члана 145. овог закона потребно прибавити грађевинску дозволу, а ако инвеститор у остављеном року не прибави грађевинску дозволу, да наложи решењем уклањање објекта, односно његовог дела;

- 5) наложи решењем обуставу радова и одреди рок који не може бити дужи од 30 дана за прибављање, односно измену грађевинске дозволе, ако изграђени темељи нису усклађени са главним пројектом, а ако инвеститор у остављеном року не прибави грађевинску дозволу, да наложи решењем уклањање изграђених темеља;
- 6) наложи решењем уклањање објекта, односно његовог дела ако је настављено грађење, односно извођење радова и после доношења решења о обустави радова;
- 7) наложи решењем уклањање привременог објекта из члана 147. овог закона протеком прописаног рока;
- 8) наложи решењем инвеститору, односно власнику објекта забрану даљег уклањања објекта, односно његовог дела, ако се објекат или његов део уклања без решења о дозволи уклањања објекта, односно његовог дела;
- 9) наложи решењем обуставу радова, ако инвеститор није решењем одредио стручни надзор, у складу са овим законом;
- 10) нареди спровођење других мера, у складу са овим законом.

Решење о уклањању објекта, односно његовог дела односи се и на делове објекта који нису описани у решењу о рушењу, а настали су након састављања забележбе и чине једну грађевинску целину.

+ Види:

чл. 75. Закона - 24/2011-3.

Члан 177.

Кад грађевински инспектор у вршењу инспекцијског надзора утврди да:

- 1) се у току грађења не предузимају мере за безбедност објекта, саобраћаја, околине и заштиту животне средине, наредиће решењем инвеститору, односно извођачу радова мере за отклањање уочених недостатака, рок њиховог извршења, као и обуставу даљег извођења радова док се ове мере не спроведу, под претњом принудног извршења на терет инвеститора, односно извођача радова;
- 2) извршени радови, односно материјал, опрема и инсталације који се уграђују не одговарају закону и прописаним стандардима, техничким нормативима и нормама квалитета, обуставиће решењем даље извођење радова док се не отклоне утврђени недостаци;
- 3) градилиште није обележено на прописан начин, односно прибављена писмена потврда о усаглашености изграђених темеља са главним пројектом, наложиће решењем обуставу радова и одредиће рок за отклањање недостатака, који не може бити дужи од три дана;

Решење из става 1. овог члана може се донети и усменим изрицањем на лицу места, уз обавезу инспектора да писмени отправак изради у року који не може бити дужи од пет дана. Рок за извршење и рок за жалбу почињу да теку од дана доношења усменог решења.

Члан 178.

Ако грађевински инспектор у вршењу инспекцијског надзора утврди да:

- 1) привредно друштво, односно друго правно лице или предузетник, односно лице коме је поверено вршење стручног надзора над грађењем објекта, односно извођењем радова не испуњава прописане услове, забраниће решењем даље извођење радова до испуњења услова;
- 2) на објекту који се гради или који је изграђен постоје недостаци који представљају непосредну опасност по стабилност, односно безбедност објекта и његове околине и живот и здравље људи, забраниће решењем коришћења објекта или његовог дела док се не отклоне утврђени недостаци;
- 3) се објекат за који је издата грађевинска дозвола користи без употребне дозволе, наредиће инвеститору прибављање употребне дозволе у року који не може бити краћи од 30 ни дужи од 90 дана, а ако је инвеститор не прибави у утврђеном року донеће решење о забрани коришћења објекта;
- 4) се објекат за који је издата грађевинска и употребна дозвола користи за намену која није утврђена грађевинском и употребном дозволом, наложиће прибављање грађевинске дозволе, односно решења из члана 145. овог закона у року од 30 дана, а ако инвеститор не прибави грађевинску дозволу, односно решење из члана 145. овог закона у остављеном року, донеће решење о забрани коришћења објекта;
- 5) се коришћењем објекта доводи у опасност живот и здравље људи, безбедност суседних објеката, безбедност околине или угрожава животна средина, наложиће извођење потребних радова, односно забранити коришћење објекта, односно дела објекта;
- 6) објекат за који је издата грађевинска дозвола, који није завршен у року садржаном у пријави почетка грађења објекта, односно извођења радова, наредиће решењем инвеститору да у року који не може бити краћи од 30 ни дужи од 90 дана, заврши грађење објекта, односно извођење радова, а ако инвеститор не заврши објекат у остављеном року, поднеће пријаву за учињени прекршај, односно привредни преступ.

Члан 179.

Кад грађевински инспектор у вршењу инспекцијског надзора утврди да се у току грађења, односно коришћења објекта не врши прописано осматрање, односно одржавање објекта, наредиће решењем инвеститору и извођачу радова, односно кориснику објекта да уочене неправилности отклони.

Члан 180.

Грађевински, односно урбанистички инспектор дужан је да на захтев Инжењерске коморе Србије достави решење које у вршењу инспекцијског надзора доноси на основу овог закона.

Члан 181.

Кад грађевински инспектор у вршењу инспекцијског надзора утврди да се објекат гради, односно изводе припремни радови без грађевинске дозволе, поред мера прописаних овим законом, наредиће решењем без одлагања и затварање градилишта.

Решење из става 1. овог члана извршно је даном доношења.

Мера из става 1. овог члана спроводи се стављањем службеног знака "затворено градилиште", печатењем грађевинских машина и прибијањем копије решења из става 1. овог члана на видном месту.

Један примерак извршног решења којим се наређује затварање градилишта, грађевински инспектор доставља надлежној полицијској управи, која ће по потреби пружити полицијску помоћ ради омогућавања спровођења извршења тог решења.

Члан 182.

Кад грађевински инспектор, у вршењу инспекцијског надзора, утврди да је инвеститор непознат, решење, односно закључак о дозволи извршења доставља се прибијањем на огласну таблу надлежног органа и прибијањем на објекат који се гради, односно употребљава, што се констатује забелешком инспектора о времену и месту доставе на решењу, односно закључку о дозволи извршења.

Забелешка из става 1. овог члана садржи све релевантне податке о дану, месту и врсти објекта као и о имену инвеститора или извођача радова уколико је оно познато, а уколико није поступак ће се водити против непознатог лица. Накнадним идентификовањем инвеститора или извођача радова или променом инвеститора или извођача радова, поступак из става 1. овог члана се не прекида нити се продужавају рокови одређени у том поступку.

Решење, односно закључак из става 1. овог члана сматра се уредно достављеним даном прибијања на огласну таблу надлежног органа и прибијањем на објекат који се гради, односно употребљава.

+ Види:

чл. 76. Закона - 24/2011-3.

Члан 183.

Решење о уклањању објекта, односно његовог дела, грађевински инспектор доноси у случајевима прописаним овим законом.

Решењем из става 1. овог члана одређује се рок у коме је инвеститор дужан уклонити објекат или његов део.

Решењем из става 1. овог члана грађевински инспектор одређује да ли је пре уклањања објекта, односно дела објекта потребно урадити пројекат рушења, као и

начин извршења путем друге особе у случају да инвеститор то сам није учинио у року одређеном решењем о уклањању.

Изузетно, грађевински инспектор, у случајевима из става 1. овог члана неће донети решење о уклањању објекта, односно његовог дела (потпорни зидови, претварање таванског простора у стамбени, отварање портала на фасади и сл.), ако би тим уклањањем настала опасност по живот и здравље људи или суседне објекте или сам објекат, већ ће инвеститору решењем наложити враћање у првобитно стање, у складу са овим законом.

Члан 184.

На решење урбанистичког, односно грађевинског инспектора може се изјавити жалба у року од 15 дана од дана пријема решења.

На решење урбанистичког, односно грађевинског инспектора жалба се изјављује Влади, преко министарства надлежног за послове урбанизма.

На решење урбанистичког инспектора аутономне покрајине жалба се изјављује надлежном извршном органу аутономне покрајине, преко органа надлежног за послове урбанизма аутономне покрајине.

На решење урбанистичког инспектора града Београда жалба се изјављује надлежном извршном органу града Београда.

На решење јединице локалне самоуправе донето у поступку инспекцијског надзора у области изградње објеката жалба се изјављује министарству надлежном за послове грађевинарства.

Аутономној покрајини поверава се решавање по жалби против првостепеног решења донетог у поступку инспекцијског надзора у области изградње објеката који се граде на територији аутономне покрајине.

Граду Београду поверава се решавање по жалби против првостепеног решења градске општине, донетог у поступку инспекцијског надзора у области изградње објеката који се граде на територији града Београда, у складу са овим законом.

Жалба изјављена на решење из става 1. овог члана не одлаже извршење решења.

+ Види:

чл. 77. Закона - 24/2011-3.

ХИИ. ЛЕГАЛИЗАЦИЈА ОБЈЕКТАТА

Члан 185.

Легализација, у смислу овог закона, јесте накнадно издавање грађевинске и употребне дозволе за објекат, односно делове објекта изграђене или реконструисане без грађевинске дозволе.

Грађевинска дозвола из става 1. овог члана издаће се за све објекте изграђене, односно реконструисане или дограђене без грађевинске дозволе, односно одобрења за изградњу до дана ступања на снагу овог закона.

Грађевинска дозвола може се издати, у смислу овог члана, и за објекте изграђене на основу грађевинске дозволе, односно одобрења за изградњу и потврђеног главног пројекта на којима је приликом извођења радова одступљено од издате грађевинске дозволе, односно одобрења за изградњу и потврђеног главног пројекта.

Употребна дозвола издаће се и за објекте изграђене на основу грађевинске дозволе, односно одобрења за изградњу и потврђеног главног пројекта, код којих постоји одступање од техничке документације на основу које је издата грађевинска дозвола, односно од одобрења за изградњу и потврђеног главног пројекта, ако испуњавају и друге услове за коришћење, а користе се без употребне дозволе.

Кад орган надлежан за издавање грађевинске дозволе утврди да објекат који се користи, односно објекат чија је изградња завршена без грађевинске дозволе, односно без одобрења за изградњу и потврђеног главног пројекта испуњава прописане услове за грађење и коришћење, грађевинску и употребну дозволу може издати једним решењем.

Накнада за уређивање грађевинског земљишта у поступцима легализације за породичне стамбене објекте и станове у стамбеним зградама чија је нето корисна површина до 100 m² умањује се за 99% за сваких 25 m² по члану породичног домаћинства, а за следећих 100 m² нето корисне површине у истом објекту, накнада се умањује за 60%, осим за објекте изграђене у екстра и првој урбанистичкој зони у складу са општим актом јединице локалне самоуправе.

Јединица локалне самоуправе на чијој територији се налази објекат који је предмет легализације уређује износ накнаде из става 6. овог члана.

Право на умањење из става 6. овог члана има лице које је изградњом или куповином породичног стамбеног објекта или стана у стамбеној згради трајно решавало своје стамбено питање, односно ако он или чланови његовог домаћинства немају другу непокретност на територији јединице локалне самоуправе на којој се налази објекат који је предмет легализације, а за који је поднет захтев за легализацију у складу са овим законом.

Накнада за уређивање грађевинског земљишта са умањењем из става 6. овог члана може се платити у једнаким месечним ратама на период који не може бити дужи од 20 година.

Право на умањење накнаде за уређивање грађевинског земљишта имају власници породичних стамбених објеката и станова у стамбеним зградама у износу од 60% на првих 100 m² објекта који је предмет легализације, осим за објекте изграђене у екстра и првој зони изграђености у складу са општим актом јединице локалне самоуправе.

Право на умањење прописано ст. 6 и 10. овог члана могу остварити лица која са јединицом локалне самоуправе закључе уговор о уређивању међусобних односа у погледу накнаде за уређивање грађевинског земљишта или уговор о уређивању међусобних односа у погледу прибављања прописане документације до 30. јуна 2012. године.

Документацију прописану овим законом у поступцима легализације, на основу писменог овлашћења власника може обезбедити и јединица локалне самоуправе. Уговор о уређивању међусобних односа у погледу прибављања прописане документације закључује се између јединице локалне самоуправе и власника, а ближе услове у вези садржине уговора, трошкова и начина плаћања уређује јединица локалне самоуправе општим актом који доноси у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Критеријуме за умањење накнаде за уређивање грађевинског земљишта у поступцима легализације, посебно за објекте изграђене из средстава буџета Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, односно средстава правних лица чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе, као и услове и начин легализације утврђује министар надлежан за послове грађевинарства у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Јединица локалне самоуправе може да пропише да део накнаде за уређивање грађевинског земљишта коју власник објекта није платио за изградњу линијске комуналне инфраструктуре (водовод, канализација, јавни пут) до добијања грађевинске дозволе, односно одобрења за изградњу, плати по изградњи исте, односно пре прикључења објекта власника на линијску комуналну инфраструктуру.

+ Види:

чл. 78. Закона - 24/2011-3.

Члан 186.

Поступак легализације покреће се по захтеву власника бесправно изграђеног објекта, односно његовог дела.

Захтев за легализацију подноси се у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Власници бесправно изграђених објеката, односно делова објекта, који су поднели пријаву за легализацију по раније важећем закону у прописаним роковима, немају обавезу подношења захтева у смислу става 1. овог члана, већ се та пријава сматра захтевом у смислу овог закона.

Члан 187.

За објекте изграђене, односно реконструисане или дограђене без грађевинске дозволе не може се накнадно издати грађевинска дозвола ако је објекат:

- 1) изграђен, односно реконструисан на земљишту неповољном за грађење (клизишта, мочварно тло и сл.);
- 2) изграђен, односно реконструисан од материјала који не обезбеђује трајност и сигурност објекта;
- 3) изграђен на површинама јавне намене, односно на земљишту планираном за уређење или изградњу објеката јавне намене или површина јавне намене за које се, у складу са одредбама посебног закона, утврђује јавни интерес;
- 4) изграђен, односно реконструисан у I степену заштите природног добра, односно изграђен, реконструисан или дограђен у зони заштите културног добра од изузетног значаја и зони заштите културних добара уписаних у Листу светске културне баштине, односно ако су изведени радови на реконструкцији или доградњи културног добра, без претходно прибављеног мишљења органа, односно организације која се бави пословима заштите непокретних културних добара;

Изузетно од одредбе става 1. тачка 3) овог члана надлежни орган ће накнадно издати грађевинску и употребну дозволу ако је објекат изграђен на зеленој површини (осим објеката изграђених на постојећим, односно планираним парковским површинама) или ако је објекат изграђен у заштитном појасу магистралног или регионалног пута, ако орган, посебна организација, јавно предузеће или неко друго правно лице као управљач јавног добра, у складу са посебним законом, да сагласност за легализацију предметног објекта, осим за линијске инфраструктурне објекте за које грађевинску дозволу издаје надлежно министарство, односно надлежни орган аутономне покрајине или ако је тај објекат у функцији јавне намене.

Објекти изграђени, односно реконструисани или дограђени без грађевинске дозволе у II степену заштите природног добра, могу бити предмет легализације ако су изграђени пре доношења акта о стављању тог природног добра под заштиту или су изграђени из средстава буџета Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, односно средстава правних лица чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе.

Објекти изграђени, односно реконструисани или дограђени без грађевинске дозволе у III степену заштите природног добра, могу бити предмет легализације ако су изграђени пре доношења акта о стављању тог природног добра под заштиту или су изграђени у складу са вредностима, потенцијалима и капацитетима заштићеног простора, у складу са принципима одрживог развоја, о чему доказ од надлежног органа, односно организације која се бави пословима заштите природног добра прибавља орган надлежан за издавање грађевинске дозволе у поступку легализације.

Када се као доказ у поступку легализације прилаже записник о извршеном вештачењу о техничкој исправности и испуњености услова за употребу објекта или пројекат изведеног објекта који не садржи све потребне пројекте инсталација, не прибавља се сагласност у погледу мера заштите од пожара, а надлежни орган

констатује у диспозитиву решења да, с обзиром на минималну техничку документацију која се прилаже уз захтев, Република Србија не гарантује за стабилност и сигурност објекта.

Одредба става 5. овог члана не примењује се на објекте из члана 133. став 1. тач. 2), 3), 4), 5), 10) и 11) овог закона, као и на индустријске објекте у којима се производе, прерађују и дистрибуирају експлозивне материје, опасне материје и запаљиве течности и гасови.

+ Види:

чл. 79. Закона - 24/2011-3.

+ Судска пракса

Члан 188.

Уз захтев за накнадно издавање грађевинске дозволе за породичне стамбене објекте до 300 m² бруто развијене грађевинске површине, подноси се доказ о праву својине, закупа или коришћења на грађевинском земљишту, односно доказ о праву својине на објекту или стану, фотографије објекта и технички извештај о стању објекта са геодетским снимком који садржи снимак објекта који је предмет легализације, бруто развијену грађевинску површину у основи објекта, спратност (по потреби и спецификацију посебних физичких делова по етажама), као и доказ о уплати административне таксе.

Технички извештај из става 1. овог члана може да израђује и предузетник који испуњава услове за одговорног пројектанта или одговорног извођача радова, у складу са одредбама овог закона.

Документацију из става 1. овог члана може, на основу писменог овлашћења власника обезбедити и јединица локалне самоуправе, у складу са чланом 185. овог закона.

+ Види:

чл. 80. Закона - 24/2011-3.

Члан 189.

Уз захтев за накнадно издавање грађевинске дозволе за стамбене објекте са више станова, стамбено-пословне објекте, пословне и производне објекте подноси се доказ о праву својине, односно закупа на грађевинском земљишту, односно праву својине на објекту, фотографије објекта и записник о извршеном вештачењу о испуњености услова за употребу објекта, са спецификацијом посебних физичких делова, који садржи геодетски снимак објекта на копији плана парцеле, са исказаном бруто развијеном грађевинском површином, израђен од стране привредног друштва, односно другог правног лица уписаног у одговарајући регистар за обављање тих послова и доказ о уплати административне таксе.

Захтев из става 1. овог члана може поднети и сваки власник посебног физичког дела објекта.

Решење из става 1. овог члана издаје се за објекат, са обавезном спецификацијом посебних физичких делова тог објекта.

Власници посебних физичких делова у објекту за које је издато решење из става 1. овог члана, могу остварити право уписа својине на тим посебним физичким деловима у јавној књизи о евиденцији непокретности и правима на њима.

Одредбе овог члана не примењују се на објекте из члана 133. став 1. тач. 2), 3), 4), 10) и 11) овог закона.

Уз захтев за накнадно издавање грађевинске дозволе за објекте из става 5. овог члана подноси се доказ о праву својине, односно закупа на грађевинском земљишту, односно праву својине на објекту, пројекат изведеног објекта израђен у складу са овим законом, и доказ о уплати административне таксе.

Члан 190.

Уз захтев за накнадно издавање решења о пријави радова за изградњу помоћног објекта подноси се доказ о праву својине, закупа, односно коришћења на грађевинском земљишту, односно праву својине на објекту, фотографије и скица објекта, са назнаком површине и подацима о материјалу од кога је израђен.

+ Види:

чл. 81. Закона - 24/2011-3.

Члан 191.

Уз захтев за накнадно издавање грађевинске дозволе за објекте израђене из средстава буџета Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, односно средстава правних лица чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе подноси се записник о извршеном вештачењу о техничкој исправности и испуњености услова за употребу објекта, са спецификацијом посебних физичких делова, који садржи геодетски снимак објекта на копији плана парцеле, са исказаном бруто развијеном грађевинском површином у основи објекта, израђен од стране привредног друштва, односно другог правног лица уписаног у одговарајући регистар за обављање тих послова.

Ако се објекти из става 1. овог члана не користе за потребе, или нису у функцији остваривања надлежности државних органа и организација и органа територијалне или локалне самоуправе, односно делатности јавног предузећа, односно другог правног лица чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, поред доказа наведених у ставу 1. овог члана, подноси се и доказ о решеним имовинско-правним односима у складу са одредбама овог закона које се односе на поступак легализације објеката, као и доказ о уређивању међусобних односа са органом, односно организацијом која уређује грађевинско земљиште.

Грађевинску дозволу из става 1. овог члана издаје орган надлежан за издавање грађевинске дозволе. Издата грађевинска дозвола објављује се на огласној табли надлежног органа.

На решење којим се издаје грађевинска дозвола из става 2. овог члана може се изјавити жалба у року од седам дана од дана јавног оглашавања, а ако је решење издало надлежно министарство, односно надлежни орган аутономне покрајине, може се тужбом покренути управни спор.

+ Види:

чл. 82. Закона - 24/2011-3.

Члан 192.

Уз захтев за накнадно издавање грађевинске дозволе за радове на изградњи објекта за који је издато одобрење за изградњу по прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона, а којим је одступљено од издатог одобрења за изградњу и потврђеног главног пројекта, подноси се доказ о праву својине, односно закупа на грађевинском земљишту, односно праву својине на објекту, пројекат изведеног објекта израђен у складу са овим законом и доказ о уплати административне таксе.

Члан 193.

Поред доказа који су прописани у чл. 188. и 189. овог закона, као доказ о решеним имовинско-правним односима на грађевинском земљишту сматра се и:

1) за објекат изграђен на грађевинском земљишту у својини другог лица - правноснажна судска одлука којом је утврђено право својине на земљишту, коју власник прибави у складу са прописима о својинским односима;

2) за објекат изграђен на грађевинском земљишту - уговор о преносу права коришћења, односно куповини земљишта, који је закључен између тадашњег корисника земљишта и подносиоца захтева и који је оверен код надлежног суда, као и сви други правни послови на основу којих је подносилац стекао право државине на земљишту; уговор о куповини објекта или куповини објекта у изградњи између власника, односно корисника земљишта и подносиоца захтева, који је оверен код надлежног суда; уговор о суинвестирању изградње објекта закључен између власника, односно корисника земљишта и подносиоца захтева, који је оверен код надлежног суда; уговор о откупу стана у објекту који је изграђен на земљишту које је у јавној својини, као и сви други правни послови на основу којих се на несумњив начин може утврдити правни континуитет промета земљишта, објекта, односно посебног дела објекта; правноснажно решење о наслеђивању; правноснажно решење о статусној промени привредног друштва из кога се на неспоран начин може утврдити правни континуитет подносиоца захтева.

Ако се као доказ из става 1. овог члана прилаже уговор о преносу права коришћења који је закључен између тадашњег корисника земљишта и подносиоца захтева који није судски оверен, по захтеву подносиоца захтева, орган надлежан за имовинско-правне послове на чијој територији се налази предметно земљиште доноси решење о престанку права коришћења дотадашњег корисника и утврђује право коришћења у корист подносиоца захтева, а по правноснажности тог решења, орган надлежан за легализацију објекта га прихвата као доказ о решеним имовинско-правним односима на земљишту.

Када је предмет легализације објекат саграђен на грађевинском земљишту које је у сувојини, односно сукоришћењу више лица, поред доказа о решеном имовинско-правном основу подносиоца захтева, доставља се и писмена сагласност свих сувласника, односно сукорисника на грађевинском земљишту, која је судски оверена. Сматраће се да је сувласник, односно сукорисник на предметном земљишту дао сагласност за легализацију, ако је знао или могао знати за изградњу предметног објекта, односно за извођење радова, али се у време изградње томе није противио.

+ Види:

чл. 83. Закона - 24/2011-3.

Члан 194.

Орган надлежан за накнадно издавање грађевинске дозволе утврђује да ли је уз захтев поднета сва прописана документација, односно сви докази прописани овим законом.

Власници бесправно изграђених објеката који су поднели пријаве у складу са раније важећим законом, у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона, достављају доказе прописане овим законом за легализацију. Ако је у поступку поднет пројекат изведеног објекта, не подноси се технички извештај из чл. 188. овог закона, односно записник из чл. 189. и 191. овог закона.

Ако уз захтев нису поднети сви докази прописани овим законом за легализацију, надлежни орган је дужан да затражи допуну документације, у року који не може бити дужи од 60 дана.

Ако у остављеном року подносилац не изврши допуну документације, орган управе ће захтев одбацити закључком.

Против закључка из става 4. овог члана је дозвољена жалба, а ако је по захтеву решавало министарство, односно аутономна покрајина, може се тужбом покренути управни спор.

Правноснажан закључак из става 4. овог члана доставља се надлежној грађевинској инспекцији.

Члан 195.

Када надлежни орган утврди да је уз захтев поднета сва прописана документација и докази, приступа одлучивању о могућностима легализације, у складу са овим законом.

Ако надлежни орган утврди да не постоји могућност легализације, решењем ће одбити захтев.

На решење из става 2. овог члана може се изјавити жалба у року од 15 дана од дана достављања, а ако је решење донело надлежно министарство, односно надлежни орган аутономне покрајине, може се тужбом покренути управни спор.

По правноснажности, решење из става 2. овог члана доставља се надлежној грађевинској инспекцији.

Ако надлежни орган утврди да постоји могућност легализације, обавештава подносиоца захтева да у року од 60 дана достави доказ о уређивању међусобних односа са органом, односно организацијом која уређује грађевинско земљиште.

По достављању доказа из става 5. овог члана, надлежни орган у року од 15 дана издаје грађевинску и употребну дозволу једним решењем.

Правноснажно решење из става 6. овог члана представља основ за упис права својине у јавној књизи о евиденцији непокретности и правима на њима.

Орган надлежан за упис права својине у јавну књигу о евиденцији непокретности и правима на њима, приликом уписа објекта ставља забележбу да је право својине на објекту утврђено на основу грађевинске и употребне дозволе издате у поступку легализације, те да, с обзиром на минималну техничку документацију која је прописана, Република Србија не гарантује за стабилност и сигурност објекта.

Ако у прописаном року подносилац захтева не достави доказ о уређивању међусобних односа са органом, односно организацијом која уређује грађевинско земљиште, надлежни орган ће закључком одбацити захтев.

Против закључка из става 9. овог члана је дозвољена жалба, а ако је по захтеву решавало министарство, односно аутономна покрајина, може се тужбом покренути управни спор.

Правноснажан закључак из става 9. овог члана доставља се надлежној грађевинској инспекцији.

Члан 196.

Министар надлежан за послове грађевинарства прописује ближе критеријуме из члана 187. овог закона, начин израде и садржину техничке документације прописане за поступак легализације, пројекта изведеног објекта, као и садржину и начин издавања грађевинске и употребне дозволе за објекте који су предмет легализације.

Члан 197.

Рушење објеката, који су изграђени, односно реконструисани или дограђени без грађевинске дозволе, односно одобрења за изградњу до дана ступања на снагу овог закона, неће се извршавати нити ће се за те објекте доносити решење о уклањању до правоснажно окончаног поступка легализације.

Грађевински инспектор ће донети без одлагања решење о уклањању објекта ако решење о рушењу није донето и ако утврди да се објекат гради или је његово грађење завршено без грађевинске дозволе после ступања на снагу овог закона.

Члан 198.

Правноснажним окончањем поступка којим се одбацује или одбија захтев за легализацију, стичу се услови за уклањање објекта, односно његовог дела.

Правноснажни акт из става 1. овог члана надлежни орган без одлагања доставља грађевинској инспекцији.

Грађевински инспектор је дужан да одмах по добијању акта из става 1. овог члана донесе решење о уклањању објекта, односно дела објекта, у складу са одредбама овог закона, ако такво решење већ није донето.

Члан 199.

Објекат за који је поднет захтев за легализацију у складу са одредбама овог закона, а који је изграђен до 11. септембра 2009. године, може привремено до правноснажно окончањем поступка легализације, бити прикључен на електроенергетску, гасну и мрежу електронских комуникација или мрежу даљинског грејања, водовод и канализацију.

Ако објекат из става 1. овог члана не буде легализован у складу са овим законом, грађевински инспектор је дужан да без одлагања, по добијању акта из члана 198. став 1. овог закона, примерак тог акта достави јавном комуналном предузећу или привредном друштву које је привремено прикључило објекат на своју мрежу, односно инфраструктуру.

Јавно комунално предузеће или привредно друштво дужно је да по пријему акта из става 2. овог члана, без одлагања, искључи објекат са мреже односно инфраструктуре на коју је привремено прикључен у складу са ставом 1. овог члана.

+ Види:

чл. 84. Закона - 24/2011-3.

Члан 200.

Јединице локалне самоуправе су дужне да у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона, доставе министарству надлежном за послове грађевинарства списак свих објеката изграђених, односно реконструисаних или дограђених без грађевинске дозволе, односно одобрења за изградњу и потврђеног главног пројекта до дана ступања на снагу овог закона, а нису порушени на основу закона који престаје да важи даном ступања на снагу овог закона.

Списак објеката из става 1. овог члана садржи: датум изградње, односно реконструкције или доградње објекта, намену објекта, површину, име власника објекта, као и податке о донетом решењу о рушењу.

XIV. ОВЛАШЋЕЊЕ ЗА ДОНОШЕЊЕ ПОДЗАКОНСКИХ АКТА

Члан 201.

Министар прописује ближе:

- 1) енергетска својства и начин израчунавања топлотних својстава објеката високоградње, енергетске захтеве за нове и постојеће објекте, као и услове, садржину и начин издавања сертификата (члан 4);
- 2) техничке стандарде приступачности (члан 5);
- 3) техничке прописе о квалитету грађевинских производа (члан 6);
- 4) услове, начин вођења и приступа, као и садржину регистра инвеститора (члан 8);
- 5) садржину, начин и поступак израде планских докумената (чл. 34, 46, 49. и 50);
- 6) услове и критеријуме за су/финансирање израде планских докумената (члан 39);
- 7) садржину и начин вођења и одржавања Централног регистра планских докумената и локалног информационог система планских докумената (чл. 43. и 45);
- 8) садржину информације о локацији и локацијске дозволе (чл. 53. и 55);
- 9) начин јавне презентације урбанистичког пројекта (члан 63);
- 10) садржину и начин доношења програма уређивања грађевинског земљишта, као и критеријуме за одређивање накнаде за уређивање грађевинског земљишта (чл. 90. и 93);
- 11) садржину и начин издавања грађевинске дозволе (чл. 136. и 137);
- 12) начин, поступак и садржину података за утврђивање испуњености услова за издавање лиценце за израду техничке документације и лиценце за грађење објеката за које грађевинску дозволу издаје министарство, односно аутономна покрајина, као и услове за одузимање тих лиценци (чл. 126. и 150);
- 13) садржину и начин вршења контроле техничке документације (чл. 129. и 131);
- 14) садржину и обим претходних радова, претходне студије оправданости и студије оправданости, садржину и начин припреме техничке документације (чл. 111. и 116);
- 15) методологију и процедуру реализације пројекта од значаја за Републику Србију (чл. 111-115);
- 16) изглед, садржину и место постављања градилишне табле (члан 149);
- 17) садржину и начин вођења књиге инспекције, грађевинског дневника и грађевинске књиге (члан 152);
- 18) садржину и начин вођења стручног надзора (члан 153);

- 19) садржину и начин вршења техничког прегледа, издавања употребне дозволе, осматрања тла и објекта у току грађења и употребе и минималне гарантне рокове за поједине врсте објеката, односно радова (чл. 154. и 158);
  - 20) услове, програм и начин полагања стручног испита у области просторног и урбанистичког планирања, израде техничке документације и грађења (члан 161);
  - 21) услове и поступак издавања и одузимања лиценце за одговорног урбанисту, пројектанта и извођача радова, као и за одговорног планера (члан 162);
  - 22) садржину пројекта рушења (члан 168);
  - 23) образац и садржину легитимације урбанистичког и грађевинског инспектора, као и врсту опреме коју користи инспектор;
  - 24) поступак доношења и садржину програма уклањања објеката (члан 171);
  - 25) изглед и садржину службеног знака, као и поступак затварања градилишта (члан 181);
  - 26) општа правила за парцелацију, регулацију и изградњу (члан 31);
  - 27) услови и нормативи за пројектовање стамбених зграда и станова (члан 120);
  - 28) начин и поступак за расписивање и спровођење урбанистичко - архитектонског конкурса (члан 64).
- + Види:
чл. 85. Закона - 24/2011-3.

XV. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

1. Привредни преступи

Члан 202.

Новчаном казном од 1.500.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ привредно друштво или друго правно лице, које је инвеститор, ако:

- 1) израду техничке документације повери привредном друштву, односно другом правном лицу која не испуњава прописане услове (члан 126);
- 2) контролу техничке документације повери привредном друштву, односно другом правном лицу које не испуњава прописане услове (члан 129);
- 3) не обезбеди вршење стручног надзора над грађењем објекта (члан 153);
- 4) настави са извођењем радова и после доношења решења о њиховој обустави (члан 176);

5) не заврши грађење објекта, односно извођење радова у остављеном року (члан 178).

За привредни преступ из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у привредном друштву или другом правном лицу, које је инвеститор, новчаном казном од 100.000 до 200.000 динара.

Пријаву за привредни преступ из става 1. овог члана подноси надлежни грађевински инспектор.

Члан 203.

Новчаном казном од 1.500.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ привредно друштво или друго правно лице које гради објекат, ако:

- 1) гради објекат без грађевинске дозволе, односно изводи радове супротно техничкој документацији на основу које се објекат гради (члан 110);
- 2) поступа супротно одредбама члана 152. овог закона;
- 3) настави са грађењем објекта после доношења решења о обустави грађења (члан 176).

За привредни преступ из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у привредном друштву или другом правном лицу које гради, односно изводи радове, новчаном казном од 100.000 до 200.000 динара.

Пријаву за привредни преступ из става 1. овог члана подноси надлежни грађевински инспектор.

Члан 204.

Новчаном казном од 1.500.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ привредно друштво или друго правно лице које је овлашћено да утврђује посебне услове за изградњу објеката и уређење простора, као и техничке податке за прикључак на инфраструктуру, ако у прописаном року не достави потребне податке и услове за израду планског документа, односно локацијске дозволе (чл. 46. и 54).

За привредни преступ из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у привредном друштву или другом правном лицу, које је овлашћено да утврђује посебне услове за изградњу објеката и уређење простора, као и техничке податке за прикључак на инфраструктуру, ако у прописаном року не достави потребне податке и услове за израду планског документа, односно локацијске дозволе, новчаном казном од 50.000 до 100.000 динара (чл. 46. и 54).

Пријаву за привредни преступ из става 1. и 2. овог члана подноси орган надлежан за издавање локацијске дозволе, односно носилац израде плана, а ако је оснивач тог правног лица јединица локалне самоуправе, аутономна покрајина, односно Република Србија, обавештава оснивача о поднетој пријави за привредни преступ.

Члан 204а

Новчаном казном од 1.500.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ привредно друштво или друго правно лице када тражи сагласност на техничку документацију ако то није предвиђено посебним законом, односно када не прикључи објекат на инфраструктуру, ако је утврђено да је објекат подобан за употребу, у складу са овим законом (члан 119. ст. 4. и 5).

За привредни преступ из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у привредном или другом правном лицу, новчаном казном од 50.000 до 100.000 динара.

Пријаву за привредни преступ из ст. 1. и 2. овог члана подноси надлежни грађевински инспектор.

+ Види:

чл. 86. Закона - 24/2011-3.

2. Прекршаји

Члан 205.

Новчаном казном од 500.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај привредно друштво, односно друго правно лице, ако не омогући урбанистичком или грађевинском инспектору вршење надзора у складу са овим законом (чл. 173. и 175).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у привредном друштву или другом правном лицу, новчаном казном од 50.000 до 100.000 динара.

Захтев за покретање прекршајног поступка из ст. 1. и 2. овог члана подноси орган надлежан за издавање локацијске дозволе, односно носилац израде плана, а ако је оснивач тог правног лица јединица локалне самоуправе, аутономна покрајина, односно Република Србија, обавештава оснивача о поднетој пријави за прекршај.

Члан 206.

Новчаном казном од 300.000 динара казниће се за прекршај привредно друштво или друго правно лице које је инвеститор објекта ако не обезбеди приступ објекту особама са инвалидитетом у складу са стандардима приступачности (члан 5).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у привредном друштву или другом правном лицу, новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара.

Захтев за покретање прекршајног поступка из ст. 1. и 2. овог члана подноси надлежни урбанистички инспектор.

Члан 207.

Новчаном казном од 100.000 до 500.000 динара казниће се за прекршај привредно друштво или друго правно лице које израђује документе просторног и

урбанистичког планирања или обавља друге послове одређене овим законом, ако не омогући урбанистичком или грађевинском инспектору потпун и несметан увид у расположиву документацију (чл. 173. и 175).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у предузећу или другом правном лицу, новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара.

Захтев за покретање прекршајног поступка из ст. 1. и 2. овог члана подноси надлежни урбанистички, односно грађевински инспектор.

Члан 208.

Новчаном казном од 500.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај привредно друштво, односно друга организација, односно друго правно лице које гради објекат, ако:

- 1) не одреди лице које руководи грађењем објекта, односно извођењем радова или ако одреди лице које за то не испуњава прописане услове (чл. 151. и 152);
- 2) не обавести надлежни орган о завршетку изградње темеља (члан 152. став 3);
- 3) писмено не упозори инвеститора или лице које врши надзор над применом одредаба овог закона на недостатке у техничкој документацији (члан 152. став 6);
- 4) не води грађевински дневник и грађевинску књигу или не обезбеди књигу инспекције (члан 152. став 7. тачка 5).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у привредном друштву или другом правном лицу које гради објекат, новчаном казном од 500 до 50.000 динара.

Захтев за покретање прекршајног поступка из ст. 1. и 2. овог члана подноси надлежни грађевински инспектор.

Члан 209.

Новчаном казном од 25.000 до 50.000 динара или казном затвора до 30 дана казниће се за прекршај одговорно службено лице у надлежном органу управе ако:

- 1) не достави у прописаном року потребне податке и услове за израду планског документа (члан 46);
- 2) не изда информацију о локацији, локацијску дозволу, грађевинску дозволу, односно употребну дозволу у прописаном року (чл. 53, 56, 136. и 158);
- 3) не организује јавну презентацију урбанистичког пројекта (члан 63);
- 4) не достави захтев грађевинској инспекцији за уклањање објекта за који је издата привремена грађевинска дозвола (члан 147);

- 5) не сачини програм и не спроведе извршење уклањања објекта (члан 171);
- 6) не омогући урбанистичком односно грађевинском инспектору потпун и несметан увид у расположиву документацију (чл. 173. и 175);
- 7) не предузме прописане мере у вршењу инспекцијског надзора (чл. 173. и 175);
- 8) не достави у прописаном року податке о објектима изграђеним без грађевинске дозволе (члан 200).

За поновљени прекршај из става 1. овог члана учиниоцу ће се изрећи новчана казна и казна затвора до 30 дана.

Члан 210.

Новчаном казном од 50.000 до 100.000 динара или казном затвора до 30 дана казниће се за прекршај одговорно службено лице у надлежном органу управе ако:

- 1) изда локацијску дозволу противно овом закону и прописима донетим на основу овог закона (члан 54);
- 2) изда грађевинску дозволу противно овом закону и прописима донетим на основу овог закона (чл. 135. и 136);
- 3) изда употребну дозволу противно прописима (члан 158).

За поновљени прекршај из става 1. овог члана учиниоцу ће се изрећи новчана казна и казна затвора до 30 дана.

Члан 211.

Новчаном казном од 25.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај надлежни инспектор који у случајевима из чл. 174, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182. и 198. овог закона не донесе решење, односно не изда наредбу у примереном року, који не може бити дужи од седам дана од дана сазнања за учињени прекршај.

За поновљени прекршај из става 1. овог члана учиниоцу ће се изрећи новчана казна и казна затвора до 30 дана.

Члан 212.

Новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај лице које је основало радњу, а обавља делатност израде техничке документације и извођења радова противно одредбама овог закона (члан 126).

Новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај физичко лице које је инвеститор ако не заврши грађење објекта, односно извођење радова у остављеном року (члан 178).

XVI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 213.

Даном ступања на снагу овог закона Републичка агенција за просторно планирање основана Законом о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 47/03 и 34/06) наставља са радом, у складу са овим законом.

Даном ступања на снагу овог закона Инжењерска комора Србије основана Законом о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 47/03 и 34/06) наставља са радом, у складу са овим законом.

Комисије за планове образоване на основу Закона о планирању и изградњи могу наставити са обављањем послова до истека мандата утврђеним актом о образовању.

Члан 214.

Привредна друштва и друга правна лица која обављају послове за које су овим законом прописани посебни услови, дужна су да своје пословање ускладе са одредбама овог закона у року од једне године од дана његовог ступања на снагу.

Лица која су до дана ступања на снагу овог закона положила стручни испит којим је извршена провера стручне оспособљености за рад на пословима одређеним овим законом по прописима који су били на снази у време њиховог полагања, као и лица којима је тим прописима признато право вршења одређених послова, испуњавају услове за вршење тих послова и према одредбама овог закона ако испуњавају и остале прописане услове.

Члан 215.

Општина, односно град донеће просторни план у року од 18 месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Општина, град и град Београд донеће план генералне регулације, односно планове генералне регулације за седиште јединице локалне самоуправе у року од две године од дана ступања на снагу овог закона.

Општина, град и град Београд донеће планове генералне регулације за остала насеља, који су предвиђени за доношење просторним планом јединице локалне самоуправе, у року од три године од дана ступања на снагу овог закона.

До ступања на снагу планских докумената из ст. 1, 2. и 3. овог члана примењиваће се постојећи просторни и урбанистички планови.

Информација о локацији и локацијска дозвола издаваће се на основу постојећих просторних и урбанистичких планова до дана ступања на снагу планских докумената из ст. 1, 2. и 3. овог члана.

Поступак израде и доношења просторног, односно урбанистичког плана започет пре ступања на снагу овог закона, наставиће се по одредбама овог закона, осим за

просторне, односно урбанистичке планове за које је обављен јавни увид који ће се окончати по прописима по којима су започети.

Члан 216.

Јединице локалне самоуправе које нису донеле просторни план општине до дана ступања на снагу овог закона, донеће одлуку о изради просторног плана јединице локалне самоуправе у року од три месеца од дана ступања на снагу овог закона.

Просторни план општине, који је донет до дана ступања на снагу овог закона ускладиће се са одредбама овог закона, у року од 18 месеци од дана ступања на снагу овог закона, а одлуку о усклађивању просторног плана са одредбама овог закона јединица локалне самоуправе донеће у у року од три месеца од дана ступања на снагу овог закона.

Град Београд ће у року од три месеца од дана ступања на снагу овог закона, донети одлуку о изради планова из члана 20. став 3. овог закона, а у року од 18 месеци од дана ступања на снагу овог закона донеће, у складу са овим законом, просторне планове са елементима просторног плана јединице локалне самоуправе.

Јединица локалне самоуправе, чије седиште насељеног места има мање од 30.000 становника донеће одлуку о изради плана генералне регулације за насељено место које је седиште јединице локалне самоуправе, у року од три месеца од дана ступања на снагу овог закона. Ступањем на снагу плана генералне регулације престају да важе генерални планови, планови детаљне регулације, преиспитани регулациони планови и преиспитани детаљни урбанистички планови, донети у складу са раније важећим законима о планирању, који су у супротности са планом генералне регулације.

Јединице локалне самоуправе, чије седиште насељеног места има више од 30.000 становника, донеће у року од три месеца од дана ступања на снагу овог закона, одлуку о усклађивању генералног плана са одредбама овог закона које се односе на генерални урбанистички план и одлуку о изради планова генералне регулације у складу са овим законом, на целом грађевинском подручју насељеног места. Ступањем на снагу планова генералне регулације, престају да важе одредбе генералног плана, планови детаљне регулације, преиспитани регулациони планови и преиспитани детаљни урбанистички планови, донети у складу са раније важећим законима о планирању, који су у супротности са планом генералне регулације.

Планови детаљне регулације, односно планови генералне регулације за појединачна насељена места која нису седиште јединице локалне самоуправе, остају на снази, ако нису у супротности са одредбама овог закона које се односе на план генералне регулације.

Планови општег уређења, донети по Закону о планирању и изградњи, усклађују се са одредбама овог закона које се односе на шематски приказ уређења насељених места за делове територије за које није предвиђена израда урбанистичког плана. Доношењем просторног плана јединице локалне самоуправе усклађени план

општег уређења постаје саставни део просторног плана јединице локалне самоуправе као шематски приказ уређења насељеног места.

Члан 217.

До ступања на снагу планских докумената предвиђених овим законом, за изградњу телекомуникационих објеката, за које се по овом закону издаје грађевинска дозвола, на подручју за које није донет урбанистички план или урбанистичким планом није предвиђена изградња те врсте објеката, локацијска дозвола се издаје у складу са условима органа, односно организација надлежних за послове телекомуникација, на основу годишњих планова развоја телекомуникационих мрежа на територији Републике Србије, у складу са законом.

Члан 218.

Решавање захтева за издавање одобрења за изградњу, употребне дозволе и других захтева за решавање о појединачним правима и обавезама, поднетих до дана ступања на снагу овог закона, наставиће се по прописима који су важиви до дана ступања на снагу овог закона.

Члан 219.

- брисан -

+ Види:

чл. 87. Закона - 24/2011-3.

Члан 220.

Накнада за коришћење грађевинског земљишта плаћа се у складу са Законом о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 47/03 и 34/06), док се наведена накнада не интегрише у порез на имовину.

+ Правна мишљења

Члан 221.

Одредба члана 4. став 2. овог закона примењиваће се од дана ступања на снагу прописа који доноси министар надлежан за послове грађевинарства, којим се ближе прописују услови, садржина и начин издавања сертификата о енергетским својствима објекта, у складу са овим законом.

Члан 222.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 47/03 и 34/06).

До доношења подзаконских аката на основу овлашћења из овог закона, примењиваће се подзаконски акти донети на основу закона који престаје да важи

даном ступања на снагу овог закона, ако нису у супротности са овим законом.
+ Судска пракса

Члан 223.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

ОСНОВНИ ТЕКСТ

На основу члана 112. став 1. тачка 2. Устава Републике Србије, доносим

Указ о проглашењу Закона о планирању и изградњи

Проглашава се Закон о планирању и изградњи, који је донела Народна скупштина Републике Србије на седници Једанаестог ванредног заседања у 2009. години, 31. августа 2009. године.

ПР број 158

У Београду, 3. септембра 2009. године

Председник Републике,

Борис Тадић, с.р.

Закон о планирању и изградњи

Закон је објављен у "Службеном гласнику РС", бр. 72/2009 од 3.9.2009. године и 81/2009.

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

1. Предмет уређивања

Члан 1.

Овим законом уређује се: услови и начин уређења простора, уређивање и коришћење грађевинског земљишта и изградња објеката; вршење надзора над применом одредаба овог закона и инспекцијски надзор; друга питања од значаја за уређење простора, уређивање и коришћење грађевинског земљишта и за изградњу објеката.

Одредбе овог закона не односе се на изградњу објеката који се у смислу закона којим се уређују послови одбране сматрају војним објектима.

2. Појмови

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

- 1) *унапређење енергетске ефикасности* јесте смањење потрошње свих врста енергије, уштеда енергије и обезбеђење одрживе градње применом техничких мера, стандарда и услова планирања, пројектовања, изградње и употребе објеката;
- 2) *енергетска својства објекта* јесу стварно потрошена или оцењена количина енергије која задовољава различите потребе које су у вези са стандардизованим коришћењем објекта (што укључује грејање, припрему топле воде, хлађење, вентилацију и осветљење);
- 3) *грађевински производи* јесу грађевински материјали и од њих израђени грађевински елементи, као и други производи или полупроизводи који су намењени за трајну уградњу у објекте;
- 4) *намена земљишта* јесте начин коришћења земљишта одређен планским документом;
- 5) *претежна намена земљишта* јесте начин коришћења земљишта за више различитих намена, од којих је једна преовлађујућа;
- 6) *површина јавне намене* јесте простор одређен планским документом за уређење или изградњу јавних објеката или јавних површина за које се утврђује општи интерес, у складу са посебним законом (улице, тргови, паркови и др.);
- 7) *обухват плана* јесте просторно или административно одређена целина за коју је предвиђена израда неког просторног или урбанистичког плана у складу са законом;
- 8) *урбана обнова* јесте скуп планских и других мера којима се мења намена објекта, обнавља, реконструише и рехабилитује деградирани или напуштени део насељеног места, у складу са принципима одрживог развоја;
- 9) *регулациона линија* јесте линија која раздваја површину одређене јавне намене од површина предвиђених за друге јавне и остале намене;
- 10) *грађевинска линија* јесте линија на, изнад и испод површине земље и воде до које је дозвољено грађење основног габарита објекта;
- 11) *номенклатура статистичких територијалних јединица* јесте скуп појмова, назива и симбола који описује групе територијалних јединица са нивоима груписања и која садржи критеријуме по којима је извршено груписање, а коју усваја Влада, на предлог Републичког завода за статистику;
- 12) *брuto развијена грађевинска површина* јесте збир површина свих надземних етажа објекта, мерених у нивоу подова свих делова објекта - спољне мере ободних зидова (са облогама, парапетима и оградама);

- 13) *индекс заузетости парцеле* јесте однос габарита хоризонталне пројекције изграђеног или планираног објекта и укупне површине грађевинске парцеле, изражен у процентима;
- 14) *индекс изграђености парцеле* јесте однос (количник) бруто развијене грађевинске површине изграђеног или планираног објекта и укупне површине грађевинске парцеле;
- 15) *ESPON* јесте европска мрежа институција које се баве прикупљањем информација и показатеља за просторно планирање;
- 16) *насељено место* јесте изграђени, функционално обједињени простор на коме су обезбеђени услови за живот и рад људи и задовољавање заједничких потреба становника, са урбаним елементима, на територији јединице локалне самоуправе;
- 17) *град* јесте насеље које је као град утврђено законом;
- 18) *село* јесте насеље чије се становништво претежно бави пољопривредом, а које није седиште општине;
- 19) *грађевинско подручје* јесте подручје одређено планским документом, а представља изграђени и уређени део насељеног места, као и неизграђени део подручја планиран за заштиту, уређење или изградњу објеката;
- 20) *грађевинска парцела* јесте део грађевинског земљишта, са приступом јавној саобраћајној површини, која је изграђена или планом предвиђена за изградњу;
- 21) *инвеститор* јесте лице за чије потребе се гради објекат и на чије име гласи грађевинска дозвола;
- 22) *објекат* јесте грађевина спојена са тлом, која представља физичку, функционалну, техничко - технолошку или биотехничку целину са свим потребним инсталацијама, постројењима и опремом, односно саме инсталације, постројења и опрема која се уграђује у објекат или самостално изводи (зграде свих врста, саобраћајни, водопривредни и енергетски објекти, унутрашња и спољна мрежа и инсталације, објекти комуналне инфраструктуре, индустријски, пољопривредни и други привредни објекти, јавне зелене површине, објекти спорта и рекреације, гробља, склоништа и сл.);
- 23) *зграда* јесте објекат са кровом и спољним зидовима, изграђена као самостална употребна целина која пружа заштиту од временских и спољних утицаја, а намењена је за становање, обављање неке делатности или за смештај и чување животиња, робе, опреме за различите производне и услужне делатности и др. Зградама се сматрају и објекти који имају кров, али немају (све) зидове (нпр. надстрешнице), као и објекти који су претежно или потпуно смештени испод површине земље (склоништа, подземне гараже и сл.);
- 24) *помоћни објекат* јесте објекат који је у функцији главног објекта, а гради се на истој парцели на којој је саграђен главни стамбени, пословни или објекат јавне намене (гараже, оставе, септичке јаме, бунари, цистерне за воду и сл.);

25) *посебна врста објеката за које се не издаје грађевинска дозвола* јесу објекти противградне одбране; типски кабинети базних станица на одговарајућим носачима, носачи антена са антенама осим параболичних антена радио-станица свих намена чији пречник није већи од 2,5 m (изузев антенских система земаљских сателитских станица), контејнери за смештај телекомуникационе опреме и уређаја, типски ормани за унутрашњу и спољашњу монтажу за смештај телекомуникационе опреме, микроровови за оптичке и друге каблове и сл.; појединачни електродистрибутивни и електропреносни стубови, део нисконапонске електродистрибутивне мреже који обухвата подземни 10 kV или 20 kV вод, типске трансформаторске станице 10/04 kV или 20/04 kV и део електродистрибутивне мреже од трансформаторске станице 10/04 kV или 20/04 kV до места прикључка на објекту купца (1 kV); прикључци на изграђену дистрибутивну гасну мрежу; типски топлководни прикључци; уградња унутрашњих инсталација (гас, струја, вода, топлотна енергија и сл.) у постојећи објекат; оградe;

26) *линијски инфраструктурни објекат* јесте јавни пут, јавна железничка инфраструктура, далековод, нафтовод, продуктовод, гасовод и сл., који може бити надземни или подземни, за чију изградњу је предвиђено утврђивање јавног интереса, у складу са посебним законом;

27) *комунална инфраструктура* јесу сви објекти инфраструктуре за које грађевинску дозволу издаје јединица локалне самоуправе;

28) *припремни радови* јесу радови који претходе грађењу објекта и односе се нарочито на: грађење и постављање објеката и инсталација привременог карактера за потребе извођења радова; обезбеђење простора за допрему и смештај грађевинског материјала и друге радове којима се обезбеђује сигурност суседних објеката, санирање терена и обезбеђење несметаног одвијања саобраћаја и коришћење околног простора;

29) *техничка документација* јесте скуп пројеката који се израђују ради: утврђивања концепта објекта, разраде услова, начина изградње објекта и за потребе одржавања објекта;

30) *изградња објекта* јесте скуп радњи који обухвата: претходне радове, израду и контролу техничке документације, припремне радове за грађење, грађење објекта и стручни надзор у току грађења објекта;

31) *грађење* јесте извођење грађевинских и грађевинско-занатских радова, уградња инсталација, постројења и опреме;

32) *реконструкција* јесте извођење грађевинских и других радова на постојећем објекту којима се: утиче на стабилност и сигурност објекта; мењају конструктивни елементи или технолошки процес; мења спољни изглед објекта; повећава број функционалних јединица; утиче на безбедност суседних објеката, саобраћаја, заштите од пожара и животне средине; мења режим вода; утиче на заштиту природног или непокретног културног добра и његове заштићене околине;

33) *доградња* јесте извођење грађевинских и других радова којима се изграђује нови простор уз, испод или над постојећим објектом (надзиђивање) и са њим чини грађевинску, функционалну или техничку целину;

34) *адаптација* јесте извођење грађевинских и других радова на постојећем објекту, којима се: врши промена организације простора у објекту, врши замена уређаја, постројења, опреме и инсталација истог капацитета, а којима се не утиче на стабилност и сигурност објекта, не мењају конструктивни елементи, не мења спољни изглед и не утиче на безбедност суседних објеката, саобраћаја, заштите од пожара и животне средине;

35) *санација* јесте извођење грађевинских и других радова на постојећем објекту којима се врши поправка уређаја, постројења и опреме, односно замена конструктивних елемената објекта, којима се не мења спољни изглед, не утиче на безбедност суседних објеката, саобраћаја и животне средине и не утиче на заштиту природног и непокретног културног добра, евидентиране непокретности добра које ужива претходну заштиту, његове заштићене околине, осим конзерваторских и рестаураторских радова;

36) *инвестиционо одржавање* је извођење грађевинско-занатских, односно других радова зависно од врсте објекта у циљу побољшања услова коришћења објекта у току експлоатације;

37) *рестаураторски, конзерваторски и радови на ревитализацији културних добара* су радови који се изводе на непокретним културним добрима и њиховој заштићеној околини, у складу са посебним и овим законом;

38) *градилште* јесте земљиште или објекат, посебно обележено, на коме се гради, реконструише или уклања објекат, односно изводе радови на одржавању објекта;

39) *уклањање објекта или његовог дела* јесте извођење радова на рушењу објекта или дела објекта;

40) *стандарди приступачности* јесу обавезне техничке мере, стандарди и услови пројектовања, планирања и изградње којима се осигурава несметано кретање и приступ особама са инвалидитетом, деци и старим особама.

+ Правна мишљења

3. Начела за уређење и коришћење простора

Члан 3.

Уређење и коришћење простора заснива се на начелима: одрживог развоја; подстицању равномерног регионалног развоја; усклађености социјалног развоја, економске и енергетске ефикасности и заштите и ревитализације животне средине и градитељског наслеђа, природних, културних и историјских вредности; реализације развојних приоритета и обезбеђења услова за рационално коришћење необновљивих природних ресурса и обновљивих извора енергије; спречавања и заштите од природних и техничко-технолошких несрећа; планирања и уређења

простора за потребе одбране земље и изградњу објеката од посебног значаја за одбрану земље; учешћа јавности; сарадње између државних органа, аутономих територијалних заједница, јединица локалних самоуправа, привредних друштава, установа, невладиних организација, грађана и других учесника у просторном развоју; усаглашености са европским стандардима и нормативима у области планирања и уређења простора у циљу стварања услова за трансграничну и међународну сарадњу и укључивање Републике Србије у процесе европских интеграција.

Уређење простора заснива се на хоризонталној и вертикалној координацији.

Хоризонтална координација подразумева повезивање са суседним територијама у току планирања ради решавања заједничких функција и интереса, као и повезивање и партиципацију свих учесника у просторном развоју јавног и цивилног сектора и грађана.

Вертикална координација подразумева успостављање веза свих нивоа просторног и урбанистичког планирања и уређења простора, од националног ка регионалном и даље ка локалном нивоу.

Начела садрже и инструменте за имплементацију.

4. Унапређење енергетске ефикасности

Енергетска својства објекта

Члан 4.

Објекат који се у смислу посебног прописа сматра објектом високоградње (у даљем тексту: објекти високоградње), у зависности од врсте и намене, мора бити пројектован, изграђен, коришћен и одржаван на начин којим се обезбеђују прописана енергетска својства.

Прописана енергетска својства утврђују се издавањем сертификата о енергетским својствима објекта који издаје овлашћена организација која испуњава прописане услове за издавање сертификата о енергетским својствима објекта.

Сертификат о енергетским својствима објекта чини саставни део техничке документације која се прилаже уз захтев за издавање употребне дозволе.

Испуњеност услова из става 2. овог члана посебним решењем утврђује министар надлежан за послове грађевинарства.

На решење из става 4. овог члана не може се изјавити жалба, али се тужбом може покренути управни спор.

Обавеза из става 1. овог члана не односи се на објекте високоградње које посебним прописом одреди министар надлежан за послове грађевинарства.

5. Несметано кретање и приступ особама са инвалидитетом, деци и старим особама

Члан 5.

Објекти високоградње јавне и пословне намене морају се пројектовати и градити тако да особама са инвалидитетом, деци и старим особама омогућава несметан приступ, кретање, боравак и рад.

Стамбене и стамбено-пословне зграде са десет и више станова морају се пројектовати и градити тако да се особама са инвалидитетом, деци и старим особама омогућава несметан приступ, кретање, боравак и рад.

6. Грађевински производи

Члан 6.

Грађевински и други производи који се користе приликом грађења објекта или извођења радова, морају испуњавати захтеве прописане овим законом и посебним прописима.

7. Сертификати страних држава

Члан 7.

За постављање типских уређаја, опреме и инсталација, који се сматрају објектима у смислу овог закона, признаје се оверени превод на српски језик сертификата издатих од међународних сертификационих тела или сертификати неке од земаља Европске уније, уколико нису у супротности са законом и другим прописима, стандардима, техничким нормативима и нормама квалитета.

8. Регистар инвеститора

Члан 8.

Регистар инвеститора представља јавну евиденцију о свим расположивим подацима о физичком или правном лицу као инвеститору и доступан је у седишту јединице локалне самоуправе, као и у електронском облику путем интернета.

Регистар инвеститора воде јединице локалне самоуправе.

9. Услови заштите животне средине

Члан 9.

Сви плански документи садрже обавезне мере заштите животне средине прописане проценом утицаја на животну средину, односно утврђене мере заштите од стране надлежног органа, у складу са посебним законима.

II. ПРОСТОРНО И УРБАНИСТИЧКО ПЛАНИРАЊЕ

1. Документи просторног и урбанистичког планирања

Члан 10.

Документи просторног и урбанистичког планирања су:

- 1) плански документи;
- 2) документи за спровођење просторних планова;
- 3) урбанистичко-технички документи.

1.1. Плански документи

Члан 11.

Плански документи су просторни и урбанистички планови.

Просторни планови су:

- 1) Просторни план Републике Србије;
- 2) Регионални просторни план;
- 3) Просторни план јединице локалне самоуправе;
- 4) Просторни план подручја посебне намене.

Урбанистички планови су:

- 1) Генерални урбанистички план;
- 2) План генералне регулације;
- 3) План детаљне регулације.

1.2. Документи за спровођење просторних планова

Члан 12.

Документи за спровођење просторних планова су:

- 1) програм имплементације Просторног плана Републике Србије;
- 2) програм имплементације регионалног просторног плана;
- 3) програм имплементације просторног плана подручја посебне намене.

1.3. Урбанистичко-технички документи

Члан 13.

Урбанистичко-технички документи за спровођење планских докумената су:

- 1) урбанистички пројекат;
- 2) пројекат препарцелације и парцелације;
- 3) пројекат исправке граница суседних парцела.

2. Просторни планови

2.1. Просторни план Републике Србије

Члан 14.

Просторни план Републике Србије доноси се за територију Републике Србије и основни је плански документ просторног планирања и развоја у Републици.

Остали плански документи морају бити у складу са Просторним планом Републике Србије.

Просторни план Републике Србије има стратешко-развојну и општу регулаторну функцију.

Просторни план Републике Србије доноси се за период од најмање 10 година, а највише до 25 година.

Просторни план Републике Србије може се мењати и пре истека рока за који је донет.

Члан 15.

Просторни план Републике Србије садржи нарочито:

- 1) полазне основе за израду плана;
- 2) оцену постојећег стања (SWOT анализа);
- 3) циљеве и принципе просторног развоја;
- 4) принципе и пропозиције заштите, уређења и развоја природе и природних система;
- 5) просторни развој и дистрибуцију становништва;
- 6) мреже насеља и јавних служби;
- 7) просторни развој саобраћаја и инфраструктурних система од значаја за Републику Србију;

- 8) концепцију и пропозиције просторног развоја привреде;
- 9) мере заштите, уређења и унапређења природних и културних добара;
- 10) мере заштите животне средине;
- 11) мере уређења и припреме територије за потребе одбране земље;
- 12) дефинисање интеррегионалних и интрарегионалних функционалних мрежа;
- 13) планске целине заједничких просторних и развојних обележја, за које ће бити донети просторни планови нижег реда;
- 14) мере за спровођење просторног плана;
- 15) дугорочне развојне стратегије Републике Србије.

Стратешка процена утицаја на животну средину је саставни део плана.

Члан 16.

Одлуку о изради Просторног плана Републике Србије доноси Влада, на предлог министарства надлежног за послове просторног планирања.

Одлука из става 1. овог члана садржи податке о циљу доношења, року израде, извору средства за израду, месту одржавања јавног увида и др.

Одлука из става 1. овог члана објављује се у "Службеном гласнику Републике Србије".

2.2. Регионални просторни план

Члан 17.

Регионални просторни план се израђује као регионални просторни план подручја просторних јединица у складу са номенклатуром статистичких територијалних јединица на нивоу 2 и обласни просторни план просторних јединица у складу са номенклатуром статистичких територијалних јединица на нивоу 3.

Регионални просторни план је плански документ који уз уважавање специфичних потреба које произлазе из регионалних посебности, разрађује циљеве просторног уређења и одређује рационално коришћење простора, у складу са суседним регионима и општинама.

Једна од полазних основа за израду просторних планова на нивоу 2 и 3 и докумената њиховог спровођења јесу и развојни документи регионалног развоја.

Члан 18.

Регионални просторни план садржи нарочито:

- 1) полазне основе за израду плана;
- 2) оцену постојећег стања (SWOT анализа);
- 3) циљеве и принципе регионалног просторног развоја;
- 4) концепцију регионалног просторног развоја;
- 5) принципе и пропозиције заштите, уређења и развоја природе и природних система;
- 6) концепцију и пропозиције просторног развоја и дистрибуције становништва, мреже насељених места и јавних служби;
- 7) функционално повезивање насељених места;
- 8) принципе и пропозиције просторног развоја привреде, дистрибуцију активности и употребу земљишта;
- 9) просторни развој саобраћаја, регионалних инфраструктурних система и повезивање са инфраструктурним системима од значаја за Републику Србију;
- 10) мере заштите, уређења и унапређења природних и културних добара;
- 11) дефинисање интеррегионалних и интрарегионалних функционалних веза и трансграничне сарадње;
- 12) мере заштите животне средине;
- 13) мере за подстицање регионалног развоја;
- 14) мере за равномерни територијални развој региона;
- 15) мере и инструменте за остваривање регионалног просторног плана и приоритетних планских решења, односно стратешко развојних пројеката за прву етапу спровођења;
- 16) мере за спровођење регионалног просторног плана.

Стратешка процена утицаја на животну средину је саставни део плана.

2.3. Просторни план јединице локалне самоуправе

Члан 19.

Просторни план јединице локалне самоуправе доноси се за територију јединице локалне самоуправе и одређује смернице за развој делатности и намену површина, као и услове за одрживи и равномерни развој на територији јединице локалне самоуправе.

Члан 20.

Просторни план јединице локалне самоуправе садржи нарочито:

- 1) полазне основе за израду плана;
- 2) оцену постојећег стања (SWOT анализа);
- 3) посебно обележавање грађевинског подручја са границама подручја;
- 4) делове територије за које је предвиђена израда урбанистичког плана;
- 5) правила уређења и грађења за делове територије за које није предвиђена израда урбанистичког плана;
- 6) шематски приказ уређења насељених места за делове територије за које није предвиђена израда урбанистичког плана;
- 7) циљеве и принципе и концепцију просторног развоја јединице локалне самоуправе;
- 8) принципе и пропозиције заштите, уређења и развоја природе и природних система;
- 9) концепцију и пропозиције просторног развоја и дистрибуцију становништва, мреже насељених места и јавних служби;
- 10) концепцију и пропозиције просторног развоја економије, дистрибуцију активности и употребу земљишта;
- 11) просторни развој саобраћаја, инфраструктурних система, комуналне инфраструктуре и повезивање са регионалном инфраструктурном мрежом;
- 12) регионалне и прекограничне аспекте и функционалне везе;
- 13) мере заштите, уређења и унапређења природних и културних добара;
- 14) однос градских и сеоских насеља;
- 15) мере за равномерни територијални развој јединице локалне самоуправе;
- 16) мере и инструменте за остваривање просторног плана јединице локалне самоуправе и приоритетних планских решења и пројеката;
- 17) мере за спровођење просторног плана јединице локалне самоуправе.

Стратешка процена утицаја на животну средину је саставни део плана.

За административно подручје града Београда, ван обухвата генералног плана, односно генералног урбанистичког плана по овом закону, доносе се просторни

планови за делове административног подручја града Београда са елементима просторног плана јединице локалне самоуправе.

2.4. Просторни план подручја посебне намене

Члан 21.

Просторни план подручја посебне намене доноси се за подручје које због природних, културно-историјских или амбијенталних вредности, експлоатације минералних сировина, искоришћења туристичких потенцијала и искоришћења хидропотенцијала или изградње објеката за које грађевинску дозволу издаје министарство надлежно за послове грађевинарства или надлежни орган аутономне покрајине, захтева посебан режим организације, уређења, коришћења и заштите простора и које је као такво одређено Просторним планом Републике Србије.

Члан 22.

Просторни план подручја посебне намене садржи нарочито:

- 1) полазне основе за израду плана;
- 2) оцену постојећег стања (SWOT анализа);
- 3) посебно обележавање грађевинског подручја са границама подручја;
- 4) делове територије за које је предвиђена израда урбанистичког плана;
- 5) циљеве, принципе и оперативне циљеве просторног развоја подручја посебне намене;
- 6) концепцију просторног развоја подручја посебне намене;
- 7) концепцију и пропозицију заштите, уређења и развоја природе и природних система;
- 8) концепцију и пропозиције у односу на евентуалне демографско-социјалне проблеме;
- 9) просторни развој функције посебне намене, дистрибуцију активности и употребу земљишта;
- 10) просторни развој саобраћаја, инфраструктурних система и повезивање са другим мрежама;
- 11) правила уређења и грађења и друге елементе регулације за делове територије у обухвату плана за које није предвиђена израда урбанистичког плана;
- 12) мере заштите, уређења и унапређења природних и културних добара;

13) мере заштите животне средине;

14) мере и инструменти за остваривање просторног плана подручја посебне намене и приоритетних планских решења;

15) мере за спровођење просторног плана посебне намене.

Стратешка процена утицаја на животну средину је саставни део плана.

3. Урбанистички планови

3.1. Генерални урбанистички план

Члан 23.

Генерални урбанистички план се доноси као стратешки развојни план, са општим елементима просторног развоја.

Генерални урбанистички план се доноси за насељено место које је седиште јединице локалне самоуправе, које има преко 30.000 становника.

Члан 24.

Генерални урбанистички план садржи нарочито:

- 1) границу плана и обухват грађевинског подручја;
- 2) границе обухвата планова генералне регулације за цело грађевинско подручје;
- 3) генералну намену површина које су претежно планиране у грађевинском подручју, на нивоу урбанистичких зона;
- 4) генералне правце и коридоре за саобраћајну, енергетску, водопривредну, комуналну и другу инфраструктуру.

3.2. План генералне регулације

Члан 25.

План генералне регулације се обавезно доноси за насељено место које је седиште јединице локалне самоуправе, а може се донети и за друга насељена места на територији општине, односно града, односно града Београда, када је то предвиђено просторним планом јединице локалне самоуправе.

За јединице локалне самоуправе за које се по овом закону доноси генерални урбанистички план, планови генералне регулације се обавезно доносе за цело грађевинско подручје насељеног места, по деловима насељеног места.

Члан 26.

План генералне регулације садржи нарочито:

- 1) границу плана и обухват грађевинског подручја;
- 2) поделу простора на посебне целине и зоне;
- 3) претежну намену земљишта по зонама и целинама;
- 4) регулационе линије улица, површина јавне намене и грађевинске линије са елементима за обележавање на геодетској подлози за зоне за које није предвиђена израда плана детаљне регулације;
- 5) нивелационе коте раскрсница улица и површина јавне намене (нивелациони план) за зоне за које није предвиђена израда плана детаљне регулације;
- 6) трасе, коридоре и капацитете за саобраћајну, енергетску, комуналну и другу инфраструктуру;
- 7) вертикалну регулацију;
- 8) правила уређења и правила грађења по зонама и целинама;
- 9) зоне за које се обавезно доноси план детаљне регулације;
- 10) локације за које се ради урбанистички пројекат;
- 11) рокове за израду плана детаљне регулације са обавезно прописаном забраном градње нових објеката и реконструкције постојећих објеката (изградња објеката или извођење радова којима се мења стање у простору), до усвајања плана;
- 12) мере заштите културно-историјских споменика и заштићених природних целина;
- 13) инжењерско-геолошке услове;
- 14) мере енергетске ефикасности изградње;
- 15) графички део.

3.3. План детаљне регулације

Члан 27.

План детаљне регулације се доноси за неизграђене делове насељеног места, уређење неформалних насеља, зоне урбане обнове, инфраструктурне коридоре и објекте, изградњу објеката или насељених места у грађевинском подручју изван насељеног места, као и у заштићеној околини непокретних културних добара.

Члан 28.

План детаљне регулације садржи нарочито:

- 1) границу плана и обухват грађевинског подручја;
- 2) поделу простора на посебне целине и зоне;
- 3) намену земљишта;
- 4) регулационе линије улица и јавних површина и грађевинске линије са елементима за обележавање на геодетској подлози;
- 5) нивелационе коте улица и јавних површина (нивелациони план);
- 6) трасе, коридоре и капацитете за саобраћајну, енергетску, комуналну и другу инфраструктуру;
- 7) правила уређења и правила грађења по целинама и зонама;
- 8) економску анализу и процену улагања из јавног сектора;
- 9) локације за које је предвиђена израда урбанистичког пројекта;
- 10) графички део.

За трасе, коридоре и појасеве саобраћајница, мрежа инфраструктуре и техничке регулације водотокова ближе се разрађују нарочито и границе парцела јавних или комуналних површина са координатама и регулација и нивелација за трасе, коридоре и појасеве саобраћајница, мрежа инфраструктуре и техничке регулације водотокова.

За зоне урбане обнове, ревитализације и рехабилитације, планом детаљне регулације разрађују се нарочито и композициони или обликовни план и план партерног уређења.

4. Саставни делови планских докумената

Члан 29.

Саставни делови просторног плана подручја посебне намене, просторног плана јединице локалне самоуправе и урбанистичких планова су:

- 1) правила уређења;
- 2) правила грађења;
- 3) графички део.

4.1. Правила уређења

Члан 30.

Правила уређења, зависно од врсте планског документа, садрже нарочито:

- 1) целине и зоне одређене планским документом;
- 2) урбанистичке и друге услове за уређење и изградњу површина и објеката јавне намене и мреже саобраћајне и друге инфраструктуре;
- 3) попис објеката за које се пре обнове или реконструкције морају изградити конзерваторски или други услови;
- 4) стратешку процену утицаја планског документа на животну средину;
- 5) опште и посебне услове и мере заштите живота и здравља људи и заштите од пожара, елементарних непогода, техничко-технолошких несрећа и ратних дејстава;
- 6) посебне услове којима се површине и објекти јавне намене чине приступачним особама са инвалидитетом, у складу са стандардима приступачности.

4.2. Правила грађења

Члан 31.

Правила грађења садрже нарочито:

- 1) врсту и намену објеката који се могу градити под условима утврђеним планским документом, односно врсту и намену објеката чија је изградња забрањена у појединачним зонама;
- 2) услове за формирање грађевинске парцеле;
- 3) положај објекта у односу на регулацију и у односу на границе грађевинске парцеле;
- 4) највеће дозвољене индексе заузетости и изграђености грађевинске парцеле;
- 5) највећу дозвољену спратност и висину објеката;
- 6) најмању дозвољену међусобну удаљеност објеката међусобно и објеката од граница парцела;
- 7) услове за изградњу других објеката на истој грађевинској парцели;
- 8) услове и начин обезбеђивања приступа парцели и простора за паркирање возила.

4.3. Графички део плана

Члан 32.

Графичким делом просторног плана приказују се: намена простора; мрежа насеља, функција, јавних служби и инфраструктурних система; природни ресурси, заштита животне средине и природних и културних добара.

Графичким делом урбанистичког плана приказују се: планирана намена; регулација и нивелација; инфраструктурни системи; заштита животне средине и природних и културних добара.

Графички део плана израђује се на овереном катастарско-топографском, односно овереном топографском плану, односно овереном катастарском плану. Графички део плана, осим плана детаљне регулације може се израђивати и на ажурним геореференцираним ортофото подлогама.

5. Усклађеност планских докумената

Члан 33.

Документи просторног и урбанистичког планирања морају бити усклађени, тако да документ ужег подручја мора бити у складу са документом ширег подручја.

Плански документи морају бити у складу са Просторним планом Републике Србије.

Урбанистички планови морају бити у складу са просторним плановима.

На регионални просторни план за подручје аутономне покрајине, регионални просторни план за подручје града Београда, просторни план јединице локалне самоуправе и генерални урбанистички план прибавља се претходна сагласност пре упућивања на јавни увид, као и сагласност на те планове пре објављивања, министра надлежног за послове просторног планирања и урбанизма, у погледу усклађености тих планова са планским документима ширег подручја, овим законом и прописима донетим на основу овог закона, у року који не може бити дужи од 30 дана.

На просторне планове јединица локалне самоуправе и генералне урбанистичке планове на територији аутономне покрајине, прибавља се претходна сагласност пре упућивања на јавни увид, као и сагласност на те планове пре објављивања, надлежног органа аутономне покрајине, у року који не може бити дужи од 30 дана.

На план детаљне регулације који се израђује у обухвату просторног плана подручја посебне намене који се доноси за национални парк или заштићено природно добро, прибавља се сагласност на тај план пре објављивања, министра надлежног за послове просторног планирања и урбанизма, односно надлежног органа аутономне покрајине, у погледу усклађеност са планским документима ширег подручја, овим законом и прописима донетим на основу овог закона, у року који не може бити дужи од 30 дана.

Ако министар надлежан за послове просторног планирања и урбанизма, односно надлежни орган аутономне покрајине не одлучи по захтеву за давање сагласности на план генералне регулације у року од 30 дана, сматраће се да је сагласност дата.

У случају да министар надлежан за послове просторног планирања и урбанизма утврди да нема услова за давање претходне сагласности, односно сагласности на планске документе из ст. 4, 5. и 6. овог члана, налаже носиоцу израде планског документа израду новог концепта, односно нацрта тог планског документа у року од 90 дана.

6. Обавезна садржина планских докумената

Члан 34.

Плански документи садрже текстуални и графички део и обавезне прилоге, а израђују се у аналогном и дигиталном облику.

7. Надлежност за доношење планских докумената

Члан 35.

Просторни план Републике Србије доноси Народна скупштина Републике Србије, на предлог Владе.

Просторни план подручја посебне намене доноси Влада, на предлог министарства надлежног за послове просторног планирања, а за подручја која се у целини налазе на територији аутономне покрајине скупштина аутономне покрајине.

Регионални просторни план доноси се за подручје просторних јединица нивоа 2 и 3 по номенклатури статистичких територијалних јединица.

Регионални просторни план подручја просторних јединица нивоа 2 по номенклатури статистичких територијалних јединица, осим регионалног просторног плана аутономне покрајине и регионалног просторног плана за подручје града Београда, доноси Влада, на предлог министарства надлежног за послове просторног планирања.

Регионални просторни план за подручје аутономне покрајине доноси скупштина аутономне покрајине.

Регионални просторни план за подручје града Београда доноси скупштина града Београда.

Регионални просторни план - обласни просторни план подручја просторних јединица нивоа 3 по номенклатури статистичких територијалних јединица доноси Влада, на предлог министарства надлежног за послове просторног планирања.

Регионални просторни план подручја просторних јединица нивоа 3 по номенклатури статистичких територијалних јединица, за подручја која се у

целини налазе на територији аутономне покрајине доноси скупштина аутономне покрајине.

Просторни план јединице локалне самоуправе доноси скупштина јединице локалне самоуправе.

Урбанистички план доноси скупштина јединице локалне самоуправе.

8. Израда планских докумената

Члан 36.

Планске документе под условима прописаним овим законом, може да израђује јавно предузеће, односно друга организација коју оснује јединица локалне самоуправе за обављање послова просторног и урбанистичког планирања, као и привредна друштва, односно друга правна лица, која су уписана у одговарајући регистар за обављање послова просторног и урбанистичког планирања и израде планских докумената.

Израдом просторних, односно урбанистичких планова руководи одговорни планер, односно одговорни урбаниста.

9. Одговорни планер

Члан 37.

Одговорни планер може бити лице са стеченим високим образовањем на академским студијама другог степена (дипломске академске студије - мастер, специјалистичке академске студије) односно лице са високом стручном спремом и најмање пет година радног искуства, које има стручне резултате на изради докумената просторног планирања и одговарајућу лиценцу издату у складу са овим законом.

Стручним резултатима из става 1. овог члана сматрају се резултати остварени на руковођењу, изради или сарадњи на изради најмање два документа просторног планирања.

10. Одговорни урбаниста

Члан 38.

Одговорни урбаниста може бити лице са стеченим високим образовањем одговарајуће струке, на академским студијама другог степена (дипломске академске студије - мастер, специјалистичке академске студије) односно лице са високом школском спремом одговарајуће струке и најмање пет година одговарајућег радног искуства, које има стручне резултате на изради докумената урбанистичког планирања и одговарајућу лиценцу издату у складу са овим законом.

Стручним резултатима из става 1. овог члана сматрају се резултати остварени на руковођењу, изради или сарадњи на изради најмање два документа урбанистичког планирања.

11. Средства за израду планских докумената

Члан 39.

Средства за израду планских докумената обезбеђују се у буџету или из других извора, у складу са законом.

Министарство надлежно за послове просторног планирања може, на захтев јединице локалне самоуправе, да су/финансира израду појединих планских докумената.

12. Уступање подлога

Члан 40.

У циљу израде, односно измене планског документа, на захтев министарства надлежног за послове просторног планирања и урбанизма, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе, надлежни орган, односно организација уступају постојеће копије топографског и катастарског плана, односно дигиталне записе, односно катастар подземних инсталација, односно ортофото снимке, без накнаде.

Све подлоге уступају се у року од 30 дана.

13. Доступност планских докумената

Члан 41.

Плански документи са прилозима морају бити доступни на увид јавности у току важења документа у седишту доносиоца, осим прилога који се односе на посебне мере, услове и захтеве за прилагођавање потребама одбране земље, као и подацима о подручјима и зонама објеката од посебног значаја и интереса за одбрану земље.

14. Објављивање планских докумената

Члан 42.

По доношењу, сви плански документи се објављују у службеним гласилима Републике Србије, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе, зависно од врсте документа, а објављују се и у електронском облику и доступни су путем интернета.

15. Централни регистар планских докумената

Члан 43.

Сви плански документи који се доносе у складу са овим законом евидентирају се у Централном регистру планских докумената (у даљем тексту: Регистар).

Регистар води министарство надлежно за послове просторног планирања и урбанизма преко Републичког геодетског завода, у оквиру Националне инфраструктуре геопросторних података.

Рок за успостављање Регистра је годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Сви плански документи, евидентирани у Регистру, доступни су заинтересованим лицима и у електронском облику, путем интернета.

Члан 44.

Плански документи се достављају Републичком геодетском заводу у року од 15 дана од дана објављивања планског документа у службеном гласилу.

Члан 45.

За потребе праћења стања у простору надлежни орган јединице локалне самоуправе образује локални информациони систем планских докумената и стања у простору.

Рок за успостављање локалног информационог система из става 1. овог члана је годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Сви плански документи, евидентирани у локалном информационом систему, доступни су заинтересованим лицима и у електронском облику, путем интернета.

16. Поступак за доношење планских докумената

16.1. Одлука о изради планских докумената

Члан 46.

Одлуку о изради планског документа доноси орган надлежан за његово доношење, по претходно прибављеном мишљењу органа надлежног за стручну контролу, односно комисије за планове.

Одлука из става 1. овог члана садржи нарочито:

- 1) назив документа;
- 2) циљ доношења;
- 3) границе планског подручја;
- 4) садржину плана;

5) рок израде;

6) начин финансирања;

7) обавезу израде или неприступање изради стратешке процене утицаја на животну средину;

8) место одржавања јавног увида.

Одлука о изради се објављује у одговарајућем службеном гласилу.

Органи, организације и јавна предузећа, који су овлашћени да утврђују посебне услове за заштиту и уређење простора и изградњу објеката у фази израде или измене планских докумената, дужни су да по захтеву носиоца израде плана, у року од 30 дана, доставе све тражене податке, без накнаде.

Одлуком о изменама и допунама планског документа дефинише се део обухвата планског документа који се мења.

16.2. Израда и уступање израде планских докумената

Члан 47.

Носилац израде планских докумената је надлежни орган за послове просторног и урбанистичког планирања у Републици Србији, аутономној покрајини, општини, граду и граду Београду.

Орган из става 1. овог члана може уступити израду докумената просторног и урбанистичког планирања привредном друштву, односно другом правном лицу које у складу са одредбама овог закона испуњава прописане услове за израду планских докумената.

Уступање израде планских докумената врши се у складу са законом којим се уређују јавне набавке.

16.3. Концепт планског документа

Члан 48.

По објављивању одлуке о изради планског документа, носилац израде приступа изради концепта плана.

За потребе израде концепта плана носилац израде прикупља податке, нарочито о: постојећој планској документацији, подлогама, посебним условима за заштиту и уређење простора, другој документацији значајној за израду плана, стању и капацитетима инфраструктуре, као и о другим подацима неопходним за израду плана.

Концепт плана садржи: оцену постојећег стања, концепцију и пропозиције развоја, заштите и уређења простора, као и друга питања од значаја за израду планског документа.

Концепт плана за потребе израде урбанистичког плана садржи нарочито:

- 1) предвиђено грађевинско подручје са предлогом одређивања површина јавне намене;
- 2) поделу на урбанистичке целине и зоне према урбанистичким показатељима и другим карактеристикама;
- 3) планиране трасе, коридоре, регулацију површина јавне намене и мрежу јавне комуналне инфраструктуре.

Концепт плана садржи графички део и текстуално образложење са потребним нумеричким показатељима.

Концепт плана подлеже стручној контроли у складу са овим законом.

16.4. Стручна контрола планских докумената

Члан 49.

Пре излагања на јавни увид, нацрт планског документа подлеже стручној контроли.

Стручна контрола обухвата проверу усклађености планског документа са планским документима ширег подручја, одлуком о изради, овим законом, стандардима и нормативима, као и проверу оправданости планског решења.

Стручну контролу Просторног плана Републике Србије, програма имплементације Просторног плана Републике Србије, просторног плана подручја посебне намене, програма имплементације просторног плана подручја посебне намене, регионалног просторног плана и програма имплементације регионалног просторног плана, врши министарство надлежно за послове просторног планирања.

Стручну контролу просторног плана подручја посебне намене и регионалног просторног плана - обласног просторног плана у складу са номенклатуром статистичких територијалних јединица на нивоу 3 за подручја која су у целини на територији аутономне покрајине, врши комисија коју образује надлежни орган аутономне покрајине. Једна трећина чланова комисије именује се на предлог министра надлежног за послове просторног планирања и урбанизма.

Стручну контролу планских докумената јединица локалне самоуправе врши комисија за планове.

О извршеној стручној контроли саставља се извештај, који садржи податке о извршеној контроли, са свим примедбама и мишљењима надлежног органа, односно комисије за планове по свакој примедби.

Извештај из става 6. овог члана је саставни део образложења планског документа.

16.5. Јавни увид

Члан 50.

Излагање планског документа на јавни увид врши се после извршене стручне контроле. Излагање планског документа на јавни увид оглашава се у дневном и локалном листу и траје 30 дана од дана оглашавања. О излагању планског документа на јавни увид стара се Републичка агенција за просторно планирање, односно орган јединице локалне самоуправе надлежан за послове просторног и урбанистичког планирања.

О извршеном јавном увиду планског документа, надлежни орган, односно комисија за планове сачињава извештај који садржи податке о извршеном јавном увиду, са свим примедбама и одлукама по свакој примедби.

Извештај из става 2. овог члана доставља се носиоцу израде планског документа, које је дужно да у року од 30 дана од дана достављања извештаја поступи по одлукама садржаним у ставу 2. овог члана.

Члан 51.

У случају да након јавног увида нацрта планског документа надлежни орган, односно комисија за планове утврди да усвојене примедбе суштински мењају плански документ, доноси одлуку којом се носиоцу израде налаже да изради нови нацрт или концепт планског документа, у року који не може бити дужи од 60 дана од дана доношења одлуке.

16.6. Комисија за планове

Члан 52.

Ради обављања стручних послова у поступку израде и спровођења планских докумената, као и давања стручног мишљења по захтеву надлежних органа управе, скупштина јединице локалне самоуправе образује комисију за планове (у даљем тексту: Комисија).

Председник и чланови Комисије именују се из реда стручњака за област просторног планирања и урбанизма и других области које су од значаја за обављање стручних послова у области планирања, уређења простора и изградње, са одговарајућом лиценцом, у складу са овим законом.

Једна трећина чланова именује се на предлог министра надлежног за послове просторног планирања и урбанизма.

За планове који се доносе на територији аутономне покрајине, једна трећина чланова именује се на предлог органа аутономне покрајине надлежног за послове урбанизма и грађевинарства.

Мандат председника и чланова Комисије траје четири године, с тим што исто лице не може бити именовано више од два пута.

Број чланова, начин рада, састав и друга питања од значаја за рад Комисије, одређује се актом о образовању Комисије.

За обављање појединих стручних послова за потребе Комисије, орган надлежан за образовање Комисије може ангажовати друга правна и физичка лица.

17. Информација о локацији

Члан 53.

Информација о локацији садржи податке о могућностима и ограничењима градње на катастарској парцели, на основу планског документа.

Информација о локацији издаје се обавезно за изградњу помоћних објеката, гаража и трафо станица 10/04 kV или 20/04 kV.

Уз захтев за издавање информације о локацији подноси се копија плана парцеле.

Информацију о локацији издаје орган надлежни за издавање локацијске дозволе у року од осам дана од дана подношења захтева, уз накнаду стварних трошкова издавања те информације.

18. Локацијска дозвола

Члан 54.

Локацијска дозвола се издаје решењем, за објекте за које се по овом закону издаје грађевинска дозвола, а садржи све услове и податке потребне за израду техничке документације, у складу са важећим планским документом.

Локацијском дозволом може се предвидети и фазна изградња.

Локацијску дозволу за објекте из члана 133. овог закона издаје министарство надлежно за послове урбанизма, односно аутономна покрајина.

Локацијску дозволу за објекте који нису одређени у члану 133. овог закона, издаје надлежни орган јединице локалне самоуправе.

Уз захтев за издавање локацијске дозволе подноси се:

- 1) копија плана парцеле;
- 2) извод из катастра подземних инсталација;

3) доказ о праву својине у складу са чланом 135. овог закона.

Захтев за издавање локацијске дозволе обавезно садржи и податке о објекту који ће се градити, а нарочито о: планираној диспозицији, врсти и намени објекта, техничке карактеристике и сл.

Као доказ из става 5. тачка 3) овог члана за линијске инфраструктурне објекте, подноси се акт надлежног органа којим је утврђен јавни интерес за експропријацију, у складу са посебним законом, односно уговор о установљавању права службености са власником послужног добра.

Ако орган надлежан за издавање локацијске дозволе утврди да уз захтев за издавање локацијске дозволе није поднета прописана документација, обавестиће о томе подносиоца захтева у року од осам дана од дана подношења захтева.

Ако плански документ не садржи све услове и податке за израду техничке документације, надлежни орган их прибавља по службеној дужности, о трошку инвеститора. Органи, односно организације овлашћени за издавање тих услова и података дужни су да по захтеву надлежног органа поступе у року од 30 дана.

Пре подношења захтева за издавање локацијске дозволе формира се грађевинска парцела, у складу са овим законом, осим у случајевима предвиђеним чланом 69. ст. 1, 3, 5. и 6. и овог закона.

Члан 55.

Локацијска дозвола садржи све услове и податке потребне за израду главног пројекта, а нарочито:

- 1) податке о инвеститору;
- 2) броју и површини катастарске парцеле;
- 3) правила грађења;
- 4) услове за прикључење на саобраћајну, комуналну и другу инфраструктуру;
- 5) податке о постојећим објектима које је потребно уклонити;
- 6) друге услове у складу са посебним законима.

Члан 56.

Надлежни орган је дужан да у року од 15 дана од дана подношења уредног захтева, односно прибављања услова и података које прибавља по службеној дужности, изда локацијску дозволу.

На решење о локацијској дозволи коју издаје јединица локалне самоуправе може се изјавити жалба у року од осам дана.

На решење о локацијској дозволи коју издаје министарство надлежно за послове урбанизма, односно надлежни орган аутономне покрајине може се тужбом покренути управни спор.

По жалби на решење о локацијској дозволи јединице локалне самоуправе, решава министарство надлежно за послове урбанизма.

Аутономној покрајини се поверава решавање по жалби против првостепеног решења о локацијској дозволи јединице локалне самоуправе, донетог за грађење објеката који се граде на територији аутономне покрајине.

Орган надлежан за издавање локацијске дозволе води службену евиденцију о издатим локацијским дозволама, а списак издатих локацијских дозвола се објављује и у електронском облику и доступан је и путем интернета.

Решење о локацијској дозволи престаје да важи ако инвеститор у року од две године од дана дана правноснажности решења о локацијској дозволи не поднесе захтев за издавање грађевинске дозволе.

Члан 57.

Локацијска дозвола се издаје на основу просторног плана подручја посебне намене и просторног плана јединице локалне самоуправе, за делове територије у обухвату плана за које није предвиђена израда урбанистичког плана.

Локацијска дозвола се издаје на основу плана генералне регулације, за делове територије у обухвату плана за које није предвиђено доношење плана детаљне регулације.

Локацијска дозвола се издаје на основу плана детаљне регулације.

Уколико је планским документом предвиђена израда урбанистичког пројекта, локацијска дозвола се издаје на основу тог планског документа и урбанистичког пројекта.

19. Документи за спровођење просторних планова

Програм имплементације

Члан 58.

Програм имплементације Просторног плана Републике Србије утврђује мере и активности за спровођење Просторног плана Републике Србије за раздобље од пет година.

Програм имплементације Просторног плана Републике Србије доноси Влада, на предлог министарства надлежног за послове просторног планирања, у року од једне године од дана ступања на снагу Просторног плана Републике Србије.

Програм имплементације регионалног просторног плана утврђује мере и активности за спровођење регионалног просторног плана за раздобље од пет година.

Програм имплементације регионалног просторног плана доноси орган надлежан за доношење плана, у року од једне године од дана ступања на снагу регионалног просторног плана.

Програм имплементације просторног плана подручја посебне намене утврђује мере и активности за спровођење просторног плана посебне намене за раздобље од пет година.

Програм имплементације просторног плана подручја посебне намене доноси Влада, односно надлежни орган аутономне покрајине, у року од једне године од дана ступања на снагу просторног плана подручја посебне намене.

Орган надлежан за послове просторног планирања дужан је да органу који је донео Програм подноси годишње извештаје о спровођењу Програма.

Измене и допуне програма из ст. 1, 3. и 5. овог члана, на основу анализе ефеката примењених мера и стања у простору могу бити извршене и пре истека рока од пет година, на предлог органа надлежног за послове просторног планирања.

Члан 59.

Програм из члана 58. ст. 1, 3. и 5. овог закона садржи нарочито:

- 1) приоритетне пројекте за остваривање просторног уређења;
- 2) динамику за уређење појединих просторних целина и приоритетних пројеката;
- 3) износе и изворе средства за финансирање пројеката;
- 4) рок извршења пројеката;
- 5) одговорност за извршење пројеката;
- 6) критеријуме за праћење промена стања у простору.

20. Урбанистичко-технички документи

20.1. Урбанистички пројекат

Члан 60.

Урбанистички пројекат се израђује када је то предвиђено урбанистичким планом, просторним планом јединице локалне самоуправе, односно просторним планом подручја посебне намене, за потребе урбанистичко-архитектонског обликовања површина јавне намене и урбанистичко-архитектонске разраде локација.

Члан 61.

Урбанистички пројекат се израђује за формирану грађевинску парцелу на овереном катастарско-топографском плану и садржи:

- 1) услове изградње на грађевинској парцели, са свим посебним условима;
- 2) идејна решења и скупни приказ комуналне инфраструктуре са прикључцима на спољну мрежу;
- 3) опис, технички опис и објашњење решења из урбанистичког пројекта;
- 4) идејна урбанистичка и архитектонска решења објеката и пејзажног уређења.

Члан 62.

Урбанистички пројекат може да израђује привредно друштво, односно друго правно лице или предузетник, који су уписани у одговарајући регистар за израду урбанистичких планова и израду техничке документације.

Израдом урбанистичког пројекта руководи одговорни урбаниста архитектонске струке са одговарајућом лиценцом.

Члан 63.

Орган јединице локалне самоуправе надлежан за послове урбанизма потврђује да је урбанистички пројекат израђен у складу са урбанистичким планом, просторним планом јединице локалне самоуправе, односно просторним планом посебне намене и овим законом.

Пре потврђивања урбанистичког пројекта, орган надлежан за послове урбанизма организује јавну презентацију урбанистичког пројекта, у трајању од седам дана.

По истеку рока из става 2. овог члана, надлежни орган је дужан да у року од три дана достави комисији за планове урбанистички пројекат са свим примедбама и сугестијама са јавне презентације.

Комисија за планове дужна је да у року од 30 дана изврши проверу усклађености урбанистичког пројекта са планским документом и овим законом, размотри све примедбе и сугестије са јавне презентације и извештај са мишљењем достави надлежном органу.

Ако надлежни орган утврди да урбанистички пројекат није урађен у складу са планским документом и овим законом, обавестиће о томе подносиоца захтева.

На обавештење из става 5. овог члана може се поднети приговор надлежном општинском, односно градском већу, у року од три дана.

Члан 64.

Планом генералне регулације и планом детаљне регулације може се утврдити обавеза расписивања урбанистичко-архитектонског конкурса за решење локација које су од значаја за јединицу локалне самоуправе.

20.2. Пројекат препарцелације и парцелације

Члан 65.

На већем броју катастарских парцела може се образовати једна или више грађевинских парцела, на начин и под условима утврђеним у планском документу, на основу пројекта препарцелације.

На једној катастарској парцели може се образовати већи број грађевинских парцела, на начин и под условима утврђеним у планском документу, на основу пројекта парцелације.

Пројекат препарцелације, односно парцелације израђује овлашћено привредно друштво, односно друго правно лице или предузетник које је уписано у одговарајући регистар. Саставни део пројекта препарцелације, односно парцелације је и пројекат геодетског обележавања. Израдом пројекта препарцелације, односно парцелације руководи одговорни урбаниста архитектонске струке.

Пројекат из става 3. овог члана потврђује орган јединице локалне самоуправе надлежан за послове урбанизма, у року од 10 дана.

Ако надлежни орган утврди да пројекат препарцелације, односно парцелације није урађен у складу са важећим планским документом, обавестиће о томе подносиоца захтева.

Подносилац захтева може поднети приговор на обавештење из става 5. овог члана општинском, односно градском већу, у року од три дана од дана од дана достављања.

Члан 66.

Орган надлежан за послове државног премера и катастра проводи препарцелацију, односно парцелацију.

Уз захтев за провођење препарцелације, односно парцелације подноси се доказ о решеним имовинско-правним односима за све катастарске парцеле и пројекат препарцелације, односно парцелације потврђен од стране органа надлежног за послове урбанизма јединице локалне самоуправе, чији саставни део је пројекат геодетског обележавања.

По захтеву за провођење препарцелације, односно парцелације, орган надлежан за послове државног премера и катастра, доноси решење о формирању катастарске/их парцеле/а.

Примерак решења доставља се и надлежном органу који је потврдио пројекат препарцелације, односно парцелације.

На решење из става 3. овог члана може се изјавити жалба у року од 15 дана од дана достављања решења

Правноснажно решења из става 3. овог члана, орган надлежан за послове државног премера и катастра доставља и пореској управи на територији на којој се налази предметна непокретност.

Члан 67.

Кад је пројекат препарцелације израђен за потребе експропријације, уз захтев за провођење препарцелације подноси се пројекат препарцелације потврђен од стране органа надлежног за послове урбанизма и решење којим је утврђен јавни интерес за експропријацију.

Орган надлежан за послове државног премера и катастра доноси решење о формирању катастарских парцела.

На решење из става 2. овог члана може се изјавити жалба у року од 15 дана од дана достављања решења.

Решењем из става 2. овог члана не мења се власник на новоформираним катастарским парцелама.

Примерак решења из става 2. овог члана доставља се власницима грађевинског земљишта и подносиоцу захтева.

20.3. Пројекат исправке граница суседних парцела

Члан 68.

На предлог власника, односно закупца постојеће катастарске парцеле и уз сагласност власника суседне катастарске парцеле, врши се исправка граница суседних парцела, у циљу формирања грађевинске/их парцеле/а, као и одређивања границе површине јавне намене, под условом да је таква промена у складу са важећим урбанистичким планом.

Трошкове исправке граница суседних парцела сноси власник, односно купац катастарске парцеле којој се припаја грађевинско земљиште.

Орган надлежан за послове урбанизма јединице локалне самоуправе, на захтев власника, односно закупца катастарске парцеле, издаје услове за исправку граница суседних парцела.

Уз захтев из става 3. овог члана подноси се доказ о праву својине, односно купаца на катастарској парцели и копије плана парцела.

Услови за исправку граница суседних парцела се издају у складу са важећим условима из урбанистичког плана, у року од 10 дана од дана подношења захтева.

Приликом утврђивања услова за исправку граница парцела мора се поштовати правило да катастарска парцела која се придодаје суседној парцели не испуњава услове за посебну грађевинску парцелу, као и да је мање површине од суседне парцеле.

Ако надлежни орган утврди да нема услова за исправку граница суседне катастарске парцеле, дужан је да у року од осам дана обавести подносиоца захтева.

Власник, односно закупац из става 1. овог члана може изјавити приговор у року од пет дана општинском, односно градском већу јединице локалне самоуправе.

По добијању услова за исправку граница од надлежног органа, власник, односно закупац подноси захтев органу надлежном за послове државног премера и катастра за провођење.

Уз захтев за провођење исправке границе суседне парцеле надлежном органу за послове државног премера и катастра, подноси се доказ о решеним имовинско-правним односима, пројекат исправке граница суседне парцеле, израђен од стране привредног друштва, односно другог правног лица или предузетника које је уписано у одговарајући регистар. Израдом пројекта препарцелације, односно парцелације руководи одговорни урбаниста архитектонске струке. Уз захтев се доставља и пројекат геодетског обележавања.

По добијању захтева, орган надлежан за послове државног премера и катастра доноси решење о формирању катастарске парцеле.

Примерак решења доставља се и органу који је издао услове за исправку границе.

На решење из става 11. овог члана може се изјавити жалба у року од 15 дана од дана достављања решења.

Правноснажно решење, орган надлежан за послове државног премера и катастра доставља и пореској управи на територији на којој се налази предметна непокретност.

Решење из става 11. овог члана је основ за давање грађевинског земљишта у закуп, у складу са чланом 96. став 9. тачка 3) овог закона.

20.4. Посебни случајеви формирања грађевинске парцеле

Члан 69.

За грађење, односно постављање електроенергетских и телекомуникационих објеката или уређаја, може се формирати грађевинска парцела мање површине од површине предвиђене планским документом за ту зону, под условом да постоји

приступ објекту, односно уређајима, ради одржавања и отклањања кварова или хаварије.

У случају из става 1. овог члана, као решен приступ јавној саобраћајној површини признаје се и уговор о праву службености пролаза са власником послужног добра.

За постављање стубних трансформаторских станица 10/04 kV и 20/04 kV не примењују се одредбе о формирању грађевинске парцеле прописане овим законом.

Као доказ о решеним имовинско-правним односима на земљишту, за објекте из става 1. овог члана, може се признати и уговор о закупу земљишта у приватној својини са власником земљишта, закључен у складу са посебним прописима.

За изградњу надземних линијских инфраструктурних објеката, ветроелектрана снаге 10 и више MW и објеката малих хидроелектрана, грађевинска парцела представља земљишни појас непотпуне експропријације дела катастарских парцела кроз које се простире објекат и појединачних парцела на којима се налазе припадајући надземни објекти. Као доказ о решеним имовинско-правним односима за изградњу линијских инфраструктурних објеката, поред непотпуне или потпуне експропријације, признају се и уговори о установљавању права службености закључени са власницима катастарских парцела.

Уколико се надземни линијски инфраструктурни објекат простире преко територија две или више катастарских општина, пре издавања употребне дозволе, формира се једна или више грађевинских парцела, тако да једна грађевинска парцела представља збир делова појединачних катастарских парцела унутар границе катастарске општине, осим у случају када је као доказ о решеним имовинско-правним односима у поступку издавања локацијске, односно грађевинске дозволе служио уговор о праву службености, у складу са овим законом.

Уколико се подземни линијски инфраструктурни објекат простире преко територија две или више катастарских општина, грађевинска парцела се формира само за улазна и излазна места. Земљиште изнад подземног линијског инфраструктурног објекта не представља површину јавне намене. Изнад подземног инфраструктурног објекта могу се градити објекти у складу са овим законом, уз прибављање техничких услова у складу са посебним законом, зависно од врсте инфраструктурног објекта.

За изградњу малих хидроелектрана које се граде на катастарским парцелама које се граниче са парцелама које су у водном или шумском земљишту, грађевинска парцела се формира унутар катастарске парцеле на којој се гради главни објекат, док се за полагање инсталација преко водног или шумског земљишта као доказ о решеним имовинско-правним односима признаје уговор о установљавању права службености са јавним предузећем, односно другом организацијом које газдује водним, односно шумским земљиштем, у складу са посебним законом.

Ветроелектране и мале хидроелектране се могу градити и на пољопривредном земљишту, уз претходно прибављену сагласност министарства надлежног за

послове пољопривреде.
+ Судска пракса

20.5. Одређивање земљишта за редовну употребу објекта у посебним случајевима

Члан 70.

Земљиште за редовну употребу објекта јесте земљиште испод објекта и земљиште око објекта у површини која је одређена као минимална за формирање нових парцела за ту зону, по важећем планском документу, за тај објекат.

По захтеву власника објекта, орган јединице локалне самоуправе надлежан за имовинско-правне послове, доноси решење о утврђивању земљишта за редовну употребу објекта и формирању грађевинске парцеле.

Решење о утврђивању земљишта за редовну употребу објекта и формирању грађевинске парцеле доноси се у случају да:

- 1) постојећа катастарска парцела, на којој је објекат изграђен, представља само земљиште испод објекта;
- 2) се ради о објекту за који је поднет захтев за легализацију и за који је надлежни орган утврдио да постоји могућност легализације, односно донето решење о легализацији у складу са раније важећим законом;
- 3) је у поступку конверзије права коришћења потребно утврдити земљиште за редовну употребу постојећег објекта, када је власник објекта физичко или правно лице, а носилац права коришћења на грађевинском земљишту на коме је тај објекат изграђен јединица локалне самоуправе, аутономна покрајина или Република Србија, односно друго правно лице чији је оснивач јединица локалне самоуправе, аутономна покрајина или Република Србија.

Уз захтев за доношење решења о утврђивању земљишта за редовну употребу постојећег објекта и формирању грађевинске парцеле, власник објекта доставља доказ о праву својине на објекту, односно доказ да је по поднетом захтеву за легализацију надлежни орган утврдио могућност легализације, односно решење о легализацији и копију плана парцеле.

Решење из става 2. овог члана садржи све потребне елементе за формирање грађевинске парцеле, у складу са важећим планским документом, које надлежни орган прибавља по службеној дужности.

На решење из става 2. овог члана може се изјавити жалба у року од 15 дана од дана достављања решења министарству надлежном за послове финансија.

Правноснажно решење из става 3. овог члана је основ за провођење промене у катастарском оперативном органу надлежног за послове државног премера и катастра.
+ Судска пракса

III. РЕПУБЛИЧКА АГЕНЦИЈА ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Члан 71.

Републичка агенција за просторно планирање (у даљем тексту: Агенција) основана Законом о планирању и изградњи је самостална организација која врши јавна овлашћења у складу са овим законом и прописима донетим на основу овог закона, у циљу обезбеђења услова за ефикасно спровођење и унапређивање политике планирања и уређења простора у Републици Србији.

Агенција за свој рад одговара Влади.

1. Правни статус

Члан 72.

Агенција има статус правног лица са правима, обавезама и надлежностима утврђеним овим законом и статутом Агенције.

Агенција послује у складу са прописима о јавним агенцијама.

Агенција има свој рачун.

2. Седиште и територијална организација

Члан 73.

Седиште Агенције је у Београду.

Агенција има организациону јединицу у седишту органа аутономне покрајине, а може их имати и у другим местима, у складу са статутом.

3. Општи акти

Члан 74.

Агенција доноси опште акте.

Основни општи акт који доноси Агенција је статут, који доноси Управни одбор Агенције, уз мишљење извршног органа аутономне покрајине и уз сагласност Владе.

Статут садржи одредбе о:

- 1) делатности Агенције;
- 2) начину обављања послова;
- 3) унутрашњој и територијалној организацији;
- 4) органима и њиховој надлежности;

- 5) заступању;
- 6) правима, обавезама и одговорностима запослених и
- 7) другим питањима од значаја за рад Агенције.

4. Надлежност

Члан 75.

Агенција је надлежна да:

- 1) припрема, координира и прати израду Просторног плана Републике Србије и програма имплементације Просторног плана Републике Србије;
- 2) припрема, координира и прати израду регионалног просторног плана и програма имплементације;
- 3) припрема, координира и прати израду просторног плана подручја посебне намене и програма имплементације;
- 4) припрема одлуку о изради свих планских докумената које предлаже надлежно министарство;
- 5) остварује међународну сарадњу у области просторног планирања;
- 6) пружа стручну помоћ у изради планова;
- 7) успоставља јединствени систем показатеља за просторно планирање у складу са системом ESPON;
- 8) води регистар просторних планова за територију Републике Србије;
- 9) припрема и реализује програме едукације за потребе израде докумената просторног планирања;
- 10) обавља и друге послове у складу са законом и статутом.

5. Органи Агенције

Члан 76.

Органи Агенције су управни одбор и директор.

6. Управни одбор

Члан 77.

Управни одбор:

- 1) доноси Статут;
- 2) усваја годишњи програм рада/план пословања;
- 3) усваја завршни рачун;
- 4) утврђује накнаде за чланове управног одбора и директора;
- 5) обавља и друге послове у складу са законом и статутом.

Статутом Агенције ближе се утврђује надлежност, рад и примања за чланове управног одбора и директора, као и друга питања везана за рад управног одбора.

7. Директор

Члан 78.

Директор:

- 1) заступа Агенцију;
- 2) организује рад и руководи Агенцијом;
- 3) предлаже акте које усваја управни одбор;
- 4) доноси акт о унутрашњој организацији и систематизацији радних места;
- 5) извршава одлуке управног одбора и предузима мере за њихово спровођење;
- 6) стара се о законитости рада и одговара за коришћење и располагање имовином Агенције;
- 7) врши и друге послове утврђене законом и статутом.

Сагласност на акт којим се утврђује висина плате и број запослених у Агенцији даје Влада.

8. Стручни послови

Члан 79.

За обављање појединих стручних послова из своје надлежности, Агенција може ангажовати друга правна или физичка лица, у складу са законом.

9. Финансирање

Члан 80.

Средства за рад Агенције обезбеђују се из:

- 1) буџета Републике Србије;
- 2) прихода које оствари обављањем послова из своје надлежности;
- 3) донација, прилога и спонзорства правних и физичких лица;
- 4) других извора, у складу са законом.

10. Надзор над радом Агенције

Члан 81.

Надзор над радом Агенције врши министарство надлежно за послове просторног планирања.

Агенција подноси Влади извештај о раду, преко министарства надлежног за послове просторног планирања, у складу са одредбама посебног закона.

IV. ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ

1. Појам грађевинског земљишта

Члан 82.

Грађевинско земљиште јесте земљиште одређено законом и планским документом као грађевинско, које је предвиђено за изградњу и редовно коришћење објеката, као и земљиште на којем су изграђени објекти у складу са законом и земљиште које служи за редовну употребу тих објеката.

Грађевинско земљиште се користи према намени одређеној планским документом, на начин којим се обезбеђује његово рационално коришћење, у складу са законом.

Члан 83.

Грађевинско земљиште може бити у свим облицима својине.

Грађевинско земљиште је у промету.

Право својине на грађевинском земљишту у јавној својини има Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе.

Грађевинско земљиште у јавној својини је у промету, под условима прописаним овим и другим законом.

+ Судска пракса

2. Врсте грађевинског земљишта

Члан 84.

Грађевинско земљиште може бити:

- 1) градско грађевинско земљиште;
- 2) грађевинско земљиште ван граница градског грађевинског земљишта.

2.1. Градско грађевинско земљиште

Члан 85.

Градско грађевинско земљиште јесте земљиште у грађевинском подручју насељеног места које је као такво одређено планским документом, који се доноси за општину, град и град Београд, у складу са овим законом.

Планским документом којим се одређује градско грађевинско земљиште не мења се облик својине на земљишту које се одређује као градско грађевинско земљиште.

2.2. Грађевинско земљиште ван граница градског грађевинског земљишта

Члан 86.

Грађевинско земљиште ван граница градског грађевинског земљишта јесте земљиште у грађевинском подручју изван насељеног места, које је као такво одређено планским документом који се доноси за општину, град и град Београд, у складу са овим законом.

Планским документом којим се одређује грађевинско земљиште ван граница градског грађевинског земљишта не мења се облик својине на том земљишту.

2.3. Промена намене пољопривредног земљишта

Члан 87.

Кад се планским документом промени намена пољопривредног земљишта у грађевинско земљиште, орган надлежан за доношење плана је дужан да у року од 15 дана од дана ступања на снагу планског документа, органу надлежном за послове државног премера и катастра достави акт који садржи попис катастарских парцела којима је промењена намена.

Орган надлежан за послове државног премера и катастра решењем проводи насталу промену и ставља забележбу о обавези плаћања накнаде за промену намене пољопривредног земљишта у базу података катастра непокретности из које се издаје лист непокретности о обавези плаћања накнаде за промену намене.

Решење из става 2. овог члана доставља се власнику земљишта, министарству надлежном за послове пољопривреде и надлежном пореском органу у року од 15 дана од дана доношења решења.

Власник катастарске парцеле којој је промењена намена дужан је да плати накнаду за промену намене пољопривредног земљишта пре издавања локацијске дозволе, у складу са законом којим се уређује пољопривредно земљиште.

2.4. Изграђено и неизграђено грађевинско земљиште

Члан 88.

Грађевинско земљиште може бити изграђено и неизграђено.

Изграђено грађевинско земљиште је земљиште на коме су изграђени објекти у складу са законом, намењени за трајну употребу.

Неизграђено грађевинско земљиште је земљиште на коме нису изграђени објекти, на коме су изграђени објекти супротно закону и земљиште на коме су изграђени само објекти привременог карактера.

2.5. Уређено и неуређено грађевинско земљиште

Члан 89.

Грађевинско земљиште може бити уређено и неуређено.

Уређено грађевинско земљиште је земљиште које је комунално опремљено за грађење, у складу са важећим планским документом (изграђен приступни пут, електромрежа, обезбеђено снабдевање водом и обезбеђени други посебни услови).

3. Уређивање грађевинског земљишта

Члан 90.

Уређивање грађевинског земљишта обухвата његово припремање и опремање.

Припремање земљишта обухвата истражне радове, израду геодетских, геолошких и других подлога, израду планске и техничке документације, програма за уређивање земљишта, расељавање, рушење објеката, санирање терена и друге радове.

Поред радова из става 2. овог члана, на подручјима која су била изложена ратним дејствима, врши се и провера о постојању заосталих експлозивних средстава, у складу са законом.

Опремање земљишта обухвата изградњу објеката комуналне инфраструктуре и изградњу и уређење површина јавне намене.

Уређивање грађевинског земљишта врши се према средњорочним и годишњим програмима уређивања, које доноси јединица локалне самоуправе.

Члан 91.

Ради обезбеђивања услова за уређивање, употребу, унапређивање и заштиту грађевинског земљишта, Република Србија, аутономна покрајина, општина, град, односно град Београд, може да оснује привредно друштво, јавно предузеће, односно другу организацију или да вршење ових послова обезбеди на други начин, у складу са законом, односно статутом.

Обезбеђивање услова за уређивање, употребу, унапређивање и заштиту грађевинског земљишта обухвата припрему средњорочних и годишњих програма уређивања грађевинског земљишта, уређивање грађевинског земљишта, старање о заштити, рационалном и одрживом коришћењу грађевинског земљишта, као и обављање других послова у складу са законом и другим прописима.

4. Накнада за уређивање грађевинског земљишта

Члан 92.

За уређивање грађевинског земљишта плаћа се накнада.

Јединица локалне самоуправе уређује грађевинско земљиште и стара се о његовом рационалном коришћењу према намени земљишта предвиђеној планским документом, у складу са законом.

Средства добијена од накнаде за уређивање грађевинског земљишта користе за уређивање грађевинског земљишта, прибављање грађевинског земљишта и изградњу и одржавање објеката комуналне инфраструктуре.

Члан 93.

Накнаду за уређивање грађевинског земљишта плаћа инвеститор.

Висина накнаде за уређивање грађевинског земљишта утврђује се на основу следећих критеријума: степена комуналне опремљености, годишњих програма за уређивање грађевинског земљишта, урбанистичке зоне, намене и површине објекта.

Намена грађевинског земљиште може бити: становање, комерцијална делатност, производна делатност и остале намене.

Јединица локалне самоуправе прописује мерила за обрачун висине накнаде за уређивање грађевинског земљишта на основу критеријума из става 2. овог члана.

Инвеститор и јединица локалне самоуправе, односно привредно друштво, јавно предузеће или друга организација из члана 91. овог закона, закључују уговор којим се уређују међусобни односи у погледу уређивања грађевинског земљишта, утврђује висина накнаде за уређивање грађевинског земљишта, динамика плаћања, обим, структура и рокови за извођење радова на уређивању земљишта, као и поступак и услови измене уговора (промена намене, површине објекта и др.).

Члан 94.

Неизграђено грађевинско земљиште које није опремљено у смислу овог закона, а налази се у обухвату плана генералне регулације, односно плана детаљне регулације, може се комунално опремити и средствима физичких и правних лица.

Лице из става 1. овог члана подноси надлежном органу јединице локалне самоуправе, односно привредном друштву, јавном предузећу односно другој организацији из члана 91. овог закона предлог о финансирању изградње комуналне инфраструктуре.

Ако орган, односно организација из става 2. овог члана утврди да је предметна зона, односно локација у обухвату плана генералне регулације, односно плана детаљне регулације и да је подносилац власник грађевинског земљишта сачиниће услове о финансирању изградње комуналне инфраструктуре, који нарочито садржи: податке о локацији, односно зони, податке из урбанистичког плана и техничке услове за изградњу комуналне инфраструктуре, податке из програма уређивања грађевинског земљишта, границе локације која се опрема са пописом катастарских парцела, рок изградње, обавезу јединице локалне самоуправе као инвеститора за прибављање локацијске, грађевинске и употребне дозволе, као и обавезу да обезбеди и финансира стручни надзор у току извођења радова, обавезу власника земљишта за финансирање израде техничке документације, стручне контроле техничке документације, извођења радова, обавезу власника грађевинског земљишта да изврши избор извођача радова, обавезу предаје изграђених објеката комуналне инфраструктуре и других објеката јавне намене у својину јединице локалне самоуправе, стварне трошкове изградње комуналне инфраструктуре, као и висину умањења накнаде за уређивање грађевинског земљишта за инвеститора објекта који ће бити грађен на тој локацији, односно зони.

За објекте који ће се градити на локацији, односно зони која се комунално опрема средствима власника, накнада за уређивање грађевинског земљишта се умањује за стварне трошкове комуналног опремања, а највише до 60% од висине накнаде утврђене према мерилима за обрачун за ту локацију, односно зону.

Ако власник грађевинског земљишта прихвати услове из става 3. овог члана, надлежни орган предлог о финансирању изградње комуналне инфраструктуре са предлогом уговора доставља скупштини јединице локалне самоуправе на одлучивање.

Одлука скупштине јединице локалне самоуправе о прихватању предлога о финансирању изградње комуналне инфраструктуре средствима власника грађевинског земљишта садржи и овлашћење органу јединице локалне самоуправе, привредном друштву, јавном предузећу, односно другој организацији из члана 91. овог закона за закључивање уговора којим се ближе уређују односи настали поводом прихватања предлога о финансирању изградње комуналне инфраструктуре средствима власника.

Надлежни орган, односно правно лице из става 6. овог члана, које је одлуком скупштине општине добило овлашћење за закључење уговора са власником грађевинског земљишта којим се уређују односи везани за финансирање изградње

комуналне инфраструктуре, закључује уговор у року од 30 дана од дана доношења одлуке из става 6. овог члана.

5. Финансирање уређивања грађевинског земљишта

Члан 95.

Финансирање уређивања грађевинског земљишта обезбеђује се из средства остварених од:

- 1) накнаде за уређивање грађевинског земљишта;
- 2) закупнине за грађевинско земљиште;
- 3) отуђења грађевинског земљишта;
- 4) конверзије права коришћења, односно права закупа у складу са овим законом;
- 5) других извора у складу са законом.

6. Отуђење и давање у закуп грађевинског земљишта у јавној својини

Члан 96.

Отуђење или давање у закуп грађевинског земљишта у јавној својини ради изградње спроводи се јавним надметањем или прикупљањем понуда јавним огласом, по тржишним условима, у складу са законом.

Постојеће и планиране површине јавне намене не могу се отуђити из јавне својине.

Грађевинско земљиште у јавној својини не може се отуђити или дати у закуп, ако није донет плански документ на основу кога се издаје локацијска дозвола.

Рок за подношење пријава за јавно надметање, односно прикупљање понуда из става 1. овог члана, не може бити краћи од 30 дана од дана јавног оглашавања.

Грађевинско земљиште у јавној својини се отуђује или даје у закуп лицу које понуди највећу цену или највиши износ закупнине за то земљиште, која се накнадно не може умањивати.

Изузетно од одредбе става 5. овог члана, јединица локалне самоуправе може отуђити или дати у закуп грађевинско земљиште по цени односно закупници која је мања од тржишне цене односно закупнине или отуђити или дати у закуп грађевинско земљиште без накнаде, уз претходно прибављену сагласност Владе.

Ближе услове и начин за отуђење или давање у закуп грађевинског земљишта из става 6. овог члана прописује Влада.

Неизграђено грађевинско земљиште у јавној својини, може се уносити као оснивачки улог у привредна друштва и јавна предузећа, у складу са законом којим се уређује јавна својина.

Грађевинско земљиште у јавној својини се може отуђити или дати у закуп непосредном погодбом у случају:

- 1) изградње објеката за потребе обављања послова из надлежности државних органа и организација, органа јединица територијалне аутономије и локалне самоуправе, као и других објеката у јавној својини;
  - 2) прибављања грађевинске дозволе, власнику бесправно саграђеног објекта, који је захтев поднео у роковима прописаним овим законом, ако је изградња тог објекта у складу са условима предвиђеним овим законом;
  - 3) исправке граница суседних катастарских парцела;
  - 4) формирања грађевинске парцеле у складу са чланом 102. овог закона;
  - 5) отуђења или давања у закуп из става б. овог члана;
  - 6) споразумног давања земљишта ранијем власнику непокретности која је била предмет експропријације, у складу са прописима о експропријацији.
- + Види:
Исправку - 81/2009-76.

Члан 97.

Грађевинско земљиште у јавној својини може се отуђити или дати у закуп у складу са овим законом.

Грађевинско земљиште у јавној својини се даје у закуп као неизграђено и уређено.

Грађевинско земљиште у јавној својини може се дати у закуп и као неизграђено земљиште које није уређено, ако учесник у поступку јавног надметања, односно прикупљања понуда јавним огласом, прихвати прописане услове за уређивање земљишта садржане у јавном огласу и уговором преузме обавезу да о свом трошку изврши комунално опремање грађевинског земљишта.

О отуђењу или давању у закуп грађевинског земљишта у јавној својини, по спроведеном поступку јавног надметања, прикупљања понуда или непосредне погодбе, надлежни орган доноси решење о отуђењу грађевинског земљишта или решење о давању грађевинског земљишта у закуп, које се доставља свим учесницима у поступку јавног надметања, односно прикупљања понуда.

Учесник јавног надметања, односно прикупљања понуда, који сматра да му је у поступку јавног надметања или прикупљања понуда повређено право, може да покрене управни спор против решења из става 4. овог члана, у року од 30 дана од дана достављања тог решења.

Решење о отуђењу или о давању у закуп грађевинског земљишта из става 4. овог члана доставља се и надлежном јавном правобранилаштву, односно другом органу које заступа јединицу локалне самоуправе, аутономну покрајину, односно Републику Србију.

Орган из става 6. овог члана има право да, ако сматра да је решење донето супротно одредбама овог закона и посебним условима за уређење земљишта садржаним у јавном огласу, поднесе тужбу надлежном суду, у року од 30 дана од дана достављања решења.

По правноснажности решења из става 4. овог члана закључује се уговор између јединице локалне самоуправе, аутономне покрајине, односно Републике Србије, односно привредног друштва, јавног предузећа или друге организације из члана 91. овог закона и лица коме се земљиште отуђује или даје у закуп, у року од 30 дана од дана правноснажности решења о отуђењу или давању у закуп грађевинског земљишта.

Уговор о закупу грађевинског земљишта у јавној својини садржи нарочито: податке о катастарској парцели, намени и величини будућег објекта, о висини закупнине, року трајања закупа, року и начину плаћања накнаде за уређење земљишта, посебне услове за уређење ако се у закуп даје неуређено грађевинско земљиште, року у коме земљиште мора да се приведе намени, права и обавезе у случају неизвршења обавезе, начин решавања спорова, као и поступку и условима за измену уговора. Када је уговором о закупу предвиђено плаћање на више рата, обавезно се прописује начин усклађивања висине закупа са порастом цена на мало у Републици Србији, према објављеним подацима надлежне организације за послове вођења статистике.

7. Измена уговора о закупу

Члан 98.

Ако се промени власник објекта који је изграђен на грађевинском земљишту у јавној својини, које се користи по основу уговора о закупу закљученом у складу са законом, закуподавац ће, на захтев новог власника, изменити уговор о закупу, тако што ће на место дотадашњег закупца ступити нови власник објекта.

Уз захтев за измену уговора о закупу доставља се уговор о куповини објекта или куповини објекта у изградњи, односно други правни основ којим се стиче право својине на објекту или објекту у изградњи, који је судски оверен са потврдом пореске управе о измирењу пореза по том правном основу или са потврдом пореске управе о ослобађању од пореске обавезе, односно правноснажно решење о наслеђивању.

Закуподавац закључује са новим власником објекта уговор о закупу, који по потписивању представља основ за промену уписа закупца у јавној књизи о евиденцији непокретности и правима на њима.

Члан 99.

На захтев ранијег сопственика, односно његовог законског наследника, поништиће се правноснажно решење о изузимању градског грађевинског земљишта из његовог поседа, ако је земљиште изузето до 13. маја 2003. године, а корисник градског грађевинског земљишта исто није привео намени до 13. маја 2004. године.

Захтев из става 1. овог члана подноси се у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Решење из става 1. овог члана доноси орган јединице локалне самоуправе надлежан за имовинско-правне послове, на чијој територији се налази предметно земљиште.

Против решења из става 3. овог члана може се изјавити жалба министарству надлежном за послове финансија, у року од 15 дана од дана достављања решења.

По правноснажности решења из става 3. овог члана, надлежни орган у посебном поступку утврђује висину новчаног износа који је ранији сопственик дужан да врати на име примљене накнаде за изузето право коришћења.

Ако се у поступку из става 5. овог закона не постигне споразум о висини накнаде, надлежни орган је дужан да спесе предмета за утврђивање накнаде без одлагања проследи надлежном суду.

8. Конверзија права коришћења у право својине на грађевинском земљишту без накнаде

Члан 100.

Републици Србији, аутономној покрајини, односно јединици локалне самоуправе, који су уписани као носиоци права коришћења на неизграђеном и изграђеном земљишту у државној својини у јавној књизи о евиденцији непокретности и правима на њима, даном ступања на снагу овог закона престаје право коришћења на тим непокретностима и прелази у право јавне својине, у корист Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, без накнаде.

Правним лицима чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе, која су уписана као носиоци права коришћења на неизграђеном и изграђеном земљишту у државној својини у јавној књизи о евиденцији непокретности и правима на њима, даном ступања на снагу овог закона престаје право коришћења на тим непокретностима и прелази у право јавне својине оснивача, без накнаде.

Упис права јавне својине врши се на основу извода из јавне књиге о евиденцији непокретности и правима на њима.

Захтев за упис права из ст. 1. и 2. овог члана у јавну књигу о евиденцији непокретности и правима на њима подноси надлежни јавни правобранилац, односно друго лице које заступа Републику Србију, аутономну покрајину,

односно јединицу локалне самоуправе, у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Захтев за упис права из става 4. овог члана за грађевинско земљиште које користи министарство надлежно за послове одбране може се поднети у року од две године од дана ступања на снагу овог закона.

Ако захтев за упис права јавне својине не буде поднет у року из ст. 4. и 5. овог члана надлежни орган извршиће по службеној дужности упис права јавне својине на непокретностима на којима је на дан ступања на снагу овог закона уписано право коришћења на изграђеном или неизграђеном грађевинском земљишту у корист Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе.

Члан 101.

Лицима која су уписана као носиоци права коришћења на изграђеном грађевинском земљишту у државној својини у јавној књизи о евиденцији непокретности и правима на њима, престаје право коришћења на грађевинском земљишту и прелази у право својине, без накнаде.

Власницима посебних физичких делова у стамбеним зградама са више станова, пословним и пословно-стамбеним зградама изграђеним на грађевинском земљишту у државној својини, престаје право коришћења на грађевинском земљишту и прелази у право својине, сразмерно површини посебних физичких делова чији су власници, без накнаде.

Власницима објеката или власницима посебних физичких делова објекта, изграђеним на грађевинском земљишту за које је закључен уговор о закупу ради изградње на рок од преко 50 година, утврђује се право својине на грађевинском земљишту, односно право својине на грађевинском земљишту сразмерно површини посебних физичких делова чији су власници, без накнаде.

Лица која су остварила право закупа на осталом грађевинском неизграђеном земљишту у државној својини, у складу са одредбама раније важећег закона, а по завршетку изградње објекта продали трећим лицима посебне физичке делове објекта, остају обвезници плаћања закупнине по важећем уговору о закупу.

Одредба става 2. овог члана, не примењује се на лица која по овом закону могу остварити право на конверзију права коришћења у право својине уз накнаду.

Упис права својине у корист лица из ст. 1, 2. и 3. овог члана, врши орган надлежан за послове вођења евиденције непокретности и правима на њима, на основу извода из јавне књиге о евиденцији непокретности и правима на њима.

Лица уз става 1. овог члана достављају извод из јавне књиге о евиденцији непокретности и правима на њима из кога се утврђује да су власници објекта и носиоци права коришћења на грађевинском земљишту, а лица из става 2. овог члана достављају извод из јавне књиге о евиденцији непокретности и правима на њима из кога се утврђује да су власници на посебним физичким деловима зграде.

Лица из става 3. овог члана достављају извод из јавне књиге о евиденцији непокретности и правима на њима из кога се утврђује да су власници објекта, односно власници на посебним физичким деловима објекта.

Члан 102.

Ако власник објекта, односно посебног физичког дела објекта из члана 101. ст. 1. и 2. овог закона, није уписан као носилац права коришћења на грађевинском земљишту на коме је објекат изграђен, већ је као носилац права коришћења на земљишту уписана јединица локалне самоуправе, аутономна покрајина, Република Србија или неко правно лице чији је оснивач јединица локалне самоуправе, аутономна покрајина, односно Република Србија, пре стицања права својине утврђује се земљиште за редовну употребу објекта у складу са чланом 70. овог закона.

Ако се у поступку утврђивања земљишта за редовну употребу објекта утврди да површина катастарске парцеле истовремено представља и земљиште за редовну употребу објекта у складу са овим законом, власник постојећег објекта стиче право својине на том грађевинском земљишту, без накнаде.

Ако се у поступку утврђивања земљишта за редовну употребу објекта утврди да је земљиште за редовну употребу објекта мање од катастарске парцеле на којој је објекат саграђен, власник земљишта може, ако се од преосталог земљишта не може формирати посебна грађевинска парцела, тај преостали део земљишта дати у закуп власнику објекта у складу са чланом 96. став 9. тачка 4) овог закона или отуђити власнику објекта по тржишној цени, непосредном погодбом.

Ако се у поступку утврђивања земљишта за редовну употребу објекта утврди да је земљиште за редовну употребу објекта мање од катастарске парцеле на којој је објекат саграђен, а од преосталог дела земљишта се може формирати посебна грађевинска парцела, власник преосталог дела земљишта располаже тим земљиштем у складу са овим законом.

По правноснажности решења којим се утврђује земљиште за редовну употребу објекта, односно окончаном поступку из ст. 3. и 4. овог члана власник објекта у складу са овим законом стиче право на упис својине на грађевинском земљишту, односно закупа у јавној књизи о евиденцији непокретности и правима на њима.

Конверзија права коришћења у право својине уз накнаду

Члан 103.

На грађевинском земљишту у државној, односно јавној својини, на коме су носиоци права коришћења била или јесу привредна друштва и друга правна лица на која су се примењивале одредбе закона којима се уређује приватизација, стечајни и извршни поступак, као и њихови правни следбеници, право коришћења може се конвертовати у право својине, уз накнаду тржишне вредности тог грађевинског земљишта у моменту конверзије права, умањену за трошкове прибављања права коришћења на том грађевинском земљишту.

Конверзија права коришћења из става 1. овог члана остварује се на појединачним катастарским парцелама.

По захтеву за конверзију права из става 1. овог члана решење доноси орган јединице локалне самоуправе надлежан за имовинско-правне послове, на чијој територији се налази предметно грађевинско земљиште.

На решење из става 3. овог члана може се изјавити жалба министарству надлежном за послове финансија, у року од 15 дана од дана достављања решења.

Носилац права коришћења из става 1. овог члана може остварити право на градњу нових објеката, односно реконструкцију постојећих објеката у складу са наменом земљишта утврђеном планским документом, ради обављања претежне делатности, у року од 18 месеци од дана ступања на снагу овог закона, осим ако пре истека тог рока изменом планског документа није промењена намена тог земљишта.

+ Види:

Коментар

Члан 104.

Право коришћења на неизграђеном грађевинском земљишту у државној својини, које је стечено ради изградње, у складу са раније важећим законима којима је било уређено грађевинско земљиште до 13. маја 2003. године или на основу одлуке надлежног органа може се конвертовати у право својине уз накнаду тржишне вредности тог земљишта у моменту конверзије права, умањене за износ стварних трошкова прибављања права коришћења, са обрачунатом ревалоризацијом до момента уплате по овом основу. Приликом утврђивања стварних трошкова прибављања непокретности не обрачунава се плаћена накнада за уређивање грађевинског земљишта.

По захтеву за конверзију права из става 1. овог члана решење доноси орган јединице локалне самоуправе надлежан за имовинско-правне послове, на чијој територији се налази предметно грађевинско земљиште.

На решење из става 2. овог члана може се изјавити жалба министарству надлежном за послове финансија, у року од 15 дана од дана достављања решења.

Ако се у року од једне године од дана ступања на снагу овог закона не конвертује право коришћења у право својине, надлежни орган по службеној дужности утврђује престанак права коришћења у складу са одредбама овог закона и утврђује право својине у корист јединице локалне самоуправе на чијој територији се налази предметно земљиште.

Члан 105.

Лица чији је положај одређен законом којим се уређује спорт, као и удружења грађана, као носиоци права коришћења на грађевинском земљишту, остају носиоци права коришћења, осим ако се на њих могу применити друге одредбе овог закона које се односе на престанак права коришћења или поништај решења о

изузимању земљишта, до окончања поступка приватизације. По уплати купопродајне цене након приватизације, а на основу потврде Агенције за приватизацију, може се извршити конверзија права коришћења у право својине на том земљишту у корист приватизованог лица, у складу са овим законом.

Члан 106.

Друштвена предузећа као носиоци права коришћења на грађевинском земљишту, остају носиоци права коришћења, осим ако се на њих могу применити друге одредбе овог закона које се односе на престанак права коришћења или поништај решења о изузимању земљишта, до окончања поступка приватизације. По уплати купопродајне цене након приватизације, а на основу потврде Агенције за приватизацију, може се извршити конверзија права коришћења у право својине на том земљишту у корист приватизованог предузећа, у складу са овим законом.

Члан 107.

Новчана средства остварена по основу конверзије права коришћења у право својине по овом закону уплаћују се у износу од 50% у посебан фонд за реституцију и у износу од 50% у буџет јединице локалне самоуправе.

Средства која се уплаћују у буџет јединице локалне самоуправе користе се у складу са чланом 92. став 3. овог закона.

Средства која се уплаћују у фонд за реституцију не могу се користити до доношења закона којим се уређује реституција.

Фонд за реституцију оснива се као буџетски фонд, у складу са законом.

Члан 108.

Влада ближе прописује критеријуме и поступак за утврђивање висине накнаде по основу конверзије права за лица која по овом закону имају право на конверзију уз накнаду.

Престанак права коришћења

Члан 109.

Лица којима је, до дана ступања на снагу Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 47/03 и 34/06), дато на коришћење грађевинско земљиште у државној својини ради изградње, а која то право коришћења нису уписала у јавну књигу о евиденцији непокретности и правима на њима, престаје право коришћења.

Поступак за утврђивање престанка права коришћења покреће по службеној дужности јавно правобранилаштво, односно други орган који заступа јединицу локалне самоуправе, на чијој територији се налази предметно земљиште.

Решење којим се утврђује престанак права коришћења доноси орган надлежан за имовинско-правне послове јединице локалне самоуправе на чијој територији се налази предметно земљиште.

На решење из става 3. овог члана може се изјавити жалба министарству надлежном за послове финансија, у року од 15 дана од дана достављања решења.

Правноснажно решење којим се утврђује престанак права коришћења објављује се у службеном гласилу надлежне јединице локалне самоуправе и представља основ за промену уписа у јавној књизи о евиденцији непокретности и правима на њима.

V. ИЗГРАДЊА ОБЈЕКТА

Члан 110.

Грађење објекта врши се на основу грађевинске дозволе и техничке документације, под условима и на начин утврђен овим законом.

1. Садржина и врсте техничке документације

1.1. Претходни радови

Члан 111.

Пре почетка израде техничке документације за грађење објекта из члана 133. овог закона, за које грађевинску дозволу издаје надлежно министарство, односно аутономна покрајина, обављају се претходни радови на основу чијих резултата се израђује претходна студија оправданости и студија оправданости.

За грађење објекта из члана 133. овог закона, за које се на основу планског документа може издати локацијска дозвола, не израђује се претходна студија оправданости са генералним пројектом.

Члан 112.

Претходни радови, у зависности од врсте и карактеристика објекта, обухватају: истраживања и израду анализа и пројеката и других стручних материјала; прибављање података којима се анализирају и разрађују инжењерскогеолошки, геотехнички, геодетски, хидролошки, метеоролошки, урбанистички, технички, технолошки, економски, енергетски, сеизмички, водопривредни и саобраћајни услови; услове заштите од пожара и заштите животне средине, као и друге услове од утицаја на градњу и коришћење одређеног објекта.

1.2. Претходна студија оправданости

Члан 113.

Претходном студијом оправданости утврђује се нарочито просторна, еколошка, друштвена, финансијска, тржишна и економска оправданост инвестиције за

варијантна решења дефинисана генералним пројектом, на основу којих се доноси плански документ, као и одлука о оправданости улагања у претходне радове за идејни пројекат и израду студије оправданости.

Претходна студија оправданости садржи генерални пројекат из члана 117. овог закона.

1.3. Студија оправданости

Члан 114.

Студијом оправданости одређује се нарочито просторна, еколошка, друштвена, финансијска, тржишна и економска оправданост инвестиције за изабрано решење, разрађено идејним пројектом, на основу које се доноси одлука о оправданости улагања.

Студија оправданости садржи идејни пројекат из члана 118. овог закона.

Израда претходне студије оправданости, односно студије оправданости

Члан 115.

Израду претходне студије оправданости и студије оправданости може обављати привредно друштво, односно друго правно лице које је уписано у одговарајући регистар за обављање делатности пројектовања и инжењеринга и које испуњава услове у погледу стручног кадра.

Члан 116.

Техничка документација за грађење и реконструкцију објекта израђује се као генерални пројекат, идејни пројекат, главни пројекат, извођачки пројекат и пројекат изведеног објекта.

1.4. Генерални пројекат

Члан 117.

Генерални пројекат садржи нарочито податке о: макролокацији објекта; општој диспозицији објекта; техничко-технолошкој концепцији објекта; начину обезбеђења инфраструктуре; могућим варијантама просторних и техничких решења са становишта уклапања у простор; природним условима; процени утицаја на животну средину; инжењерскогеолошким-геотехничким карактеристикама терена са аспекта утврђивања генералне концепције и оправданости изградње објекта; истражним радовима за израду идејног пројекта; заштити природних и непокретних културних добара; функционалности и рационалности решења.

1.5. Идејни пројекат

Члан 118.

Идејни пројекат садржи ситуационо решење и податке о: микролокацији објекта; функционалним, конструктивним и обликовним карактеристикама објекта; техничко-технолошким и експлоатационим карактеристикама објекта; инжењерскогеолошким-геотехничким карактеристикама терена и тла са прелиминарним прорачуном стабилности и сигурности објекта; решењу темељења објекта; техничко-технолошким и организационим елементима грађења објекта; мерама за спречавање или смањење негативних утицаја на животну средину; идејном решењу инфраструктуре; упоредној анализи варијантних техничких решења са становишта својстава тла, функционалности, стабилности, процени утицаја на животну средину, природним и непокретним културним добрима, рационалности изградње и експлоатације, висини трошкова изградње, транспорта, одржавања, обезбеђења енергије и других трошкова.

Ситуационо решење, зависно од врсте објекта, садржи:

- 1) дужине појединих страна грађевинске парцеле;
- 2) висинске коте постојећег земљишта и нивелације;
- 3) регулационе и грађевинске линије са приказом постојећих и планираних објеката са спољним мерама, спратност планираног објекта са приказом завршне етаже или кровне конструкције са нагибима равни;
- 4) положај и бројеве суседних катастарских парцела и зграда, као и назив улице.

1.6. Главни пројекат

Члан 119.

Главни пројекат израђује се за потребе грађења објекта и прибављања грађевинске дозволе.

Главни пројекат садржи нарочито:

- 1) ситуационо решење;
- 2) детаљне инжењерскогеолошке-геотехничке услове изградње објекта;
- 3) геодетске подлоге;
- 4) податке о функционалним, конструктивним и обликовним карактеристикама објекта;
- 5) разраду техничко-технолошких карактеристика објекта са опремом и инсталацијама;
- 6) прорачун грађевинских конструкција, стабилности и сигурности објекта;
- 7) решење темељења објекта;

- 8) податке потребних геодетских радова у току изградње;
- 9) техничко решење инфраструктуре са начином прикључења и уређења слободних површина;
- 10) услове заштите објекта и суседних објеката;
- 11) техничко-технолошка и организациона решења за изградњу објекта;
- 12) разраду мера за спречавање или смањење негативних утицаја на животну средину кроз одговарајући технолошки процес;
- 13) трошкове изградње и одржавања објекта;
- 14) друге пројекте, елаборате и податке зависно од намене објекта.

Главни пројекат обавезно садржи и изјаву одговорног пројектанта и вршиоца техничке контроле, којом се потврђује да је главни пројекат урађен у складу са локацијском дозволом и правилима струке.

Инвеститор је дужан да прибави сагласност на главни пројекат од органа, односно организација, када је то предвиђено условима садржаним у локацијској дозволи.

1.6.1. Посебне врсте главних пројеката

Члан 120.

Главни пројекат за грађење, односно реконструкцију стамбених и помоћних објеката породичног домаћинства чија укупна бруто развијена грађевинска површина не прелази 400 m^2 , односно економских објеката на селу до 600 m^2 , за које грађевинску дозволу издаје јединица локалне самоуправе, садржи нарочито:

- 1) пројектни задатак;
- 2) технички опис радова;
- 3) предмер и предрачун радова;
- 4) ситуационо решење;
- 5) основу темеља, основу типске и свих атипичних етажа и основу крова или кровне терасе у размери 1:100;
- 6) карактеристичне подужне и попречне пресеке објекта у размери 1:100;
- 7) потребне изгледе објекта, детаље и сл.;
- 8) доказ конструктивне носивости и стабилности објекта;

9) блок шему инсталација са прорачунатим капацитетима и уцртаним местима прикључака на јавну инфраструктуру.

Члан 121.

Главни пројекат за грађење, односно реконструкцију објекта високоградње, за које грађевинску дозволу издаје јединица локалне самоуправе, нарочито садржи:

- 1) пројектни задатак;
- 2) технички опис радова;
- 3) предмер и предрачун радова;
- 4) шеме столарије и браварије и спецификацију опреме;
- 5) прорачун из области грађевинске физике (прорачун термичке и звучне заштите);
- 6) ситуационо решење;
- 7) синхрон план - прикључци водова инсталација;
- 8) основу темеља, основе свих етажа у размери 1:50;
- 9) карактеристичне подужне и попречне пресеке кроз објекат у размери 1:50;
- 10) потребне изгледе објекта у размери 1:50;
- 11) архитектонске детаље свих битних позиција;
- 12) технички извештај о конструкцији објекта, са условима за пројектовање и извођење;
- 13) прорачун конструкције са спецификацијом материјала;
- 14) графичку документацију о конструкцији објекта;
- 15) главни пројекат електричних инсталација;
- 16) главни пројекат машинских инсталација;
- 17) главни пројекат инсталација водовода и канализације.

Главни пројекат из става 1. овог члана зависно од врсте и намене објекта садржи и пројекат заштите од пожара, односно пројекат лифта и ескалатора.

Садржина главног пројекта из става 1. овог члана не односи се на главни пројекат из члана 120. овог закона.

Члан 122.

Главни пројекат за грађење објеката нисокоградње, за које грађевинску дозволу издаје јединица локалне самоуправе, нарочито садржи :

- 1) пројектни задатак;
- 2) технички опис радова;
- 3) предмер и предрачун радова;
- 4) синхрон план;
- 5) ситуационо решење;
- 6) подужне и попречне профиле;
- 7) прорачун конструкција.

1.7. Извођачки пројекат

Члан 123.

Извођачки пројекат израђује се за потребе извођења радова на грађењу ако главни пројекат не садржи разраду детаља потребних за извођење радова.

1.8. Пројекат изведеног објекта

Члан 124.

Пројекат изведеног објекта израђује се за потребе прибављања употребне дозволе, коришћења и одржавања објекта.

Пројекат изведеног објекта израђује се за све објекте за које се по одредбама овог закона прибавља грађевинска дозвола.

Пројекат изведеног објекта је главни пројекат са изменама насталим у току грађења објекта.

Пројекат изведеног објекта не подлеже техничкој контроли, осим када се израђује за потребе легализације објекта.

У случају да у току грађења објекта није одступљено од главног пројекта, инвеститор, лице које врши стручни надзор и извођач радова потврђују и оверавају на главном пројекту да је изведено стање једнако пројектованом стању.

1.9. Идејни пројекат за грађење објеката и извођење радова за које се не издаје грађевинска дозвола

Члан 125.

Идејни пројекат за грађење објеката и извођење радова за које се у складу са овим законом не издаје решење о грађевинској дозволи нарочито садржи: ситуационо решење; цртеже који одређују објекат у простору (основе, карактеристичне пресеке, изгледе); намену објекта; технички опис и планирану инвестициону вредност објекта.

2. Израда техничке документације

Члан 126.

Техничку документацију за изградњу објеката може да израђује привредно друштво, односно друго правно лице, односно предузетник који су уписани у одговарајући регистар за израду техничке документације.

Техничку документацију за изградњу објеката за које грађевинску дозволу издаје Министарство, односно аутономна покрајина може да израђује привредно друштво, односно друго правно лице које је уписано у одговарајући регистар за израду техничке документације за ту врсту објеката и које има запослена лица са лиценцом за одговорног пројектанта која имају одговарајуће стручне резултате у изради техничке документације за ту врсту и намену објеката.

Стручне резултате, у смислу става 2. овог члана, има лице које је израдило или учествовало у изради, односно у вршењу техничке контроле техничке документације по којој су изграђени објекти те врсте и намене.

Испуњеност услова из става 2. овог члана утврђује решењем министар надлежан за послове грађевинарства.

Решење из става 4. овог члана је коначно даном достављања.

Министар надлежан за послове грађевинарства донеће решење којим укида решење о испуњености услова (лиценце), ако се утврди да привредно друштво, односно друго правно лице не испуњава прописане услове из става 2. овог члана, као и у случају ако се утврди да је лиценца издата на основу нетачних и неистинитих података.

Трошкове утврђивања испуњености услова из става 4. овог члана сноси подносилац захтева за утврђивање услова.

Висину трошкова из става 7. овог члана утврђује министар надлежан за послове грађевинарства.

Техничку документацију може да израђује и страном лице под условима реципроцитета и другим условима прописаним у овом закону.

Лице из става 9. овог члана може да израђује техничку документацију ако је на међународном конкурсном стекао право на извођење конкурсног рада у Републици Србији и ако је члан инжењерске коморе земље чији је држављанин.

Испуњеност услова из ст. 9. и 10. овог члана утврђује Инжењерска комора Србије.

Члан 127.

У изради техничке документације не може да учествује лице које је запослено у привредном друштву, другом правном лицу или предузетничкој радњи које је овлашћено да утврди неки од услова на основу кога се израђује техничка документација.

У изради техничке документације не може да учествује лице које врши надзор над применом одредаба овог закона.

Правно лице које обавља комуналне делатности, односно делатности од општег интереса може да израђује техничку документацију за изградњу објеката које ће користити за обављање своје делатности, под условима прописаним овим законом.

Организација која обавља делатност заштите културних добара може да израђује техничку документацију за предузимање мера техничке заштите на непокретном културном добру.

2.1. Одговорни пројектант

Члан 128.

Одговорни пројектант може бити лице са стеченим високим образовањем одговарајуће струке, односно смера, на академским студијама другог степена (дипломске академске студије - мастер, специјалистичке академске студије) односно на основним студијама у трајању од најмање пет година и лиценцом за пројектовање.

Лиценцу за одговорног пројектанта може да стекне лице са стеченим високим образовањем одговарајуће струке, односно смера, положеним стручним испитом и најмање три године радног искуства са стручним резултатима на изради техничке документације и са препоруком најмање два одговорна пројектанта или Инжењерске коморе.

Стручним резултатима за пројектанта, у смислу става 2. овог члана, сматрају се резултати остварени на руковођењу и изради или сарадњи на изради најмање два пројекта.

Одговорни пројектант потписује техничку документацију.

3. Техничка контрола

Члан 129.

Главни пројекат подлеже техничкој контроли.

Техничку контролу главног пројекта може да врши привредно друштво, односно друго правно лице и предузетник који испуњавају услове за израду техничке документације прописане законом и које одреди инвеститор.

Техничку контролу главног пројекта не може да врши одговорни пројектант који је израдио тај пројекат, односно који је запослен у привредном друштву које је израдило тај пројекат или предузећу које је инвеститор.

Техничка контрола главног пројекта обухвата нарочито проверу: усклађености са свим условима и правилима садржаним у локацијској дозволи, законом и другим прописима, техничким нормативима, стандардима и нормама квалитета, као и међусобне усклађености свих делова техничке документације; усклађености пројекта са резултатима претходних истраживања (претходни радови); оцену одговарајућих подлога за темељење објеката; проверу исправности и тачности техничко-технолошких решења објекта и решења грађења објеката; стабилности и безбедности; рационалности пројектованих материјала; утицаја на животну средину и суседне објекте.

Техничка контрола главног пројекта за грађење објеката за које грађевинску дозволу издаје надлежно министарство, односно аутономна покрајина обухвата и проверу усклађености са мерама садржаним у извештају ревизионе комисије.

Трошкове техничке контроле сноси инвеститор.

О извршеној техничкој контроли сачињава се извештај који потписује одговорни пројектант запослен у предузећу које је извршило техничку контролу, а исправност главног пројекта се потврђује на самом пројекту.

Главни пројекат израђен по прописима других земаља подлеже техничкој контроли којом се проверава усклађеност те документације са законом и другим прописима, стандардима, техничким нормативима и нормама квалитета.

Главни пројекат из става 8. овог члана мора бити преведен на српски језик.

4. Чување техничке документације

Члан 130.

Орган надлежан за издавање грађевинске дозволе, дужан је да трајно чува један оригинални примерак документације на основу које је издата грађевинска дозвола, односно примерак техничке документације за изградњу тог објекта.

Инвеститор је дужан да трајно чува један оригинални или на прописан начин компетиран примерак техничке документације на основу које је издата грађевинска дозвола са свим изменама и допунама извршеним у току грађења и свим детаљима за извођење радова.

5. Ревизија пројеката

Члан 131.

Генерални пројекат и идејни пројекат, претходна студија оправданости и студија оправданости за објекте из члана 133. овог закона подлежу ревизији (стручној

контроли) комисије коју образује министар надлежан за послове грађевинарства (у даљем тексту: ревизиона комисија).

Ревизиону комисију из става 1. овог члана за стручну контролу објеката из члана 133. овог закона који се у целини граде на територији аутономне покрајине образује министар надлежан за послове грађевинарства, на предлог органа аутономне покрајине надлежног за послове грађевинарства.

Члан 132.

Стручном контролом проверава се концепција објекта нарочито са становишта: погодности локације у односу на врсту и намену објекта; услова грађења објекта у погледу примене мера заштите животне средине; сеизмолошких, геотехничких, саобраћајних и других услова; обезбеђења енергетских услова у односу на врсту планираних енергената; техничко-технолошких карактеристика објекта; техничко-технолошких и организационих решења за грађење објекта; савремености техничких решења и усклађености са развојним програмима у тој области, као и других прописаних услова изградње објекта.

Ревизиона комисија доставља инвеститору извештај са мерама које се обавезно примењују при изради главног пројекта.

Рок за достављање извештаја из става 2. овог члана не може бити дужи од 60 дана, од дана подношења захтева.

Трошкове ревизије пројекта сноси инвеститор.

Висину трошкова из става 4. овог члана утврђује министар надлежан за послове грађевинарства.

VI. ГРАЂЕВИНСКА ДОЗВОЛА

1. Надлежност за издавање грађевинске дозволе

Члан 133.

Грађевинску дозволу за изградњу објеката издаје министарство надлежно за послове грађевинарства (у даљем тексту: Министарство), ако овим законом није другачије одређено.

Министарство издаје грађевинску дозволу за изградњу објеката, и то:

- 1) високих брана и акумулација напуњених водом, јаловином или пепелом за које је прописано техничко осматрање;
- 2) нуклеарних објеката и других објеката који служе за производњу нуклеарног горива, радиоизотопа, озрачивања, ускладиштење радиоактивних отпадних материја за научно-истраживачке сврхе;

3) објеката за прераду нафте и гаса, међународних и магистралних продуктовода, гасовода и нафтовода за транспорт, гасовода називног радног натпритиска преко 16 бара, уколико прелазе најмање две општине, складишта нафте, гаса и нафтних деривата капацитета преко 500 тона, магистралних и регионалних топлодалековода, објеката за производњу биодизела;

4) објеката базне и прерађивачке хемијске индустрије, црне и обојене металургије, објеката за прераду коже и крзна, објеката за прераду каучука, објеката за производњу целулозе и папира и објеката за прераду неметаличних минералних сировина, осим објеката за примарну прераду украсног и другог камена, у складу са капацитетима дефинисаним у Уредби о утврђивању листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину;

5) стадиона за 10.000 и више гледалаца, објеката конструктивног распона 50 и више метара, објеката висине 50 и више метара, силоса капацитета преко 10.000 m³, објеката казнено-поправних установа;

6) хидроелектране и хидроелектране са припадајућом браном снаге 10 и више MW, термоелектране снаге 10 и више MW и термоелектране-топлане електричне снаге 10 и више MW и далековода и трафостаница напона 110 и више kV;

7) међурегионалних и регионалних објеката водоснабдевања и канализације, постројења за припрему воде за пиће капацитета преко 40 l/s и постројења за пречишћавање отпадних вода у насељима преко 15.000 становника или капацитета 40 l/s;

8) регулационих радова за заштиту од великих вода градских подручја и руралних површина већих од 300 ha;

9) културних добара од изузетног значаја и њиховој заштићеној околини са јасно одређеним границама катастарских парцела, и културних добара уписаних у Листу светске културне и природне баштине и објеката у заштићеним подручјима у складу са актом о заштити културних добара (осим претварања заједничких просторија у стан, односно пословни простор у заштићеној околини културних добара од изузетног значаја и културних добара уписаних у Листу светске културне баштине), као и објеката у границама националног парка и објеката у границама заштите заштићеног природног добра од изузетног значаја (осим породичних стамбених објеката, пољопривредних и економских објеката и њима потребних објеката инфраструктуре, који се граде у селима), у складу са законом;

10) постројења за третман неопасног отпада, спаљивањем или хемијским поступцима, капацитета више од 70 t дневно;

11) постројења за третман опасног отпада спаљивањем, термичким и/или физичким, физичко-хемијским, хемијским поступцима, као и централна складишта и/или депоније за одлагање опасног отпада;

12) аеродрома;

- 13) путничких пристаништа, лука, пристана и марина;
- 14) државних путева првог и другог реда, путних објеката и саобраћајних прикључака на ове путеве и граничних прелаза;
- 15) јавне железничке инфраструктуре са прикључцима и метроа;
- 16) телекомуникационих објеката, односно мрежа, система или средстава који су међународног и магистралног значаја и они који се граде на територији две или више општина;
- 17) хидрограђевинских објеката на пловним путевима;
- 18) пловних канала и бродских преводница који нису у саставу хидроенергетског система;
- 19) регионалних депонија, односно депонија за одлагање неопасног отпада за подручје настањено са преко 200.000 становника;
- 20) објеката за производњу енергије из обновљивих извора енергије снаге 10 и више MW, као и за електране са комбинованом производњом.

2. Поверавање издавања грађевинске дозволе

Члан 134.

Поверава се аутономној покрајини издавање грађевинских дозвола за изградњу објеката одређених у члану 133. овог закона који се у целини граде на територији аутономне покрајине.

Поверава се јединицама локалне самоуправе издавање грађевинских дозвола за изградњу објеката који нису одређени у члану 133. овог закона.

3. Захтев за издавање грађевинске дозволе

Члан 135.

Уз захтев за издавање грађевинске дозволе прилаже се:

- 1) локацијска дозвола;
- 2) главни пројекат у три примерка са извештајем о извршеној техничкој контроли;
- 3) доказ о праву својине, односно праву закупа на грађевинском земљишту;
- 4) доказ о уређивању односа у погледу плаћања накнаде за уређивање грађевинског земљишта;
- 5) доказ о уплати административне таксе.

За изградњу линијских инфраструктурних објеката, као доказ у смислу става 1. тачка 3. овог члана служи коначно решење о експропријацији и доказ да је крајњи корисник експропријације обезбедио новчана средства у висини тржишне вредности непокретности, односно уговор о установљавању права службености са власником послушног добра.

За изградњу или извођење радова на грађевинском земљишту или објекту који је у власништву више лица, уз захтев из става 1. овог члана, прилаже се и оверена сагласност тих лица, а ако се радови изводе на припајању или претварању заједничких просторија у стан, односно пословни простор у стамбеним зградама, односно надзиђивању стамбене зграде, прилаже се и уговор закључен у складу са посебним законом.

За изградњу енергетских објеката, уз захтев из става 1. овог члана прилаже се и енергетска дозвола у складу са посебним законом.

Орган надлежан за издавање грађевинске дозволе, по пријему захтева проверава да ли захтев садржи прописане доказе и да ли је главни пројекат урађен у складу са правилима грађења садржаним у локацијској дозволи.

Ако надлежни орган утврди да главни пројекат није урађен у складу са правилима грађења садржаним у локацијској дозволи, обавестиће инвеститора о уоченом недостатку у року осам дана од дана пријема захтева и наложити му да, у року од 30 дана, усклади главни пројекат са правилима грађења садржаним у локацијској дозволи.

Ако инвеститор у прописаном року не достави главни пројекат који је усклађен са правилима грађења садржаним у локацијској дозволи, надлежни орган ће решењем одбити захтев.

Надлежни орган је дужан да, кад утврди да достављени главни пројекат није урађен у складу са правилима грађења садржаним у локацијској дозволи, о томе обавести Инжењерску комору Србије, ради покретања поступка пред судом части.

За објекте за које грађевинску дозволу издаје Министарство, односно аутономна покрајина, уз захтев из става 1. овог члана, подноси се и извештај ревизионе комисије.

4. Садржина грађевинске дозволе

Члан 136.

Грађевинска дозвола садржи, нарочито, податке о:

- 1) инвеститору;
- 2) објекту чије се грађење дозвољава са подацима о габариту, спратности, укупној површини и предрачунској вредности објекта;
- 3) катастарској парцели на којој се гради објекат;

4) постојећем објекту који се руши или реконструише ради грађења;

5) року важења грађевинске дозволе и року завршетка грађења;

6) документацији на основу које се издаје.

Ако је пре почетка грађења објекта потребно уклонити постојећи објекат или његов део, уклањање се налаже грађевинском дозволом.

Грађевинска дозвола се издаје решењем, у року од осам дана подношења уредног захтева. Саставни део решења је главни пројекат.

На решење из става 3. овог члана може се изјавити жалба у року од осам дана од дана достављања.

На решење из става 3. овог члана, које доноси надлежно министарство, односно надлежни орган аутономне покрајине, не може се изјавити жалба, али се тужбом може покренути управни спор.

Члан 137.

Грађевинска дозвола издаје се за цео објекат, односно за део објекта, ако тај део представља техничку и функционалну целину.

Припремни радови се изводе на основу грађевинске дозволе из става 1. овог члана.

Припремни радови за објекте из члана 133. овог закона као и за објекте бруто развијене грађевинске површине преко 800 m², могу се изводити и на основу посебне грађевинске дозволе.

Уз захтев за издавање грађевинске дозволе из става 3. овог члана, прилаже се решење о локацијској дозволи и главни пројекат за извођење припремних радова.

Решење из става 3. овог члана доноси орган надлежан за издавање грађевинске дозволе, у року од осам дана од дана подношења уредне документације.

На решење из става 3. овог члана може се изјавити жалба у року од осам дана од дана достављања, а ако је решење издало министарство надлежно за послове грађевинарства, односно надлежни орган аутономне покрајине, може се тужбом покренути управни спор.

5. Достављање решења о грађевинској дозволи

Члан 138.

Надлежни орган доставља по један примерак решења о грађевинској дозволи инспекцији која врши надзор над изградњом објеката, а ако је решење донело Министарство, односно аутономна покрајина, копија решења се доставља јединици локалне самоуправе на чијој територији се гради објекат.

6. Одлучивање по жалби

Члан 139.

По жалби на решење о грађевинској дозволи јединице локалне самоуправе, решава министарство надлежно за послове грађевинарства.

Аутономној покрајини поверава се решавање по жалби против првостепеног решења о грађевинској дозволи јединице локалне самоуправе, донетој за грађење објеката који се граде на територији аутономне покрајине.

Граду Београду се поверава решавање по жалби против првостепеног решење о грађевинској дозволи донетој за грађење или реконструкцију објеката до 800 m² бруто развијене грађевинске површине и претварање заједничких просторија у стамбени, односно пословни простор, на територији града Београда.

7. Рок важења грађевинске дозволе

Члан 140.

Грађевинска дозвола престаје да важи ако се не отпочне са грађењем објекта, односно извођењем радова, у року од две године од дана правноснажности решења којим је издата грађевинска дозвола.

8. Измена решења о локацијској и грађевинској дозволи услед промене инвеститора

Члан 141.

Ако се у току грађења објекта, односно извођења радова промени инвеститор, нови инвеститор је дужан да у року од 15 дана од дана настанка промене, поднесе органу који је издао грађевинску дозволу захтев за измену решења о локацијској и грађевинској дозволи.

Уз захтев из става 1. овог члана прилаже се доказ о праву својине, односно другом праву на земљишту ради изградње објекта, односно доказ о праву својине на објекту ради реконструкције објекта и други правни основ стицања права својине на објекту у изградњи.

Ако се објекат у изградњи налази на грађевинском земљишту које је у приватној својини, инвеститор уз захтев за упис права у јавну књигу о евиденцији непокретности и правима на њима доставља уговор о куповини грађевинског земљишта и објекта у изградњи, односно други правни основ стицања права својине на грађевинском земљишту и објекту у изградњи, који је судски оверен и са доказом о плаћеном одговарајућем порезу у складу са законом којим се уређују порези на имовину, односно доказом да промет објекта у изградњи није предмет опорезивања закона којим се уређују порези на имовину.

Ако се објекат у изградњи налази на грађевинском земљишту у јавној својини, а носилац издате грађевинске дозволе је купац на том земљишту, као доказ уз

захтев за упис права у јавну књигу о евиденцији непокретности и правима на њима подноси се уговор о куповини објекта у изградњи, односно други правни основ стицања права својине на објекту у изградњи, који је судски оверен и са доказом о плаћеном одговарајућем порезу у складу са законом којим се уређују порези на имовину, односно доказом да промет објекта у изградњи није предмет опорезивања закона којим се уређују порези на имовину и уговор са јединицом локалне самоуправе, односно предузећем из члана 91. овог закона о измени уговора о закупу, а као доказ из става 2. овог члана инвеститор прилаже извод из јавне књиге о евиденцији непокретности и правима на њима са уписаним правом закупа на своје име у теретном листу.

Ако је предмет издате грађевинске дозволе надзиђивање, односно претварање заједничких просторија у стан или пословни простор, као доказ из става 2. овог члана подноси се уговор о куповини објекта у изградњи, односно други правни основ стицања права својине на објекту у изградњи, који је судски оверен и са доказом о плаћеном одговарајућем порезу у складу са законом којим се уређују порези на имовину, односно доказом да промет објекта у изградњи није предмет опорезивања закона којим се уређују порези на имовину и уговор закључен са скупштином, односно саветом зграде, у складу са посебним законом.

Ако је предмет издате грађевинске дозволе реконструкција постојећег објекта, као доказ из става 2. овог члана подноси се извод из јавне књиге о евиденцији непокретности и правима на њима са уписаним правом својине на објекту за који је издата грађевинска дозвола о реконструкцији.

Као доказ из става 2. овог члана може се поднети и правноснажно решење о наслеђивању, као и решење о статусној промени привредног друштва из кога се на неспоран начин може утврдити правни континуитет подносиоца.

Захтев за измену решења о локацијској и грађевинској дозволи, може се поднети док траје грађење објекта.

Решење о измени решења о локацијској и грађевинској дозволи издаје се у року од осам дана од дана подношења уредног захтева и садржи податке о измени у погледу имена, односно назива инвеститора, док у осталим деловима остаје непромењено.

На основу решења из става 9. овог члана, надлежни орган је дужан да на главном пројекту упише и печатом органа овери насталу промену.

Решење из става 9. овог члана доставља се ранијем и новом инвеститору и грађевинској инспекцији.

На решење из става 9. овог члана може се изјавити жалба у року од осам дана од дана достављања, а ако је доносилац решења Министарство, односно надлежни орган аутономне покрајине, тужбом се може покренути управни спор.

9. Измена решења о грађевинској дозволи услед промена у току грађења

Члан 142.

Ако у току грађења објекта, односно извођења радова, настану измене у односу на издату грађевинску дозволу и главни пројекат, инвеститор је дужан да поднесе захтев за измену грађевинске дозволе.

Изменом у смислу става 1. овог члана сматра се свако одступање од положаја, димензија, намена и облика објекта утврђених у грађевинској дозволи и главном пројекту.

Уз захтев из става 1. овог члана прилаже се нови главни пројекат са насталим изменама у току грађења.

Ако орган надлежан за издавање грађевинске дозволе утврди да су настале измене у складу са важећим планским документом, донеће решење о измени грађевинске дозволе у року од 15 дана од дана пријема уредне документације.

10. Посебни случајеви грађења, односно извођења радова без прибављене грађевинске дозволе

Члан 143.

Грађењу објекта, односно извођењу појединих радова може се приступити и без претходно прибављене грађевинске дозволе, ако се објекат гради непосредно пред наступање или за време елементарних непогода, као и ради отклањања штетних последица од тих непогода, непосредно после њиховог наступања, у случају хаварије на енергетским објектима или телекомуникационим системима, као и у случају рата или непосредне ратне опасности.

У случају хаварије на енергетским објектима и телекомуникационим системима, власник објекта, односно система има обавезу да одмах обавести орган надлежан за послове грађевинске инспекције о насталој хаварији.

Објекат из става 1. овог члана може остати као стални, ако инвеститор прибави грађевинску дозволу, односно решење из члана 145. овог закона, у року од једне године од дана престанка опасности које су проузроковале његово грађење, односно извођење радова.

Ако инвеститор не прибави грађевинску дозволу за објекат из става 1. овог члана у прописаном року, дужан је да такав објекат уклони у року који одреди орган надлежан за послове грађевинске инспекције, а који не може бити дужи од 30 дана.

11. Изградња објеката и извођење радова за које се не издаје грађевинска дозвола

Члан 144.

Једноставни објекти који се граде на истој катастарској парцели на којој је саграђен главни објекат (вртна сенила до 15 m² основе, стазе, платои, вртни базени и рибњаци површине до 12 m² и дубине до 1 m, надстрешнице основе до 10 m², дечја игралишта, дворишни камини површине до 1,5 m и висине до 3 m, колски прилази објектима ширине 2,5 - 3 m, соларни колектори и сл.), који се

изводе тако да не ометају изглед зграда, суседне објекте и пешачке стазе, сточне јаме до 20 m² основе; гробнице и споменици на гробљу; пешачке стазе, плоче за обавештавање до 6 m² и друга опрема у заштићеним природним добрима (према одлуци јавних предузећа који управљају тим природним добром); телекомуникациона средства која се постављају или инсталирају на телекомуникационим кабловима и мрежама, антенским стубовима и носачима (изузев антенских система земаљских сателитских станица и параболичних антена радио станица свих намена чији је пречник већи од 2,5 m) и на постојећим зградама, путевима, просторијама, телекомуникационој инфраструктури и контејнерима, типски кабинети базних станица на одговарајућим носачима, контејнери за смештај телекомуникационе опреме и уређаја, типски ормани за унутрашњу и спољашњу монтажу за смештај телекомуникационе опреме и сл.; стубићи катодне заштите за челичне цевоводе и станице катодне заштите, ознаке километраже, ознаке скретања и заштитне луле на укрштањима са путевима и пругама на линијским инфраструктурним објектима типа гасовода, нафтовода и продуктовода, не сматрају се објектима или помоћним објектима у смислу овог закона и на њих се не примењују одредбе овог закона.

Члан 145.

Грађење објеката из члана 2. став 1. тач. 24) и 25) овог закона, извођење радова на инвестиционом одржавању објекта и уклањању препрека за особе са инвалидитетом, адаптација, санација и промена намене објекта без извођења грађевинских радова, односно промена намене објекта, врше се на основу решења којим се одобрава извођење тих радова, односно промена намене објекта, које издаје орган надлежан за издавање грађевинске дозволе.

Уз захтев за издавање решења из става 1. овог члана подноси се:

- 1) доказ о праву својине у складу са чланом 135. овог закона;
- 2) идејни пројекат, односно главни пројекат за радове на санацији и адаптацији објекта;
- 3) информација о локацији за изградњу помоћних објеката, гаража и трафо станица 10/04 kV или 20/04 kV;
- 4) доказ о уређењу односа у погледу плаћања накнаде за уређивање грађевинског земљишта за изградњу типских трафо станица 10/04 kV и 20/04 kV (осим стубних трафо станица), гаража, остава и других сличних објеката, као и за промену намене објекта без извођења радова.

За радове из става 1. овог члана на објектима од културно-историјског значаја и објектима за које се пре обнове (рестаурације, конзервације, ревитализације) или адаптације, морају издати конзерваторски услови, подноси се и сагласност органа, односно организације надлежне за послове заштите културних добара, на идејни односно главни пројекат.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, по захтевима за издавање решења о одобрењу извођења радова на грађењу, односно извођењу радова на грађењу

објеката из члана 2. тачка 24) овог закона као и за адаптацију и санацију објеката у границама националног парка и објеката у границама заштите заштићеног природног добра од изузетног значаја, као и за извођење радова на инвестиционом одржавању, адаптацији и санацији у заштићеној околини културних добара од изузетног значаја и културних добара уписаних у Листу светске културне баштине, решава надлежни орган јединице локалне самоуправе на чијој територији се налази предметни објекат.

Надлежни орган одбациће закључком захтев као непотпун, ако инвеститор ни у накнадно остављеном року од три дана не изврши допуну захтева достављањем прописаних доказа. Против овог закључка може се изјавити жалба у року од три дана од дана достављања.

Надлежни орган одбиће решењем захтев ако је извођење радова, односно промена намене објекта из става 1. овог члана у супротности са планским документом или је за радове наведене у захтеву потребно издавање грађевинске дозволе, у року од осам дана од дана подношења захтева.

Надлежни орган доноси решење којим се одобрава извођење радова у року од осам дана од дана подношења уредног захтева.

На решења из ст. 6. и 7. може се изјавити жалба у року од осам дана од дана достављања решења.

По завршетку изградње, односно извођења радова на уградњи унутрашњих инсталација за гас, енергетским и телекомуникационим објектима из члана 2. тачка 25) овог закона, може се издати употребна дозвола у складу са овим законом, по захтеву инвеститора.

Правноснажно решење из става 7. овог члана којим се одобрава изградња гаража, трафо станица 10/04 kV или 20/04 kV, промена намене објекта, односно дела објекта без извођења грађевинских радова, представља основ за упис у одговарајућу јавну књигу о евиденцији непокретности и правима на њима, а ако је за објекат, односно извођење радова издата употребна дозвола, основ за упис у одговарајућу јавну књигу о евиденцији непокретности и правима на њима јесу правноснажно решење из става 7. овог члана и правноснажно решење о употребној дозволи.

Члан 146.

Постављање и уклањање мањих монтажних објеката привременог карактера на површинама јавне намене (киосци, летње и зимске баште, тезге и други покретни мобилијар), споменика и спомен обележја на површинама јавне намене, балон хала спортске намене, надстрешница за склањање људи у јавном превозу и пловећих постројења на водном земљишту, обезбеђује и уређује јединица локалне самоуправе.

12. Привремена грађевинска дозвола

Члан 147.

Привремена грађевинска дозвола се издаје за изградњу: асфалтне базе, сепарације агрегата, фабрике бетона; самостојећих, анкерисаних метеоролошких анамометарских стубова висине до 60 метара, пречника до 300 м са пратећом мерном опремом; привремене саобраћајнице, као и за извођење истражних радова на локацији, у циљу утврђивања посебних услова за израду главног пројекта и за измештање постојећих инсталација.

На поступак издавања привремене грађевинске дозволе и њену садржину примењују се одредбе чл. 121, 135 и 136. овог закона.

Зависно од врсте објекта, односно радова, привремена грађевинска дозвола се доноси за тачно одређени период у коме се објекат може користити, односно изводити радови, а који не може бити дужи од три године од дана доношења привремене грађевинске дозволе.

У случају да инвеститор сам не уклони привремени објекат у одређеном року, орган који је донео привремену грађевинску дозволу, по службеној дужности доставља захтев грађевинској инспекцији за уклањање.

Жалба на решење грађевинског инспектора не задржава извршење решења.

VII. ГРАЂЕЊЕ

1. Пријава радова

Члан 148.

Инвеститор је дужан да органу који је издао грађевинску дозволу и надлежном грађевинском инспектору пријави почетак грађења објекта, осам дана пре почетка извођења радова.

Ако је грађевинску дозволу издало Министарство, односно аутономна покрајина, пријава се подноси и грађевинској инспекцији на чијој територији се налази објекат за који се подноси пријава почетка извођења радова.

Пријава садржи датум почетка и рок завршетка грађења, односно извођења радова.

За линијске инфраструктурне објекте, поред доказа и података из става 3. овог члана, доставља се и акт министарства надлежног за послове финансија о увођењу у посед непокретности, у складу са посебним законом, односно закључен уговор о праву службености у складу са овим законом.

Рок за завршетак грађења почиње да тече од дана подношења пријаве из става 1. овог члана.

2. Припрема за грађење

Члан 149.

Пре почетка грађења инвеститор обезбеђује: обележавање грађевинске парцеле, регулационих, нивелационих и грађевинских линија, у складу са прописима којима је уређено извођење геодетских радова; обележавање градилишта одговарајућом таблом, која садржи: податке о објекту који се гради, инвеститору, одговорном пројектанту, број грађевинске дозволе, извођачу радова, почетку грађења и року завршетка изградње.

3. Извођач радова

Члан 150.

Грађење објеката, односно извођење радова може да врши привредно друштво, односно друго правно лице или предузетник, који су уписани у одговарајући регистар за грађење објеката, односно за извођење радова (у даљем тексту: извођач радова).

Грађење објекта, односно извођење радова из члана 133. став 2. овог закона може да врши привредно друштво, односно друго правно лице које је уписано у одговарајући регистар за грађење те врсте објеката, односно за извођење те врсте радова, које има запослена лица са лиценцом за одговорног извођача радова и одговарајуће стручне резултате.

Одговарајуће стручне резултате, у смислу става 2. овог члана, има привредно друштво, односно друго правно лице које је изградило или учествовало у грађењу те врсте и намене објеката, односно те врсте радова.

Испуњеност услова из става 2. овог члана утврђује министар надлежан за послове грађевинарства, на предлог стручне комисије коју образује.

Трошкове утврђивања испуњености услова из става 4. овог члана, сноси подносилац захтева за утврђивање услова.

Висину трошкова из става 5. овог члана утврђује министар надлежан за послове грађевинарства.

4. Одговорни извођач радова

Члан 151.

Извођач радова одређује одговорног извођача радова који руководи грађењем објекта, односно извођењем радова.

Одговорни извођач радова може бити лице са стеченим високим образовањем одговарајуће струке, односно смера, на студијама другог степена (дипломске академске студије-мастер, специјалистичке академске студије), односно на основним студијама у трајању од најмање пет година или са стеченим високим образовањем на студијама првог степена (основне академске студије, основне струковне студије), односно на студијама у трајању до три године за објекте из става 5. овог члана одговарајуће струке, односно смера и одговарајућом лиценцом за извођење радова.

Лиценцу за одговорног извођача радова може да стекне лице са стеченим високим образовањем одговарајуће струке, односно смера, на студијама другог степена или са стеченим високим образовањем на студијама првог степена одговарајуће струке, односно смера, положеним стручним испитом и најмање три године радног искуства са високим образовањем на студијама другог степена, односно пет година радног искуства са високим образовањем на студијама првог степена, са стручним резултатима на грађењу објеката.

Стручним резултатима на грађењу објекта у смислу става 3. овог члана сматрају се резултати остварени на руковођењу грађењем или сарадњи на грађењу најмање два објекта.

Грађењем објеката за које одобрење за изградњу издаје јединица локалне самоуправе, спратности ПО+П+4+ПК чија укупна површина не прелази 2.000 m² бруто површине, објеката мање сложених грађевинских конструкција распона до 12 метара, локалних и некатегорисаних путева и улица, унутрашњих инсталација водовода и канализације, грејања и климатизације, и електроинсталације, унутрашњих гасних инсталација, као и извођење појединих грађевинско-занатских и инсталатерских радова и радова на унутрашњем уређењу објеката и уређењу терена, може руководити и лице које има високо образовање на студијама првог степена, одговарајуће струке, односно смера, положен стручни испит, најмање пет година радног искуства и са важећом лиценцом.

Грађењем стамбених и помоћних објеката за своје потребе и потребе чланова породичног домаћинства, као и извођењем појединих грађевинских занатских и инсталацијских радова и радова на унутрашњем уређењу објеката и уређењу терена, може да руководи лице са стеченим високим образовањем на студијама првог степена одговарајуће струке, односно смера или средњом школском спремом одговарајуће струке и положеним стручним испитом.

5. Обавезе извођача радова и одговорног извођача радова

Члан 152.

Извођач радова је дужан да:

- 1) пре почетка радова потпише главни пројекат;
- 2) решењем одреди одговорног извођача радова на градилишту;
- 3) одговорном извођачу радова обезбеди уговор о грађењу и документацију на основу које се гради објекат;
- 4) обезбеди превентивне мере за безбедан и здрав рад, у складу са законом.

Извођач радова подноси органу који је издао грађевинску дозволу, као и општинској управи на чијој се територији гради објекат, изјаву о завршетку израде темеља.

Извођач уз изјаву о завршетку израде темеља прилаже геодетски снимак изграђених темеља, у складу са прописима којима је уређено извођење геодетских радова.

Надлежни орган, у року од три дана од дана пријема изјаве из става 2. овог члана, врши контролу усаглашености изграђених темеља и о томе издаје писмену потврду.

Ако надлежни орган по извршеној контроли утврди да постоји одступање геодетског снимка изграђених темеља у односу на главни пројекат, одмах ће обавестити грађевинског инспектора о овој чињеници, са налогом да се започети радови обуставе до усаглашавања изградње темеља са главним пројектом.

Извођач радова писмено упозорава инвеститора, а по потреби и орган који врши надзор над применом одредаба овог закона, о недостацима у техничкој документацији и наступању непредвиђених околности које су од утицаја на извођење радова и примену техничке документације (промена техничких прописа, стандарда и норми квалитета после извршене техничке контроле, појава археолошких налазишта, активирање клизишта, појава подземних вода и сл.).

Одговорни извођач радова дужан је да:

- 1) изводи радове према документацији на основу које је издата грађевинска дозвола, односно главном пројекту, у складу са прописима, стандардима, укључујући стандарде приступачности техничким нормативима и стандарду квалитета који важе за поједине врсте радова, инсталација и опреме;
- 2) организује градилиште на начин којим ће обезбедити приступ локацији, обезбеђење несметаног одвијања саобраћаја, заштиту околине за време трајања грађења;
- 3) обезбеђује сигурност објекта, лица која се налазе на градилишту и околине (суседних објеката и саобраћајница);
- 4) обезбеђује доказ о квалитету извршених радова, односно уграђеног материјала, инсталација и опреме;
- 5) води грађевински дневник, грађевинску књигу и обезбеђује књигу инспекције;
- 6) обезбеђује мерења и геодетско осматрање понашања тла и објекта у току грађења;
- 7) обезбеђује објекте и околину у случају прекида радова;
- 8) на градилишту обезбеди уговор о грађењу, решење о одређивању одговорног извођача радова на градилишту и главни пројекат, односно документацију на основу које се објекат гради.

6. Стручни надзор

Члан 153.

Инвеститор обезбеђује стручни надзор у току грађења објекта, односно извођења радова за које је издата грађевинска дозвола.

Стручни надзор обухвата: контролу да ли се грађење врши према грађевинској дозволи, односно према техничкој документацији по којој је издата грађевинска дозвола; контролу и проверу квалитета извођења свих врста радова и примену прописа, стандарда и техничких норматива, укључујући стандарде приступачности; контролу и оверу количина изведених радова; проверу да ли постоје докази о квалитету материјала, опреме и инсталација који се уграђују; давање упутстава извођачу радова; сарадњу са пројектантом ради обезбеђења детаља технолошких и организационих решења за извођење радова и решавање других питања која се појаве у току извођења радова.

Стручни надзор може да врши лице које испуњава услове прописане овим законом за одговорног пројектанта или одговорног извођача радова.

У вршењу стручног надзора на објекту не могу да учествују лица која су запослена у привредном друштву, односно другом правном лицу или предузетничкој радњи које је извођач радова на том објекту, лица која врше инспекцијски надзор, као и лица која раде на пословима издавања грађевинске дозволе у органу надлежном за издавање грађевинске дозволе.

VIII. УПОТРЕБНА ДОЗВОЛА

1. Технички преглед објекта

Члан 154.

Подобност објекта за употребу утврђује се техничким прегледом.

Технички преглед објекта врши се по завршетку изградње објекта, односно свих радова предвиђених грађевинском дозволом и главним пројектом, односно по завршетку изградње дела објекта за који се може издати употребна дозвола у складу са овим законом, у року од 30 дана од дана пријема захтева за извршење техничког прегледа објекта.

Технички преглед може се вршити и упоредо са извођењем радова на захтев инвеститора, ако се по завршетку изградње објекта не би могла извршити контрола изведених радова.

Технички преглед обухвата контролу усклађености изведених радова са грађевинском дозволом и техничком документацијом на основу које се објекат градио, као и са техничким прописима и стандардима који се односе на поједине врсте радова, односно материјала, опреме и инсталација.

1.1. Комисија за технички преглед објекта

Члан 155.

Технички преглед објеката за које је грађевинску дозволу донело Министарство, врши комисија коју образује министар надлежан за послове грађевинарства или привредно друштво, односно друго правно лице коме се повери вршење тих послова и које је уписано у одговарајући регистар за обављање тих послова.

Технички преглед објекта за које је грађевинску дозволу издао надлежни орган аутономне покрајине, врши комисија коју образује тај орган или привредно друштво, односно друго правно лице коме се повери вршење тих послова и које је уписано у одговарајући регистар за обављање тих послова.

Технички преглед објекта за које је грађевинску дозволу издала јединица локалне самоуправе, врши комисија коју образује орган надлежан за послове грађевинарства јединице локалне самоуправе или привредно друштво, односно друго правно лице коме се повери вршење тих послова и које је уписано у одговарајући регистар за обављање тих послова.

Технички преглед објекта обезбеђује инвеститор, у складу са овим законом.

Члан 156.

У вршењу техничког прегледа може да учествује лице које испуњава услове прописане овим законом за одговорног пројектанта, односно одговорног извођача радова за ту врсту објеката.

У вршењу техничког прегледа, за објекте за које је рађена студија утицаја на животну средину, мора да учествује лице које је стручно из области која је предмет студија, а које има стечено високо образовање одговарајуће струке, односно смера, на студијама другог степена дипломске академске студије - мастер, специјалистичке академске студије, односно на основним студијама у трајању од најмање пет година.

У вршењу техничког прегледа не могу да учествују лица која су запослена у предузећу, односно другом правном лицу које је израдило техничку документацију или је било извођач радова код инвеститора, лица која су учествовала у изради техничке документације и студије утицаја на животну средину, или у извођењу радова код инвеститора, лица која су вршила стручни надзор, лица која врше инспекцијски надзор као и лица која раде на пословима издавања одобрења за изградњу у органу надлежном за издавање одобрења за изградњу.

Не може се вршити технички преглед објекта или његовог дела, ни одобрити употреба ако је објекат, односно његов део, изграђен без грађевинске дозволе и главног пројекта.

1.2. Пробни рад

Члан 157.

Ако се, ради утврђивања подобности објекта за употребу, морају вршити претходна испитивања и провера инсталација, уређаја, постројења, стабилности

или безбедности објекта, уређаја и постројења за заштиту животне средине, уређаја за заштиту од пожара или друга испитивања, или ако је то предвиђено техничком документацијом, комисија за технички преглед, односно предузеће или друго правно лице коме је поверено вршење техничког прегледа може да предложи надлежном органу да одобри пуштање објекта у пробни рад, под условом да утврди да су за то испуњени услови.

Решењем о одобравању пуштања објекта у пробни рад утврђује се време трајања пробног рада које не може бити дуже од једне године, као и обавеза инвеститора да прати резултате пробног рада и да по истеку пробног рада надлежном органу достави податке о његовим резултатима.

Комисија за технички преглед, односно предузеће или друго правно лице коме је поверено вршење техничког прегледа, у току пробног рада објекта проверава испуњеност услова за издавање употребне дозволе и по истеку рока пробног рада свој извештај доставља органу надлежном за издавање употребне дозволе.

2. Издавање употребне дозволе

Члан 158.

Објекат се може користити по претходно прибављеној употребној дозволи.

Орган надлежан за издавање грађевинске дозволе издаје решењем употребну дозволу, у року од седам дана од дана пријема налаза комисије за технички преглед којим је утврђено да је објекат подобан за употребу.

Употребна дозвола издаје се за цео објекат или за део објекта који представља техничко-технолошку целину и може се као такав самостално користити или је за грађење тог дела објекта донета посебна грађевинска дозвола.

Употребна дозвола се издаје када се утврди да је објекат, односно део објекта подобан за употребу. Пре издавања употребне дозволе надлежни орган проверава да ли је инвеститор извршио све уплате.

Употребна дозвола садржи и гарантни рок за објекат и поједине врсте радова утврђене посебним прописом.

Орган из става 2. овог члана одбиће решењем захтев за издавање употребне дозволе ако инвеститор није уклонио објекте изграђене у оквиру припремних радова.

Употребна дозвола се доставља инвеститору и надлежном грађевинском инспектору.

На решење из става 2. овог члана може се изјавити жалба у року од 15 дана од дана достављања.

На решење из става 2. овог члана, када је доносилац решења министарство надлежно за послове грађевинарства, односно надлежни орган аутономне покрајине, не може се изјавити жалба, али се може покренути управни спор у року од 30 дана од дана достављања.

3. Одржавање објекта

Члан 159.

Власник објекта за који је издата употребна дозвола обезбеђује извођење радова на инвестиционом и текућем одржавању објекта као и редовне, ванредне и специјалистичке прегледе објекта, у складу са посебним прописима.

Члан 160.

Објекат који се гради, односно чије је грађење завршено без грађевинске дозволе, не може бити прикључен на електроенергетску, гасоводну, телекомуникациону или мрежу даљинског грејања, водовод и канализацију.

IX. СТРУЧНИ ИСПИТ И ЛИЦЕНЦЕ ЗА ОДГОВОРНОГ ПЛАНЕРА, УРБАНИСТУ, ПРОЈЕКТАНТА И ИЗВОЂАЧА РАДОВА

1. Стручни испит

Члан 161.

Стручни испит, који је као услов за обављање одређених послова прописан овим законом, полаже се пред комисијом коју образује министар надлежан за послове урбанизма и грађевинарства.

Трошкове полагања стручног испита сноси кандидат или привредно друштво, односно друго правно лице у коме је кандидат запослен.

2. Издавање и одузимање лиценце

Члан 162.

Лиценцу за одговорног урбанисту, пројектанта и извођача радова, као и за одговорног планера издаје Инжењерска комора Србије у складу са законом.

Трошкове издавања лиценце из става 1. овог члана, сноси подносилац захтева за издање лиценце.

Издату лиценцу Инжењерска комора Србије може решењем одузети, ако утврди да овлашћено лице несавесно и нестручно обавља послове за које му је лиценца издата.

Против решења из ст. 1. и 3. овог члана може се изјавити жалба министру надлежном за послове урбанизма и грађевинарства.

X. ИНЖЕЊЕРСКА КОМОРА СРБИЈЕ

Члан 163.

Инжењерска комора Србије (у даљем тексту: Комора) је правно лице са седиштем у Београду, основана Законом о планирању и изградњи у циљу унапређења услова за обављање стручних послова у области просторног и урбанистичког планирања, пројектовања, изградње објеката и других области значајних за планирање и изградњу, заштите општег и појединачног интереса у обављању послова у тим областима, организовања у пружању услуга у наведеним областима, као и ради остваривања других циљева.

Чланови Коморе су инжењери архитектонске, грађевинске, машинске, електротехничке, саобраћајне, технолошке и инжењери других техничких струка, као и дипломирани просторни планери, којима је издата лиценца из члана 162. овог закона.

Члан 164.

Комора обавља следеће послове:

- 1) утврђује професионална права и дужности и етичке норме понашања чланова у обављању послова израде планских докумената, пројектовања и извођења радова;
- 2) утврђује испуњеност услова за издавање лиценце за одговорног планера, одговорног урбанисту, одговорног пројектанта и одговорног извођача радова у складу са одредбама овог закона;
- 3) проверава усклађеност издатих лиценци по прописима других земаља;
- 4) води евиденцију лица из тачке 2. овог члана;
- 5) организује судове части за утврђивање повреда професионалних стандарда и норматива (професионалне одговорности), као и за изрицање мера за те повреде;
- 6) обавља и друге послове у складу са законом и статутом.

Организација и начин обављања послова из става 1. овог члана ближе се уређује статутом и општим актима Коморе.

На статут и опште акте Коморе сагласност даје министарство надлежно за послове урбанизма и грађевинарства, уз прибављено мишљење покрајинског секретаријата надлежног за послове урбанизма и грађевинарства.

Члан 165.

Органи Коморе су скупштина, управни одбор, надзорни одбор и председник.

Комора је организована по матичним секцијама за одговорне просторне планере, урбанисте, пројектанте и одговорне извођаче радова.

Радом матичне секције управља извршни одбор секције.

Управни одбор чине председник, потпредседник, три представника министарства надлежног за послове урбанизма и грађевинарства и председници извршних одбора матичних секција.

Састав, делокруг и начин избора органа из ст. 1, 2, 3. и 4. овог члана утврђује се Статутом Коморе.

Члан 166.

Комора стиче средства за рад од чланарине, накнаде за утврђивање испуњености услова за одговорне урбанисте, пројектанте, одговорне извођаче радова, као и одговорне планере, донација, спонзорства, поклона и других извора у складу са законом.

Комора утврђује висину чланарине и накнаде за издавање лиценце из става 1. овог члана, уз претходно прибављену сагласност министра надлежног за послове грађевинарства.

Надзор над законитошћу рада Коморе врши министарство надлежно за послове урбанизма и грађевинарства.

XI. УКЛАЊАЊЕ ОБЈЕКТА

Члан 167.

Орган јединице локалне самоуправе надлежан за послове грађевинарства одобриће решењем, по службеној дужности или на захтев заинтересованог лица, уклањање објекта, односно његовог дела, за који утврди да је услед дотрајалости или већих оштећења угрожена његова стабилност и да представља непосредну опасност за живот и здравље људи, за суседне објекте и за безбедност саобраћаја.

Решење из става 1. овог члана може се извршити ако су претходно решена питања смештаја корисника објекта, осим у случају када се уклањање објекта одобрава на захтев власника који тај објекат користи.

Жалба на решење о уклањању објекта не задржава извршење решења.

Скупштина јединице локалне самоуправе уређује и обезбеђује услове и мере које је потребно спровести и обезбедити у току уклањања објекта који представља непосредну опасност за живот и здравље људи, за суседне објекте и за безбедност саобраћаја.

Члан 168.

Уклањању објекта, односно његовог дела, осим у случају извршења инспекцијског решења, може се приступити само на основу дозволе о уклањању објекта, односно његовог дела.

Уз захтев за издавање дозволе о уклањању објекта, односно његовог дела подноси се :

- 1) главни пројекат рушења у три примерка;
- 2) доказ о својини на објекту
- 3) посебни услови, ако се ради о објекту чијим рушењем би био угрожен јавни интерес (заштита постојеће комуналне и друге инфраструктуре, заштита културног добра, заштита животне средине и сл.).

Дозвола о уклањању објекта, односно његовог дела издаје се решењем у року од 15 дана од дана достављања уредне документације.

На решење из става 3. овог члана може се изјавити жалба у року од 15 дана од дана достављања решења.

На решење из става 3. овог члана, када је доносилац решења министарство надлежно за послове грађевинарства, односно надлежни орган аутономне покрајине, не може се изјавити жалба, али се тужбом може покренути управни спор, у року од 30 дана од дана достављања решења.

Странка у поступку издавања дозволе за уклањање објекта, односно његовог дела, поред власника објекта, јесте и власник суседног објекта, ако се његов објекат непосредно граничи са објектом чије уклањање се тражи.

Члан 169.

Ако надлежни орган јединице локалне самоуправе утврди да се непосредна опасност за живот и здравље људи, суседне објекте и за безбедност саобраћаја може отклонити и реконструкцијом објекта, односно његовог дела, о томе обавештава власника објекта, ради предузимања потребних мера у складу са законом.

Решењем којим се одобрава реконструкција објекта у смислу става 1. овог члана утврђује се рок у коме се радови на реконструкцији морају завршити.

Ако се реконструкција објекта не заврши у утврђеном року надлежни орган ће наложити, односно одобриће решењем, по службеној дужности или на захтев заинтересованог лица, уклањање објекта, односно његовог дела.

Члан 170.

Уклањање објекта, односно његовог дела може да врши привредно друштво, односно друго правно лице или предузетник, који су уписани у одговарајући регистар за грађење објеката, односно за извођење радова.

Уклањањем објекта из става 1. овог члана руководи одговорни извођач радова.

По извршеном уклањању објекта, односно његовог дела, мора се извршити уређење земљишта и одвоз грађевинског отпада, у складу са посебним прописима.

1. Извршење решења о уклањању објекта, односно његовог дела

Члан 171.

Решење о уклањању објекта, односно његовог дела, које се доноси на основу овог закона, извршава републички, покрајински, односно орган јединице локалне самоуправе надлежан за послове грађевинске инспекције.

Орган из става 1. овог члана дужан је да формира посебну организациону јединицу за извршење решења о уклањању објекта, односно његовог дела.

Надлежни грађевински инспектор доставља решење о уклањању објекта, односно његовог дела са закључком о дозволи извршења решења, организационој јединици из става 2. овог члана, у циљу спровођења.

Орган надлежан за послове грађевинске инспекције, на предлог организационе јединице из става 2. овог члана, сачињава програм уклањања објеката и одговара за његово извршење.

Трошкови извршења инспекцијског решења падају на терет извршеника.

Ако извршеник сам не спроведе извршење решења о уклањању објекта, односно његовог дела, решење ће се извршити преко привредног друштва, односно другог правног лица или предузетника, у складу са овим законом, на терет извршеника.

Трошкови извршења инспекцијског решења падају на терет буџета надлежног органа, до наплате од извршеника.

На захтев организационе јединице из става 2. овог члана, надлежна полицијска управа ће, у складу са законом, пружити полицијску помоћ ради омогућавања спровођења решења о уклањању објекта, односно његовог дела.

Службено лице запослено у организационој јединици из става 2. овог члана, по извршеном уклањању објекта, односно његовог дела сачињава записник о уклањању објекта, односно његовог дела, који се доставља и органу надлежном за послове катастра непокретности.

ХИИ. НАДЗОР

1. Инспекцијски надзор

Члан 172.

Надзор над извршавањем одредаба овог закона и прописа донетих на основу овог закона, врши министарство надлежно за послове урбанизма и грађевинарства.

Инспекцијски надзор врши надлежно министарство преко инспектора у оквиру делокруга утврђеног законом.

Аутономној покрајини поверава се вршење инспекцијског надзора у области просторног планирања и урбанизма на територији аутономне покрајине и над изградњом објеката за које издаје грађевинску дозволу на основу овог закона.

Општини, граду и граду Београду, поверава се вршење инспекцијског надзора над изградњом објеката за које издају грађевинску дозволу на основу овог закона.

Граду Београду поверава се вршење инспекцијског надзора у области просторног планирања и урбанизма, на територији града Београда, за изградњу и реконструкцију објеката до 800 m² бруто развијене грађевинске површине.

Послове урбанистичког инспектора може да обавља дипломирани инжењер архитектуре - мастер, односно дипломирани инжењер архитектуре или дипломирани грађевински инжењер - мастер, односно дипломирани грађевински инжењер, који има најмање три године радног искуства у струци и положен стручни испит и који испуњава и друге услове прописане законом.

Послове грађевинског инспектора може да обавља дипломирани инжењер грађевинарства - мастер, односно дипломирани инжењер грађевинарства или дипломирани инжењер архитектуре - мастер, односно дипломирани инжењер архитектуре, који има најмање три године радног искуства у струци и положен стручни испит и који испуњава и друге услове прописане законом.

Послове инспекцијског надзора који су овим законом поверени општини може да обавља и лице које има високо образовање на студијама првог степена грађевинске или архитектонске струке, односно лице које има вишу школску спрему архитектонске или грађевинске струке, најмање три године радног искуства у струци, положен стручни испит и које испуњава и друге услове прописане законом.

2. Права и дужности урбанистичког инспектора

Члан 173.

Урбанистички инспектор, у вршењу инспекцијског надзора, има право и дужност да проверава да ли:

- 1) привредно друштво, односно друго правно лице или предузетник које израђује просторне и урбанистичке планове или обавља друге послове одређене овим законом испуњава прописане услове;
- 2) је плански документ који се односи на организацију, планирање и уређење простора израђен и донет у складу са законом и прописом донетим на основу закона;
- 3) су локацијска дозвола и урбанистички пројекат, израђени и издати у складу са овим законом;

4) је главни пројекат, на основу кога је издата грађевинска дозвола, израђен у складу са локацијском дозволом, односно планским документом;

5) се промене стања у простору врше у складу с овим законом и прописима донетим на основу закона, односно да ли се промене стања у простору врше у складу са правилима и стандардима струке;

6) је привредно друштво, односно друго правно лице, односно јавно предузеће или друга организација које утврђује посебне услове за изградњу објеката и уређење простора, као и техничке податке за прикључак на инфраструктуру, доставило потребне податке и услове за израду планског документа, односно локацијске дозволе у прописаним роковима.

Привредно друштво, односно друго правно лице које израђује просторне и урбанистичке планове или обавља друге послове одређене овим законом, привредно друштво, односно друго правно или физичко лице које врши промене у простору, као и надлежна општинска, односно градска, односно управа града Београда, дужни су да урбанистичком инспектору омогуће потпун и несметан увид у расположиву документацију.

3. Овлашћења урбанистичког инспектора

Члан 174.

У вршењу инспекцијског надзора урбанистички инспектор је овлашћен да предузима следеће мере:

1) да забрани решењем даљу израду планског документа, ако утврди да привредно друштво, односно друго правно лице које израђује плански документ не испуњава услове прописане законом;

2) да наложи решењем органу надлежном за послове урбанизма јединице локалне самоуправе, поништавање локацијске дозволе и урбанистичког пројекта, у року који не може бити дужи од 15 дана, ако утврди да ти акти нису у складу са законом, односно планским документом;

3) да наложи решењем министарству надлежном за послове просторног планирања, односно органу надлежном за послове просторног планирања аутономне покрајине поништавање локацијске дозволе, у року који не може бити дужи од 15 дана, ако утврди да локацијска дозвола није издата у складу са законом, односно планским документом;

4) да подноси иницијативу пред другостепеним органом за поништај грађевинске дозволе;

5) да обавести надлежни орган, односно надлежног инспектора и да предузме друге мере на које је овлашћен, ако утврди да се промене стања у простору не врше у складу са овим законом и прописом донетим на основу закона;

6) да обавести орган надлежан за доношење планског документа и да предложи министру надлежном за послове просторног планирања и урбанизма покретање поступка за оцену законитости планског документа, ако утврди да плански документ није донет у складу са законом или да поступак по којем је донет није спроведен на начин прописан законом;

7) да без одлагања обавести министра надлежног за послове просторног планирања и урбанизма, ако утврди да орган надлежан за доношење планског документа није у прописаном року донео плански документ;

8) да предузме мере против привредног друштва или другог правног лица, ако у прописаном року не доставе потребне податке неопходне за прикључак на техничку и другу инфраструктуру;

9) да предузима и друге мере, у складу са законом.

У случају из става 1. тачка 1. овог члана, привредно друштво, односно друго правно лице или предузетник може да настави са израдом планског документа кад отклони утврђене неправилности и о томе писмено обавести инспектора који је донео решење о забрани израде тог планског документа, а инспектор утврди да су неправилности отклоњене.

Кад урбанистички инспектор утврди да је плански документ донет супротно одредбама овог закона, предложиће министру надлежном за послове просторног планирања и урбанизма да донесе решење о забрани примене планског документа до његовог усклађивања са законом и о томе обавестити орган надлежан за његово доношење.

Министар надлежан за послове просторног планирања и урбанизма донеће решење из става 3. овог члана у року од 15 дана од дана подношења предлога урбанистичког инспектора.

4. Права и дужности грађевинског инспектора

Члан 175.

Грађевински инспектор у вршењу инспекцијског надзора има право и дужност да проверава да ли:

1) привредно друштво, односно друго правно лице или предузетник које гради објекат, односно лице које врши стручни надзор, односно лица која обављају поједине послове на пројектовању или грађењу објеката, испуњавају прописане услове;

2) је за објекат који се гради, односно за извођење радова издата грађевинска дозвола и поднета пријава о почетку грађења;

3) је инвеститор закључио уговор о грађењу, у складу са овим законом;

4) се објекат гради према техничкој документацији на основу које је издата грађевинска дозвола, односно техничкој документацији на основу које је издато решење о пријави радова из члана 145. овог закона;

5) је градилиште обележено на прописан начин;

6) извршени радови, односно материјал, опрема и инсталације који се уграђују одговарају закону и прописаним стандардима, техничким нормативима и нормама квалитета;

7) је извођач радова предузео мере за безбедност објекта, суседних објеката, саобраћаја, околине и заштиту животне средине;

8) на објекту који се гради или је изграђен постоје недостаци који угрожавају безбедност његовог коришћења и околине;

9) извођач радова води грађевински дневник, грађевинску књигу и обезбеђује књигу инспекције на прописани начин;

10) се у току грађења и коришћења објекта врше прописана осматрања и одржавања објекта;

11) је технички преглед извршен у складу са законом и прописима донетим на основу закона;

12) је за објекат који се користи издата употребна дозвола;

13) се објекат користи за намену за коју је издата грађевинска, односно употребна дозвола;

14) обавља и друге послове утврђене законом или прописом донетим на основу закона.

Грађевински инспектор је овлашћен да врши надзор над коришћењем објеката и да предузима мере ако утврди да се коришћењем објекта доводе у опасност живот и здравље људи, безбедност околине, угрожава животна средина и ако се ненаменским коришћењем утиче на стабилност и сигурност објекта.

У вршењу инспекцијског надзора, грађевински инспектор је овлашћен да уђе на градилиште и објекте у изградњи, да тражи исправе у циљу идентификације лица, да узима изјаве од одговорних лица, фотографише или сачини видео снимак градилишта или објекта, као и да предузима друге радње везане за инспекцијски надзор, у циљу утврђивања чињеничног стања.

Грађевински инспектор је дужан да пружа стручну помоћ у вршењу поверених послова у области инспекцијског надзора и да даје стручна објашњења и мишљења, као и да непосредно учествује у вршењу инспекцијског надзора кад је то неопходно.

5. Овлашћења грађевинског инспектора

Члан 176.

У вршењу инспекцијског надзора грађевински инспектор је овлашћен да:

- 1) нареди решењем уклањање објекта или његовог дела, ако се објекат гради или је његово грађење завршено без грађевинске дозволе;
- 2) наложи решењем обуставу радова и одреди рок који не може бити дужи од 30 дана за прибављање, односно измену грађевинске дозволе, ако се објекат не гради према грађевинској дозволи, односно главном пројекту, а ако инвеститор у остављеном року не прибави, односно измени грађевинску дозволу, да наложи решењем уклањање објекта, односно његовог дела;
- 3) наложи решењем обуставу радова, ако инвеститор није закључио уговор о грађењу, у складу са овим законом;
- 4) наложи решењем обуставу радова и одреди рок који не може бити дужи од 30 дана за прибављање грађевинске дозволе, ако утврди да је за радове који се изводе на основу решења из члана 145. овог закона потребно прибавити грађевинску дозволу, а ако инвеститор у остављеном року не прибави грађевинску дозволу, да наложи решењем уклањање објекта, односно његовог дела;
- 5) наложи решењем обуставу радова и одреди рок који не може бити дужи од 30 дана за прибављање, односно измену грађевинске дозволе, ако изграђени темељи нису усклађени са главним пројектом, а ако инвеститор у остављеном року не прибави грађевинску дозволу, да наложи решењем уклањање изграђених темеља;
- 6) наложи решењем уклањање објекта, односно његовог дела ако је настављено грађење, односно извођење радова и после доношења решења о обустави радова;
- 7) наложи решењем уклањање привременог објекта из члана 147. овог закона протеком прописаног рока;
- 8) наложи решењем инвеститору, односно власнику објекта забрану даљег уклањања објекта, односно његовог дела, ако се објекат или његов део уклања без решења о дозволи уклањања објекта, односно његовог дела;
- 9) наложи решењем обуставу радова, ако инвеститор није решењем одредио стручни надзор, у складу са овим законом;
- 10) нареди спровођење других мера, у складу са овим законом.

Решење о уклањању објекта, односно његовог дела односи се и на делове објекта који нису описани у решењу о рушењу, а настали су након састављања забележбе и чине једну грађевинску целину.

Члан 177.

Кад грађевински инспектор у вршењу инспекцијског надзора утврди да:

1) се у току грађења не предузимају мере за безбедност објекта, саобраћаја, околине и заштиту животне средине, наредиће решењем инвеститору, односно извођачу радова мере за отклањање уочених недостатака, рок њиховог извршења, као и обуставу даљег извођења радова док се ове мере не спроведу, под претњом принудног извршења на терет инвеститора, односно извођача радова;

2) извршени радови, односно материјал, опрема и инсталације који се уграђују не одговарају закону и прописаним стандардима, техничким нормативима и нормама квалитета, обуставиће решењем даље извођење радова док се не отклоне утврђени недостаци;

3) градилиште није обележено на прописан начин, односно прибављена писмена потврда о усаглашености изграђених темеља са главним пројектом, наложиће решењем обуставу радова и одредиће рок за отклањање недостатака, који не може бити дужи од три дана;

Решење из става 1. овог члана може се донети и усменим изрицањем на лицу места, уз обавезу инспектора да писмени отправак изради у року који не може бити дужи од пет дана. Рок за извршење и рок за жалбу почињу да теку од дана доношења усменог решења.

Члан 178.

Ако грађевински инспектор у вршењу инспекцијског надзора утврди да:

1) привредно друштво, односно друго правно лице или предузетник, односно лице коме је поверено вршење стручног надзора над грађењем објекта, односно извођењем радова не испуњава прописане услове, забраниће решењем даље извођење радова до испуњења услова;

2) на објекту који се гради или који је изграђен постоје недостаци који представљају непосредну опасност по стабилност, односно безбедност објекта и његове околине и живот и здравље људи, забраниће решењем коришћења објекта или његовог дела док се не отклоне утврђени недостаци;

3) се објекат за који је издата грађевинска дозвола користи без употребне дозволе, наредиће инвеститору прибављање употребне дозволе у року који не може бити краћи од 30 ни дужи од 90 дана, а ако је инвеститор не прибави у утврђеном року донеће решење о забрани коришћења објекта;

4) се објекат за који је издата грађевинска и употребна дозвола користи за намену која није утврђена грађевинском и употребном дозволом, наложиће прибављање грађевинске дозволе, односно решења из члана 145. овог закона у року од 30 дана, а ако инвеститор не прибави грађевинску дозволу, односно решење из члана 145. овог закона у остављеном року, донеће решење о забрани коришћења објекта;

5) се коришћењем објекта доводи у опасност живот и здравље људи, безбедност суседних објеката, безбедност околине или угрожава животна средина, наложиће извођење потребних радова, односно забранити коришћење објекта, односно дела објекта;

б) објекат за који је издата грађевинска дозвола, који није завршен у року садржаном у пријави почетка грађења објекта, односно извођења радова, наредиће решењем инвеститору да у року који не може бити краћи од 30 ни дужи од 90 дана, заврши грађење објекта, односно извођење радова, а ако инвеститор не заврши објекат у остављеном року, поднеће пријаву за учињени прекршај, односно привредни преступ.

Члан 179.

Кад грађевински инспектор у вршењу инспекцијског надзора утврди да се у току грађења, односно коришћења објекта не врши прописано осматрање, односно одржавање објекта, наредиће решењем инвеститору и извођачу радова, односно кориснику објекта да уочене неправилности отклони.

Члан 180.

Грађевински, односно урбанистички инспектор дужан је да на захтев Инжењерске коморе Србије достави решење које у вршењу инспекцијског надзора доноси на основу овог закона.

Члан 181.

Кад грађевински инспектор у вршењу инспекцијског надзора утврди да се објекат гради, односно изводе припремни радови без грађевинске дозволе, поред мера прописаних овим законом, наредиће решењем без одлагања и затварање градилишта.

Решење из става 1. овог члана извршно је даном доношења.

Мера из става 1. овог члана спроводи се стављањем службеног знака "затворено градилиште", печатењем грађевинских машина и прибијањем копије решења из става 1. овог члана на видном месту.

Један примерак извршног решења којим се наређује затварање градилишта, грађевински инспектор доставља надлежној полицијској управи, која ће по потреби пружити полицијску помоћ ради омогућавања спровођења извршења тог решења.

Члан 182.

Кад грађевински инспектор, у вршењу инспекцијског надзора, утврди да је инвеститор непознат, решење, односно закључак о дозволи извршења доставља се прибијањем на огласну таблу надлежног органа и прибијањем на објекат који се гради, односно употребљава.

Решење и закључак из става 1. овог члана сматра се достављеним даном прибијања на огласну таблу и објекат који се гради, односно употребљава, о чему се на оригиналном архивском примерку решења, односно закључка сачињава службена белешка, која нарочито садржи време и место доставе.

Члан 183.

Решење о уклањању објекта, односно његовог дела, грађевински инспектор доноси у случајевима прописаним овим законом.

Решењем из става 1. овог члана одређује се рок у коме је инвеститор дужан уклонити објекат или његов део.

Решењем из става 1. овог члана грађевински инспектор одређује да ли је пре уклањања објекта, односно дела објекта потребно урадити пројекат рушења, као и начин извршења путем друге особе у случају да инвеститор то сам није учинио у року одређеном решењем о уклањању.

Изузетно, грађевински инспектор, у случајевима из става 1. овог члана неће донети решење о уклањању објекта, односно његовог дела (потпорни зидови, претварање таванског простора у стамбени, отварање портала на фасади и сл.), ако би тим уклањањем настала опасност по живот и здравље људи или суседне објекте или сам објекат, већ ће инвеститору решењем наложити враћање у првобитно стање, у складу са овим законом.

Члан 184.

На решење урбанистичког, односно грађевинског инспектора може се изјавити жалба у року од 15 дана од дана пријема решења.

На решење урбанистичког, односно грађевинског инспектора жалба се изјављује Влади, преко министарства надлежног за послове урбанизма.

На решење урбанистичког инспектора аутономне покрајине жалба се изјављује надлежном извршном органу аутономне покрајине, преко органа надлежног за послове урбанизма аутономне покрајине.

На решење урбанистичког инспектора града Београда жалба се изјављује надлежном извршном органу града Београда.

Аутономној покрајини поверава се решавање по жалби против првостепеног решења донетог у поступку инспекцијског надзора у области изградње објеката који се граде на територији аутономне покрајине.

Граду Београду поверава се решавање по жалби против првостепеног решења градске општине, донетог у поступку инспекцијског надзора у области изградње објеката који се граде на територији града Београда, у складу са овим законом.

Жалба изјављена на решење из става 1. овог члана не одлаже извршење решења.

XIII. ЛЕГАЛИЗАЦИЈА ОБЈЕКТА

Члан 185.

Легализација, у смислу овог закона, јесте накнадно издавање грађевинске и употребне дозволе за објекат, односно делове објекта изграђене или реконструисане без грађевинске дозволе.

Грађевинска дозвола из става 1. овог члана издаће се за све објекте изграђене, односно реконструисане или дограђене без грађевинске дозволе, односно одобрења за изградњу до дана ступања на снагу овог закона.

Грађевинска дозвола може се издати, у смислу овог члана, и за објекте изграђене на основу грађевинске дозволе, односно одобрења за изградњу и потврђеног главног пројекта на којима је приликом извођења радова одступљено од издате грађевинске дозволе, односно одобрења за изградњу и потврђеног главног пројекта.

Употребна дозвола издаће се и за објекте изграђене на основу грађевинске дозволе, односно одобрења за изградњу и потврђеног главног пројекта, код којих постоји одступање од техничке документације на основу које је издата грађевинска дозвола, односно од одобрења за изградњу и потврђеног главног пројекта, ако испуњавају и друге услове за коришћење, а користе се без употребне дозволе.

Кад орган надлежан за издавање грађевинске дозволе утврди да објекат који се користи, односно објекат чија је изградња завршена без грађевинске дозволе, односно без одобрења за изградњу и потврђеног главног пројекта испуњава прописане услове за грађење и коришћење, грађевинску и употребну дозволу може издати једним решењем.

Критеријуме за утврђивање накнаде за уређивање грађевинског земљишта у поступцима легализације, за породичне стамбене објекте до 100 m², објекте изграђене из средства буџета Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, односно средстава правних лица чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе, утврдиће министар надлежан за послове грађевинарства у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 186.

Поступак легализације покреће се по захтеву власника бесправно изграђеног објекта, односно његовог дела.

Захтев за легализацију подноси се у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Власници бесправно изграђених објеката, односно делова објекта, који су поднели пријаву за легализацију по раније важећем закону у прописаним роковима, немају обавезу подношења захтева у смислу става 1. овог члана, већ се та пријава сматра захтевом у смислу овог закона.

Члан 187.

За објекте изграђене, односно реконструисане или дограђене без грађевинске дозволе не може се накнадно издати грађевинска дозвола ако је објекат:

- 1) изграђен, односно реконструисан на земљишту неповољном за грађење (клизишта, мочварно тло и сл.);
- 2) изграђен, односно реконструисан од материјала који не обезбеђује трајност и сигурност објекта;
- 3) изграђен на површинама јавне намене, односно земљишту планираном за уређење или изградњу јавних објеката или јавних површина за које се утврђује општи интерес, у складу са посебним законом;
- 4) изграђен, односно реконструисан у зони заштите природног или културног добра;
- 5) изграђен, односно реконструисан са наменом која је у супротности са претежном наменом у тој зони;
- 6) изграђен, односно реконструисан на удаљености од суседног објекта која је мања од удаљености прописане одредбама Правилника о општим условима о парцелацији и изградњи и садржини, условима и поступку издавања акта о урбанистичким условима за објекте за које одобрење за изградњу издаје општинска, односно градска управа ("Службени гласник РС", број 75/03) које се односе на међусобну удаљеност објеката.
- 7) изграђен, односно реконструисан тако да је висина објекта већа од висине прописане одредбама Правилника о општим условима о парцелацији и изградњи и садржини, условима и поступку издавања акта о урбанистичким условима за објекте за које одобрење за изградњу издаје општинска, односно градска управа ("Службени гласник РС", број 75/03) које се односе на висину објеката.

Изузетно од одредбе става 1. тачка 3) овог члана надлежни орган ће накнадно издати грађевинску и употребну дозволу за изграђен или реконструисан објекат јавне намене, ако је тај објекат у функцији јавне намене.

Изузетно од одредбе става 1. тач. 6) и 7) овог члана надлежни орган ће накнадно издати грађевинску и употребну дозволу, ако подносилац захтева за легализацију приложи оверену сагласност власника суседног објекта.

За објекте из става 1. тач. 6) и 7) овог члана, може се накнадно издати грађевинска дозвола ако јединица локалне самоуправе у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона донесе одлуку којом може на другачији начин утврдити услове у погледу удаљености од суседног објекта и висине објекта.

Ако јединица локалне самоуправе не донесе одлуку из става 4. овог члана у прописаном року примењују се одредбе става 1. тач. 6) и 7) овог члана.

+ Судска пракса

Члан 188.

Уз захтев за накнадно издавање грађевинске дозволе за породичне стамбене објекте до 100 m² и стамбене објекте преко 100 m² са једним станом, подноси се доказ о праву својине, односно закупа на грађевинском земљишту, односно праву својине на објекту, фотографије објекта и технички извештај о стању објекта, инсталација, инфраструктурне мреже и спољњег уређења који садржи геодетски снимак објекта на копији плана парцеле, са исказаном бруто развијеном грађевинском површином у основи објекта и доказ о уплати административне таксе.

Члан 189.

Уз захтев за накнадно издавање грађевинске дозволе за стамбене објекте са више станова, стамбено-пословне објекте, пословне и производне објекте подноси се доказ о праву својине, односно закупа на грађевинском земљишту, односно праву својине на објекту, фотографије објекта и записник о извршеном вештачењу о испуњености услова за употребу објекта, са спецификацијом посебних физичких делова, који садржи геодетски снимак објекта на копији плана парцеле, са исказаном бруто развијеном грађевинском површином, израђен од стране привредног друштва, односно другог правног лица уписаног у одговарајући регистар за обављање тих послова и доказ о уплати административне таксе.

Захтев из става 1. овог члана може поднети и сваки власник посебног физичког дела објекта.

Решење из става 1. овог члана издаје се за објекат, са обавезном спецификацијом посебних физичких делова тог објекта.

Власници посебних физичких делова у објекту за које је издато решење из става 1. овог члана, могу остварити право уписа својине на тим посебним физичким деловима у јавној књизи о евиденцији непокретности и правима на њима.

Одредбе овог члана не примењују се на објекте из члана 133. став 1. тач. 2), 3), 4), 10) и 11) овог закона.

Уз захтев за накнадно издавање грађевинске дозволе за објекте из става 5. овог члана подноси се доказ о праву својине, односно закупа на грађевинском земљишту, односно праву својине на објекту, пројекат изведеног објекта израђен у складу са овим законом, и доказ о уплати административне таксе.

Члан 190.

Уз захтев за издавање накнадног решења о пријави радова за изградњу помоћних објеката подноси се доказ о праву својине, односно закупа на грађевинском земљишту, односно праву својине на објекту и фотографије помоћног објекта.

Члан 191.

Уз захтев за накнадно издавање грађевинске дозволе за објекте изграђене из средстава буџета Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, односно средстава правних лица чији је оснивач Република

Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе подноси се записник о извршеном вештачењу о техничкој исправности и испуњености услова за употребу објекта, са спецификацијом посебних физичких делова, који садржи геодетски снимак објекта на копији плана парцеле, са исказаном бруто развијеном грађевинском површином у основи објекта, израђен од стране привредног друштва, односно другог правног лица уписаног у одговарајући регистар за обављање тих послова.

Грађевинску дозволу из става 1. овог члана издаје орган надлежан за издавање грађевинске дозволе. Издата грађевинска дозвола објављује се на огласној табли надлежног органа.

На решење којим се издаје грађевинска дозвола из става 2. овог члана може се изјавити жалба у року од седам дана од дана јавног оглашавања, а ако је решење издало надлежно министарство, односно надлежни орган аутономне покрајине, може се тужбом покренути управни спор.

Члан 192.

Уз захтев за накнадно издавање грађевинске дозволе за радове на изградњи објекта за који је издато одобрење за изградњу по прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона, а којим је одступљено од издатог одобрења за изградњу и потврђеног главног пројекта, подноси се доказ о праву својине, односно закупа на грађевинском земљишту, односно праву својине на објекту, пројекат изведеног објекта израђен у складу са овим законом и доказ о уплати административне таксе.

Члан 193.

Поред доказа који су прописани у чл. 188. и 189. овог закона, као доказ о решеним имовинско-правним односима на грађевинском земљишту сматра се и:

- 1) за објекат изграђен на грађевинском земљишту у својини другог лица - правноснажна судска одлука којом је утврђено право својине на земљишту, коју власник прибави у складу са прописима о својинским односима;
- 2) за објекат изграђен на грађевинском земљишту - уговор о преносу права коришћења, односно куповини земљишта, који је закључен до 13. маја 2003. године између тадашњег корисника земљишта и подносиоца захтева и који је оверен код надлежног суда; уговор о куповини објекта или објекта у изградњи између власника, односно корисника земљишта и подносиоца захтева, који је оверен код надлежног суда; уговор о суинвестирању изградње објекта закључен између власника, односно корисника земљишта и подносиоца захтева, који је оверен код надлежног суда; правноснажно решење о наслеђивању; правноснажно решење о статусној промени привредног друштва из кога се на неспоран начин може утврдити правни континуитет подносиоца захтева.

Члан 194.

Орган надлежан за накнадно издавање грађевинске дозволе утврђује да ли је уз захтев поднета сва прописана документација, односно сви докази прописани овим законом.

Власници бесправно изграђених објеката који су поднели пријаве у складу са раније важећим законом, у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона, достављају доказе прописане овим законом за легализацију. Ако је у поступку поднет пројекат изведеног објекта, не подноси се технички извештај из чл. 188. овог закона, односно записник из чл. 189. и 191. овог закона.

Ако уз захтев нису поднети сви докази прописани овим законом за легализацију, надлежни орган је дужан да затражи допуну документације, у року који не може бити дужи од 60 дана.

Ако у остављеном року подносилац не изврши допуну документације, орган управе ће захтев одбацити закључком.

Против закључка из става 4. овог члана је дозвољена жалба, а ако је по захтеву решавало министарство, односно аутономна покрајина, може се тужбом покренути управни спор.

Правноснажан закључак из става 4. овог члана доставља се надлежној грађевинској инспекцији.

Члан 195.

Када надлежни орган утврди да је уз захтев поднета сва прописана документација и докази, приступа одлучивању о могућностима легализације, у складу са овим законом.

Ако надлежни орган утврди да не постоји могућност легализације, решењем ће одбити захтев.

На решење из става 2. овог члана може се изјавити жалба у року од 15 дана од дана достављања, а ако је решење донело надлежно министарство, односно надлежни орган аутономне покрајине, може се тужбом покренути управни спор.

По правноснажности, решење из става 2. овог члана доставља се надлежној грађевинској инспекцији.

Ако надлежни орган утврди да постоји могућност легализације, обавештава подносиоца захтева да у року од 60 дана достави доказ о уређивању међусобних односа са органом, односно организацијом која уређује грађевинско земљиште.

По достављању доказа из става 5. овог члана, надлежни орган у року од 15 дана издаје грађевинску и употребну дозволу једним решењем.

Правноснажно решење из става 6. овог члана представља основ за упис права својине у јавној књизи о евиденцији непокретности и правима на њима.

Орган надлежан за упис права својине у јавну књигу о евиденцији непокретности и правима на њима, приликом уписа објекта ставља забележбу да је право својине на објекту утврђено на основу грађевинске и употребне дозволе издате у поступку легализације, те да, с обзиром на минималну техничку документацију која је прописана, Република Србија не гарантује за стабилност и сигурност објекта.

Ако у прописаном року подносилац захтева не достави доказ о уређивању међусобних односа са органом, односно организацијом која уређује грађевинско земљиште, надлежни орган ће закључком одбацити захтев.

Против закључка из става 9. овог члана је дозвољена жалба, а ако је по захтеву решавало министарство, односно аутономна покрајина, може се тужбом покренути управни спор.

Правноснажан закључак из става 9. овог члана доставља се надлежној грађевинској инспекцији.

Члан 196.

Министар надлежан за послове грађевинарства прописује ближе критеријуме из члана 187. овог закона, начин израде и садржину техничке документације прописане за поступак легализације, пројекта изведеног објекта, као и садржину и начин издавања грађевинске и употребне дозволе за објекте који су предмет легализације.

Члан 197.

Рушење објеката, који су изграђени, односно реконструисани или дограђени без грађевинске дозволе, односно одобрења за изградњу до дана ступања на снагу овог закона, неће се извршавати нити ће се за те објекте доносити решење о уклањању до правоснажно окончаног поступка легализације.

Грађевински инспектор ће донети без одлагања решење о уклањању објекта ако решење о рушењу није донето и ако утврди да се објекат гради или је његово грађење завршено без грађевинске дозволе после ступања на снагу овог закона.

Члан 198.

Правноснажним окончањем поступка којим се одбацује или одбија захтев за легализацију, стичу се услови за уклањање објекта, односно његовог дела.

Правноснажни акт из става 1. овог члана надлежни орган без одлагања доставља грађевинској инспекцији.

Грађевински инспектор је дужан да одмах по добијању акта из става 1. овог члана донесе решење о уклањању објекта, односно дела објекта, у складу са одредбама овог закона, ако такво решење већ није донето.

Члан 199.

Објекат који се користи за становање, осим објеката из члана 187. овог закона, а за који је поднет захтев за легализацију у складу са овим законом, може бити привремено, до правноснажног окончања поступка легализације, прикључен на електроенергетску, гасну, телекомуникациону или мрежу даљинског грејања, водовод и канализацију.

Члан 200.

Јединице локалне самоуправе су дужне да у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона, доставе министарству надлежном за послове грађевинарства списак свих објеката изграђених, односно реконструисаних или доградњених без грађевинске дозволе, односно одобрења за изградњу и потврђеног главног пројекта до дана ступања на снагу овог закона, а нису порушени на основу закона који престаје да важи даном ступања на снагу овог закона.

Списак објеката из става 1. овог члана садржи: датум изградње, односно реконструкције или доградње објекта, намену објекта, површину, име власника објекта, као и податке о донетом решењу о рушењу.

XIV. ОВЛАШЋЕЊЕ ЗА ДОНОШЕЊЕ ПОДЗАКОНСКИХ АКТА

Члан 201.

Министар прописује ближе:

- 1) енергетска својства и начин израчунавања топлотних својстава објеката високоградње, енергетске захтеве за нове и постојеће објекте, као и услове, садржину и начин издавања сертификата (члан 4);
- 2) техничке стандарде приступачности (члан 5);
- 3) техничке прописе о квалитету грађевинских производа (члан 6);
- 4) услове, начин вођења и приступа, као и садржину регистра инвеститора (члан 8);
- 5) садржину, начин и поступак израде планских докумената (чл. 34, 46, 49. и 50);
- 6) услове и критеријуме за су/финансирање израде планских докумената (члан 39);
- 7) садржину и начин вођења и одржавања Централног регистра планских докумената и локалног информационог система планских докумената (чл. 43. и 45);
- 8) садржину информације о локацији и локацијске дозволе (чл. 53. и 55);
- 9) начин јавне презентације урбанистичког пројекта (члан 63);

- 10) садржину и начин доношења програма уређивања грађевинског земљишта, као и критеријуме за одређивање накнаде за уређивање грађевинског земљишта (чл. 90. и 93);
- 11) садржину и начин издавања грађевинске дозволе (чл. 136. и 137);
- 12) начин, поступак и садржину података за утврђивање испуњености услова за издавање лиценце за израду техничке документације и лиценце за грађење објеката за које грађевинску дозволу издаје министарство, односно аутономна покрајина, као и услове за одузимање тих лиценци (чл. 126. и 150);
- 13) садржину и начин вршења контроле техничке документације (чл. 129. и 131);
- 14) садржину и обим претходних радова, претходне студије оправданости и студије оправданости, садржину и начин припреме техничке документације (чл. 111. и 116);
- 15) методологију и процедуру реализације пројеката од значаја за Републику Србију (чл. 111-115);
- 16) изглед, садржину и место постављања градилишне табле (члан 149);
- 17) садржину и начин вођења књиге инспекције, грађевинског дневника и грађевинске књиге (члан 152);
- 18) садржину и начин вођења стручног надзора (члан 153);
- 19) садржину и начин вршења техничког прегледа, издавања употребне дозволе, осматрања тла и објекта у току грађења и употребе и минималне гарантне рокове за поједине врсте објеката, односно радова (чл. 154. и 158);
- 20) услове, програм и начин полагања стручног испита у области просторног и урбанистичког планирања, израде техничке документације и грађења (члан 161);
- 21) услове и поступак издавања и одузимања лиценце за одговорног урбанисту, пројектанта и извођача радова, као и за одговорног планера (члан 162);
- 22) садржину пројекта рушења (члан 168);
- 23) образац и садржину легитимације урбанистичког и грађевинског инспектора, као и врсту опреме коју користи инспектор;
- 24) поступак доношења и садржину програма уклањања објеката (члан 171);
- 25) изглед и садржину службеног знака, као и поступак затварања градилишта (члан 181).

XV. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

1. Привредни преступи

Члан 202.

Новчаном казном од 1.500.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ привредно друштво или друго правно лице, које је инвеститор, ако:

- 1) израду техничке документације повери привредном друштву, односно другом правном лицу која не испуњава прописане услове (члан 126);
- 2) контролу техничке документације повери привредном друштву, односно другом правном лицу које не испуњава прописане услове (члан 129);
- 3) не обезбеди вршење стручног надзора над грађењем објекта (члан 153);
- 4) настави са извођењем радова и после доношења решења о њиховој обустави (члан 176);
- 5) не заврши грађење објекта, односно извођење радова у остављеном року (члан 178).

За привредни преступ из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у привредном друштву или другом правном лицу, које је инвеститор, новчаном казном од 100.000 до 200.000 динара.

Пријаву за привредни преступ из става 1. овог члана подноси надлежни грађевински инспектор.

Члан 203.

Новчаном казном од 1.500.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ привредно друштво или друго правно лице које гради објекат, ако:

- 1) гради објекат без грађевинске дозволе, односно изводи радове супротно техничкој документацији на основу које се објекат гради (члан 110);
- 2) поступа супротно одредбама члана 152. овог закона;
- 3) настави са грађењем објекта после доношења решења о обустави грађења (члан 176).

За привредни преступ из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у привредном друштву или другом правном лицу које гради, односно изводи радове, новчаном казном од 100.000 до 200.000 динара.

Пријаву за привредни преступ из става 1. овог члана подноси надлежни грађевински инспектор.

Члан 204.

Новчаном казном од 1.500.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ привредно друштво или друго правно лице које је овлашћено да утврђује

посебне услове за изградњу објеката и уређење простора, као и техничке податке за прикључак на инфраструктуру, ако у прописаном року не достави потребне податке и услове за израду планског документа, односно локацијске дозволе (чл. 46. и 54).

За привредни преступ из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у привредном друштву или другом правном лицу, које је овлашћено да утврђује посебне услове за изградњу објеката и уређење простора, као и техничке податке за прикључак на инфраструктуру, ако у прописаном року не достави потребне податке и услове за израду планског документа, односно локацијске дозволе, новчаном казном од 50.000 до 100.000 динара (чл. 46. и 54).

Пријаву за привредни преступ из става 1. и 2. овог члана подноси орган надлежан за издавање локацијске дозволе, односно носилац израде плана, а ако је оснивач тог правног лица јединица локалне самоуправе, аутономна покрајина, односно Република Србија, обавештава оснивача о поднетој пријави за привредни преступ.

2. Прекршаји

Члан 205.

Новчаном казном од 500.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај привредно друштво, односно друго правно лице, ако не омогући урбанистичком или грађевинском инспектору вршење надзора у складу са овим законом (чл. 173. и 175).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у привредном друштву или другом правном лицу, новчаном казном од 50.000 до 100.000 динара.

Захтев за покретање прекршајног поступка из ст. 1. и 2. овог члана подноси орган надлежан за издавање локацијске дозволе, односно носилац израде плана, а ако је оснивач тог правног лица јединица локалне самоуправе, аутономна покрајина, односно Република Србија, обавештава оснивача о поднетој пријави за прекршај.

Члан 206.

Новчаном казном од 300.000 динара казниће се за прекршај привредно друштво или друго правно лице које је инвеститор објекта ако не обезбеди приступ објекту особама са инвалидитетом у складу са стандардима приступачности (члан 5).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у привредном друштву или другом правном лицу, новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара.

Захтев за покретање прекршајног поступка из ст. 1. и 2. овог члана подноси надлежни урбанистички инспектор.

Члан 207.

Новчаном казном од 100.000 до 500.000 динара казниће се за прекршај привредно друштво или друго правно лице које израђује документе просторног и

урбанистичког планирања или обавља друге послове одређене овим законом, ако не омогући урбанистичком или грађевинском инспектору потпун и несметан увид у расположиву документацију (чл. 173. и 175).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у предузећу или другом правном лицу, новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара.

Захтев за покретање прекршајног поступка из ст. 1. и 2. овог члана подноси надлежни урбанистички, односно грађевински инспектор.

Члан 208.

Новчаном казном од 500.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај привредно друштво, односно друга организација, односно друго правно лице које гради објекат, ако:

- 1) не одреди лице које руководи грађењем објекта, односно извођењем радова или ако одреди лице које за то не испуњава прописане услове (чл. 151. и 152);
- 2) не обавести надлежни орган о завршетку изградње темеља (члан 152. став 3);
- 3) писмено не упозори инвеститора или лице које врши надзор над применом одредаба овог закона на недостатке у техничкој документацији (члан 152. став 6);
- 4) не води грађевински дневник и грађевинску књигу или не обезбеди књигу инспекције (члан 152. став 7. тачка 5).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у привредном друштву или другом правном лицу које гради објекат, новчаном казном од 500 до 50.000 динара.

Захтев за покретање прекршајног поступка из ст. 1. и 2. овог члана подноси надлежни грађевински инспектор.

Члан 209.

Новчаном казном од 25.000 до 50.000 динара или казном затвора до 30 дана казниће се за прекршај одговорно службено лице у надлежном органу управе ако:

- 1) не достави у прописаном року потребне податке и услове за израду планског документа (члан 46);
- 2) не изда информацију о локацији, локацијску дозволу, грађевинску дозволу, односно употребну дозволу у прописаном року (чл. 53, 56, 136. и 158);
- 3) не организује јавну презентацију урбанистичког пројекта (члан 63);
- 4) не достави захтев грађевинској инспекцији за уклањање објекта за који је издата привремена грађевинска дозвола (члан 147);

- 5) не сачини програм и не спроведе извршење уклањања објекта (члан 171);
- 6) не омогући урбанистичком односно грађевинском инспектору потпун и несметан увид у расположиву документацију (чл. 173. и 175);
- 7) не предузме прописане мере у вршењу инспекцијског надзора (чл. 173. и 175);
- 8) не достави у прописаном року податке о објектима изграђеним без грађевинске дозволе (члан 200).

За поновљени прекршај из става 1. овог члана учиниоцу ће се изрећи новчана казна и казна затвора до 30 дана.

Члан 210.

Новчаном казном од 50.000 до 100.000 динара или казном затвора до 30 дана казниће се за прекршај одговорно службено лице у надлежном органу управе ако:

- 1) изда локацијску дозволу противно овом закону и прописима донетим на основу овог закона (члан 54);
- 2) изда грађевинску дозволу противно овом закону и прописима донетим на основу овог закона (чл. 135. и 136);
- 3) изда употребну дозволу противно прописима (члан 158).

За поновљени прекршај из става 1. овог члана учиниоцу ће се изрећи новчана казна и казна затвора до 30 дана.

Члан 211.

Новчаном казном од 25.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај надлежни инспектор који у случајевима из чл. 174, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182. и 198. овог закона не донесе решење, односно не изда наредбу у примереном року, који не може бити дужи од седам дана од дана сазнања за учињени прекршај.

За поновљени прекршај из става 1. овог члана учиниоцу ће се изрећи новчана казна и казна затвора до 30 дана.

Члан 212.

Новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај лице које је основало радњу, а обавља делатност израде техничке документације и извођења радова противно одредбама овог закона (члан 126).

Новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај физичко лице које је инвеститор ако не заврши грађење објекта, односно извођење радова у остављеном року (члан 178).

XVI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 213.

Даном ступања на снагу овог закона Републичка агенција за просторно планирање основана Законом о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 47/03 и 34/06) наставља са радом, у складу са овим законом.

Даном ступања на снагу овог закона Инжењерска комора Србије основана Законом о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 47/03 и 34/06) наставља са радом, у складу са овим законом.

Комисије за планове образоване на основу Закона о планирању и изградњи могу наставити са обављањем послова до истека мандата утврђеним актом о образовању.

Члан 214.

Привредна друштва и друга правна лица која обављају послове за које су овим законом прописани посебни услови, дужна су да своје пословање ускладе са одредбама овог закона у року од једне године од дана његовог ступања на снагу.

Лица која су до дана ступања на снагу овог закона положила стручни испит којим је извршена провера стручне оспособљености за рад на пословима одређеним овим законом по прописима који су били на снази у време њиховог полагања, као и лица којима је тим прописима признато право вршења одређених послова, испуњавају услове за вршење тих послова и према одредбама овог закона ако испуњавају и остале прописане услове.

Члан 215.

Општина, односно град донеће просторни план у року од 18 месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Општина, град и град Београд донеће план генералне регулације, односно планове генералне регулације за седиште јединице локалне самоуправе у року од две године од дана ступања на снагу овог закона.

Општина, град и град Београд донеће планове генералне регулације за остала насеља, који су предвиђени за доношење просторним планом јединице локалне самоуправе, у року од три године од дана ступања на снагу овог закона.

До ступања на снагу планских докумената из ст. 1, 2. и 3. овог члана примењиваће се постојећи просторни и урбанистички планови.

Информација о локацији и локацијска дозвола издаваће се на основу постојећих просторних и урбанистичких планова до дана ступања на снагу планских докумената из ст. 1, 2. и 3. овог члана.

Поступак израде и доношења просторног, односно урбанистичког плана започет пре ступања на снагу овог закона, наставиће се по одредбама овог закона, осим за

просторне, односно урбанистичке планове за које је обављен јавни увид који ће се окончати по прописима по којима су започети.

Члан 216.

Јединице локалне самоуправе које нису донеле просторни план општине до дана ступања на снагу овог закона, донеће одлуку о изради просторног плана јединице локалне самоуправе у року од три месеца од дана ступања на снагу овог закона.

Просторни план општине, који је донет до дана ступања на снагу овог закона ускладиће се са одредбама овог закона, у року од 18 месеци од дана ступања на снагу овог закона, а одлуку о усклађивању просторног плана са одредбама овог закона јединица локалне самоуправе донеће у у року од три месеца од дана ступања на снагу овог закона.

Град Београд ће у року од три месеца од дана ступања на снагу овог закона, донети одлуку о изради планова из члана 20. став 3. овог закона, а у року од 18 месеци од дана ступања на снагу овог закона донеће, у складу са овим законом, просторне планове са елементима просторног плана јединице локалне самоуправе.

Јединица локалне самоуправе, чије седиште насељеног места има мање од 30.000 становника донеће одлуку о изради плана генералне регулације за насељено место које је седиште јединице локалне самоуправе, у року од три месеца од дана ступања на снагу овог закона. Ступањем на снагу плана генералне регулације престају да важе генерални планови, планови детаљне регулације, преиспитани регулациони планови и преиспитани детаљни урбанистички планови, донети у складу са раније важећим законима о планирању, који су у супротности са планом генералне регулације.

Јединице локалне самоуправе, чије седиште насељеног места има више од 30.000 становника, донеће у року од три месеца од дана ступања на снагу овог закона, одлуку о усклађивању генералног плана са одредбама овог закона које се односе на генерални урбанистички план и одлуку о изради планова генералне регулације у складу са овим законом, на целом грађевинском подручју насељеног места. Ступањем на снагу планова генералне регулације, престају да важе одредбе генералног плана, планови детаљне регулације, преиспитани регулациони планови и преиспитани детаљни урбанистички планови, донети у складу са раније важећим законима о планирању, који су у супротности са планом генералне регулације.

Планови детаљне регулације, односно планови генералне регулације за појединачна насељена места која нису седиште јединице локалне самоуправе, остају на снази, ако нису у супротности са одредбама овог закона које се односе на план генералне регулације.

Планови општег уређења, донети по Закону о планирању и изградњи, усклађују се са одредбама овог закона које се односе на шематски приказ уређења насељених места за делове територије за које није предвиђена израда урбанистичког плана. Доношењем просторног плана јединице локалне самоуправе усклађени план

општег уређења постаје саставни део просторног плана јединице локалне самоуправе као шематски приказ уређења насељеног места.

Члан 217.

До ступања на снагу планских докумената предвиђених овим законом, за изградњу телекомуникационих објеката, за које се по овом закону издаје грађевинска дозвола, на подручју за које није донет урбанистички план или урбанистичким планом није предвиђена изградња те врсте објеката, локацијска дозвола се издаје у складу са условима органа, односно организација надлежних за послове телекомуникација, на основу годишњих планова развоја телекомуникационих мрежа на територији Републике Србије, у складу са законом.

Члан 218.

Решавање захтева за издавање одобрења за изградњу, употребне дозволе и других захтева за решавање о појединачним правима и обавезама, поднетих до дана ступања на снагу овог закона, наставиће се по прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона.

Члан 219.

Ранији сопственик, законски наследник као и лица на која је ранији сопственик пренео право коришћења у складу са законом, којима је до дана ступања на снагу овог закона утврђено право коришћења на неизграђеном осталом грађевинском земљишту у државној својини у складу са одредбама Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 47/03 и 34/06), остају носиоци права коришћења на том земљишту, до доношења закона којим ће се уредити враћање одузете имовине.

Решење којим је утврђено право коришћења из става 1. овог члана представља основ за подношење захтева за издавање грађевинске дозволе у складу са овим законом.

Право коришћења из става 1. овог члана остаје у промету.

Члан 220.

Накнада за коришћење грађевинског земљишта плаћа се у складу са Законом о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 47/03 и 34/06), док се наведена накнада не интегрише у порез на имовину.

Члан 221.

Одредба члана 4. став 2. овог закона примењиваће се од дана ступања на снагу прописа који доноси министар надлежан за послове грађевинарства, којим се ближе прописују услови, садржина и начин издавања сертификата о енергетским својствима објекта, у складу са овим законом.

Члан 222.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 47/03 и 34/06).

До доношења подзаконских аката на основу овлашћења из овог закона, примењиваће се подзаконски акти донети на основу закона који престаје да важи даном ступања на снагу овог закона, ако нису у супротности са овим законом.

Члан 223.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".